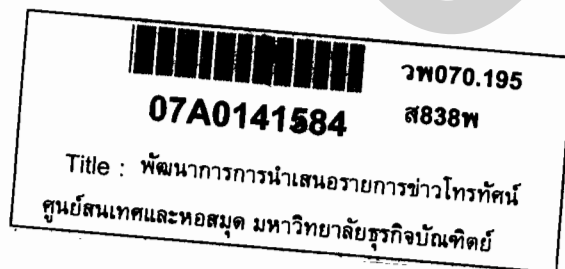

พัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. (2529-2542)

นางสาวสุภาภรณ์ ธีวเลิศธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโทศาสตรธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2544

ISBN : 974-281-558-5

MISS SUPHAPHORN RIEWLERSTTHRUM

A Thesis Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Business Communications Arts

Graduate School, Dhurakijpundit University

2001

0141584
DN 070.195 A 834 W A)

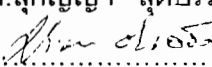
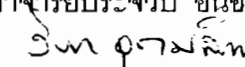
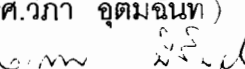
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

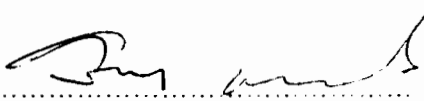
ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการ การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
อ.ส.ม.ท. (พ.ศ.2529-2542)

โดย น.ส. สุภาภรณ์ รวีเลิศธรรม
สาขาวิชา นิเทศศาสตรธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจวบ อินอ้อด
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศ.สุกัญญา สูดบรรทัด)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ประจวบ อินอ้อด)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รศ.วิภา อุดมฉันท)

..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(รศ.ดร.อรรพรรณ ปิณฑน์ไธวาท)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รศ.ดร.สิงหา เจียมศิริ)

วันที่ 26 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2544

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เพียงหนึ่งเล่มให้สำเร็จนั้นลุล่วงไปด้วยดีนั้น มีความลำบากยากเย็นมากกว่าที่ผู้เขียนคิดไว้หลายเท่า ด้วยประสบการณ์และความรู้ที่มีเพียงน้อยจึงทำให้มีอุปสรรคมากมายเข้ามาทำให้เกิดความลำบากมากขึ้นไปอีก แต่ผู้เขียนโชคดียิ่งนักที่ได้รับคำแนะนำและความเมตตาจากศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ในยามที่ผู้เขียนไม่สามารถคิดได้ด้วยมุมมองที่แคบของตัวเอง

รศ.ดร.อรรธรณ ปิลาพันธ์โอวาท และรศ.วิภา อุตมฉันทน์ อาจารย์ทั้งสองท่านได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อติง ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจวบ อินอ้อด ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคอยแก้ไขงานให้ผู้เขียนตั้งแต่หน้ากระดาษแรกจนถึงแผ่นสุดท้าย

ขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ร่วมรุ่นที่คอยไถ่ถามให้ความช่วยเหลือเสมอ "น้องบิก" ช่วยถอดข้อความจากเทป "น้องแนน" ช่วยหาข้อมูลเพิ่มเติมและคอยโทรมาตามความคืบหน้า "คุณก้อย" ช่วยหาข้อมูลและอนุเคราะห์ในการแปลเอกสารภาษาอังกฤษโดยไม่คิดมูลค่า "น้องเก๋" และ "พี่ต๋อย" ที่ให้กำลังใจอยู่เรื่อย ๆ

ขอขอบคุณ "พี่น้อง" วรวิทย์ คำมัน ที่คอยเป็นยารักษาใจ ให้ความห่วงใยในทุกเรื่อง และให้กำลังใจทุก ๆ ครั้งในยามที่ผู้เขียนรู้สึกท้อแท้และหมดกำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณ "v f" ความตั้งใจของแม่ที่ต้องการเห็นลูกสาวคนนี้สำเร็จการศึกษา เป็นแรงผลักดันเล็ก ๆ ให้ลูกฯ มีความพยายาม

สุดท้ายนี้ ประทับใจอันพึงมีจากการศึกษาวิจัย ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาควิชาวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

สุภาภรณ์ ริวเลิศธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาในการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	7
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	8
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	9
2. ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสื่อโทรทัศน์	10
แนวความคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์	13
แนวคิดในการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์	15
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรสื่อสารมวลชน.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3. ระเบียบวิธีวิจัย	30
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
การนำเสนอข้อมูล	31
4. ผลการวิจัย	32
ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	32
สัญญาร่วมดำเนินกิจการกับ อ.ส.ม.ท.	34
โครงสร้างและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	34
การเริ่มต้นการดำเนินงานของฝ่ายข่าว	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเริ่มต้นการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงที่แยกฝ่ายข่าวจากสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	52
การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2542	69
ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2542	95
5. สรุปผลการวิจัย	139
สรุปผลการวิจัย	139
ข้อเสนอแนะ	152
บรรณานุกรม	153
ประวัติผู้เขียน	158

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. อัตราค่าโฆษณาสื่อโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	43
2. ปริมาณการนำเสนอข่าวของช่อง 3 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2531	80
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และการนำเสนอข่าวของช่อง 3	81
4. โครงสร้างการออกอากาศรายการข่าวช่อง 3 ปี พ.ศ. 2533	85
5. ปริมาณการนำเสนอข่าวประเภทต่าง ๆ ของช่อง 3 ปี พ.ศ. 2533	85
6. โครงสร้างการออกอากาศรายการข่าว ช่วงปี พ.ศ. 2541	93
7. สัดส่วนของการผลิตรายการของช่อง 3 ปี พ.ศ.2540	97
8. สรุปรูปแบบการนำเสนอข่าวของผู้บริหารฝ่ายข่าว	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แบบจำลองขององค์กรสื่อสารมวลชนภายใต้แรงผลักดันจากสังคม.....	22
2. โครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	41
3. สัดส่วนรายการประเภทต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	42
4. โครงสร้างการควบคุมสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย	102
5. ระบบการบริหารงานฝ่ายข่าวช่อง 3 เมื่อเริ่มต้นการทำงานข่าว.....	112

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. (2529-2542)
ชื่อนักศึกษา	นางสาวสุภาภรณ์ รั้วเลิศธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ประจวบ อินอ้อด
ปีการศึกษา	2543

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. (2529-2542)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาตลอดจนพัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2542 โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

จากการวิจัยพบว่า การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี 2529-2540 ไม่มีพัฒนาการในการนำเสนอข่าว ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้การนำเสนอข่าวไม่มีพัฒนาการมี 3 ปัจจัยด้วยกันคือ (1) สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ (2) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาล และผู้มีอำนาจทางการเมือง และ (3) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในฝ่ายข่าว

เนื่องจากเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ จุดประสงค์หลักของการดำเนินงานคือการทำรายได้ให้กับสถานี จึงให้ความสนใจกับรายการที่ทำรายได้ เช่น รายการประเภทบันเทิง ประกอบกับกฎ ระเบียบของภาครัฐ ผู้มีอำนาจทางการเมืองสร้างแรงกดดันให้กับการนำเสนอข่าว เมื่อการนำเสนอข่าวมีอุปสรรคและเป็นรายการที่ทำรายได้น้อย ผู้บริหารสถานีจึงไม่ค่อยให้ความสนใจกับรายการข่าวเท่าที่ควร นอกจากนี้การปรับเปลี่ยนผู้บริหารฝ่ายข่าวบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์รายการข่าวได้ รวมถึงไม่มีความต่อเนื่องในการบริหารงานจึงส่งผลให้งานข่าวไม่มีพัฒนาการในการนำเสนอ

การบริหารงานโทรทัศน์เพื่อหวังรายได้ให้กับสถานีเป็นเหตุให้ผู้บริหารเริ่มหวังผลกำไรจากรายการข่าว โดยในปี พ.ศ. 2541-2542 มีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวด้วยการผสมผสานความบันเทิงและข่าวสารในลักษณะของข่าวกึ่งบันเทิง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ (1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และ (2) ปัจจัยทางด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ช่อง 3 ต้องหาวิธีการแข่งขันการนำเสนอที่มีจุดขายแตกต่างไปจากสถานี

โทรทัศน์อื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการให้ความสนใจในคู่แข่ง และกลุ่มผู้ชม
เนื่องจากช่อง 3 ต้องการทำการขายข่าวให้เป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้กับสถานี ดังนั้นจึงต้อง
พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรายการข่าวให้เป็นที่ถูกใจของผู้ชม นอกจากนี้จากปัจจัยด้าน
การเมืองทำให้ช่อง 3 หลีกเลี่ยงที่จะเน้นการนำเสนอข่าวการเมือง โดยหันไปให้ความสนใจต่อ
ข่าวประเภทอื่น ๆ มากขึ้น

D
P
U

Thesis Title **The Development of Television News Presentation of The MCOT Television Station (Channel 3) 1986-1999.**

Name **Miss. Suphaphorn Riewlerstthrum**

Thesis Advisor **Mr. Prachuab In-Odd**

Department **Business Communication Arts**

Academic Year **2000**

ABSTRACT

The objective of the research on "The Development of Television News Presentation of the MCOT Television Station (Channel 3) 1986-1999" is to study the factors affecting the change in news program presentation of the MCOT Television Station (Channel 3), including the background and development of news program presentation of this station during 1986-1999. The research methods include data assessment from documents, in-depth interview and empirical observation.

The findings of the research are as follows. The news presentation of TV Channel 3 during 1986-1997 underwent no significant changes, due to 3 main factors : 1) Channel 3 is a business-oriented TV station, 2) the regulations and constraints imposed by the government and politicians and 3) the reshuffle of executives in the news department.

Being a business-oriented station, the goal of Channel 3 is to make profit. Therefore, its main concern is profitable programs such as entertainment. The government and politicians put considerable pressure on news presentation. Since the news program encounters obstacle and, by its nature, makes little profit, the station's executives are less concerned with this type of program. Furthermore, the frequent reshuffle of executives in the news department makes it difficult to develop and create something new and interesting. The lack of continuity in administration badly affects the development of news presentation.

The new policy in TV station administration that aims at profit-making causes the executives to maximize profit from the news program. During 1998-1999 the news presentation underwent a significant change in that it is combined with entertainment. With this component, the news program now turns to be semi-news/entertainment. The causes of such change are economic and political factors. The economic factor forces Channel 3 to compete with other channels by introducing a different selling point. Besides, a great attention is paid to rival stations and target audience. Since the station is in urgent need to make the news program profitable, it is necessary to adjust the news presentation in such a way that appeals to the audience. Moreover, the impact of political factor forces Channel 3 to avoid presentation of political news by increasing its interest in other types of news.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข่าวสารนั้นนับได้ว่ามีความสำคัญถึงขั้นที่เรียกว่าทรงอิทธิพลต่อสังคมมนุษย์ชาติ เป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นต่ออนาคตของสังคมที่สามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนทั้งทางด้าน การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม หรือในแง่ของอดีตที่สามารถศึกษาความเป็นไปของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยว่ามีความเป็นไปอย่างไรจากข่าวสารที่เกิดขึ้น และเมื่อการสื่อสารเข้ามามีบทบาทกับชีวิตของคนเรา ในขณะที่มนุษย์เราก็มีความต้องการจะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว โดยเฉพาะเรื่องที่น่าจะกระทบกระเทือนถึงการดำเนินชีวิตในแง่ใดแง่หนึ่ง ดังนั้น มนุษย์จึงต้องการผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นยามตรวจสอบ คอยดูแล และรายงานเรื่องราวต่าง ๆ ให้ทราบตามข้อเท็จจริง ซึ่งสื่อมวลชนเป็นผู้ที่ทำหน้าที่นั้นด้วยการนำเสนอข่าวสาร

การเสนอข่าวสารมีความจำเป็นทางหนึ่งที่จะสามารถตอบสนองความต้องการรับรู้ของมนุษย์ได้ และสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอหรือรายงานข่าวสาร ได้แก่ สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ จึงมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นให้กับสมาชิกในสังคม และนับวันบทบาทเช่นนี้ก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันให้สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการรายงานข่าวต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อแข่งขันในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา (พรสุรีย์ ธนศรีสิบวงศ์, 2535)

ในบรรดาช่องทางการสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นวิถีทางการถ่ายทอดข่าวสาร ดูเหมือนว่าโทรทัศน์จะเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณลักษณะพิเศษ ซึ่งประกอบทั้งภาพและเสียงซึ่งเราใจผู้ชมได้มากกว่าสื่ออื่น การเสนอข่าวสารรวดเร็วกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ สามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารได้จำนวนมาก อีกทั้งยังเข้าถึงกลุ่มคนที่มีจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว มีศักยภาพทั้งการเพิ่มพูนความรู้ การเผยแพร่ข่าวสาร รวมทั้งในบางสถานการณ์สามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสารได้ จึงถือได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่น่าเชื่อถือที่สุดในบรรดาสื่ออื่น ๆ

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นล่าสุดในประเทศไทย โดยปัจจุบันวงการโทรทัศน์ไทยมีอายุครบ 44 ปีเท่านั้น แต่โทรทัศน์กลับเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลสูงมากกว่าสื่อชนิดใด ๆ ไม่ว่าจะเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ ภาพยนตร์ ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกหมู่เหล่า เครื่องรับโทรทัศน์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแทบทุกครัวเรือน แม้แต่ในชนบทห่างไกล เพราะสามารถซื้อหาเป็นเจ้าของได้ในราคาที่ไม่แพงนัก

ความคิดเรื่องโทรทัศน์ในประเทศไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2475 เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงติดต่อกับบริษัทวิทยุในประเทศสหรัฐอเมริกาให้เข้ามาทดลองการส่งและรับโทรทัศน์ในประเทศไทย แต่ยังไม่สำเร็จก็เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นเรื่องนี้จึงระงับไปถึง 20 ปี (ดวงทิพย์วรพันธ์,2526.)

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2494 ประเทศไทยเริ่มมีโทรทัศน์เป็นแห่งแรกจากแรงผลักดันของ ฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม (แปลก ชิตตะสังคะ) ในขณะนั้นบทบาทของบริการส่งวิทยุโทรทัศน์มีความสำคัญมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกาและยุโรปมีการจัดตั้งขึ้นเป็นบริการสาธารณะเพื่อเป็นประโยชน์หลักในการส่งเสริมการศึกษา ประกอบกับรัฐบาลไทยได้สังเกตเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ขึ้นในประเทศด้วยวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาด้านการศึกษา การแพทย์ อุตสาหกรรม และกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารและความบันเทิงอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จัดตั้งบริษัทวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ขึ้นเพื่อดำเนินการดังกล่าว โดยจัดตั้งเป็นรูปแบบบริษัทจำกัด โดยมีกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ถือหุ้นบริษัท 60 % ในนามของรัฐบาล และให้ใช้ชื่อว่า "บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด" สถานีโทรทัศน์ไทยทีวี ช่อง 4 จึงได้ถือกำเนิดขึ้นตามมา เป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกของประเทศไทยและของเอเชีย มีอาคารที่ทำการและห้องส่งตั้งอยู่ในบริเวณวังบางขุนพรหม เริ่มการส่งออกอากาศอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในวันที่ 24 มิถุนายน 2495 ด้วยเครื่องส่งโทรทัศน์กำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ แพร่ภาพขาว-ดำ ในระบบ 525 เส้นต่อภาพ30 ภาพต่อวินาที ออกอากาศสัปดาห์ละ 4 วัน (วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ , 2542)

ปี พ.ศ. 2501 ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ดำริให้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์กองทัพบกขึ้นมาอีกแห่งหนึ่ง แพร่ภาพขาว-ดำ ทางช่อง 7 ในระบบ 525 เส้น ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงจนกระทั่งกลายเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 ในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2510 รัฐบาลได้ให้สัมปทานดำเนินการให้บริการส่งวิทยุโทรทัศน์ขึ้นในประเทศแก่บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นอีกแห่งหนึ่งในนามของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ออกแพร่ภาพสีระบบ CCIR 625 เส้น เป็นแห่งแรก และในปีถัดมา บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ก็ได้รับสัมปทานจากบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ให้ดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ขึ้นอีกเป็นแห่งที่ 4 แพร่ภาพสีด้วยระบบ CCIR 625 เส้น เช่นเดียวกัน

ปี พ.ศ. 2520 เกิดวิกฤตการณ์กับบริษัท ไทยโทรทัศน์จำกัด บริษัทประสบปัญหาการขาดทุนจากการบริหารงาน จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนสภาพองค์กรจากรูปของ บริษัท จำกัด ไปเป็นรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ ใช้ชื่อองค์กรใหม่แห่งนี้เป็นว่า "องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย" หรือ อ.ส.ม.ท. มีหน่วยงานอยู่ภายใต้การบริหาร 3 แห่ง คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. และกิจการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ได้รับสัมปทานจากบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด

ปี พ.ศ. 2528 กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีกิจการงานโทรทัศน์โดยมีสถานีเครือข่ายตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเท่านั้น ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในกรุงเทพมหานคร ได้ ด้วยเงื่อนไขที่ว่า จะต้องมิวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเท่านั้น สถานีไม่สามารถหารายได้จาก การเช่าเวลาออกอากาศหรือการโฆษณาได้ โดยใช้ชื่อสถานีโทรทัศน์แห่งนี้ว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลในสมัยของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้เล็งเห็นทางเลือกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ได้อนุมัติสัมปทานการดำเนินกิจการโทรทัศน์ให้แก่กลุ่มสยามทีวี เพื่อจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เสรีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย มีการกำหนดรูปแบบรายการให้มีความแตกต่างจากสถานีอื่น ๆ โดยการจัดสัดส่วนของรายการข่าวสารคดี และสาระประโยชน์รวมกันไม่ต่ำกว่า 70% ของเวลาออกอากาศ ที่เหลืออีก 30% เป็นรายการบันเทิงอื่น ๆ สถานีโทรทัศน์เสรีแห่งนี้ใช้ชื่อว่า สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี

จากอดีตเมื่อครั้งแรกเริ่มมีโทรทัศน์จนถึงปัจจุบัน วงการโทรทัศน์บ้านเรามีพัฒนาการก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ และจะได้รับการพัฒนาไปอีก เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้กิจการโทรทัศน์ของไทยได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว เนื้อหาของรายการหรือประเภทของรายการโทรทัศน์จึงเริ่มถูกปรับปรุงรูปแบบไปสู่ความหลากหลายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อ

ความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่แตกต่างกันออกไป เช่นเดียวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์

รายการข่าวโทรทัศน์จัดอยู่ในประเภทของ Journalistic program ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญคือ ต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น มีพยานหลักฐานยืนยัน มีวิธีการนำเสนอที่มุ่งให้สารสนเทศ (information) รวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ เช่น มีความสด ความแปลก มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ (กาญจนา แก้วเทพ, 2540 : 257) ข่าวเป็นเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวโทรทัศน์ซึ่งเป็นรายการที่สนองตอบบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข่าวสารสู่สังคมโดยตรง

ในอดีตที่ผ่านมา ข่าวโทรทัศน์จะเป็นเพียงเครื่องประดับอย่างหนึ่งบนจอโทรทัศน์เท่านั้น เนื่องจากกิจการโทรทัศน์เมืองไทยสมัยนั้นถูกรองรับจากกลไกอำนาจของผู้ปกครองประเทศอย่างเข้มงวด งานข่าวโทรทัศน์ทำนำเสนอทางหน้าจอส่วนใหญ่จึงอยู่ในสภาพเป็นแค่เพียงข่าวประชาสัมพันธ์หน่วยงานราชการต่าง ๆ หรือไม่ก็เป็นแค่ข่าวภารกิจบุคคลที่มีอำนาจในบ้านเมืองเท่านั้น แต่เมื่อกาลเวลาได้เปลี่ยนแปลงไปจนเข้าสู่ยุค “สงครามข่าวสาร” ประชาชนมีความพร้อมและต้องการบริโภคข่าวสารมากขึ้น ทำให้สื่อต่าง ๆ พากันกระโจนเข้าแข่งขันกันเสนอข่าวสารกันอย่างคึกคัก เพื่อแย่งชิงความได้เปรียบในการเป็นผู้นำด้านสื่อ สมรรถภูมิข่าวสารที่เคยเจียบเหงากลับคึกคักมีชีวิตชีวาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ข่าวสารที่เสนอต่อผู้ชมจึงเต็มไปด้วยความหลากหลาย (ครบรอบ 25 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 : ข่าวโทรทัศน์, 2538 : 90)

ในปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ทุกช่องหันมาแข่งขันกันปรับปรุงการเสนอข่าว รวมถึงมีการว่าจ้างบริษัทเอกชนมาผลิตข่าวร่วมกับฝ่ายข่าวของทางสถานี มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเสนอข่าวเป็นแบบรายการนิตยสารข่าว คือ รายการข่าวได้นำเอามิติความบันเทิงเข้ามาสอดแทรกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมชาติของรายการโทรทัศน์นั้นมีเป้าหมายเพื่อมุ่งความบันเทิงเป็นพื้นฐาน (กาญจนา แก้วเทพ, 2540 : 257) นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้กับงานด้านสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะรายการทางโทรทัศน์ จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อ รายการข่าวทางโทรทัศน์จึงต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาไปตามกระแส

สำหรับ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เองก็หาได้หลีกเลี่ยงไปจากสมรรถภูมิแห่งข่าวสารไปได้ เพราะการนำเสนอเนื้อหาสาระในสิ่งเวียนข่าวสารนั้นมีอาจหยุดยั้งได้ จึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ นับตั้งแต่ ช่อง 3 ได้เริ่มผลิตข่าวขึ้นเองหลังจากเลิกผลิตข่าวร่วมกับ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2529 โดยทางช่อง 3 ได้

ฉีกแนวการประกาศข่าวโดยใช้ผู้ประกาศหญิงล้วน จากการคัดเลือกจากผู้สมัคร 2,896 คน มีการบันทึกเทปรายการข่าวล่วงหน้าเพื่อป้องกันความผิดพลาด การลงทุนสำหรับการผลิตรายการข่าวเองนี้ ช่อง 3 ใช้งบประมาณในการลงทุนกว่า 20 ล้านบาท สร้างห้องส่งขนาด 145 ตารางเมตรบนตาดฟ้าอาคารพาณิชย์ จัดซื้อรถข่าว กล้องและอุปกรณ์การผลิตข่าว สั่งซื้อข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมจากสำนักข่าวหลายแห่ง เช่น CNN ของสหรัฐอเมริกา ATV และ HKTVB ของฮ่องกง SCB ของสิงคโปร์ และ VISNEW ของอังกฤษ (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2531 : 62)

ข่าวผ่านดาวเทียม สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ถือได้ว่าเป็นผู้ริเริ่มนำรายการข่าวผ่านดาวเทียม มาออกอากาศเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2521 เวลา 20.21 น. นับได้ว่าเป็นความก้าวหน้าอีกประการสำหรับการบริการด้านข่าวสารของวงการโทรทัศน์เมืองไทยที่มีการถ่ายทอดข่าวสดโดยตรงจากแหล่งข่าวต่างประเทศ ผ่านดาวเทียมมาให้ชมหลังเหตุการณ์เกิดขึ้นเพียงไม่กี่ชั่วโมง (ครบรอบ 20 ปี สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3, 2533)

หลังจากสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ได้เปิดตัวทีมข่าว และนำเสนอรายการข่าวเอง ทางช่อง 3 ก็เริ่มปรับปรุงรายการข่าวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2531 ซึ่งเป็นช่วงที่รายการโทรทัศน์ในขณะนั้นมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง จากเดิมเสนอรายการข่าวต่างประเทศทั่วไปกับข่าวในประเทศช่วงเวลา 19.30 น. ได้เปลี่ยนมาเป็น เสนอข่าวเด่นประจำวัน ตามด้วยข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ต่อด้วยข่าวภาค 20.00 น. เป็นข่าวในพระราชสำนัก ข่าวการเมือง ข่าวสังคมเชิงสารคดี ข่าวพยากรณ์อากาศและข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม ปิดท้ายด้วยข่าวกีฬา (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2531 : 62)

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เป็นสถานีแรกที่มีการแบ่งช่วงของการนำเสนอข่าวภาคค่ำ ออกเป็น 2 ช่วง เมื่อต้นปี 2541 จากเดิมที่ข่าวภาคค่ำต้องนำเสนอในช่วงเวลา 19.00 น. เปลี่ยนเป็น ช่วงเวลา 18.30 น. และเลื่อนเวลาขึ้นมาอีกเป็น 17.30 น. และเป็นสถานีแรกอีกเช่นกันที่มีการนำเสนอ รูปแบบรายการช่วงเบรคข่าวสั้น ออกมาในรูปแบบนิตยสารทางอากาศโดยมีการตั้งชื่อช่วงข่าวของแต่ละเบรค นอกจากนี้ ในปี 2542 ได้มีการนำเสนอข่าวในรูปแบบของการ์ตูนเป็นแห่งแรก

จากการปรับปรุงและพัฒนาการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ผ่านมา จะเห็นความหลากหลายของข่าวสารที่ออกมาอย่างมีรสชาติ จนเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่า เป็นสถานีดีเด่นอีกสถานีหนึ่งทางด้านรายการข่าว ที่มีเนื้อหาสาระทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า ทางสถานีมีพัฒนาการทางด้าน

นำเสนอรายการข่าวอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคม

การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในฐานะสื่อมวลชนได้ผ่านการพัฒนาการในด้านต่างๆ มาตามลำดับ โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเงื่อนไขของกาลเวลาอยู่เสมอมา ตั้งแต่เริ่มต้นผลิตรายการข่าวเองจนถึงปัจจุบันมีอายุเพียง 14 ปีเท่านั้น แต่ได้ผ่านประสบการณ์ต่างๆ มากมาย มีการพัฒนาจนสามารถปรับปรุงตนเองเพื่อให้ก้าวหน้าทันกับความอยากรู้อยากเห็นของคนในสังคม และการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้ส่งผลให้มีการพัฒนาและการแข่งขันการนำเสนอรายการข่าวทางโทรทัศน์กันอย่างจริงจังเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจและเลือกที่จะศึกษาถึงในเรื่องของ พัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. นับตั้งแต่ช่อง 3 แยกตัวออกจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และเริ่มผลิตรายการข่าวเองเมื่อ พ.ศ.2529 จนถึง พ.ศ. 2542 และประกอบกับที่ผ่านมามีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ในแง่มุมต่างๆ แต่ไม่มีผู้วิจัยรายใดที่จะทำการศึกษาถึงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อย่างจริงจัง ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงนำที่จะให้ประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านรายการข่าวโทรทัศน์ของ ช่อง 3 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับองค์กร และเป็นประโยชน์ทางด้านการศึกษาและพัฒนาวิชาการในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ และในเรื่องของข้อมูลข่าวสารด้านรายการข่าวโทรทัศน์ และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป

ปัญหานำการวิจัย

1. ปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จาก พ.ศ. 2529-2542
2. พัฒนาการของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จาก พ.ศ. 2529-2542 มีความเป็นมา และมีพัฒนาการเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วง พ.ศ.2529-2542

2. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ตลอดจนพัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วง พ.ศ.2529-2542

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย รายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 หลังจากแยกรายการข่าวออกจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และมาเริ่มผลิตและดำเนินรายการข่าวเอง คือตั้งแต่ พ.ศ.2529 – พ.ศ.2542 โดยจะคัดเลือกศึกษาเฉพาะเหตุการณ์ที่มีผลต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าว ในที่นี้จะวัดจากปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอทั้งปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร คือ

1. ปัจจัยภายในองค์กร
 - 1.1 ปัจจัยทางด้านการจัดการ
 - 1.2 ปัจจัยทางด้านบุคลากร
 - 1.3 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี
2. ปัจจัยภายนอกองค์กร
 - 2.1 ปัจจัยทางด้านสังคม
 - 2.2 ปัจจัยทางการเมือง กฎหมาย และกฎระเบียบ
 - 2.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
 - 2.3.1 ปัจจัยทางด้านคู่แข่ง
 - 2.3.2 ปัจจัยทางด้านโฆษณา
 - 2.3.3 ปัจจัยทางด้านเจ้าของทุน
3. ปัจจัยทางด้านผู้ชม

ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ คือ การศึกษาด้านงานเอกสารชั้นต้น เช่น นโยบายฝ่ายข่าว รายงานการประชุมฝ่ายข่าว ผังองค์กรฝ่ายข่าว การรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ ในส่วนของฝ่ายข่าว ช่อง 3 นั้น มีปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสาร คือไม่ได้มีการรวบรวมเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ประกอบกับในช่วงที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและเข้าถึงเหตุการณ์อย่างมีส่วนร่วมนั้นเป็นช่วงที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เพิ่งย้ายที่ทำการใหม่ จากอาคารวณิช ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ มาอยู่ที่อาคารเอ็มโพเรียม ถนนสุขุมวิท จึงยังไม่มีความพร้อมในการจัดลำดับเอกสาร ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์บุคลากรในองค์กร และจากงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยท่านอื่นซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่มิละเอียดมากนัก เนื่องจากยังไม่มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์ของไทยทีวีสีช่อง 3 อย่างจริงจัง

ข้อมูลเท่าที่ปรากฏในงานเอกสารและงานวิจัยมีอยู่น้อยเรื่อง ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงรายการข้าวช่อง 3 และองค์กรเพียงสังเขป

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ตามเงื่อนไขของกาลเวลา ตามสภาพแวดล้อมทางสังคมและเทคโนโลยี

ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการ ในที่นี้แบ่งเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านการจัดการ บุคลากร และด้านเทคโนโลยี ปัจจัยภายนอกองค์กร คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านการเมือง คือ กฎ ระเบียบต่าง ๆ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ คู่แข่งขัน โฆษณา ผู้ชม และเจ้าของทุน

การนำเสนอรายการข่าว หมายถึง รูปแบบและเนื้อหารายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่นำมารายงานทางหน้าจอโทรทัศน์

รายการข่าวโทรทัศน์ หมายถึง ข่าวสารที่เกิดขึ้นจริง ใหม่ น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถสื่อสาร รายงานข่าว บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ รวมถึงสารคดีเชิงข่าว

นโยบาย หมายถึง แนวทางในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งก็ตาม ซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่ได้เลือกมาจากหนทางที่จะกระทำได้หลายทาง ซึ่งจะมีผลต่อสังคมส่วนรวมด้วยความยินยอมของสังคมนั้น ในที่นี้จะเน้นหลักและวิธีการปฏิบัติที่หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าวได้กำหนดขึ้น สำหรับให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวทั้งหมดยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

การจัดการ หมายถึง การจัดสายงานความรับผิดชอบให้เป็นระบบ เป็นหมวดหมู่อย่างมีระเบียบแบบแผนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เช่น การจัดองค์กร การจัดแบ่งสายข่าว การจัดตั้งศูนย์ข่าว

เทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือและอุปกรณ์สมัยใหม่ที่นำมาช่วยในการทำงานด้านข่าวสารให้เกิดความคล่องตัวขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม รถถ่ายทอดนอกสถานที่ ฯลฯ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. การรวบรวมประวัติ ความเป็นมาของการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนในการดำเนินงาน และการพัฒนาองค์กรนี้ต่อไป
2. เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันมีปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการนำเสนอรายการข่าวในแต่ละช่วงเวลา
3. เพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษาและพัฒนาวิชาการในสาขาวิชานิเทศศาสตร์และในเรื่องของข้อมูลข่าวสารด้านรายการข่าวโทรทัศน์ และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. (พ.ศ.2529-2542) นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในส่วนของแนวความคิด และทฤษฎี มาใช้เป็นกรอบความคิดเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสื่อโทรทัศน์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์
4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรสื่อสารมวลชน

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสื่อโทรทัศน์

โทรทัศน์นับเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการแพร่กระจายข่าวสาร มีคุณสมบัติของความเป็นสื่อที่ทรงอำนาจในการก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบการรับรู้ของบุคคลผู้รับสาร อันเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์ ดังนี้

1. สามารถนำเสนอภาพเหตุการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่ใกล้ชิด จนสร้างให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้รับและส่งสาร
2. ให้ทั้งภาพประกอบเสียงที่มีชีวิตและความสมจริงช่วยให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเหมือนมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์จริง เนื่องจากประสิทธิภาพทางภาพและเสียงที่ทำให้เกิดความเชื่อว่าเป็นจริง
3. ให้ความได้เปรียบของการได้เข้าไปใกล้ชิดกับเหตุการณ์เพราะสามารถเห็นภาพได้ในรายละเอียด และสมบูรณ์มากกว่าการที่เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526:6) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติประจำตัวของโทรทัศน์ที่ทำให้ได้เปรียบกว่าสื่ออื่น ๆ คือ

1. โทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียงพร้อมๆ กันและเป็นการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ ทำให้เห็นจริงเห็นจริงสามารถชักจูงผู้รับสารให้เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และคล้อยตามได้ง่ายกว่าสื่อชนิดอื่น
2. โทรทัศน์เสนอข่าวได้รวดเร็วกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ ถึงแม้จะล่าช้ากว่าวิทยุกระจายเสียงเล็กน้อย แต่ในขณะเดียวกัน ข่าวที่นำเสนอ นั้นมีความกระฉับกระฉ่างกว่า เพราะมีภาพที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี
3. โทรทัศน์สามารถนำเสนอข้อมูลได้หลายวิธีการ เช่น การบรรยาย การใช้ภาพ การฉายภาพยนตร์และเทปบันทึกภาพ ทำให้ผู้รับสามารถเปลี่ยนบรรยากาศได้หลายๆ แบบประกอบกัน
4. โทรทัศน์สามารถทำให้ผู้ชมได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในโลกได้ทันทั่วถึง โดยการใช้เทคนิคสมัยใหม่ช่วยในการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม
5. โทรทัศน์ใช้ได้กับผู้ชมทั้งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ และสามารถถ่ายทอดไปในระยะไกลได้ด้วย
6. โทรทัศน์ช่วยลดภาระเป็นผู้ช่วยให้ข่าวสาร คือ แทนที่ผู้ให้ข่าวสารจะต้องไปเผยแพร่ความรู้ข่าวสารหลาย ๆ แห่งก็บรรยายออกทางวิทยุโทรทัศน์ครั้งเดียวก็สามารถชมได้ทั่วถึงกันทั้งหมด

จากคุณสมบัติพิเศษดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลที่ดีที่ว่าเหตุใด สื่อโทรทัศน์จึงมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารในทุก ๆ ด้านมากกว่าสื่ออื่นใด

หน้าที่พื้นฐานสำคัญของสื่อโทรทัศน์ ก็คือ การให้ข่าวสารแก่ผู้ชม โดยที่ปัจจุบันการรายงานและการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์มีการเคลื่อนไหว และการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทุกสถานี่ต่างก็พยายามพัฒนาการนำเสนอบริการด้านข่าวสารที่เน้นความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทั้งบริการด้านภาพและเสียง ตลอดจนความครบถ้วนของเนื้อหาเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับจากประชาชนมากขึ้น

พัฒนาการของโทรทัศน์

โทรทัศน์มีจุดเริ่มต้นมามากกว่าศตวรรษ และพัฒนาการเรื่อยมาจากระบบเครื่องกลมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมนี้เริ่มต้นในสหรัฐอเมริกา ปี 1939 และในช่วงตั้งแต่ปี ค.ศ.1950 เป็นยุคเริ่มต้นของการทำรายการ วงการโทรทัศน์ของอเมริกามีประสบการณ์ที่น่า

ต้นตอ มีทั้งบันเทิง การเมือง ขาว โศกนาฏกรรม ความสำเร็จ และในปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์

การค้นพบและค้นคว้าเกี่ยวกับโทรทัศน์มีมานานกว่าศตวรรษที่ผ่านมา ผู้ที่วงการได้จารึกว่าเป็นผู้ค้นพบหลักการที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นโทรทัศน์ในปัจจุบันเป็นนักฟิสิกส์ชาวฝรั่งเศสชื่อ อเลซานเดร เอดมอน เบคเคอเรล ในปี 1931 เบคเคอเรลได้ค้นพบเกี่ยวกับผลทางเคมีอิเล็กทรอนิกส์ ของแสง และต่อมาได้มีผู้ค้นคว้าทดลองเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี 1931 บริษัท RCA ในสหรัฐอเมริกา ได้ตั้งสถานีทดลองออกอากาศขึ้นที่ดิคเคมไพร์เสตท ในนครนิวยอร์ก จากผลการทดลองบริษัทได้พัฒนาเทคโนโลยีให้ก้าวหน้าไปเรื่อยๆ จนในปี 1937 บริษัทก็ได้ออกอากาศจริงซึ่งพร้อมๆ กับ NBC

โทรทัศน์เริ่มแรกจะเป็นสีขาว-ดำ และประมาณ 10 ปีต่อมา ก็ได้พัฒนาจนสามารถเป็นภาพสีได้ ซึ่งมีบริษัทที่แข่งกันและพัฒนาโทรทัศน์อยู่ 2 บริษัท คือ CBS กับ RCA ซึ่งแต่ละบริษัทก็อ้างสิทธิในเทคนิคที่ตนค้นคว้า จนมีเรื่องฟ้องร้องถึงศาล ศาลได้ตัดสินให้ CBS เป็นฝ่ายชนะ แต่ทาง FCC ซึ่งเป็นคณะกรรมการวิทยุและโทรทัศน์แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้การสนับสนุน RCA ในที่สุดระบบของ RCA ก็ได้รับการยอมรับเป็นมาตรฐานมากกว่า โทรทัศน์มีระบบความถี่ 2 ระบบ คือ VHF (Very High Frequency) กับ UHF (Ultra High Frequency) ในปัจจุบันระบบ VHF เป็นที่นิยมมากกว่า ส่วนระบบ UHF ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ทาง FCC ได้ออกกฎหมายว่าเครื่องรับโทรทัศน์ทุกเครื่องจะต้องสามารถรับได้ทั้ง 2 ระบบ

ตัวเครื่องรับและอุปกรณ์ของโทรทัศน์ในอนาคตจะเปลี่ยนไปจากที่เคยเป็นอยู่ จอโทรทัศน์ในอนาคตจะใหญ่มากเหมือนจอหนัง แต่เครื่องจะเล็กลง มีน้ำหนักเบา ใช้น้ำมันก็ได้ เครื่องรับนอกจากไวรับรายการจากสถานีแล้ว ยังใช้ประโยชน์ได้อื่นๆ เช่น เล่นวิดีโอเกม หรือใช้กับคอมพิวเตอร์ก็ได้

โทรทัศน์มีจุดเริ่มต้นมากกว่าศตวรรษ และพัฒนาการเรื่อยมาจากระบบเครื่องกลมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการตลาด โทรทัศน์มีบทบาทสูงด้านธุรกิจ รายการต่าง ๆ จะมีผู้อุปถัมภ์รายการ หวังผลด้านขายสินค้า บริษัทจัดรายการก็หวังผลด้านขายรายการ และบริษัทโทรทัศน์ก็หวังผลด้านขายเวลาเป็นวงจรต่อ ๆ กัน

2. แนวความคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์

ความหมายของข่าว

ฟิลิซุ้ ชาวลาซัวซ์ กล่าวว่า ข่าว คือ ความจริงที่สมบูรณ์เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องจะสมบูรณ์ให้อะไรต่าง ๆ เกิดขึ้นเองไม่ได้ และความ เป็นจริงนั้นมีผลมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม และมีผลกระทบต่อคนหมู่มากทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และมวลมนุษยชาติ

ยงยุทธ รักษาศรี กล่าวว่า ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์ที่ผู้คนที่ให้ความสนใจในขณะ โดยขณะหนึ่ง

Turner Cattedge (อ้างใน ปรียานุช คลอวุฒิวัฒน์, 2535:12) อธิบายบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ กล่าวว่า ข่าว คือ สิ่งซึ่งสามารถพบได้ในวันนี้โดยที่ไม่เคยรับรู้มาก่อน

Ralph S. Izard กล่าวว่า ข่าว คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือกำลังเกิดและมีความสำคัญที่จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านเป็นจำนวนมาก และข่าวที่สำคัญที่สุดก็คือข่าวที่สร้างความสนใจแก่คนจำนวนมาก

Ahillip H. Ault ศาสตราจารย์ทางวารสารศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมินเนโซตาใน สหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของคำว่า "ข่าว" ไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ข่าว เป็นรายงานของเหตุการณ์หนึ่ง กระชับ ชัดเจน จัดเสนอได้ภายในระยะเวลาอันเหมาะสม
2. ก่อนที่จะเป็นรายงานข่าว จะต้องมีการรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลประกอบเหตุการณ์ในข่าวนั้นอย่างถูกต้องและสมบูรณ์
3. การรายงานข่าวให้เหมาะสมกับระยะเวลาการนำเสนอได้กระชับและชัดเจน เป็นผลเนื่องมาจากความสามารถของผู้เรียบเรียง ผู้เขียนและผู้รายงานข่าวนั้น
4. เนื้อเรื่องของข่าวตลอดจนแง่มุมที่นำเสนอ นั้น เป็นที่สนใจแก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชมจากคำจำกัดความ และคำอธิบายความหมายของ "ข่าว" สามารถอธิบายความหมายของรายการข่าวทางโทรทัศน์ได้ดังนี้

รายการข่าวทางโทรทัศน์ หมายถึง รายการที่จัดและผลิตขึ้นโดยใช้รูปแบบของการประกาศ อ่านคำบรรยายและการรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ หลากหลายกันไป การนำเสนอด้วยวิธีเหล่านั้น อาจทำได้ด้วยภาพทั้งหมดหรือบางส่วนหรือปราศจากภาพเหตุการณ์ที่เป็นข่าวก็ได้ ก่อนการนำเสนอข่าวจะมีการแสวงหา รวบรวม จัดและเก็บข้อมูลของเหตุการณ์ในข่าวแต่ละข่าวได้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง จากนั้นผู้เขียนหรือผู้รายงานจะนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว มีเนื้อหาสาระและรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวนั้นให้เกิดความกระชับชัดเจน และได้ใจความภายในระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการดึงดูดและเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมให้ชมการรายงานข่าวนั้น ๆ และเพื่อเป็นการบริการประชาชนด้วยข่าวสารอย่างถูกต้องอีกด้วย

ประเภทของข่าว

การแบ่งประเภทของข่าวสามารถกำหนดได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามเนื้อหาข่าว แบ่งตามสถานที่เกิดเหตุการณ์ แบ่งตามแหล่งข่าว และแบ่งตามลักษณะของการผลิตข่าว หากแบ่งตามเนื้อหาข่าว จะสามารถแบ่งข่าวออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นใหม่ในทุกทิศทั่วโลก แล้วมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากในทันทีทันใด และมีความสำคัญต่อสังคมอย่างมาก เช่น ข่าวการเมือง ข่าวภัยพิบัติ เป็นต้น

2. ข่าวเบา (Soft News) ข่าวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และมีคุณค่า ความสำคัญน้อยกว่าข่าวหนักมีผลกระทบต่อผู้ชมไม่มากนัก เช่น ข่าวสังคม ข่าวการศึกษา เป็นต้น

สำหรับข่าวโทรทัศน์ นอกจากจะมีการแบ่งข่าวตามเนื้อหาข่าวเป็นหลักแล้วยังต้องอาศัยหลักการแบ่งตามสถานที่เกิดเหตุการณ์มาประกอบ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของข่าวโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็น

1. ข่าวหนัก ได้แก่ ข่าวทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ ภัยพิบัติ
2. ข่าวเบา ได้แก่ ข่าวทางด้านพระราชสำนัก สังคม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และบันเทิง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์และสาธารณสุข เกษตรกรรม อาชญากรรม กีฬา รายงานพิเศษ

3. ข่าวภูมิภาค หรือข่าวท้องถิ่น หมายถึง ข่าวภายในประเทศ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นในเมืองหลวง และจังหวัดใกล้เคียง และเป็นข่าวที่มีความสำคัญ หรือมีผลกระทบต่อประชาชนในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งบุคคลที่เป็นข่าว เนื้อหาของข่าวที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคนั้น ๆ

4. ข่าวต่างประเทศ หมายถึง ข่าวรายงานเหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยได้รับสัญญาณข่าวผ่านดาวเทียม และทางเครื่องโทรพิมพ์ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่แปลข่าวเป็นภาษาไทยและจะคัดเลือกเฉพาะข่าวที่น่าสนใจเท่านั้นออกอากาศ ทั้งนี้รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศด้วย

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์

โดยทั่วไปประชาชนซื้อโทรทัศน์มักมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อความบันเทิง ส่วนในเรื่องของการที่จะได้รับความรู้ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือความรู้ทั่วไป ก็ไปตามเป็นผลพลอยได้หรือเป็นเป้าหมายรองลงมา อีกประการหนึ่งการดำเนินกิจการโทรทัศน์เองก็มุ่งที่จะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงเป็นหลักมากกว่าหน้าที่อื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็ยังทำหน้าที่ให้บริการด้านความรู้และเหตุการณ์ปัจจุบันแก่ประชาชนทั่วไปได้รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์มากกว่าสื่ออื่น ๆ

ลักษณะการนำเสนอข่าวในรูปแบบโทรทัศน์นั้น สามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้รับข่าวสารได้เป็นอย่างดี นอกจากภาพและเสียงจะเป็นตัวโดดเด่นในการนำเสนอเนื้อหาเข้ามาสร้างความประทับใจ ความสนใจได้ดี ซึ่งประกอบไปด้วยสาระ (messages) ที่เป็นความจริง, ใหม่, สด, น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อประชาชนที่ส่งออกไปจากผู้ส่งสาร (source) โดยอาศัยสื่อ (channel) โทรทัศน์เพื่อรับทราบ การใช้ภาพประกอบเหตุการณ์ประกอบเนื้อหาเป็นวิธีหนึ่งในการถ่ายทอดข่าวสาร (Information) ทัศนคติ (Attitude) และอารมณ์ (Emotion)

ข่าว เป็นเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีความสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวโทรทัศน์ซึ่งเป็นรายการที่ตอบสนองต่อบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข่าวสารสู่สังคมโดยตรง (สายสม วงศาสุลักษณ์, 2535) รายการข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีความสดทันต่อเหตุการณ์บอกเล่าข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องราวของสังคมไทย ที่สามารถตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของประชาชนอย่างมาก สถานีโทรทัศน์เองก็ให้ความสำคัญกับรายการดังกล่าวสูง มีการแข่งขันทั้งด้านรูปแบบรายการ การนำเสนอเนื้อหา และเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตรายการ ทั้งนี้เพราะทุกสถานีถือว่ารายการข่าว คือ ภาพพจน์และหน้าตาของสถานี

สิ่งสำคัญของข่าวโทรทัศน์ คือ ต้องมีเนื้อหาโดยรวมเหตุการณ์สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม ซึ่งเมื่อรวมกับลักษณะของสื่อโทรทัศน์แล้ว ข่าวโทรทัศน์ควรมีความหมายคือ ข่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ น่าสนใจ มีผลกระทบต่อสาธารณะชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถถือข่าว รายงานข่าวถ่ายภาพ และภาพยนตร์

บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการของข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และการวิเคราะห์ข่าว

พัฒนาการของการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์

รายการประเภทข่าวสาร จัดเป็นรายการที่สถานีโทรทัศน์ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนโดยผ่านทางสื่อซึ่งสามารถแพร่กระจายเนื้อสารได้อย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่ารายการประเภทนี้ได้ถูกจัดออกอากาศตั้งแต่วันแรกของการเปิดสถานี (ที่ปวิท พงศ์ไพบูลย์, 2534)

ในระยะแรกเริ่มของการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย รายการข่าวมີลักษณะของการนำเสนอในรูปแบบของการเสนอข่าวอย่างเรียบง่าย ไม่มีเทคนิคในการนำเสนออย่างหลากหลายเช่นปัจจุบัน การเสนอข่าวในระยะแรกนั้น ทางสถานีโทรทัศน์ต้องมีความระวังในเรื่องของความเหมาะสมเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากการเป็นสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลโดยตรง การเสนอข่าวจึงต้องเป็นข่าวที่เป็นผลงานของรัฐบาลหรือข่าวที่ทางราชการเห็นว่าเป็นประโยชน์เท่านั้น

รูปแบบการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

โดยทั่วไปสถานีโทรทัศน์มีวิธีการนำเสนอข่าวโทรทัศน์หลายรูปแบบ ซึ่งตามหลักของการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์มีวิธีการอยู่ 4 วิธี ดังนี้ (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2525)

1. แถลงการณ์หรือข่าวคว่นล่าสุด ข่าวสำคัญซึ่งอาจต้องประกาศคำรายการที่แพร่ภาพออกอากาศ
2. ข่าวอ่านธรรมดา ผู้อ่านข่าวจะอ่านข่าวหน้ากล้องภายในห้องส่งเล็กของสถานี และอาจมีการจัดฉากหลัง
3. ข่าวอ่านประกอบภาพ ผู้อ่านข่าวจะอ่านข่าวหลังกล้อง ประกอบภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว
4. วิเคราะห์ข่าวหรือวิจารณ์ข่าว ผู้วิเคราะห์หรือผู้วิจารณ์ข่าวจะแสดงความคิดเห็น ตีความ และบอกข้อเท็จจริงแก่ผู้ดูผู้ชมหน้ากล้องประกอบภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวเกี่ยวกับข่าวที่วิเคราะห์หรือวิจารณ์

ลักษณะของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

ลักษณะที่สำคัญของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ประกอบไปด้วย

1. ผู้ประกาศ

ผู้ประกาศนั้นมีทั้งผู้ประกาศข่าวหลัก ผู้ประกาศข่าวร่วม ผู้สื่อข่าวหรือผู้รายงานข่าว ทั้งนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใด ขึ้นอยู่กับรูปแบบการนำเสนอและขอบข่ายงานด้านข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์นั้น ๆ

ผู้ประกาศข่าวหลักและผู้ประกาศข่าวร่วมเป็นหลักของการนำเสนอ ซึ่งมีหน้าที่ประกาศและเชื่อมโยงชิ้นข่าวต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทโทรทัศน์ของการรายงานข่าว เพื่อให้การนำเสนอข่าวนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากจะเป็นผู้ประกาศและเชื่อมโยงข่าวแล้ว ในบางกรณีก็อาจจะต้องทำการอ่านคำบรรยายข่าวชิ้นต่าง ๆ ในแต่ละหมวดหมู่ด้วย

2. รูปแบบของการรายงาน

การรายงานข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน ส่วนมากมักจะอยู่ในความหมายสรุปที่ว่า "อะไรเกิดขึ้นบ้างในโลก...วันนี้" ซึ่งมีทั้งเป็นการประกาศ การอ่านคำบรรยาย และการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข่าวล้วน ๆ (straight news) หรืออาจผสมผสานกับการเล่าถึงอดีตที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในข่าว และการทำนายเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับข่าวในอนาคตอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอรายการแบบนี้เรียกว่า การวิจารณ์ข่าว (news commentary)

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการประกาศ การอ่านคำบรรยาย และรายงานข่าวอย่างข่าวล้วน ๆ หรือการวิจารณ์ข่าวก็ตาม จะต้องอาศัยบุคลากรข่าวเป็นผู้ประกาศ อ่านคำบรรยาย รายงาน และวิจารณ์ข่าวนั้น ดังนั้นรายการประเภทข่าวนี้อาจเป็นที่นิยมชมชอบและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดหรือไม่ั้น มักจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้ประกาศ ผู้รายงานข่าว ตลอดจนความสามารถของคณะบุคลากรข่าวทั้งหมด ในการที่จะกระตุ้นเตือนให้ผู้ชมข่าวนั้นรู้สึกว่าเขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และรู้สึกอีกว่าเหตุการณ์นั้นเป็นความจริงได้มากน้อยเพียงใด

3. ภาพประกอบข่าว

นอกจากรายการข่าวจะประกอบด้วยภาพการประกาศของผู้ประกาศแล้ว การอ่านคำบรรยายข่าวโดยผู้ประกาศก็ดี การรายงานของผู้รายงานข่าวแต่ละชิ้นก็ดี ยังสามารถที่จะใช้ภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องในข่าวแสดงประกอบการประกาศและการอ่านคำบรรยายรายงานได้ด้วย สิ่งที่ทำให้รายงานข่าวทางโทรทัศน์น่าชมมากยิ่งขึ้นก็คือ ภาพในเหตุการณ์ของข่าวแต่ละชิ้นที่สามารถนำมาแสดงและนำเสนอได้โดย เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ ภาพถ่าย ตาราง แผนที่ แผนภูมิ ภาพร่าง ภาพวาด และกราฟ ตลอดจนสื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ประกอบได้ทุกชนิดนั่นเอง

การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ (ดวงทิพย์ วรพันธุ์ กรุงเทพมหานคร ,2525) นอกจากจะเต็มไปด้วยเนื้อหาสาระแล้ว สิ่งที่น่าสนใจไม่ได้นั้นในการนำไปใช้ในข่าวโทรทัศน์ ตาม

คุณลักษณะโดยรวมของสื่อโทรทัศน์ คือ ความบันเทิง ซึ่งหมายถึงความแจ่มชัด ความเคลื่อนไหว และมีจังหวะทุกอย่างก้าว และรูปแบบที่ไม่ใช่การแสดง เพื่อจูงใจให้ผู้ดูสนใจในบุคลิกภาพของผู้ประกาศและสร้างความเชื่อมั่นด้วยการเสนอภาพ

นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2531) ยังได้กล่าวถึงการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ไว้ว่า รูปแบบของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น มีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัวมาก และค่อนข้างเป็นสากลเหมือนกันเกือบทั่วโลก ข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอชุดหนึ่ง ๆ บรรดาข่าวแต่ละชิ้นย่อย ๆ จะมีความหมายต่อโครงสร้างข่าวชุด เราจะเห็นความสำคัญของการจัดลำดับข่าวอย่างแน่นอน ลักษณะข่าวตอนแรก ตอนกลาง และปิดท้าย จะต้องเป็นข่าวประเภทไหน จะถูกกำหนดเอาไว้ อย่างแน่นอน แต่ละข่าวมีความหมายเฉพาะตัว และช่วงระยะเวลาสั้นยาวของแต่ละข่าวจะถูกตั้งโปรแกรมเอาไว้ โดยทั่วไป(หากไม่มีตัวแปรเรื่องบริบททางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง) โครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอข่าวจะเปิดฉากกระตุ้นความสนใจด้วยการบอกหัวข้อข่าว จากนั้นก็จะเรียงลำดับหลากหลายสลับกันไป ตอนท้าย ๆ จะนำข้อมูลที่ชวนติดตาม เช่น พยากรณ์อากาศ กีฬา และปิดฉากจากลาด้วยเรื่องเบา ๆ เป็นต้น

รูปแบบที่เห็นได้แน่นอนชัดเจนอีกประการหนึ่งของรายการข่าว จะต้องมิลักษณะเป็นทางการ ไม่ว่าผู้อ่านข่าวจะมีลักษณะเป็นกันเองอย่างไรก็จะสำเสี้ยนไม่ได้ แน่แน่นอนว่าภาษาที่เป็นกลางเกี่ยวข้องกับ connotative meaning ในเรื่องของความน่าเชื่อถือ ความมีสาระ ความเป็นจริงเป็นจังของข่าว สไตส์ของภาษาข่าวก็ต้องเป็นลักษณะของการสั่งการ (directive) ไม่ใช่การเสนา (dialogue) เพราะฉะนั้นเครื่องหมายปิดท้ายประโยคของข่าวจะต้องเป็นฟูลสตอป (fullstop) ไม่ใช่เครื่องหมายคำถาม รวมทั้งน้ำเสียงที่อ่านข่าวก็ต้องมีรหัสที่แน่นอน เสียงที่แผ่วเบาไร้อำนาจหรือเสียงที่เหมือนแมวจะอ่านข่าวไม่ได้เลย องค์ประกอบย่อย ๆ เหล่านี้จะต้องประกอบตัวกันขึ้นเป็นโครงสร้างเพื่อให้ส่วนรวมทั้งหมดมอดูเป็นข่าว

การเสนอข่าวทางโทรทัศน์เดิมทีนั้นได้ใช้วิธีเสนอภาพทางโทรทัศน์ โดยมีผู้ประกาศเป็นผู้อ่านบท และฟิล์มที่ใช้กันก็เป็นฟิล์มม้วน (newsreel) แต่ปัจจุบันนี้การเสนอข่าวก้าวหน้าไปมากเนื่องจากมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก โดยผู้ออกไปทำข่าวได้ถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ และสามารถบันทึกเสียงเหตุการณ์ให้ออกมาพร้อมกับภาพได้ด้วย เพราะฉะนั้นการเสนอข่าวทางโทรทัศน์จึงรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การถ่ายทอดสด ให้ประชาชนรับรู้ความเคลื่อนไหวจากเหตุการณ์นั้นได้ในทันที หรือการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมทางโทรทัศน์ จากเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลก การรายงานข่าวทั้งภาพและเสียงจากสถานีเครือข่ายโดยผ่านดาวเทียม ทำให้ชาวโลกได้รับทราบเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างรวดเร็วจากโทรทัศน์

ในปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ทุกช่องหันมาแข่งขันกันปรับปรุงการเสนอข่าว รวมทั้งมีการว่าจ้างบริษัทเอกชนมาผลิตข่าวร่วมกับฝ่ายข่าวของทางสถานี มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเสนอข่าวเป็นแบบรายการนิตยสารข่าว โดยอยู่ในความควบคุมของรัฐ และมีผลต่อการเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานี (ดวงทิพย์ วรพันธุ์,2531)

เฮนรี ที่ 3 (Henry III 1172-1189) พบว่าวัตถุประสงค์ทางการค้าจะเป็นปัจจัยที่กำหนดรูปลักษณะของข่าวเพื่อที่จะเอาชนะสถานีอื่น ๆ ในการแย่งคนดู สถานีโทรทัศน์จำเป็นต้องหากลยุทธ์ในการดึงดูดความสนใจของผู้ชม ส่วนหนึ่งของกลยุทธ์นี้คือ สร้างข่าวให้มีลักษณะที่เป็นดราม่า (Drama) และมีความขัดแย้งสูง หรือเน้นความบันเทิงเป็นหลัก

เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่องานทุกประเภทในองค์กร แม้ปรากฏการณ์นี้จะพบเฉพาะในองค์กรขนาดใหญ่หรือบริษัทที่มีเครือข่ายนานาชาติ แต่ก็เป็นแนวโน้มที่แต่ละประเทศจะประสบในไม่ช้า โดยเฉพาะไมโครคอมพิวเตอร์ กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรที่เจริญแล้วหรือกำลังพัฒนา ผูกกับเครือข่ายโทรคมนาคมที่ทันสมัย ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง องค์กรสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ มาพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้ดีขึ้น (วิรัชย วงศ์วิวัฒนากุล,2538)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งข้อมูลข่าวสารนั้น เทคโนโลยีจะมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตลอดเวลา ซึ่งจะมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อให้สามารถส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำ

ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารพัฒนาไปโดยมีการผลิตและการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัยด้วยระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม (Setellites) ระบบแสง (Solar) และระบบคอมพิวเตอร์ (Computers)

Alvin Toffler (Morgan,1984) กล่าวว่า เรากำลังอยู่ในโลกของ "Future Shock" คือโลกที่จะต้องอยู่โดยอาศัยคอมพิวเตอร์และเทเลคอมมิวนิเคชันที่ผลิตงานได้อย่างมหัศจรรย์ ทำให้โลกกลายเป็นยุคแห่งสังคมข่าวสาร

ผลิตภัณฑ์ใหม่ทางการสื่อสารได้รับความนิยมสูง อาทิ เครื่องถ่ายเอกสาร โทรสารที่สามารถส่งผ่านในระบบทางไกลได้ โทรศัพท์ใช้ระบบสายใยแก้วแทนเคเบิลทองแดง วิทยุและ

โทรทัศน์ถูกผลิตเพื่อความสะดวกในการใช้ เวลาและสถานที่จึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบัน

ในเวลาเดียวกันอุตสาหกรรมอวกาศทำให้เกิดการใช้ ดาวเทียม เพื่อค้นหาข้อมูลได้แทบทุกแห่งในโลกนี้ ดาวเทียมจึงมีประโยชน์เกือบทุกวงการ ดาวเทียมเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในลักษณะของสื่อทั่วไปและสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยุและโทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมกำลังได้รับความสนใจจากบุคคลในยุคสังคมข่าวสาร

สื่อสารมวลชน ในยุคสังคมข่าวสารเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งรูปแบบรายการ และลักษณะการใช้สื่อ สังคมในยุคข่าวสารทำให้วงการต่าง ๆ เกิดการแข่งขัน ทั้งธุรกิจ การเมือง การศึกษา การจัดระบบของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบใหม่ที่มีลักษณะของการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความต้องการข่าวสารในสังคมเกิดขึ้นในทุกระดับ และทุกวงการ รูปแบบของเศรษฐกิจที่กำลังแข่งขันกันเพื่อให้ได้ข่าวสารมากที่สุด ทำให้ข่าวสารต้องถูกผลิตมากขึ้น ดังนั้นสื่อมวลชนในแขนงต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลต่อคนในสังคมยุคปัจจุบัน สื่อสารมวลชนทำให้ "ข่าวสาร" ได้รับความสนใจในสังคมโดยทั่วไป

เทคโนโลยีสื่อสารมวลชนก้าวหน้าไปมาก มีอุปกรณ์ใหม่ เกิดขึ้นมากมาย เช่น วีดีโอดิस्क วีดีโอเทป ฯลฯ ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ที่ทันสมัยกว่า มีประสิทธิภาพกว่า เช่น ดาวเทียมสื่อสาร จานรับสัญญาณ ซึ่งทำให้สามารถเลือกรับเลือกชมรายการจ่าง ๆ ได้อย่างเหลือเฟือตลอดเวลา

SYDENY W.HEAD (วีรชัย วงศ์วิวัฒนากุล,2538) กล่าวว่า ผู้ที่จะดำเนินการด้านสื่อมวลชน ต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินการ ซึ่งการนำเทคโนโลยีดังกล่าว นั้น ส่วนใหญ่ก็หาได้เฉพาะตามความจำเป็นหรือตามความสามารถที่จะหามาได้เท่านั้น และทุกอย่างก็เห็นว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินการ

สื่อสารมวลชนกับเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น การใช้ดาวเทียมสื่อสารกำลังส่งผลกระทบต่อทำให้โลกทั้งโลกเสมือนกับกำลังมีขนาดเล็กลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ซึ่งฝ่ายรับมีทั้งประเภทที่รับจากสถานีถ่ายทอดรวมบนพื้นดิน และอาศัยจานรับสัญญาณโทรทัศน์จากดาวเทียมเข้าสู่เครื่องรับในบ้านโดยตรง (ชัยวัฒน์ คุประตกุล,2532)

จากแนวคิดเรื่องเทคโนโลยี จะเห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทอย่างมากต่องานทุกประเภทในองค์กร สามารถทำให้เราปฏิบัติการและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในองค์กรผู้ผลิตข่าวโทรทัศน์ จะสามารถพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการนำเสนอรายการข่าวได้ดีขึ้นหรือไม่ คงต้องศึกษาในส่วนของการวิเคราะห์ต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรสื่อสารมวลชน

องค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางสังคมได้มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Production) การผลิตซ้ำ (Reproduction) และการเผยแพร่ (Distribution) ข่าวสาร และความรู้ต่างๆ ไปสู่ประชาชนทั่วไปในฐานะผู้รับสาร ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติงานขององค์กรผู้ผลิตสื่อจึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทางสังคม ซึ่งอาจเป็นแรงกดดันต่อภาระหน้าที่ แต่อย่างไรก็ตามบุคคลผู้อยู่ในองค์กรสื่อมวลชนย่อมจะต้องปฏิบัติงานอยู่ภายใต้กรอบนโยบายขององค์กรผู้ผลิตสื่อที่ตนสังกัดอยู่

เดนิส แมคเวล (McQuail Dennis, 1994) ได้กล่าวถึงการที่องค์กรผู้ผลิตสื่อถูกควบคุมในระดับต่าง ๆ จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างอิสระในตัวของมันเอง แม้จะต้องดำเนินงานอยู่ภายใต้แรงกดดันจากตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางภายในหรือภายนอกองค์กร ซึ่งส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและหลักการในการปฏิบัติงานขององค์กร โดยแสดงเป็นภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1
แสดงแบบจำลองขององค์กรสื่อมวลชนภายใต้แรงผลักดันจากสังคม

ตามแนวความคิดของ เดนิส แมคเวล นั้น การดำเนินกิจการและการจัดรูปองค์กรธุรกิจสื่อมวลชน จะมีปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการจัดองค์กรและเนื้อหาของสื่อมวลชน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยภายในองค์กรที่มีผลกระทบต่อการจัดองค์กร และเนื้อหาของสื่อมวลชน ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางด้านการจัดการ (Management) การบริหาร การจัดองค์กร การบริหารรายได้การบริหารบุคลากร ขึ้นอยู่กับนโยบายว่าจะมีการกำหนดให้เป็นอย่างไร ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีความแตกต่างกันออกไป

1.2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (Technical) อุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินการ

ผลิตก็มีส่วนสำคัญ องค์กรใดที่มีอุปกรณ์ครบ มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โอกาสที่จะเอาชนะคนอื่น ๆ ย่อมมีมาก

1.3 ปัจจัยด้านบุคลากร (Media Professional) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ผลิตเนื้อหาองค์กร เป็นผู้คิดสร้างสรรค์ คัดเลือกเนื้อหาสาร แต่ละคนมีวัตถุประสงค์ของตนเองในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพ จึงจะได้งานที่ออกมามีคุณภาพ รวมทั้งมีอุดมการณ์ในด้านวิชาชีพซึ่งจะช่วยเสริมให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. ปัจจัยภายนอกองค์กร

ส่วนปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อการจัดองค์กร และเนื้อหาของสื่อมวลชน ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง (Social and Political Pressures) กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อเนื้อหา การสร้างกฎหมายสื่อมวลชนก็เพื่อใช้ในการควบคุมการทำงานขององค์กร จะสามารถเห็นได้ชัดเจนในองค์กรที่บริหารงานโดยรัฐบาล

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Pressures) ประกอบด้วย

- คู่แข่งขัน (Competitors) มีการแข่งขันกันเพื่อสร้างความนิยมแก่ผู้ชม เมื่อมีผู้ชมจำนวนมาก ผลพลอยได้ก็คือตลาดโฆษณา องค์กรผู้ผลิตจึงจำเป็นต้องผลิตรายการให้ตรงกับความสนใจของผู้รับให้มากที่สุด

- ผู้โฆษณา (Advertisers) เอเยนซีโฆษณา เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการผลิตเช่นกัน การที่จะสามารถขายโฆษณาได้นั้น นอกจากจะต้องผลิตรายการที่มีคุณภาพแล้ว ยังต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเอเยนซีโฆษณาด้วย จึงจะสามารถขายโฆษณาได้

- เจ้าของทุน หรือผู้ให้เงินทุน (Owners / Unions) ผู้ที่เป็นเจ้าของจะมีอำนาจในการควบคุมการปฏิบัติงานและมีผลกระทบต่อเนื้อหา ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น เจ้าของสถานีโทรทัศน์ ผู้สนับสนุนด้านการเงินแก่สถานีโทรทัศน์

2.3 ปัจจัยด้านผู้รับสาร (Audience) ผู้รับสารมีความสนใจเฉพาะเรื่อง ผู้ผลิตมองว่าผู้รับสารคือลูกค้า ผู้บริโภค จึงต้องผลิตสิ่งที่ตรงกับความต้องการของผู้รับสารให้มากที่สุด เพื่อเป็นการดึงดูดใจให้มาชมรายการ

องค์กรสื่อสารมวลชนประกอบด้วยฝ่ายจัดการ ฝ่ายผลิต และบุคลากรด้านสื่อมวลชน ซึ่งอาจจะเป็นคนกลุ่มเดียว หรือแยกเป็นฝ่ายก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการรับใช้สังคม และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยประกอบกิจการภายใต้แรงกดดันทางสังคม คือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แรงกดดันทางการเมือง โดยการถูกควบคุมโดยกฎหมาย รัฐบาล และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงแรงกดดันด้านเศรษฐกิจจากคู่แข่ง ผู้โฆษณา เจ้าของทุนหรือผู้ให้เงินทุน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาสื่อมวลชนทั้งสิ้น

นอกจากนี้แล้วความคิดของเชสเตอร์ บาร์นาร์ด (อ้างจาก อารยาขันทปราบ 2538: 10) กล่าวว่า องค์กรจะดำรงอยู่ได้นั้นต้องมีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานขององค์กรผู้ผลิตสื่อสารมวลชนก็ต้องกระทำภายใต้กรอบของระบบความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การบริหารงานองค์กรและกลยุทธ์ในการบริหารงานขององค์กรนั้นก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าได้รับการยอมรับและสามารถเข้ากันได้กับปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กร และสามารถสร้างความมั่นคงและความภักดีต่อองค์กรได้ แต่เมื่อมีความต้องการการเปลี่ยนแปลงขึ้น องค์กรไม่สามารถกระทำอย่างรวดเร็วได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขององค์กรจะต้องเกิดขึ้นจากความต้องการการเปลี่ยนแปลงของทุกคนรวมกัน นโยบายที่ชัดเจนเปรียบเสมือนเป้าหมายที่นำไปสู่การวางแผนในชั้นปฏิบัติการ เช่นเดียวกับองค์กรผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนโยบายให้เหมาะสมและชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายในการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์กรต่อไป เนื่องจากนโยบายเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่ตั้งเอาไว้ และถ้าทำสำเร็จก็จะเป็นผลดีต่อหน่วยงาน

Gerbner (1969) ได้กล่าวถึงการทำงานของสื่อมวลชนว่า การที่จะผลิตอะไรก็ตามที่เป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการจัดการข้อมูลนั้น ๆ รวมทั้งจะต้องมีการคัดเลือกและกลั่นกรอง การที่จะทำตามความต้องการของทุกคนย่อมเป็นไปไม่ได้ เขาได้ชี้ให้เห็นว่านักสื่อสารมวลชนเป็นผู้ที่ทำงานภายใต้แรงกดดันซึ่งแสดงออกมาในรูปของบทบาทที่ต่างกัน ซึ่งสร้างความกดดันให้แก่ตัวสื่อมวลชน ได้แก่ ลูกค้า, คู่แข่งขัน, ผู้มีอำนาจทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ, สถาบันอื่น ๆ และผู้รับสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทย ทีวีสช่อง 3 อ.ส.ม.ท. เท่าที่ปรากฏในงานเอกสารและงานวิจัยมีอยู่น้อยเรื่อง แต่ละเรื่องกล่าวถึงรายการข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 แต่เพียงสังเขป ซึ่งส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปในเรื่องบทบาทของการนำเสนอข่าวสารในรายการข่าวภาคค่ำ มากกว่าที่จะศึกษาถึงพัฒนาการขององค์กรที่นำเสนอข่าวสาร นอกจากนี้ด้านการนำเสนอถึงพัฒนาการและทิศทางพัฒนาของรายการข่าว โทรทัศน์ ช่อง 3 ในอนาคตก็ยังไม่มีการทำวิจัยขึ้นมา

อย่างไรก็ตามจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของ อ.ส.ม.ท.ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ มาเป็นแนวทางในการศึกษาถึงพัฒนาการขององค์กรสื่อมวลชน นอกจากนี้ยังได้นำงานวิจัยที่กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์กรสื่อสารมวลชน ด้านการผลิตรายการ การนำเสนอรายการและเทคโนโลยีในการผลิต มาเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมด้วย

วีรชัย วงศ์วีรพัฒนากุล (2538) ศึกษาเรื่องและพัฒนาการของ อ.ส.ม.ท.ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อ อ.ส.ม.ท. ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ เทคโนโลยี และการให้บริการ ซึ่งในแต่ละยุคจะได้รับผลกระทบไม่เท่ากัน บางยุคอาจเปลี่ยนแปลงทางด้านใดด้านหนึ่งมาก แต่บางยุคอาจเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างองค์กรมีความสำคัญ ในอนาคต อ.ส.ม.ท.คงจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นในเรื่องของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรใหม่ เพื่อความคล่องตัวและสามารถแข่งขันกับหน่วยงานสื่อสารมวลชนอื่นๆ ได้อย่างทัดเทียม

ประวิทย์ มาลินนท์ (2534) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านการนำเสนอรายการข่าว ที่สรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการรายงานข่าว

การเปลี่ยนแปลงการรายงานข่าวที่แต่เดิมมักเป็นผู้ประกาศข่าวออกมาอ่านข่าวประกอบด้วยภาพและลีลาเรียบง่าย แต่ในปัจจุบันการรายงานข่าวได้เพิ่มลักษณะพิเศษ ดังนี้

- ผู้ประกาศข่าวมีลักษณะคล้ายกับ ผู้มาเล่าข่าว โดยเริ่มจากเกริ่นนำแล้วนำเสนอข่าวด้วยลีลาที่เป็นกันเองกับผู้ชมทางบ้าน บางครั้งมีการหยอกล้อรับส่งกันระหว่างผู้ประกาศข่าวด้วยกัน

- มีการบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในสังคมมาเป็นผู้ประกาศข่าว
- มีการนำเอารายงานพิเศษมาประกอบข่าว และอาจนำเสนอในรูปแบบของสารคดีเชิงข่าว
- เนื้อหาของข่าวมีอิสระมากขึ้นไม่ถูกจำกัดตัวเองอยู่เพียงข่าวที่ต้องการจะนำเสนอไปตามนโยบายที่รัฐกำหนดขึ้นเท่านั้น

- มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการเสนอข่าวเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

2. ประเภทของข่าวที่นำมาเสนอมีความหลากหลาย

การรายงานข่าวโทรทัศน์มีการแบ่งประเภทการนำเสนอออกมาอย่างหลากหลาย มีลักษณะของการนำเสนอที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่นมีการแบ่งประเภทของข่าวโทรทัศน์

3. มีช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวดีขึ้น

รายการข่าวยุคก่อนมักนำเสนอวันละช่วงเดียว โดยปกตินำเสนอในช่วง 20.00 น. และมีการนำเสนอช่วงเวลาอื่นบ้าง แต่ปัจจุบันมีการนำเสนอข่าวในแทบทุกชั่วโมง

4. มีความรวดเร็วในการนำเสนอ

รายการข่าวโทรทัศน์มีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์มากกว่าการนำเสนอโดยผ่านสื่อมวลชนอื่นใดอันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียม

อรสา คุณวัฒน์ (2533) ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์งานข่าว อ.ส.ม.ท.กับสังคมไทยยุคเทคโนโลยีข่าวสารในทศวรรษหน้า พบว่า การพัฒนาองค์กรต้องอาศัยระบบงานซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความเข้าใจได้ วางกรอบและแนวนโยบายตั้งแต่แรก แม้จะใช้เวลามากและบางส่วนต้องมีการทดลองและปรับปรุงขึ้นไปเรื่อย ๆ

การสร้างองค์กรจากการประสานงานให้มีระบบที่ดี ควรร่วมกันสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่แล้วเพื่อให้ทราบถึงสถานภาพที่แท้จริงแล้วนำมาใช้ในการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านบุคลากรก็จำเป็นต้องพัฒนาให้มีขีดความสามารถเพิ่ม ทั้งนี้เพื่อให้งานข่าวงานประชาสัมพันธ์ของชาติประสบความสำเร็จ

การวางแผน การวางแผนนโยบายควรมีการวางแผนงานล่วงหน้าอย่างน้อย 10 ปี และกำหนดแนวทางปฏิบัติตามแผนให้มีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรับทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันเหตุการณ์เนื่องจากในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีงานข่าวอย่างรวดเร็ว

สุชาติ เพ็ชรแก้ว (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ลักษณะอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการผลิตลักษณะการกระจาย

ข่าว ผลการศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์พบว่า โครงสร้างของอุตสาหกรรมข่าวต้องตอบสนองต่อโครงสร้างภายนอกที่ใหญ่กว่า อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาอยู่เสมอของสื่อโทรทัศน์เพื่อตอบรับกับบริบทแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ทีปวิท พงศ์ไพบูลย์ (2534) ทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาการของบริษัทผู้ดำเนินงานผลิตรายการโทรทัศน์พบว่า หัวใจในการดำเนินธุรกิจของบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์อยู่ที่ศักยภาพที่จะผลิตรายการออกมาให้ตรงตามความต้องการของตลาดเพียงใด นั่นคือ รายการที่ผลิตออกมาจะต้องตอบสนองรสนิยมในการบริโภคของผู้ชมเป็นอย่างดี ทั้งนี้รายการโทรทัศน์ที่อยู่ในความนิยมของผู้ชมย่อมได้รับการตอบสนองจากผู้อุปถัมภ์รายการและนำมาซึ่งรายได้แก่สถานี นั่นคือ ความเจริญเติบโตและความอยู่รอดของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์

วาที ชันธุวาร (2540) วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วงปี พ.ศ. 2533-2538 ผลจากการวิจัยพบว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายในคือเปลี่ยนโครงสร้างบริหารองค์กร มีผลในการปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกคือตลาดผู้อ่าน คู่แข่งขัน และสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสดด้วยกันทั้งสิ้น

งานวิจัยของ David C.Coulson and Anne Hansen เรื่อง The Louisville Courier-Journal's News Content After Purchase By Gannett เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่ชื่อ The Louisville Courier ซึ่งการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ ๆ นั้น ส่งผลให้องค์กรมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะเนื้อหาของข่าวสารที่น่าเสนอ ซึ่งในนโยบายใหม่ของผู้บริหารคนใหม่ ต้องการเน้นการผลิตหนังสือพิมพ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้อ่านและให้อยู่รอดได้ในธุรกิจหนังสือพิมพ์

โดย นาย Gannett ผู้บริหาร ได้เปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวใหม่ จากเดิมที่เคยนำเสนอข่าวหนัก Hard News ถึง 56 % ลดลงเหลือ 51 % เสนอภาพจากเดิม 19 % เป็น 21 % และเสนอประเภทสารคดีเพิ่มจากเดิม 11 % เป็น 17 % พร้อมกับเพิ่มการเสนอข่าวในประเทศ จาก 32 % เป็น 35 % ,ลดการเสนอข่าวต่างประเทศจาก 8% เหลือ 7 % การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เห็นว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในองค์กรหนังสือพิมพ์ก็จะส่งผลให้นโยบายการทำงานเปลี่ยน และนโยบายการนำเสนอข่าวเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ถึงพัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการข่าว โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีองค์กรของเดนิส แมคเวล มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ได้แก่ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านการจัดการ บุคลากร และด้านเทคโนโลยี ปัจจัยภายนอกองค์กร คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านการเมือง คือ กฎ ระเบียบต่าง ๆ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ คู่แข่งขัน โฆษณา ผู้ชม และเจ้าของทุน สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการวิจัยในแง่ที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรสื่อสารมวลชน เช่น การจัดการองค์กร นโยบาย เทคโนโลยี ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งจะช่วยเสริมคำอธิบายในบทวิเคราะห์ข้างหน้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. (พ.ศ.2529-2542) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant as Observer) ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) คือการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของหน่วยงานแห่งนี้ เพื่อการแสวงหาข้อมูลที่เป็นจริง จากการสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากแหล่งข้อมูล 3 ประเภท ด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลทางด้านเอกสาร
2. ข้อมูลประเภทบุคคล
3. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

1. ข้อมูลทางด้านเอกสาร ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่นค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติขององค์กรและแผนการขยายงานของเครือข่ายสถานี จากหนังสือประวัติความเป็นมาของสถานี และการผลิตงานด้านรายการข่าวโทรทัศน์ จากหนังสือครบรอบปีต่าง ๆ ที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ได้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี ข้อมูลด้านธุรกิจการผลิตรายการข่าวจากหนังสือชี้ชวนและหนังสือรายงานประจำปีของบริษัท บีอีซี เวลต์ จำกัด (มหาชน) ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข่าวจากหนังสือครบรอบ 20 ปี อ.ส.ม.ท. นอกจากนี้ยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความหรือข้อเขียนในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจะคัดเลือกเฉพาะข้อความที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการข่าวทางโทรทัศน์ และที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารสิ่งพิมพ์ที่บุคคลอื่นได้ทำการ

ศึกษาโดยเกี่ยวข้องกับการผลิตข่าวโทรทัศน์ และการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เช่น การสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ผลิตข่าวโทรทัศน์ในยุคสังคมข่าวสารที่ศึกษาถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อการผลิตข่าวโทรทัศน์ งานวิจัยของคุณดวงทิพย์ วรพันธ์ ที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ ข่าวโทรทัศน์ : สภาพแวดล้อมไทย วิธีการแพร่กระจายและการรับรู้ งานวิทยานิพนธ์ของคุณวีรชัย วงศ์วีรพัฒนากุล ที่ศึกษาเรื่องพัฒนาการของ อ.ส.ม.ท.ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ หรืองานวิทยานิพนธ์ของคุณณงนุช ศิริโรจน์ ที่ศึกษาเรื่องของการวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ ซึ่งงานวิจัยและงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าวได้มีข้อมูลที่เผยแพร่เกี่ยวกับรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ไว้ด้วย

2. ข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (Indepth Interview) โดยการพูดคุยซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกละเอียดถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือบันทึกเสียง บันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ไว้เป็นหลักฐาน และจะสัมภาษณ์บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ตั้งแต่ช่วงการเริ่มต้นการผลิตรายการข่าวเองจนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นมีทั้งแบบเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informal) ได้แก่

- สรรพสิริ วิรยศิริ อดีตหัวหน้าฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวคนแรกของช่อง 3 ดูแลรับผิดชอบงานข่าวตั้งแต่ช่อง 3 เริ่มเปิดสถานี เมื่อ พ.ศ. 2513
- สุกต ชูพินิจ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อดีตผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าว พ.ศ. 2529-2530
- สนธิญาณ หนูแก้ว กรรมการผู้อำนวยการบริษัท TIN RADIO อดีตหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว พ.ศ. 2531-2534
- สมชาย แสงวงการ กรรมการผู้อำนวยการบริษัท IIN RADIO (ร่วมด้วยช่วยกัน) อดีตผู้สื่อข่าวและรองบรรณาธิการข่าว พ.ศ. 2530-2535
- สำราญ ฉัตรโท หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2535- ปัจจุบัน
- มาโนช มงคลเจริญ บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- พรรณทิพย์ กลกิจ เลขานุการรักษาราชการหัวหน้าฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- ชะวิน ภาสุระ เลขานุการรักษาราชการหัวหน้าฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

- กฤษฎา นูเวที รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ และบรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

- สนมพร ฉิมเฉลิม รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- อรรถกานท์ พิมพังศ์ บรรณาธิการข่าวสังคม สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- อุดม จะโนภาส ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัท บางกอก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด
- สุชา เอียงทอง ฝ่ายตัดต่อ กราฟฟิก สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- สุทธิ จงเจียมจิตต์ หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

3. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เป็นการรวบรวมข้อมูล จากการจดบันทึกเหตุการณ์ การซักถามอย่างไม่เป็นทางการ จากการสังเกตการปฏิบัติงานจริงของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวโทรทัศน์ การเข้าร่วมกิจกรรมงานข่าวด้วยตนเอง และจากประสบการณ์การทำงานสื่อสารมวลชนด้านโทรทัศน์ของผู้วิจัยเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะนำมาวินิจฉัย ตีความ จัดลำดับความสำคัญ และประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้าน

1. วิเคราะห์การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่มีการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ พ.ศ. 2529-2542 และใช้ข้อมูลแบ่งชนิดของเหตุการณ์ตามสภาพแวดล้อมและระยะเวลาที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. วิเคราะห์ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อการนำเสนอรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ พ.ศ. 2529-2542

การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มีการเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมด และนำเสนอในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยศึกษาถึงพัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ในแต่ละยุคสมัยนับตั้งแต่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ได้เริ่มต้นการผลิตรายการข่าวเอง ตั้งแต่ พ.ศ.2529 –2542 และนำเสนอถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ ว่ามีอะไรบ้างและมีผลต่อการนำเสนออย่างไร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอผลการวิจัยโดยจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ประกอบด้วย

- (1) ความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- (2) สัญญาร่วมดำเนินกิจการกับ อ.ส.ม.ท.
- (3) โครงสร้างและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- (4) การเริ่มต้นการดำเนินงานของฝ่ายข่าว

ตอนที่ 2 การเริ่มต้นของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงที่แยกฝ่ายข่าวจาก ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ตอนที่ 3 การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 - 2542

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 - 2542

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

1. ความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

1.1 ประวัติความเป็นมา

บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัท จำกัด เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2510 ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ 3 ธันวาคม 2510 ขอร่วมทุนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์สี กับบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เหตุผลที่ต้องขอเข้าร่วมลงทุนก็เนื่องจากพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 มาตรา 5 บัญญัติ "ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการส่งวิทยุกระจายเสียงหรือบริการส่งวิทยุโทรทัศน์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต" สำหรับบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้รับอนุญาตให้ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตามกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ตั้งนั้นบริษัทบางกอก

เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จึงได้ขอเข้าร่วมลงทุน โดยอาศัยสิทธิตามกฎหมายที่บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด มีอยู่

หลังจากที่ได้พิจารณาข้อเสนอของบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด อย่างรอบคอบแล้ว คณะกรรมการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เห็นว่าเพื่อเป็นการสนองความต้องการของทางราชการและประชาชนที่จะให้บริการโทรทัศน์ ระบบ 625 เส้น เกิดขึ้นและแพร่หลายอย่างรวดเร็ว การขอเข้าร่วมลงทุนโทรทัศน์สีนี้ทางบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน หากไม่รับข้อเสนอของบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ในขณะนั้นแล้ว ก็ไม่อาจแน่ใจได้ว่าจะมีบริษัทเอกชนมาเข้าร่วมลงทุนกับหน่วยราชการที่ได้รับสิทธิทางกฎหมายอยู่แล้วอีกหรือไม่

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้เริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2513 โดยบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้ทำสัญญาร่วมดำเนินการก่อสร้างสถานีกับบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งต่อมาได้มีการโอนกิจการของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด มาเป็นขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) นับเป็นสถานีโทรทัศน์ส่วนกลาง สถานีที่ 4 และดำเนินการกิจการโดยบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด มาโดยตลอด

1.2 สถานที่ตั้งสถานี

เริ่มแรกสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งอยู่กิโลเมตรที่ 19 ถนนเพชรเกษม ตำบลหลักสอง อำเภอหนองแขม กรุงเทพมหานคร แพร่ภาพสีในระบบพัลลบี 625 เส้น รับภาพได้ที่ช่อง 3 ความถี่ 54-61 เมกะเฮิรตซ์ ส่งด้วยเครื่องส่งขนาด 50 กิโลวัตต์ เสาอากาศสูง 250 เมตร ซึ่งเป็นเสาอากาศที่สูงที่สุดในส่วนกลางสำหรับตัวอาคารสถานีนั้น เป็นตึกสูง 4 ชั้น ตั้งอยู่บนพื้นที่ประมาณ 6 ไร่เศษ มีห้องส่งขนาดใหญ่ 4 ห้อง เป็นห้องขนาด 600 ตารางเมตร 1 ห้อง ห้องส่งขนาด 424 ตารางเมตร 2 ห้อง และขนาด 110 ตารางเมตร อีก 1 ห้อง โดยห้องส่งออกอากาศแต่ละห้องจะมีห้องควบคุมเฉพาะของตน นอกจากนั้นในห้องส่งยังได้มีการติดตั้งไซโครามาเพื่อทำให้เกิดความลึกชัด ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งเดียวในขณะเริ่มให้มีการติดตั้งระบบไซโครามา นอกจากนี้บริเวณอาคารสถานที่ชั้นล่างยังประกอบไปด้วยห้องรับรอง ห้องแต่งกายนักแสดง และห้องทำการเจ้าหน้าที่

สำนักงานใหญ่ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งอยู่ที่ 1126/1 อาคารวานิช อำเภอพญาไท กรุงเทพฯ 10400 ซึ่งเป็นที่ทำการของฝ่ายบริหาร และฝ่ายต่างๆ ดังนี้ คือ

ชั้นที่ 1 เป็นที่ทำการของฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายโฆษณาและส่วนหนึ่งของฝ่ายผลิตฯ

ชั้นลอย เป็นที่ทำการของฝ่ายข่าว

**ศูนย์สนเทศและหอสมุด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์**

ชั้นที่ 2 เป็นที่ทำการของฝ่ายรายการ ฝ่ายผลิตรายการ ฝ่ายออกอากาศ ฝ่ายช่างเทคนิคและฝ่ายบริหารส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ในชั้นเดียวกันนี้ยังมีห้องตรวจเซ็นเซอร์รายการ และห้องพากย์อีก 2 ห้อง รวมอยู่ด้วย

ชั้นที่ 3 เป็นที่ทำการของฝ่ายบัญชี ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบริหาร และศูนย์คอมพิวเตอร์

ชั้นที่ 9 เป็นที่ทำการของฝ่ายธุรการ ฝ่ายผลิตรายการส่วนหนึ่ง และแผนกพิมพ์ภาพ

ชั้นที่ 17 เป็นห้องส่งออกอากาศ ขนาด 150 เมตร พร้อมห้องควบคุม จำนวน 3 ห้อง เพื่อใช้ในการผลิตรายการข่าว รายการโดยทั่วไปและห้องควบคุมการออกอากาศ ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันรายการทุกรายการจะส่งจากห้องควบคุมการออกอากาศที่อาคารวานิช ด้วยสัญญาณไมโครเวฟไปยังดาวเทียม และสถานีหนองแขมเพื่อส่งออกอากาศอีกต่อหนึ่ง และนอกจากนี้ยังมีห้องส่งออกอากาศสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม 105.5 เมกกะเฮิรตซ์ 1 ห้อง ห้องบันทึกรายการวิทยุ 2 ห้องปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่อาคารเอ็มโพเรียม ทาวเวอร์ ถนนสุขุมวิท

2. สัญญาร่วมดำเนินกิจการกับ อ.ส.ม.ท.

ในช่วงเริ่มแรกบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด กับบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ลงนามในสัญญาร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2511 สำคัญของสัญญามบนี้ กำหนดให้บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะต้องให้ผลตอบแทนกับบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด

บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ร่วมดำเนินกิจการกับบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นเวลา 10 ปี และต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นเงิน 44 ล้านบาท และเงินสวัสดิการให้แก่พนักงานของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ปีละ 1 ล้านบาท รวมเป็นเงินค่าตอบแทนที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น 54 ล้านบาท

จากนั้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2520 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยุบเลิกบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด และตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2520 ขึ้นมาดำเนินการแทน ต่อจากบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2520 ซึ่งตามมาตรา 38 ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กำหนดว่า "ให้ส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ดำเนินการมอบทรัพย์สินที่ได้รับคืนตามรายงานการชำระบัญชีของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ให้แก่ อ.ส.ม.ท. ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับคืน" ดังนั้นนอกจากกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้ร่วมลงทุนดำเนินการอยู่ในขณะนั้นด้วย

สำหรับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ เนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องจัดกิจการสื่อสารมวลชนของรัฐให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพถูกต้องรวดเร็ว และเป็นที่ยึดถือแก่สาธารณชนตามนโยบายของรัฐบาล ในการนี้สมควรจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ.2496 จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ขึ้น

สัญญาร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศนสี ช่วงที่ 2 กำหนดระยะเวลา 10 ปี

องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยได้ลงนามในสัญญา เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2521 ให้บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ร่วมดำเนินกิจการโทรทัศนไทย ทีวีสี่ช่อง 3 ในช่วงที่ 2 ต่อไปอีก 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2523 ถึงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2533 ตามสัญญาฉบับนี้ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม/ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2525 บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะต้องตอบแทนให้แก่ อ.ส.ม.ท. คือ

1. จะต้องลงทุนปรับปรุงอุปกรณ์การส่งโทรทัศน มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท
2. ในระหว่างที่ช่วยดำเนินกิจการในช่วงของสัญญา 10 ปี ทางบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้ อ.ส.ม.ท. ในอัตราร้อยละ 6.5 ของรายได้ (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) ในแต่ละปี ที่ได้รับจากการดำเนินกิจการสถานีวิทยุโทรทัศนไทยทีวีสี่ช่อง 3 แต่ถ้ารายได้เมื่อคำนวณในอัตราร้อยละ 6.5 แล้ว ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในสัญญาแต่ละปี ซึ่งเมื่อรวมแล้วตลอดอายุของสัญญา 10 ปี ต้องไม่น้อยกว่า 148.235 ล้านบาท

การต่อสัญญาร่วมดำเนินการและการขยายข่ายบริการโทรทัศนทั่วประเทศ

บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ผู้ดำเนินการสถานีโทรทัศน ไทยทีวีสี่ช่อง 3 ได้เล็งเห็นถึงความคืบหน้าและความไม่เท่าเทียมกันในการรับทราบข่าวสารความรู้ ความบันเทิงของประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลออกไป จึงได้ริเริ่มทำโครงการขยายเครือข่ายบริการโทรทัศนไปสู่ภูมิภาคขึ้นมา และได้นำโครงการดังกล่าวไปหารือกับทาง อ.ส.ม.ท. แต่หาข้อยุติไม่ได้ในเวลานั้นจึงได้พับไป

ต่อมาทาง อ.ส.ม.ท. ได้ตระหนักถึงภารกิจและหน้าที่หลักด้านกิจการโทรทัศนที่ได้รับมอบหมาย จึงได้มีการเตรียมโครงการขยายเครือข่ายบริการของ อ.ส.ม.ท. มีสาระสรุปได้ดังนี้

อ.ส.ม.ท. เสนอขอขยายข่ายวิทยุโทรทัศนให้สามารถบริการประชาชนได้ทั่วประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายในระยะแรกและจัดตั้งสถานีเครื่องส่งโทรทัศนขึ้น 14 แห่ง สามารถให้บริการประชาชนได้ประมาณ 34 ล้านคน หรือร้อยละ 68 ของประชาชนทั้งประเทศโดยโครงการฯ ดัง

กล่าวได้รับการเห็นชอบจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และในขั้นสุดท้ายสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2528 และได้มติเห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

- 1.ให้ อ.ส.ม.ท. ขยายบริการโทรทัศนในต่างจังหวัดได้
- 2.ค่าใช้จ่ายของโครงการฯ เห็นควรให้กำหนดดังนี้ คือ ให้ใช้เงินรายได้ของ อ.ส.ม.ท. เป็นหลักโดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดิน สำหรับเงินลงทุนส่วนที่เหลือให้ใช้จากเงินกู้ภายในประเทศ โดย อ.ส.ม.ท. กู้เงินเองตามฐานะการเงินเท่าที่จะอำนวยให้ หากเงินลงทุนเกินขีดความสามารถให้ อ.ส.ม.ท.ร่วมลงทุนกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

สำหรับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ อ.ส.ม.ท.ให้เช่าอยู่นั้นเห็นควรให้ อ.ส.ม.ท.รับไปพิจารณาในเรื่องสัญญาและเงื่อนไข เพื่อให้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีส่วนสนับสนุนและถือกิจการลงทุนขยายข่ายงานร่วมกับ อ.ส.ม.ท. ด้วย

อนึ่งในวันเดียวกันนี้ (15 ม.ค. 28) คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ขึ้นที่กรุงเทพฯ และเห็นชอบกับโครงการขยายเครือข่ายบริการวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศของกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ได้เริ่มทดลองออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2528

หลังจากที่ได้พิจารณาแนวทางในการขยายเครือข่ายบริการโทรทัศน์ให้เป็นตามมติคณะรัฐมนตรี อ.ส.ม.ท. ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานไว้ 3 ประการคือ

แนวทางที่ 1 ให้บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด รับเป็นผู้ขยายเครือข่ายบริการโทรทัศน์ทั้ง ช่อง 9 และช่อง 3 ไปพร้อมกัน โดยใช้เงินทุนบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ทั้งหมด ทั้งนี้ อ.ส.ม.ท. ต้องขยายระยะเวลาอายุของสัญญาร่วมดำเนินการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พอให้คุ้มกับเงินลงทุนและดอกเบี้ยที่บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ต้องจ่ายในการลงทุนทั้งหมดและให้สามารถดำเนินการต่อไปได้

แนวทางที่ 2 อ.ส.ม.ท. ลงทุนขยายเครือข่ายเฉพาะสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เองส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ที่บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ร่วมดำเนินการอยู่และจะหมดสัญญาในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2533 นั้น ให้นำมาพิจารณากันใหม่

แนวทางที่ 3 ขยายเครือข่ายไปพร้อมๆ กัน โดย อ.ส.ม.ท. ลงทุนในส่วนของการขยายเครือข่ายช่อง 9 และบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ลงในส่วนของการขยายเครือข่ายช่อง 3

การพิจารณาเปรียบเทียบแนวทางทั้ง 3 ประการแล้ว เห็นว่า แนวทางที่ 1 คือ มอบให้บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ลงทุนทั้งหมดเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ซึ่งจะสามารถบรรลุความมุ่งหมายได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเพราะใช้อาคารเครื่องส่งและเสาอากาศเดียวกัน อุปกรณ์มีมาตรฐานเดียวกัน งานต่อการบำรุงรักษา สามารถสนับสนุนในทางเทคนิคซึ่งกันและกันได้ ทาง อ.ส.ม.ท. ได้รับผลตอบแทนสูงและไม่ต้องเสี่ยงต่อการลงทุน

ในขณะนั้นบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ซึ่งดำเนินการสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ก็มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในอันที่จะขยายเครือข่ายบริการโทรทัศน์ของช่อง 3 ให้ครอบคลุมทั่วประเทศเช่นเดียวกับช่อง 9 จึงได้เสนอขอขยายข่ายบริการโทรทัศน์ของช่อง 3 มายัง อ.ส.ม.ท. และบริษัทฯ ยินดีที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ 1 ข้างต้น ซึ่งเป็นไปตามข้อ 15 ของสัญญาร่วมดำเนินการส่งโทรทัศน์ ฉบับลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2521 โดยบริษัทฯ ขอจัดตั้งสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์ในต่างจังหวัดรวม 22 แห่ง และจะดำเนินการขยายเครือข่ายบริการโทรทัศน์ให้กับช่อง 9 ไปพร้อมๆ กันด้วย โดยขอร่วมดำเนินการส่งโทรทัศน์ในข่ายบริการโทรทัศน์ที่สร้างใหม่เป็นเวลา 30 ปี

บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ลงทุนขยายเครือข่ายบริการ โทรทัศน์ ช่อง 9 และช่อง 3

การแพร่ภาพออกอากาศในระยะแรกของทางสถานีช่อง 3 สามารถให้บริการได้เฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงรวม 19 จังหวัดเท่านั้น ต่อมาก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะให้ประชาชนทั่วประเทศ มีความเท่าเทียมกันในการรับบริการทางด้านข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงจากโทรทัศน์ด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงได้ร่วมมือกับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยวางแผนงานขยายเครือข่ายโทรทัศน์ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการดังกล่าวข้างต้น ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2530 บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ผู้ดำเนินการสถานีช่อง 3 จึงได้ลงนามในสัญญาขยายเครือข่ายโทรทัศน์ทั่วประเทศ กับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ภายใต้เงื่อนไขให้ดำเนินการจัดตั้งสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์ ในส่วนภูมิภาคอีก 22 สถานี รวมทั้งที่กรุงเทพมหานคร เป็น 23 สถานี ให้แล้วเสร็จภายใน 5 ปี โดยสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์ทั้ง 22 แห่งนี้จะรับสัญญาณจากสถานีหลักในกรุงเทพฯ ผ่านระบบดาวเทียมอินเทลเซทด้วยความร่วมมือของการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยสัญญาดังกล่าวนี้นี้ บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะเป็นผู้ดำเนินการธุรกิจสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีเครือข่ายต่อไปอีก 30 ปี

บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด กับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันลงนามในสัญญาร่วมดำเนินการส่งโทรทัศน์ แก๊ซเพิ่มเติมสัญญาครั้งที่ 2 ฉบับลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2521 (สัญญาร่วมดำเนินการโทรทัศน์สี ช่วงที่ 2 ระหว่าง 26 มีนาคม พ.ศ. 2523 - 25 มีนาคม พ.ศ. 2533) เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 สาระสำคัญของสัญญาพอสรุปได้ดังนี้

1. บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะต้องลงทุนสร้างสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์ เครื่องข่ายในส่วนภูมิภาค รวม 22 แห่ง คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ระยอง สงขลา สุโขทัย อุบลราชธานี นครสวรรค์ สกลนคร สุราษฎร์ธานี อุตรธานี สุรินทร์ เชียงราย เพชรบูรณ์ ปราจีนบุรี ลำปาง นครศรีธรรมราช ชุมพร ตราด ประจวบคีรีขันธ์ ยะลา และภูเก็ต แต่ละแห่งจะต้องติดตั้งเครื่องส่งและอุปกรณ์โทรทัศน์ให้ออกอากาศได้ทั้งช่อง 9 และช่อง 3 พร้อมกัน ในวงเงินไม่น้อยกว่า 895 ล้านบาท และยกทรัพย์สินทั้งหมดที่ได้ลงทุนนี้ให้กับ อ.ส.ม.ท. แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ทางบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ได้ลงทุนจัดตั้งสถานีเครื่องข่ายทั้ง 22 แห่ง เป็นเงินมากกว่า 1,200 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาถึง 300 กว่าล้านบาท

2. นอกจาก อ.ส.ม.ท. จะได้รับทรัพย์สินที่บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ลงทุนทั้งหมดตามข้อ 1 แล้ว ตลอดอายุของสัญญา 20 ปี (26 มีนาคม พ.ศ. 2533 - 25 มีนาคม พ.ศ. 2553) ทางบริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด จะต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายปีขึ้นค่าให้กับ อ.ส.ม.ท. อีกไม่น้อยกว่า 1,205.15 ล้านบาท

ประโยชน์ที่ อ.ส.ม.ท. ได้รับจากการที่มอบให้บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ขายเครื่องข่ายบริการโทรทัศน์

1. อ.ส.ม.ท. ไม่ต้องลงทุนเอง และไม่มีการเสี่ยงใดๆ โดยยกภาระการเสี่ยงไปให้บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ทั้งหมด และเมื่อสร้างสถานีเสร็จ อ.ส.ม.ท. จะสามารถใช้ประโยชน์จากตัวสถานีได้ในทันที โดยไม่ต้องรับภาระเกี่ยวกับหนี้สินแต่อย่างใดทั้งสิ้น

2. อ.ส.ม.ท. จะได้รับอุปกรณ์อาคารสถานที่ที่เป็นสมบัติของ อ.ส.ม.ท. 895 ล้านบาท และรายได้เป็นตัวแทนอีก 1,205.15 ล้านบาท ในระยะเวลา 20 ปี และหากต่อสัญญาไปอีก 10 ปี จะได้รับค่าตอบแทนเป็นตัวแทนเพิ่มขึ้นอีกต่างหาก

3. การจัดหาอุปกรณ์ทำได้รวดเร็ว เพราะบริษัทฯ เป็นผู้จัดหาทั้งหมดตามที่กำหนดร่วมกัน และแม้ราคาที่สูงกว่ากำหนดไว้ บริษัทฯ จะรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ดิน การออกแบบก่อสร้าง และควบคุมการก่อสร้าง การจัดเตรียมสาธารณูปโภค บริษัทฯ เป็นผู้จ่ายทั้งสิ้น

4. การขยายเครือข่ายบริการโทรทัศนร่วมกัน ทำให้ทุนค่าก่อสร้างประมาณ 80 ล้านบาท เพราะสามารถใช้สาธารณูปโภค อาคาร และอุปกรณ์บางอย่างร่วมกัน และยังจะทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้อีกประมาณปีละ 10 ล้านบาท

5. การใช้อุปกรณ์จะเป็นมาตรฐานเดียวกัน ง่ายต่อการบำรุงรักษา และสะดวกต่อการที่ช่อง 9 และช่อง 3 ให้ความสนับสนุนทางเทคนิคซึ่งกันและกัน สำหรับอุปกรณ์ที่จะใช้นี้ อ.ส.ม.ท. ได้วิเคราะห์โดยละเอียดโดยผ่านฝ่ายเทคนิคแล้ว ว่าสามารถใช้งานได้อย่างเต็มตามประสิทธิภาพ

6. รัฐบาลจะสามารถใช้ประโยชน์ในเครื่องมือสื่อสารฝ่ายพลเรือนได้อย่างเต็มที่ทั้งสองช่องที่สามารถบริการข่าวสารได้ทั่วประเทศ โดยที่รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนแต่ประการใด

3. โครงสร้างและการทำงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

คณะกรรมการ ประกอบด้วย

นายชาติ	โสภณพานิช	ประธานกรรมการ
นายวิชัย	มาลีนนท์	รองประธานกรรมการ
นายประสาร	มาลีนนท์	กรรมการผู้จัดการ
นายประวิทย์	มาลีนนท์	กรรมการรองผู้จัดการ
นายประชา	มาลีนนท์	กรรมการรองผู้จัดการ
นายประชุม	มาลีนนท์	กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการ
นางสาวรัตนา	มาลีนนท์	กรรมการเลขานุการ
นายสุสิทธิ์	วิจิตรานนท์	กรรมการ
นายนิรันดร์	วิจิตรานนท์	กรรมการ
นางสาวนิภา	มาลีนนท์	กรรมการ
นางสาวอัมพร	มาลีนนท์	กรรมการ

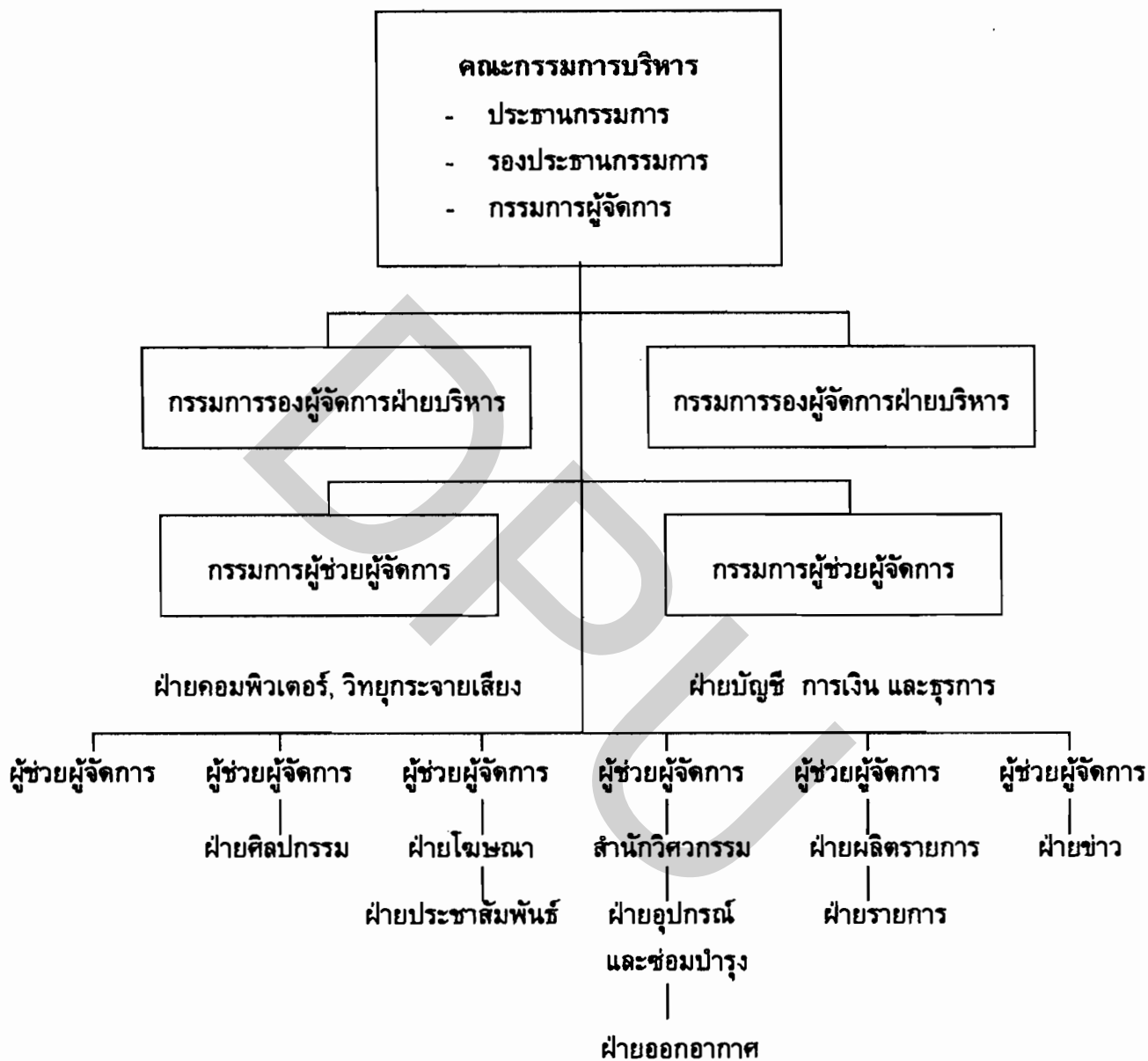
คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย

นายวิชัย	มาลีนนท์	ประธานกรรมการบริหาร
นายนิรันดร์	วิจิตรานนท์	รองประธานกรรมการบริหาร
นายประสาร	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร
นายประวิทย์	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร
นายประชา	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร
นายประชุม	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร
นางสาวรัตนา	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร
นางสาวอัมพร	มาลีนนท์	กรรมการบริหาร

การดำเนินงานประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ฝ่ายข่าว มีหน้าที่ในการเสนอข่าวสารที่ครอบคลุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือกีฬา
2. ฝ่ายโฆษณา มีหน้าที่รับผิดชอบหารายได้จากการขายโฆษณาในรายการของสถานี รายการที่มีข้อตกลงร่วมกับเจ้าของอาคาร และหารายได้อื่นจากการออกอากาศของสถานี
3. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์และกิจการของสถานีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
4. ฝ่ายรายการ มีหน้าที่ในการจัดผังรายการประจำเดือน เลือกสรรรายการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งนำภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศมาเสนอแก่ผู้ชม
5. ฝ่ายผลิตรายการ ทำหน้าที่ในการผลิตรายการต่าง ๆ เช่น รายการละคร รายการถ่ายทอดสด รายการข่าวบันเทิง
6. สำนักวิศวกรรม มีหน้าที่ในการบริหารปรับปรุงงานขยายสถานีโทรทัศน์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ครอบคลุมการออกอากาศของสถานีเครือข่ายทั่วประเทศ
7. ฝ่ายศิลปกรรม มีหน้าที่รับผิดชอบในการสนับสนุนการผลิตรายการ โดยการออกแบบตกแต่งสร้างฉาก ทั้งภายในและภายนอกที่กำหนดไว้ในบทละคร หรือสนับสนุนงานด้านออกแบบ ตกแต่งสถานที่ตามที่บริษัทฯ มอบหมาย
8. ฝ่ายอุปกรณ์และซ่อมบำรุง รับผิดชอบการควบคุมทะเบียนจำนวนอุปกรณ์ ควบคุมการเบิกจ่ายอะไหล่ประเภทไฟฟ้า บันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานซ่อมบำรุงรักษา ให้บริการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ
9. ฝ่ายออกอากาศ มีหน้าที่ติดตามและกำกับดูแลการออกอากาศรายการต่าง ๆ และการโฆษณาสินค้าในแต่ละวันให้เป็นไปตามผังรายการที่กำหนดไว้
10. ฝ่ายสถานีวิทยุกระจายเสียง มีหน้าที่ในการรับผิดชอบสถานีวิทยุไทยทีวีสีช่อง ๕ ทำการส่งกระจายเสียงออกอากาศในระบบเอฟ.เอ็ม.
11. ฝ่ายคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่ในการศึกษาและพัฒนาระบบงานใหญ่ เพื่อเป็นส่วนสนับสนุนระบบงานเดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
12. ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ในด้านการจัดการในส่วนของการเงิน การบัญชี ตลอดจนควบคุมดูแลการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ
13. ฝ่ายการเงิน ทำหน้าที่ด้านการเงิน และดูแลในเรื่องของการเบิก-จ่ายเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง สวัสดิการแก่เจ้าหน้าที่
14. ฝ่ายบัญชี ทำหน้าที่ด้านบัญชี เกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี รายรับ-รายจ่ายทั้งหมดของบริษัท
15. ฝ่ายธุรการ มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนประวัติของพนักงานทั้งหมด งานด้านการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน งานพัสดุ ยานพาหนะ และสถานที่

ภาพที่ 2
แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

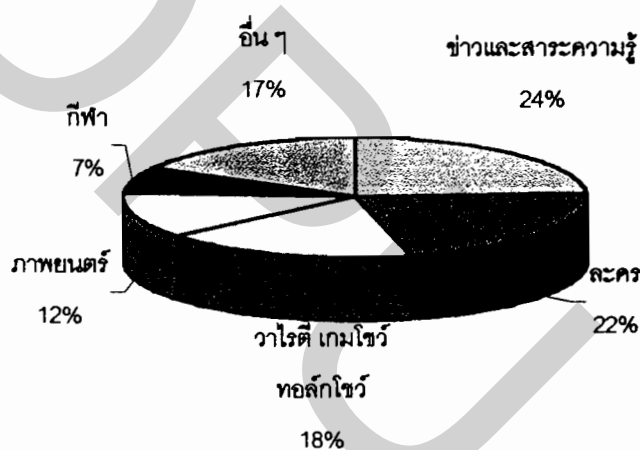
ช่อง 3 มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรเป็นรูปแบบองค์กรธุรกิจเอกชน สถานีฯ เป็นผู้บริหารจัดการคลื่นความถี่ โดยมีความร่วมมือทางธุรกิจกับผู้ประกอบการร่วม และมีการบริหารจัดการด้านรายการและรายได้ในหลายลักษณะ คือ (1) การผลิตรายการเองโดยฝ่ายต่าง ๆ ของสถานี ได้แก่ ฝ่ายรายการมีหน้าที่จัดซื้อรายการต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์ญี่ปุ่น การ์ตูน เป็นต้น นำมาบรรจุลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ ฝ่ายผลิตรายการผลิตรายการข่าวบันเทิง ฝ่ายข่าวผลิตรายการข่าว โดยทางสถานีเป็นผู้ขายเวลาโฆษณาเอง (2)

การผลิตรายการโดยเปิดโอกาสให้บริษัทผู้ผลิตรายการเข้ามาดำเนินงานการผลิตรายการโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่ใช้ความร่วมมือกันในการขายโฆษณา ในระบบโทรม์แชร์ริง (Time Sharing)

จากผลผลิตของสถานีที่เกิดจากสถานีเป็นผู้ผลิต และความร่วมมือจากผู้ผลิตรายการ พบว่าสัดส่วนประเภทของรายการต่าง ๆ ของช่อง 3 เป็นรายการบันเทิง 76% ส่วนอีก 24% เป็นรายการประเภทข่าวและสาระความรู้ ซึ่งสามารถจัดสัดส่วนประเภทรายการได้ดังนี้

ภาพที่ 3

สัดส่วนรายการประเภทต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

เมื่อพิจารณาจากลักษณะโครงสร้างการบริหารจัดการ ช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีโครงสร้างองค์กรเป็นระบบธุรกิจบันเทิง จึงเน้นการนำเสนอรายการที่ขายได้และทำกำไรให้กับทางสถานี และรายการที่ต้องส่งเสริมมากที่สุดคือรายการประเภทบันเทิง ได้แก่ ละคร วาไรตี้โชว์ เกมโชว์ ทอล์คโชว์ เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยม และสร้างรายได้ให้กับสถานีมากกว่า ดังจะเห็นได้จากอัตราค่าโฆษณา ดังนี้

ตารางที่ 1 อัตราค่าโฆษณาสื่อโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ปี พ.ศ.	ประเภทรายการ	อัตราค่าโฆษณา (บาท)
2529	ละครหลังข่าว	63,000
	ข่าวภาคค่ำ	45,000
2530	ละครหลังข่าว	63,000
	ข่าวภาคค่ำ	45,000
2531	ละครหลังข่าว	69,000
	ข่าวภาคค่ำ	51,000
2532	ละครหลังข่าว	75,000
	ข่าวภาคค่ำ	57,000
2537	ทไวไลท์โชว์	110,000
	การ์ตูน / สีสันบันเทิง	114,000
	ละครหลังข่าว	170,000
	ข่าวภาคค่ำ	88,000
2538	ทไวไลท์โชว์	125,000
	การ์ตูน / สีสันบันเทิง	140,000
	ละครหลังข่าว	200,000
	ข่าวภาคค่ำ	110,000
2539	ละครหลังข่าว	240,000
	ข่าวภาคค่ำ	125,000
2540	ละครหลังข่าว	300,000
	ข่าวภาคค่ำ	150,000
2541	ละครหลังข่าว	300,000
	ข่าวภาค 17.30 น.	100,000
	ข่าวภาค 19.30 น.	160,000

ตารางที่ 1 (ต่อ) อัตราค่าโฆษณาสื่อโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ปี พ.ศ.	ประเภทรายการ	อัตราค่าโฆษณา (บาท)
2542	เดือน ม.ค.-ก.ย.	
	ละครหลังข่าว	300,000
	ข่าวภาค 17.30 น.	100,000
	ข่าวภาค 19.30 น.	160,000
	เดือน ต.ค.-ธ.ค.	
	ละครหลังข่าว	300,000
	ข่าวภาค 17.30 น.	100,000
	ข่าวภาค 19.30 น.	200,000

จากสัดส่วนการนำเสนอรายการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่เน้นการดำเนินธุรกิจ โดยนำเสนอรายการบันเทิงมากกว่ารายการข่าวสารความรู้ และถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานีจะให้ความเห็นว่ารายการประเภทข่าวสารมีความสำคัญต่อสถานี โดยที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการข่าวเองก็ตาม แต่สถานีฯ ก็ให้ความสำคัญกับรายการบันเทิงมากกว่า ดังจะเห็นได้จากค่ากล่าวของนายประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการของสถานีฯ

“เราต้องยอมรับว่าปัจจุบันรายได้หลักของสถานีมาจากรายการละครเป็นหลัก โดยเฉพาะละครหลังข่าวถือเป็นรายได้หลักที่เลี้ยงสถานี นอกจากนั้นเป็นรายการเกมส์โชว์ รายการทอล์กโชว์ แล้วก็รายการข่าว แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะไม่ให้ความสำคัญกับรายการข่าว แต่สถานีต้องมีรายได้ในการทำธุรกิจ ถ้าไม่มีรายได้จากรายการบันเทิง เราก็ไม่สามารถนำเงินมาพัฒนารายการอื่น ๆ ของสถานีได้” (ประวิทย์ มาลีนนท์, อ้างใน สนมพร ฉิมเฉลิม 2542)

ในปีพ.ศ. 2538 มีการปรับโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กรสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยกลุ่ม บีอีซี เวิลด์ ได้รวบรวมเอาบริษัทของ ตระกูล “มาลีนนท์” ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวข้องกับธุรกิจดำเนินการออกอากาศและสื่อโฆษณา ธุรกิจด้านจัดหาและผลิตรายการโทรทัศน์เข้าด้วยกัน ปัจจุบันกลุ่ม บีอีซี เวิลด์ ได้เข้าเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วยบริษัททั้งหมด 15 บริษัท ซึ่งบริษัทที่ดำเนินกิจการด้านธุรกิจโทรทัศน์ได้แก่ บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด มีสัญญาร่วมดำเนินกิจการโทรทัศน์กับองค์กร

การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ดำเนินการออกอากาศโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จนถึงเดือน มีนาคม 2563 โดยการเป็นเจ้าของเวลาการออกอากาศทั้งหมด มีหน้าที่จัดผังรายการออกอากาศ ให้เหมาะสม ให้สามารถมีจำนวนผู้ชมสูงสุด

การให้ความสำคัญกับรายการประเภทบันเทิงที่ทำรายได้ให้กับสถานีฯ ช่อง 3 จึงได้ เริ่มนโยบายเพื่อช่วยส่งเสริมการตลาดของรายการบันเทิงดังกล่าว โดยจัดกิจกรรม “จับน้ำชา (กาแฟ)ยามบ่าย” ขึ้นเป็นประจำทุกเดือน โดยเริ่มเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2539 ลักษณะ งานเป็นการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้บริหารสถานี ผู้จัด คาราณิกแสดง และสื่อมวลชน โดยจะเน้น การเปิดตัวละครที่ไกล่อกอากาศทางโทรทัศน์ และมีการแสดงหรือโชว์สั้น ๆ บนเวทีเพื่อแนะนำ ละคร รวมทั้งการสัมภาษณ์ดารานักแสดงที่มาร่วมงาน นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการแนะนำรายการที่กำลังจะ ออกอากาศ เช่น ภาพยนตร์ฝรั่ง ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์การ์ตูน

เมื่อสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ดำเนินการโดยเอกชน มุ่งแสวงหาผลกำไรจาก รายการบันเทิงเป็นหลักเพราะเป็นรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานี แต่ด้วยความต้องการเป็นสถานี โทรทัศน์ที่มีการดำเนินงานครบวงจรจึงไม่สามารถละทิ้งการนำเสนอรายการข่าวไปได้ ดังนั้นใน ส่วนต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงความเป็นมาของการเริ่มต้นการดำเนินงานของฝ่ายข่าวโทรทัศน์ของ ช่อง 3

4. การเริ่มต้นการดำเนินงานของฝ่ายข่าว

เป็นช่วงเริ่มต้นการทำข่าวโดยช่อง 3 ตั้งแต่เริ่มตั้งสถานี จนถึงช่วงก่อนที่รายการ ข่าวของช่อง 3 จะถูกยุบรวมไปนำเสนอข่าวร่วมกับช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มีรายละเอียดดังนี้

ปี พ.ศ. 2512 ก่อนที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 จะเริ่มแพร่ภาพออกอากาศอย่าง เป็นทางการในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2513 คณะกรรมการบริหารสถานี ได้มีมติทาบทามนาย สรรพสิริ วิริยะศิริ เข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการสถานี แต่ นายสรรพสิริได้ปฏิเสธตำแหน่งดังกล่าว และขอรับตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายข่าวแทน ข่าวโทรทัศน์ภายใต้การดูแลของสรรพสิริ มีวิธีการ นำเสนอข่าวที่แตกต่างไปจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ด้วยการทำข่าวที่มีความถี่ในการนำเสนอ โดยมีการนำเสนอข่าวทุกชั่วโมง นอกเหนือจากการเสนอข่าวประจำวัน ในช่วงเวลา 20.30 น.

“ในขณะที่ช่องอื่นๆ เขามีรายการข่าวกันวันละหนสองหน ทีมข่าวช่อง 3 ประกาศก้อง ต้องมีข่าวทุกชั่วโมง ชั่วโมงละหน ถึงจะสะใจ” (สรรพสิริ วิริยะศิริ, อ้างในวิไลโรจน์ ประกอบพิบูล 2541 : 116)

“ผมมีการนำเสนอข่าวแบบฝรั่งที่เรียกว่า On The Air Every Hour ทุกชั่วโมงต้องมีข่าว เช่น 10 โมง มีข่าวเสนอเหตุการณ์ เกิดที่ไหน เกิดอย่างไร 11 โมงต้องมีข่าวว่าเหตุการณ์นั้นเมื่อ 10 โมง ขณะนี้เป็นอย่างไรแล้ว วันๆ หนึ่งมีการเสนอข่าวมากกว่า 8 ครั้ง ผมอยากให้คุณรู้ข่าวว่าในแต่ละวันมีเหตุการณ์อะไรบ้าง เหตุการณ์อยู่ที่ไหน ช่อง 3 ต้องอยู่ที่นั่นเสมอ” (สรรพสิริ วิริยะศิริ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

การคัดเลือกบุคลากรในช่วงเริ่มแรกของฝ่ายข่าวช่อง 3 นายสรรพสิริเป็นผู้คัดเลือกบุคลากรที่มีฝีมือเข้ามาเป็นทีมข่าวตัวตนเอง โดยการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์มาแล้วเป็นส่วนใหญ่ และเคยอยู่ในวงการข่าวมาก่อน โดยเฉพาะจากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม และจากผู้ที่อยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ ทีมข่าวช่อง 3 เมื่อแรกเริ่มในครั้งนั้นมีบุคลากรประจำตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

1. นายสรรพสิริ	วิริยะศิริ	หัวหน้าฝ่ายข่าว
2. นายสมบุญรณ์	วิริยะศิริ	บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ
3. นายชิต	วิภาตะวัตร	บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ
4. นายสุคัด	ชูพนิจ	ผู้สื่อข่าว
5. นายสมศักดิ์	ภูมะโลหิต	ผู้สื่อข่าว
6. นายชะวิน	ภาสุระ	ช่างภาพ
7. นายวิโรจน์	ชนะภัย	ผู้แปลข่าวต่างประเทศ

การทำงานในฝ่ายข่าว ของช่อง 3 ในขณะนั้น นายสรรพสิริได้กระจายงานให้บรรณาธิการข่าวและสายข่าว โดยแบ่งเป็น ข่าวราชสำนัก ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม และข่าวกีฬา

“การแบ่งคนทำงานก็ดูจากลักษณะของเขา เช่น คนนี้เป็นคนสุภาพเรียบร้อย ค้นเคยกับคนในรั้วในวัง ก็ให้ไปทำข่าวในรั้วในวัง อีกคนสุขุมรอบคอบชอบร้องเพลงชอบบันเทิง ก็ให้ไปทำข่าวศิลปบันเทิง อีกคนออกจะโลดโผนใจทะยานก็ให้ไปทำข่าวตึรันทันแกง ข่าวการเมือง ในส่วนการนำเสนอข่าวผมแบ่งให้มีความหลากหลายในการนำเสนอแต่ละวัน ไม่ได้แบ่งว่าวันนี้ต้องมีเศรษฐกิจเท่านั้น การเมืองเท่านั้น ผมจะแบ่งตามความสำคัญของเนื้อหาข่าว ไม่ใช่เวลานี้เป็นช่วงข่าวการเมืองต้องออกข่าวการเมือง ข่าวอันไหนที่สำคัญกว่าต้องเอามาออกก่อน เช่น มีเหตุการณ์ไฟไหม้ มีคนตายในเวลานั้น ผมก็เอาข่าวนี้ออกก่อน ส่วนข่าวที่ว่าวันนี้นายกฯ คนนี้ไปทำอะไรที่ไหน เอาไว้ที่หลัง เรื่องไฟไหม้ในชั่วโมงนี้สำคัญที่สุด” (สรรพสิริ วิริยะศิริ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

อย่างไรก็ตามในส่วนของการนำเสนอข่าวการเมือง ไม่สามารถทำได้เต็มที่เนื่องจากถูก รัฐบาลควบคุม “ข่าวการเมืองเน้นไม่ได้ในยุคนั้น จอมพลถนอมเป็นนายกฯ ข่าวทำเนียบทำได้ ธรรมดา เน้นสถานการณ์สำคัญ คอมมิวนิสต์ ไฟไหม้ รถชนกัน ข่าวยุคนั้นคอมมิวนิสต์เยอะแกล เล่นข่าวพวกนี้ตลอดเวลา” (ธรรมบุญ แสงรังษี อ่างในวิโรจน์ ประกอบพิบูลย์,2541)

ข่าวช่อง 3 ในขณะนั้นถือว่าเป็นน้องใหม่ของสถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่ในขณะนั้น แต่ผู้ชม ก็ติดข่าวช่อง 3 เพราะข่าวรวดเร็ว มีข่าวเจาะ ข่าวเชิงสารคดี และมีการทำสื่อบ้าง นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวในขณะนั้นเป็นการใช้เสียงประกอบภาพข่าว ไม่มีการเห็นหน้าผู้ประกาศข่าว เนื่องจากต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการออกอากาศ การอ่านข่าวโดยเห็นหน้าผู้ประกาศข่าว เนื่องจากต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการออกอากาศ การอ่านข่าวโดยเห็นหน้าผู้ประกาศนับ เป็นความเปลี่ยนแปลงที่ต้องตั้งกล้องโทรทัศน์เพิ่มขึ้นอีก 1 ตัว และการใช้กล้องโทรทัศน์ในสมัย ก่อนต้องมีวิธีการเผาหัวกล้องก่อนออกอากาศ ซึ่งต้องใช้เวลาานมาก การนำเสนอข่าวในสมัย แรกจึงไม่มีการเห็นหน้าผู้ประกาศข่าว คงมีเพียงแต่เสียงอ่านประกอบภาพข่าว และเมื่ออ่านข่าว จบ ผู้ประกาศก็จะประกาศชื่อว่าใครเป็นผู้อ่าน

“ข่าวช่อง 3 จะแตกต่างจากช่อง 4 หลายๆ อย่าง คือเราเล่นข่าวตลอดเวลา วันหนึ่ง สถานีออกอากาศ 8 ชั่วโมง ทุกชั่วโมงมีการเบรกด้วยข่าว ซึ่งค่าใช้จ่ายสูงมาก เพราะเราต้อง ฉายหนังทุกชั่วโมง หนึ่งจบเราต้องไปเบรกแล้วเอาคนมานั่งพูด ทำอย่างนี้ทุกชั่วโมง ตอนหลัง เลยวางแผนใหม่ ให้ออกข่าวโดยไม่มีการจุดกล้อง คือไม่มีการเห็นหน้าโฆษก ฉายเป็นหนังข่าว แล้วพากย์เสียงลงไปเลย จากจุดนี้ช่อง 3 เลยถือเป็นประเพณี ข่าวช่อง 3 จะไม่มีการเห็นหน้า โฆษกเลย” (สรรพสิริ วัลยศิริ,อ้างถึง คู่แข่ง,2529 : 37)

“ผมอยากให้คุณสนใจดู สนใจฟังข่าววันนี้มีอะไรบ้างนะ ดังนั้นการที่เห็นหน้าสวยๆ ของผู้อ่าน คนดูก็ดูแต่สิ่งเหล่านี้หมดมันจะถูกเรียกความสนใจไปจากเนื้อหาข่าว ผมจึงนำเสนอ ข่าวโดยไม่ให้เห็นหน้าผู้ประกาศ มีหนังแล้วก็ได้ยินเสียงอย่างเดียว ไม่เห็นหน้าเลยเพราะผมคิด ว่าการเห็นหน้าคนประกาศ ความสนใจในข่าวจะลดน้อยลง แต่ก็โดนตำมาเรื่อยพอหลังๆ ก็เลย ต้องเปลี่ยนให้เห็นหน้าสวยๆ ของผู้ประกาศบ้าง” (สรรพสิริ วัลยศิริ,สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

ปี พ.ศ. 2514 สรรพสิริ ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าฝ่ายข่าว ช่อง 3 เนื่องจากไม่ สามารถปฏิบัติงานได้ตามอุดมการณ์ที่ได้วางไว้ และมีปัญหาในการทำงานกับนายเจตนา สิริสิงห์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ที่ถูกส่งเข้ามาควบคุมดูแลการทำงานข่าว ในฐานะผู้อำนวยการ ช่อง 3 ขณะนั้น

“มีปัญหานิดหน่อยที่ช่อง 3 ก็คือว่าเริ่มมีความขัดแย้งจากคนที่มาจากกรมประชาสัมพันธ์ ผมเป็นคนซีโมโท และมีทิฐิมาก และไม่ยอมอ่อนไหวกับความไม่ถูกต้อง ดังนั้นอยู่ดีๆ จะมาเอาอำนาจจากกรมประชาสัมพันธ์มาคุมผมอย่างไม่ถูกต้อง ผมจึงขอลาออก” (สรรพสิริ วิจารณ์ศิริ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

หลังจากการลาออกของนายสรรพสิริ ฝ่ายข่าวก็ได้เจตนา สิริสิงห์ ผู้อำนวยการสถานี มาทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว จนถึง พ.ศ.2515 ต่อมาเมื่อนายเจตนาหมดวาระทางกรมประชาสัมพันธ์จึงได้ส่ง นายเสริม เชยสงวน ข้าราชการจากกรมประชาสัมพันธ์ เข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานีและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวแทน

ต่อมาเมื่อนายเสริมออกจากตำแหน่ง กรมประชาสัมพันธ์ได้ส่งนายฉลุย พิชัยศรัทธ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวคนต่อไป ช่วงที่นายฉลุยมาทำหน้าที่ในการบริหารงานข่าวขณะนั้นเป็นช่วงที่สถานการณ์บ้านเมืองเข้าสู่ยุคเผด็จการ มีการเรียกร้องประชาธิปไตยจากกลุ่มนิสิต นักศึกษา และประชาชน ทำให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ในช่วงนี้มีปัญหา การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ช่องต่างๆ มักมีปัญหาเกี่ยวกับรัฐบาล แต่ช่อง 3 ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของนายฉลุยผู้มีอุปนิสัยอ่อนน้อม นุ่มนวล จึงไม่ทำให้ช่อง 3 เกิดความขัดแย้งกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองในขณะนั้น

ปี พ.ศ.2520 นายฉลุยลาออกจากตำแหน่งผู้อำนวยการสถานี และรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว ขณะนั้นเป็นช่วงที่องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้น เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2520 โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้ยุบบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด จากผลของพระราชกฤษฎีกา ทำให้ช่อง 3 ต้องขึ้นอยู่กับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงที่หมดยุคที่ข้าราชการระดับสูงจากกรมประชาสัมพันธ์จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีของช่อง 3 และตามกฎหมายใหม่ในขณะนั้น ผู้อำนวยการสถานี อ.ส.ม.ท. จะเป็นผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ด้วย

นายประมุท สุตะบุตร ผู้อำนวยการคนแรกของ อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 แต่ นายประมุทเองไม่เคยเข้ามาบริหารงานภายในช่อง 3 ในฐานะผู้อำนวยการสถานี และผู้อำนวยการรุ่นหลังๆ ก็ไม่เคยมีใครเข้ามาบริหารในช่อง 3 อีก จนถึงสมัยของนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ เป็นผู้อำนวยการ อ.ส.ม.ท. นายแสงชัยจึงได้แต่งตั้งนายประวิทย์ มาลีนนท์ เป็นผู้อำนวยการสถานีมาจนถึงปัจจุบัน

หลังจากที่หมดยุคของข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์เข้ามาควบคุมบริหารงานแล้ว ผู้ควบคุมดูแลข่าวช่อง 3 จึงเป็นบุคลากรของช่อง 3 เอง ในขณะนั้นผู้ควบคุมคือ นายนิรันดร์ วิจิตรานนท์ กรรมการรองผู้จัดการ และรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว

ปี พ.ศ.2525 ในยุคของนายนิรันดร์ วิจิตรานนท์ อ.ส.ม.ท. ได้ใช้อำนาจมติคณะรัฐมนตรีบีบให้ช่อง 3 ต้องไปเสนอข่าวร่วมกับช่อง 9 ทั้งนี้โดยอ้างว่าช่อง 3 อยู่ภายใต้ อ.ส.ม.ท. การเสนอข่าวควรมีแนวทางในการนำเสนอในทิศทางเดียวกัน และเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิตข่าว และเพื่อผลประโยชน์ในการหารายได้ของ อ.ส.ม.ท. เป็นหลัก เพราะในขณะนั้นช่อง 3 กำลังได้รับความนิยมจากผู้ชมและบรรดาเอเยนซีอย่างมาก รายการต่างๆ ของช่อง 3 ไม่ว่าจะเป็นรายการช่างต่างประเทศผ่านดาวเทียม ซึ่งช่อง 3 เองนับเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกในประเทศไทยที่ได้นำข่าวดาวเทียมมาออกอากาศเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2521 และเป็นผลทำให้ผู้ชมหันมาให้ความสนใจรายการข่าวมากขึ้น ส่งผลให้สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นหันมาออกอากาศข่าวดาวเทียมกันอย่างแพร่หลาย

นอกจากนั้นรายการด้านบันเทิงอื่นๆ ของช่อง 3 ล้วนแต่สร้างรายได้อันมหาศาลให้กับช่อง 3 ในขณะที่รายการของช่อง 9 กลับไม่มีเสน่ห์ดึงดูดผู้ชม ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น ภายใต้การนำของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี ซึ่งปกครองโดยเผด็จการและสั่งให้มีการควบคุมดูแลการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด ประกอบกับช่อง 3 เองเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาล ทางรัฐบาลจึงสามารถใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมโดยอำนาจได้

แม้ว่าการร่วมกันเสนอข่าวร่วมกับช่อง 9 จะถูกหลายฝ่ายคัดค้าน และสื่อมวลชนโจมตี แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ช่อง 3 จึงต้องเข้าเสนอข่าวร่วมกับช่อง 9 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525-2529 ช่อง 3 จึงส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวบางคน เข้าไปทำงานร่วมกับช่อง 9 โดยใช้สำนักงานของช่อง 9 เป็นที่เขียนข่าว เรียบเรียงข่าว ตัดต่อ และดำเนินงาน โดยแต่ละช่องออกค่าใช้จ่ายและค่าบุคลากรแต่ละฝ่ายกันเอง มีการแบ่งงานข่าวกันผลิตเพื่อป้องกันการซ้ำซ้อน ทีมงานข่าวช่อง 3 ผลิตข่าวในต่างจังหวัด และทีมข่าวช่อง 9 ผลิตข่าวในกรุงเทพฯ

ในระยะแรกของข่าวร่วม รูปแบบการนำเสนอเป็นไปในลักษณะเดิมของข่าวช่อง 9 คือ การนำเสนอข่าวในราชสำนัก ข่าวราชการข่าวราชการทหาร และข่าวทั่วไป เสนอโดยเรียงลำดับความสำคัญของข่าวและบุคคลในข่าว โดยใช้ผู้ประกาศข่าวทั้ง 2 ช่องร่วมกัน คือ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล นายพฤทธิ์ อุปถัมภานนท์ และฉวีวรรณ เจริญสุข ผู้ประกาศข่าวจากช่อง 9 ส่วนผู้ประกาศข่าวจากช่อง 3 คือ กรรณิการ์ ธรรมเกษร

การทำข่าวร่วมกันระหว่างช่อง 9 และช่อง 3 ในขณะนั้นนับเป็นความสูญเสียเสรีภาพต่อการเป็นสถานีโทรทัศน์เป็นอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้ช่อง 3 สูญเสียเอกลักษณ์ของการดำเนินกิจการสถานีโทรทัศน์ และยังส่งผลกระทบต่อรายการต่างๆ ด้วย

“การทำข่าวร่วมกันนั้นไม่เพียงแต่จะกระทบกระเทือนในด้านรายการข่าวเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อกระเทือนไปถึงรายการต่างๆ หลังข่าวอีกด้วย รายการที่กำหนดไว้ต้องถูกยึดการนำเสนอในเวลาที่สำคัญกว่าที่กำหนดไว้มากมาย ในช่วงเวลานั้นอาจนับได้ว่าช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่เหลือนอยู่เพียงครั้งเดียวเท่านั้น” (ประวิทย์ มาลีนนท์ , 2529)

นอกจากนี้ การทำข่าวร่วมกับช่อง 9 ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของช่อง 3 เสียกำลังใจในการทำงาน “กำลังใจที่จะทำมันไม่มี ลองคิดดูสิก็เหมือนกับว่าเอาไทยรัฐไปแล้ว ไปเอาหัวเติลนิวส์ไปใส่เปลี่ยนสีใหม่ หรือเอาเพลงของ The Nation มาแล้วเอามาเปลี่ยนหัว คิคคูสิ แล้วผู้สื่อข่าวมันจะคิดยังไง...” (ม.ล. ดวง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา,ผู้สื่อข่าว,2530 :12)

“การทำข่าวร่วมกับช่อง 9 มีการแบ่งผู้สื่อข่าวออกไปช่วยงานที่ช่อง 9 ประมาณ 2-3% ตลอดเวลาที่ทำงานข่าวร่วม ช่อง 3 ไม่ค่อยมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นด้านข่าวเป็นตัวของตัวเอง หลายคนมีความคิดว่าสักวันหนึ่งข่าวช่อง 3 จะต้องแยกข่าวเป็นตัวของตัวเองให้ได้” (สุคต ชูพินิจ ,สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

“แน่นอนช่อง 3 อยากทำข่าวเองอยู่แล้ว เรามีพนักงานอยู่พร้อม ถึงแม้จะมีบางส่วนต้องไปทำงานให้กับช่อง 9 และพนักงานข่าวที่เหลือน ถึงแม้พวกเขาจะไม่มีข่าวให้ทำแต่เราไม่เอาเขาออกเลย เพราะเรามองว่าสักวันหนึ่งนโยบายต้องเปลี่ยน และเมื่อมันเปลี่ยนขึ้นมาจริงๆ เราก็จะมีอิสระในการทำข่าวเอง” (พรณทิพย์ กลกิจ,สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

ความหวังของทีมข่าวช่อง 3 เริ่มเป็นจริงเมื่อช่อง 9 ได้ว่าจ้างให้ทีมงานบริษัท แปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัดเข้ามาผลิตข่าวให้กับช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในเวลาต่อมา

ปี พ.ศ.2528 หลังจากทีช่อง 9 และช่อง 3 ได้ดำเนินการผลิตข่าวร่วมกันมาประมาณ 4 ปี เป็นช่วงที่ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ซึ่งเป็นผู้ผลิตข่าวทันโลกให้กับช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในขณะนั้น ได้สร้างผลงานเป็นที่น่าพอใจของช่อง 9 ทางสถานีจึงให้ ดร.สมเกียรติ มาผลิตข่าวภาค 20.00 น. ให้กับ อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2528 และลาออกจากราชการ มารับเป็นผู้ผลิตข่าวให้กับ อ.ส.ม.ท. อย่างเต็มตัว โดยมีการเซ็นสัญญาจ้างผลิตข่าว เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2528 มีสัญญาในการผลิตข่าว 5 ปี นอกจากนี้ ดร.สมเกียรติได้ขออนุญาตตั้งทีมงานการผลิตข่าวเป็นของตัวเอง

เพื่อการที่ทำงานอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบของบริษัท โดยให้ชื่อว่า บริษัท แปซิฟิค อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทีมงานข่าวของช่อง 3 ได้ขอแยกตัวออกจากการผลิตข่าวร่วมกับฝ่ายข่าวของช่อง 9 และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ได้อนุญาตให้ช่อง 3 แยกข่าวไปดำเนินการเองได้ หลังจากที่ร่วมกันเสนอข่าวมาเกือบ 5 ปี นอกจากนี้ยังมีเหตุผลในด้านอื่นที่เป็นปัจจัยให้ช่อง 3 ต้องขอแยกการทำงานข่าวร่วมกับช่อง 9 และมาผลิตรายการข่าวเป็นของตัวเองได้ในปี พ.ศ.2529

“จุดประสงค์ที่ช่อง 3 ต้องการแยกข่าวเป็นของตัวเองก็เพื่อต้องการให้สถานีโทรทัศน์มีกิจกรรมที่ครบถ้วนตามที่สถานีโทรทัศน์ทั่วไปควรมี ให้สมศักดิ์ศรีที่เป็นสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งอย่างเต็มภาคภูมิ เมื่อมีข่าวช่อง 3 เองแล้วจะทำให้สถานีโทรทัศน์ส่วนกลางทั้ง 5 ช่องสามารถครอบคลุมพื้นที่ในการทำข่าวได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื้อหาสาระประเภทของข่าวจะเพิ่มขึ้นด้วย แนวความคิดต่างๆ ที่ช่อง 3 มีทั้งที่สถานีช่องอื่นเริ่มไปแล้วก็ดี หรือที่ยังไม่มีใครเริ่มมาก่อนก็ดี ช่อง 3 จะได้มีโอกาสในการสนองตอบความต้องการของผู้ชมได้ด้วยตนเอง อีกประการหนึ่งเพื่อรักษาเวลารายการต่างๆ ให้เป็นไปใกล้เคียงตามที่กำหนดไว้ในแผนผังรายการให้มากที่สุด ช่อง 3 ต้องทนทุกข์ทรมาน ถูกผู้ชมสวด เพราะความไม่ตรงต่อเวลามานานแล้ว เพราะข่าวร่วมช่อง 3 และช่อง 9 ยาวล้ำเวลามาโดยตลอด” (ประวิทย์ มาลีนนท์ ,2529)

การที่ช่อง 3 ได้รับอนุญาตให้แยกข่าวออกมาในครั้งนี้ นอกจากผู้ชมจะมีโอกาสเลือกชมรายการข่าวได้จากสถานีโทรทัศน์เพิ่มขึ้นอีก 1 ช่องแล้ว ผู้ชมยังได้ประโยชน์จากประเภทของรายการที่ตนสนใจเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ช่อง 3 ควบคุมเวลาการออกอากาศรายการต่างๆ หลังภาคข่าว 20.00 น. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามเวลามากยิ่งขึ้น

เมื่อมีการเริ่มต้นกระทำสิ่งใดก็ตาม ย่อมจะต้องมีทั้งปัญหาและอุปสรรค เช่นเดียวกับการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ประสบเช่นกัน หากจะเปรียบไปแล้วก็เสมือนว่าการเริ่มต้นข่าวของช่อง 3 หลังจากแยกนำเสนอข่าวเองนั้นเท่ากับเริ่มต้นจากศูนย์ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ได้ปรับปรุงรายการข่าวของตนเองไปได้ไกลแล้ว

ตอนที่ 2 การเริ่มต้นของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงที่แยกฝ่ายข่าวจาก ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ในช่วงของการเริ่มต้นการทำข่าวโดยช่อง 3 แยกฝ่ายข่าวจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. นั้น ช่อง 3 อยู่ในช่วงที่ถูกชะงักทั้งด้านการหาสถานที่ทำงาน การจัดหาบุคลากรฝ่ายข่าวใหม่ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตงานข่าว โดยผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดดังนี้

ด้านสถานที่

การโยกย้ายสถานที่ทำงานใหม่และการปรับปรุงโครงการสร้างห้องส่งข่าว ช่อง 3 ได้รับอนุญาตให้แยกข่าวมาทำเองได้ในขณะที่ช่อง 3 เองก็มีความพร้อมไม่เต็มที่ เนื่องจากเป็นช่วงที่ช่อง 3 กำลังย้ายสำนักงานใหม่ และสำนักงานใหม่ก็ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ในทันที ในส่วนของฝ่ายข่าวก็ต้องย้ายห้องส่งข่าวจากที่เดิม อาคารโรบินสันมาที่ทำการใหม่ อาคารวานิช และที่ทำการใหม่ก็ยังตกแต่งไม่สมบูรณ์ ต้องมีการเตรียมงานสำหรับการเสนอข่าวหลังจากที่ฝ่ายข่าวช่อง 3 อยู่เฉย ๆ มาเกือบ 5 ปีกว่า

“ หลังจากพิจารณาแล้วเห็นว่าที่อาคารวานิชนี้ เหมาะสมหลายประการ อย่างแรก มีที่ทางให้เราเช่าได้มากพอกับความต้องการที่จะย้ายพนักงานจากที่ต่าง ๆ มารวมกันได้ นอกจากนั้นบนชั้นสูงสุดยังว่างพอที่จะสร้างห้องส่งได้ และการส่งสัญญาณด้วยไมโครเวฟไปยังสถานีก็ไม่ติดขัด ทั้งยังสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่อ เนื่องจากระยะทางใกล้กว่า ทั้งยังติดอยู่กับทางด่วนอีกด้วย จึงตัดสินใจย้ายกันอย่างฉุกฉะกุก ” (ประวิทย์ มาลีนนท์, 2529 : 5)

ในส่วนของฝ่ายข่าว ช่อง 3 ได้มีการเตรียมการเพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการเสนอข่าว ทางสถานีจึงสร้างห้องส่งสำหรับเสนอรายการข่าวอยู่ในกรุงเทพฯ แล้วส่งสัญญาณภาพไปที่หนองแขม เนื่องจากตัวสถานีของช่อง 3 อยู่ที่หนองแขม ซึ่งห่างไกลจากชุมชน การที่จะส่งข่าวไปออกอากาศที่สถานีโดยทางรถยนต์นั้นเสียเวลามากทำให้ล่าช้า และทำให้ต้องปิดข่าวเร็วกว่าช่องอื่นถึง 2 ชั่วโมง การนำเสนอข่าวจึงไม่สด ไม่ทันเหตุการณ์เท่าเทียมกับช่องอื่น

ช่อง 3 จึงสร้างศูนย์รวมข่าวขึ้นที่ชั้นลอย สำนักงานใหญ่ อาคารวานิช ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ประตูนํ้า และสร้างห้องส่งข่าวขนาด 145 ตารางเมตรขึ้นที่ชั้น 17 อีก 1 ห้อง แทนห้องส่งเดิมบนชั้น 8 อาคารโรบินสัน ซึ่งเมื่อก่อนเคยส่งสัญญาณภาพเป็นไมโครเวฟ ไปยังเครื่องส่งที่สถานีหนองแขมได้ แต่ในระยะหลังเส้นทางการส่งสัญญาณภาพด้วยไมโครเวฟ ถูกตึกสูงที่ก่อสร้างขึ้นมาใหม่บัง หากจะแก้ไขด้วยการยิงสัญญาณไปที่อื่นก่อนแล้วค่อยยิงไปที่สถานี ก็จะทำให้เกิดปัญหาที่ต้องสรรหาบุคลากรเพื่อคอยควบคุมดูแลเพิ่มขึ้นอีกจุดหนึ่ง

ดังนั้นห้อง 3 จึงยุบที่ทำการต่าง ๆ มารวมกันไว้ที่จุดเดียวเพื่อความสะดวกในการทำงาน โดยที่ข่าวจากทุกมุมเมืองจะถูกส่งมาที่ศูนย์รวมข่าว ทางศูนย์จะติดต่อ และตรวจข่าวจนเรียบร้อยแล้วส่งผ่านไมโครเวฟ ซึ่งส่งมาใหม่ไปยังสถานีที่หนองแขม เพื่อออกอากาศได้ทันที

ปัญหาในการจัดการเรื่องสถานที่ด้วยการเพื่อย้ายที่ทำงานใหม่ และเพิ่งได้รับอนุญาตให้ผลิตข่าวเองได้ ทำให้ห้อง 3 ต้องรีบเร่งดำเนินการก่อสร้างห้องส่งข่าวเพื่อให้เสร็จทันเวลา ความรีบเร่งและความฉุกเฉินทุกดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดความไม่พร้อมในการดำเนินงานข่าวในช่วงแรก ๆ เท่าที่ควร

จากการเริ่มต้นของห้อง 3 นอกจากจะประสบปัญหาด้านสถานที่แล้วยังเกิดปัญหาทางด้านบุคลากร ซึ่งได้รวบรวมรายละเอียดไว้ดังนี้

ด้านบุคลากร

ปัญหาด้านบุคลากรที่ค่อยประสพการณ์เนื่องจากบุคลากรผู้เข้ามาทำหน้าที่ในฝ่ายข่าวในยุคเริ่มต้นของการทำข่าวเอง มักเป็นบุคลากรใหม่ที่ไม่มีความรู้ประสบการณ์การทำงานด้านข่าวมาก่อน และผู้สื่อข่าวที่รับเข้ามาโดยการศึกษาไม่ตรงกับสาขา ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องมีการเรียนรู้งานใหม่ ทำให้ขาดความคล่องตัวและความชำนาญในการทำงาน

“ หลังจากวางมือต่อการทำงานด้านข่าวมาเป็นเวลาเกือบ 5 ปี เพราะไม่มีข่าวจะทำเนื่องจากต้องทำข่าวร่วมกับห้อง 9 โดยส่งบุคลากรทีมข่าวห้อง 3 ไปร่วม ส่วนทีมงานข่าวของห้อง 3 ที่ไม่ได้ถูกส่งไปร่วมงานกับห้อง 9 ก็ไม่ได้ทำอะไร อยู่กันเฉย ๆ ทางสถานีก็ไม่ได้ปลดพนักงานออก และไม่ได้ยุบทีมฝ่ายข่าวทิ้ง บางคนไม่มีอะไรทำก็ลาออก ทีมข่าวชุดนั้นจึงเหลือไม่กี่คน พอห้อง 3 ได้มาทำข่าวเองที่ทีมงานข่าวห้อง 3 จึงเป็นทีมงานใหม่เกือบทั้งหมด ต้องมาฝึกงานใหม่กัน ” (ชะวิน ภาสุระ, สัมภาษณ์ 5 มิถุนายน 2543)

“ เป็นช่วงที่เพิ่งแยกจากห้อง 9 บุคลากรของเราส่วนหนึ่งก็ออกไปทำกับห้อง 9 คนไม่พอก็ต้องรับคนใหม่เข้ามาเพิ่ม ช่วงนั้นคนที่เข้ามาไม่ค่อยมีประสบการณ์ มักเป็นนักศึกษาจบปริญญาตรีมาใหม่ ๆ ด้านการเขียนข่าวแต่ละคนก็เขียนไม่เป็นต้องมาฝึก แรก ๆ ก็ลำบากต้องค่อย ๆ ปรับ ” (สุคต ชูพินิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

“ บุคลากร ในตอนเริ่มต้น มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวชุดเดิมเพียงไม่กี่คน นอกจากนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ชุดใหม่ ที่ฝ่ายข่าวห้อง 3 ได้รับเข้ามาใหม่เกือบ 100 คน ซึ่งอายุการทำงานข่าวของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวชุดใหม่มีน้อย และจัดได้ว่าเกือบทั้งหมดยังไม่เคยมีประสบการณ์ในด้านการทำข่าว

โทรทัศน์มาก่อน ดังนั้นความคล่องตัวในการทำงาน การยอมรับของแหล่งข่าว รวมไปถึงความลุ่มลึกในข้อมูลต่อประเด็นข่าวจึงด้อยกว่าช่องอื่น" (ประวิทย์ มาลีนนท์, 2529 : 22)

เนื่องจากเป็นสถานีน้องใหม่ที่เริ่มในการทำงานด้านข่าว ผู้สื่อข่าวก็เป็นน้องใหม่ในสนามข่าว จึงไม่มีประสบการณ์ในด้านแหล่งข่าวที่คอยให้ข้อมูล ดังนั้นจึงต้องมาเริ่มแสวงหาแหล่งข่าวกันใหม่ ประกอบกับการว่างเว้นการผลิตข่าวด้วยตนเองมาเป็นเวลานาน ดังนั้นฝ่ายข่าวช่อง 3 เอง จึงไม่มีข้อมูลของเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมากลับไว้ในห้องสมุดข่าว รวมทั้งไม่มีการเก็บ STORK ภาพเหตุการณ์, ภาพประวัติบุคคล ฯลฯ ซึ่งมีความจำเป็นในการนำภาพเหล่านั้นมาประกอบให้เนื้อข่าวสมบูรณ์ขึ้น

จากปัญหาด้านบุคลากรช่วงเริ่มต้นที่ขาดประสบการณ์ และขาดความคล่องตัวความชำนาญในการทำงานปลายปี พ.ศ. 2530 ฝ่ายข่าวช่อง 3 ได้มีการปรับปรุงการทำงานข่าวอีกครั้ง ด้วยการปรับเปลี่ยนบุคลากรผู้รับผิดชอบงาน และได้เสริมกำลังบุคลากรด้วยการเพิ่มเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์การทำงานเพื่อความคล่องตัวและรวดเร็วในการสรรหาข่าว และเพื่อการนำเสนอข่าวอย่างฉับพลัน ทันต่อเหตุการณ์ตามนโยบายของผู้บริหาร

สาเหตุของการปรับเปลี่ยนบุคลากร เนื่องมาจากการทำงานของบุคลากรในชุดเดิมขาดความคล่องตัวในการทำงานเนื่องจากเป็นบุคลากรที่เข้ามาใหม่เป็นส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การทำงานด้านข่าว การขาดความชำนาญในการทำข่าว ทำให้การทำงานบางครั้งไม่คล่องตัว และส่งผลต่อการนำเสนอข่าวที่ล่าช้ากว่าช่องอื่น ๆ

" การทำงานของเจ้าหน้าที่ชุดข่าวเดิมมีการทำงานข่าวที่เหมือนช่อง 9 เลย แล้วทำงานแบบฮั้วกัน คือบางครั้งไม่ได้ไปทำข่าวเอง แต่ใช้วิธีการฝากไปทำข่าวแล้วนำเทปมา COPY กัน ภาพข่าว เนื้อหาข่าวเลยคล้ายกับช่อง 9 มาก " (สุคต ชูพินิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

และวิธีการรับบุคลากรชุดใหม่เข้ามาเสริมทีมงานฝ่ายข่าวในครั้งนี้ ใช้วิธีการดึงบุคลากรที่เคยทำงานข่าวมาแล้วส่วนใหญ่ เช่น บุคลากรข่าวจากกองการหนังสือพิมพ์ และความแตกต่างกันในการทำงานระหว่างบุคลากรชุดเดิม และบุคลากรชุดใหม่ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการทำงานมีความไม่เข้าใจกันต่อการทำงานข่าวระหว่างคนเก่าและคนใหม่ทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับขั้นตอนในการทำงานใหม่ ๆ ช่อง 3 จึงหาทางออกด้วยการปรับโครงสร้างการทำงานของฝ่ายข่าวใหม่

" การทำงานของคนเก่า ๆ มักขาดการวางแผนที่ดี ไม่มีการวาง Script ก่อนออกไปถ่ายว่าต้องการอะไร ไปทำอะไร เช่น การออกกองถ่ายสารคดีอีสานเขียวซึ่งต้องนำเรื่องราวมาทำ

เป็น Scoop ข้าว การทำงานของคนเก่าที่ขาดความชำนาญ จะออกไปถ่ายโดยใช้เวลา 1-2 วันได้ มา 1-2 ตอน แล้วออกไปถ่ายอีก เพื่อนำออกอากาศอีกในตอนต่อไป ซึ่งทำให้เกิดการสิ้นเปลือง และเกิดความล่าช้า ในขณะที่การทำงานของทีมงานชุดใหม่ใช้เวลา 1 สัปดาห์หรือมากกว่า ออกไปถ่ายทำและกลับมาได้ 60 ตอน ไม่ต้องออกไปถ่ายอีก นี่คือคุณภาพที่แตกต่างกันในการทำงาน” (สมชาย แสวงการ, สัมภาษณ์ 19 เมษายน 2543)

“ฝ่ายข่าวจึงมีการปรับปรุงตัวผู้รับผิดชอบโดยเอาคนเก่าที่พร้อมจะปรับตัวต่อการทำงานแบบใหม่ ไม่ลอกเลียนแบบใครขึ้นมาคุม และรับเด็กใหม่ ๆ ที่มีประสบการณ์ในการทำข่าว การเขียนข่าว และเข้าใจถึงงานข่าวเข้ามาเพิ่มพร้อมกับปรับทีมข่าวเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น” (สมชาย แสวงการ, สัมภาษณ์ 19 เมษายน 2543)

ในส่วนของผู้ประกาศข่าวซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการนำเสนอรายการข่าว และเป็นหน้าเป็นตาของสถานี เพราะผู้ประกาศข่าวมีส่วนช่วยดึงความสนใจให้ผู้ชมหันมาสนใจรายการข่าวของสถานีช่อง 3 ดังนั้นช่อง 3 จึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงผู้ประกาศข่าวดังนี้

ปี พ.ศ. 2529 เมื่อช่อง 3 ได้นำเสนอข่าวเป็นของตัวเองอีกครั้ง ก็ได้สร้างความตื่นตาให้กับผู้ชมด้วยการใช้ผู้ประกาศข่าวหญิงล้วน จำนวน 4 คน คือ อภิญญา เจริญวงศ์, รัตติยากร ริมสินธุ, พรรณี เลียงวิทยาคุณ และชุตติมา รอดอยู่สุข แต่ธรรมเนียมของการนำเสนอข่าวนั้นจำเป็นต้องมีผู้ประกาศข่าวชายด้วย ดังนั้นช่อง 3 จึงได้คัดเลือกผู้ประกาศข่าวชายไว้ 2 คน คือ พิสิษฐพล สิมะเสถียร และสิทธิชาติ บุญมานนท์ การใช้ผู้ประกาศข่าวหญิงล้วนนี้หน้าจอบุคคลข่าวในวันออกอากาศข่าวครั้งแรก จุดประสงค์เพื่อหันความสนใจของผู้ชมหันมาให้ความสนใจข่าว 3

ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการปรับปรุงทีมข่าว เมื่อ พิสิษฐพล สิมะเสถียร ลาออกจากการเป็นผู้ประกาศ และสิทธิชาติ บุญมานนท์ที่เป็นผู้อ่านข่าวสลับกันผู้ประกาศข่าวหญิงนั้นยังไม่สามารถดึงดูดผู้ชมได้เท่าที่ควร ทางสถานีจึงได้ชักชวนนายอภิชาติ หาลำเจียก นักแสดงเจ้าบทบาทมาเสริมทีมผู้ประกาศ และได้ปลดอภิชาติจากการเป็นผู้ประกาศข่าวในปีเดียวกันเนื่องจากความไม่ชัดเจนในการอ่านข่าว และดูเหมือนช่อง 3 จะไม่ละความพยายามในการปรับทีมผู้ประกาศข่าวจึงมีการปรับเปลี่ยนทีมผู้ประกาศข่าวอีกครั้ง ด้วยการทาบทามนายอาคม มกรานนท์ อดีตผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม และช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มาเสริมทีมเป็นผู้ประกาศข่าวหลัก และทำให้รายการข่าวช่อง 3 ได้รับรางวัลผลงานดีเด่นทางโทรทัศน์หรือรางวัลเมขลา ครั้งที่ 7 ประจำปี 2530 ทางด้านผู้อ่านข่าวดีเด่นชาย

การปรับโครงสร้างการทำงานของฝ่ายข่าวทั้งด้านเนื้อหารายการและผู้ประกาศข่าว ด้วยการผสมผสานการทำงานระหว่างบุคลากรเดิมและบุคลากรชุดใหม่ที่มีประสบการณ์การทำงาน ทำให้ทีมข่าวช่อง 3 เกิดความคล่องตัวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพในการนำเสนอข่าวให้มีความน่าสนใจ มีการเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าว และที่สำคัญการรับบุคลากรข่าวชุดใหม่ดังกล่าวเป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนาการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในปีถัดมา

ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2531-2540 นั้น บุคลากรของฝ่ายข่าวช่อง 3 ส่วนใหญ่มักมีการโยกย้ายถ่ายเทออกจากช่อง 3 อยู่บ่อยครั้ง ทำให้ข่าว 3 ต้องรับคนใหม่เข้ามาอยู่เสมอ ซึ่งคนใหม่ที่เข้ามาทำงานก็เท่ากับต้องเริ่มจากศูนย์ ต้องเริ่มฝึกกันใหม่

นอกจากนี้ปัญหาทางด้านบุคลากรที่มีผลกระทบต่อกรนำเสนอข่าวช่อง 3 โดยตรงคือ ปัญหาด้านบุคลากรที่ประจำอยู่ศูนย์ภูมิภาคต่าง ๆ เนื่องจากช่อง 3 ได้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวภูมิภาคขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2533 เพื่อพัฒนาการนำเสนอข่าวภูมิภาค ซึ่งแต่เดิมใช้บุคลากรจากส่วนกลางลงไปทำข่าวยังต่างจังหวัด แต่มีปัญหาในการทำงาน จึงได้รับสมัครผู้สื่อข่าวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แทน

“ เดิมที่เรามีคนจากส่วนกลาง คือจากกรุงเทพไปประจำต่างจังหวัดเพื่อทำข่าว แต่เนื่องจากไม่มีความรู้ในพื้นที่จึงลำบากในการทำข่าว และปัญหาจากคนส่วนกลางมีมากพอให้ไปประจำต่างจังหวัดก็จะมีปัญหาเรื่องค่าตอบแทน เรื่องครอบครัว ทำให้ไม่ต้องการจะไปอยู่ต่างจังหวัด งานที่ออกมาจึงไม่มีประสิทธิภาพ เราจึงแก้ปัญหาด้วยการให้คนในภูมิภาคเป็นคนทำข่าวให้ เนื่องจากรัฐภูมิประเทศได้ติกว่า มีความใกล้ชิดกับแหล่งข่าวมากกว่า ” (สำราญ จัทรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

การรับสมัครคนในพื้นที่มาเป็นผู้ทำข่าวให้กับสถานี ต้องมีประสบการณ์การทำงานด้านข่าวมาก่อน เพื่อเข้าใจพื้นฐานการทำงานข่าว ผู้สื่อข่าวระดับผู้ภูมิภาคจะมีหน้าที่หาข่าว ถ่ายภาพข่าว และส่งภาพพร้อมเรื่องราวจากการทำข่าวที่ได้กลับมายังสถานีในกรุงเทพ เพื่อทำการติดต่อ เขียนบทให้พร้อมออกอากาศ การรับสมัครผู้สื่อข่าวในระดับภูมิภาคของช่อง 3 มีระเบียบ ดังนี้

หมวดที่ 1 คุณสมบัติของผู้สมัคร

1. เป็นผู้ที่รักและซื่อสัตย์ต่องานอาชีพสื่อมวลชน
2. เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่มีประวัติส่วนตัวต่างพร้อย
3. มีโทรศัพท์ติดต่อดีสะดวก ตลอดเวลา หรือมีอุปกรณ์สื่อสารติดตามตัว
4. มีอุปกรณ์ในการทำข่าว เช่น กล้องถ่ายวีดีโอ ระบบซูปเปอร์วีเอชเอฟ

5. มีภูมิสำเนาและงานอาชีพประจำอยู่ในจังหวัดที่สมัคร

6. เป็นผู้ที่มิประสบการณในการทำข่าวอย่างน้อย 2 ปี

เมื่อสามารถแก้ปัญหาผู้สื่อข่าวลงไปทำงานข่าวต่างจังหวัด ด้วยการรับสมัครผู้สื่อข่าวภูมิภาคแล้ว ปัญหาที่ตามมาคือ การพัฒนาบุคลากรศูนย์ภูมิภาคต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้ เนื่องจากบุคลากรเหล่านั้นไม่มีความรู้ในการทำงานข่าวโทรทัศน์อย่างจริงจัง และพื้นฐานไม่ได้เป็นผู้ที่จบมาจากทางด้านนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์จึงต้องความสามารถในการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นมักเป็นปัญหาที่เหนือการควบคุม

“ การพัฒนาคนส่วนภูมิภาคไปไม่ถึงอย่างที่คาดหวังไว้ ในภูมิภาคมักมีความรู้สึกว่ามีใครเป็นนักข่าวเหมือนเทวดาเดินดิน ยิ่งเป็นนักข่าวโทรทัศน์ก็ยิ่งเหมือนมาก กร่างมาก ทำให้เราไม่สามารถควบคุมเขาได้ การพัฒนาคนเหล่านี้ให้เป็นนักข่าวมืออาชีพมันยากแสนเข็ญ และเป็นความหนักใจ” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

ในที่สุดช่อง 3 ก็สามารถแก้ไขปัญหาบุคลากรดังกล่าว ด้วยการจัดตั้งชมรมผู้สื่อข่าวภูมิภาคประจำในแต่ละภาค เพื่อให้บุคลากรประจำแต่ละพื้นที่บริหารงานและควบคุมดูแลกันเอง มีการตรวจสอบคุณสมบัติกันเอง ด้วยการจัดตั้งหัวหน้าประจำศูนย์ข่าว มีผู้ช่วยและพนักงานประจำศูนย์ และมีหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้สถานีด้วยการรับผิดชอบดูแลผู้สื่อข่าวพิเศษที่สถานีได้จ้างให้ทำข่าว การให้บุคลากรเหล่านั้นมีความรับผิดชอบมากขึ้นนอกเหนือจากการเป็นผู้สื่อข่าว เป็นส่วนช่วยให้การทำงานเป็นระเบียบมากขึ้น เมื่อมีการจัดตั้งทีมงานดังกล่าวโดยใช้คนในภูมิภาคเป็นผู้บริหารงานกันเองแล้ว ทางศูนย์ข่าวกลางจากสถานีทางกรุงเทพฯก็ได้ส่งบุคลากรไปอบรมการถ่ายภาพ การเขียนข่าว เพื่อเป็นความรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้ทำงานทางด้านภูมิภาคสามารถผลิตข่าวที่มีคุณภาพได้มากขึ้น

การจัดตั้งศูนย์ข่าวภูมิภาคและสามารถแก้ไขปัญหาบุคลากรดังกล่าวทำให้การนำเสนอข่าวภูมิภาคมีเนื้อหาที่หลากหลายมีลูกเล่นในการนำเสนอข่าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมมักเสนอภาพประกอบข่าวที่เป็นเหตุการณ์ธรรมดา ก็เป็นการนำเสนอที่มีสีสันมากขึ้นในรูปแบบของสื่อบุคคลต่าง ๆ

ด้านเทคโนโลยีการผลิต

เมื่อเริ่มต้นงานข่าวด้วยความไม่พร้อมเท่าที่ควร และการสั่งเครื่องไม้เครื่องมือในการผลิตข่าวก็ต้องทำด้วยความรีบเร่ง โดยผู้บริหารต้องเร่งสั่งอุปกรณ์เพื่อติดตั้งในห้องส่งใหม่และอุปกรณ์สำหรับทีมข่าว ให้เสร็จภายในวันที่ 1 เมษายน 2529 เพื่อพร้อมที่จะรองรับการทำงานข่าวและพร้อมที่จะต้องออกอากาศให้ทันตามกำหนด

เทคโนโลยีที่ใช้ในการนำเสนอข่าว ซึ่งช่อง 3 ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ผู้บริหารจึงได้จัดเตรียมอุปกรณ์สื่อสาร และอุปกรณ์ส่งข่าวอย่างครบครันตั้งแต่ กล้อง วิทยุ โทรทัศน์ ไมโครเวฟ รวมทั้งรับข่าวจากวิทยุ โทรสาร โทรพิมพ์ และจากดาวเทียมโดยตรง และยังสร้างห้องส่งข่าวขนาดกลาง 145 ตารางเมตรขึ้นเพื่อใช้ส่งข่าวโดยเฉพาะ ห้องส่งนี้มีอุปกรณ์การสื่อสาร และอุปกรณ์ห้อง พร้อมทั้งจะรับสัญญาณผ่านดาวเทียม หรือส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมได้ตลอดเวลา และสามารถส่งสัญญาณไปยังสถานีที่หนองแขมโดยทางไมโครเวฟได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งเครื่องมือและอุปกรณ์การทำข่าวในช่วงเวลาเริ่มต้นนั้น ประกอบไปด้วย

1. อุปกรณ์ในการถ่ายทำข่าว ได้แก่
 - กล้องถ่ายเทปโทรทัศน์ Sony รุ่น DXC 1820 P ประเภทหลอดเดียว
 - แบตเตอรี่ Sony รุ่น BC 1 WA 12 โวลท์
 - ฟลอปเทเบิ้ล (Portable) ระบบ U-matic ของ Sony รุ่น Vo 6800 ps และรุ่น Vo 4800 ps
 - เลนซ์ซูม ของ Cannon รุ่น J12 ขนาด 10.5-126 มม.
 - สายเคเบิ้ล เป็นสายเชื่อมสัญญาณระหว่างกล้องกับ ฟลอปเทเบิ้ล
 - เทปบันทึกภาพ ระบบ U-matic Low Band ของ Sony
 - ไฟ ขนาด 1000 วัตต์ สำหรับให้แสงขณะบันทึกภาพข่าว
 - ไมโครโฟน Sony รุ่น F760 พร้อมสาย
 - รถยนต์ สำหรับให้ผู้สื่อข่าวปฏิบัติงาน
2. อุปกรณ์การตัดต่อข่าว ประกอบด้วย
 - ชุดตัดต่อเทปโทรทัศน์ ระบบ U-matic Low Band รุ่น 5850 Ps จำนวน 6 เครื่อง และรุ่น 580 Ps จำนวน 2 เครื่อง
 - เครื่องควบคุมการตัดต่อ ระบบ U-matic RM 440
 - ทีวีมอนิเตอร์ ของ Sony รุ่น KV 1430E จำนวน 8 เครื่อง
 - เครื่องผสมเสียง (Mixer) สำหรับการลงเสียงข่าว รุ่น MX 20 ของ Sony
3. ชุดอุปกรณ์สำหรับตรวจข่าว ประกอบด้วย
 - ชุดโทรทัศน์ ระบบ U-matic Low Band รุ่น VP 5030 Ps จำนวน 1 เครื่อง
 - ทีวีมอนิเตอร์ ของ Sony รุ่น KV 1430E จำนวน 1 เครื่อง

ถึงแม้ช่อง 3 จะเห็นความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตข่าว โดยเตรียมความพร้อมไว้อย่างครบครันเพื่อให้พร้อมต่อการผลิตและการนำเสนอข่าว แต่เนื่องจากเทคโนโลยีในการผลิตข่าวในขณะนั้น เป็นระบบ U-matic Low Band ซึ่งมีความล้าสมัย ทำให้ภาพของการนำเสนอข่าวไม่สวยงาม เพราะเป็นกล้องหลอดเดียว และทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการใช้งาน เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่มีน้ำหนักมาก ไม่กระทัดรัด

“ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการทำงานชาวในช่วงนี้ มีข้อจำกัด เครื่องมือการทำงาน ชาวช่อง 3 ไม่ทันสมัย และมีปัญหาต่อการทำงานชาว เช่น กล้องวิดีโอบันทึกภาพชาว เป็นกล้อง แบบหลอดเดียว และมีเครื่องบันทึกเทปแยกออกมาจากตัวกล้อง ซึ่งมีน้ำหนักมาก ทำให้เกิด ปัญหาในความไม่คล่องตัวต่อการปฏิบัติงานชาว ที่ต้องการความฉับไว โดยเฉพาะชาวที่ต้องทัน เหตุการณ์ เช่น การสัมภาษณ์บรรดานักการเมืองคนสำคัญ โดยเฉพาะหัวหน้ารัฐบาล นายกรัฐมนตรี บางครั้งท่านต้องสะดุดสายต่อระหว่างตัวกล้องและเครื่องบันทึกเทปของเรา ” (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2540 : 34)

ระบบของเครื่องมือการทำงานชาวไม่ทันสมัยส่งผลให้ การลงเสียงชาว การถ่ายภาพในที่มี แสงสว่างน้อยก็แทบจะทำให้ภาพไม่ชัดหรือไม่มีความคมชัด นอกจากนี้ช่อง 3 เป็นช่องที่ออก อากาศในคลื่นความถี่ต่ำที่สุด ก็ยิ่งทำให้ภาพชาวที่ออกอากาศไม่มีความคมชัดอยู่ตลอดเวลา และ การทำงานที่ล่าช้าจากปัญหาความไม่คล่องทันสมัยของเครื่องมือในการทำงาน ชาว ทำให้การรายงาน ชาวเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งการทำงานชาวนั้นความเร็วก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการนำเสนอ ชาว

“ กล้องที่ไปถ่ายทำชาว เมื่อเทียบกับช่องอื่น ๆ โดยเฉพาะช่อง 7 ที่เป็นผู้นำด้าน เทคโนโลยี เราสู้เขาไม่ได้เลย การทำชาวของเราช่วงนั้นเวลาไปไหนมาไหน ต้องมีคนถือกล้อง 1 คน มีผู้ช่วยคอยแบกเทปอีก 1 คน ผิดกับช่อง 7 หรือช่อง 9 กล้องเขาจะมีเทปในตัว แต่ไปคน เดียวก็ถ่ายได้ มีอะไรเกิดขึ้นเขาก็วิ่งไปได้เลย ของเราต้องไปเป็นคู่ 2 คน กว่าจะได้ถ่าย ความรวดเร็วในการนำเสนอชาวของเราสู้ช่องอื่นเขาแทบไม่ได้เลย ” (สุคต ชูพินิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

จากบทสัมภาษณ์นายประวิทย์ มาลินนท์ ในหนังสือครบรอบ 16 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ.2529 หน้า 5 ได้กล่าวถึงปัญหาของเครื่องมือในการผลิตข่าวเอาไว้ว่า

“ สถานีโทรทัศน์ประสบปัญหาเรื่องทุนเป็นเรื่องใหญ่ เพราะเครื่องมือเครื่องใช้แต่ละชิ้น ล้วนจัดหามาในราคาสูง ๆ ทั้งสิ้น การลงทุนจัดหาเครื่องมือมาแต่ละครั้ง สถานีต้องพิจารณาแล้ว พิจารณาอีก ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิจารณานาน ในขณะที่เดียวกันวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ก้าว ไกลไปอย่างรวดเร็วไม่หยุดยั้ง ดังนั้น เมื่อสถานีตัดสินใจจะซื้อเครื่องมือชิ้นนั้น เครื่องมือประเภท เดียวกันรุ่นใหม่มากกว่า ดีกว่าก็ออกสู่ตลาดอีกแล้ว ”

ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตรายการข่าว แต่ด้วย ปัญหาในเรื่องของการลงทุนเนื่องจาก ช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ในสังกัดของรัฐบาล ดังนั้นเครื่อง

มือทุกชิ้นจะต้องเสียภาษี และการลงทุนด้านเครื่องมือต่าง ๆ จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติขององค์กร การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยตามข้อตกลงในการร่วมดำเนินกิจการ ซึ่งเมื่อครบสัญญา อุปกรณ์ทุกชิ้นจะต้องตกเป็นของรัฐบาล จึงอาจเป็นเหตุผลให้ผู้บริหารของสถานีไม่ค่อยกล้าลงทุนในเรื่องดังกล่าว

“เรื่องเทคโนโลยี เราจะไปเปรียบเทียบกับช่องอื่นไม่ได้ เพราะเค้าเริ่มเป็นสถานีก่อนเรา ช่อง 5 ช่อง 9 เค้าใช้เครื่องมือดีกว่าเพราะเป็นระบบราชการมีการจัดตั้งงบประมาณในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ ส่วนเราเป็นเอกชน เป็นระบบพ่อค้า และสถานีก็ได้สัมปทานมาจากรัฐ มีข้อตกลงและสัญญามากมาย ผู้บริหารก็ต้องเห็นความสำคัญกับการลงทุน เมื่อซื้อของมาแล้ว เค้าก็ต้องใช้ของนั้นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด” (ชะวิน ภาสุระ, สัมภาษณ์ 5 มิถุนายน 2543)

ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดพัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2540 “เหตุบ้านการเมือง” ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ในช่วงของการเริ่มต้นการทำงานข่าว เทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานข่าวของช่อง 3 มักมีปัญหาและอุปสรรคต่อการทำงานข่าวเป็นอย่างมากเนื่องจากคุณภาพของเทคโนโลยีที่ไม่ค่อยมีความทันสมัยทัดเทียมกับช่องอื่น ๆ ซึ่งจากบทสัมภาษณ์นายประชา มาลินนท์ กรรมการรองผู้จัดการและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวจากหนังสือครบรอบ 18 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องของเทคโนโลยีในการทำงานข่าวไว้ว่า

“ปัญหาด้านคุณภาพของเครื่องมืออุปกรณ์ซึ่งยังไม่รู้ว่าจะสรรหามาได้มากน้อยขนาดไหน เพราะว่าทุนส่วนใหญ่ของเราลงไปในด้านเครือข่าย แต่ในเวลาเดียวกันข่าวมันก็คือรายการที่ต้องเสนอทุกวัน อุปกรณ์ก็ต้องนำออกไปใช้อย่างสมบุกสมบันทุกวัน มันก็มีการเสื่อม แต่ในเวลาเดียวกันเราก็ยังไม่สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ว่าเราจะจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ มาทดแทนได้มากน้อยขนาดไหน แต่เมื่อมีผลตอบแทนทางธุรกิจกลับมา เราก็คงจะได้จัดสรรงบประมาณขึ้นมาเพื่อปรับปรุงเครื่องมือแน่นอน”

จากบทสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าการที่เทคโนโลยีการทำงานข่าวช่อง 3 ขาดความสมบูรณ์และขาดความทันสมัยนั้น อันเนื่องมาจากการลงทุน

“การสื่อข่าวของช่อง 3 มักจะเคลื่อนตัวได้ช้ากว่าที่มข่าวช่องอื่น โดยเฉพาะช่อง 7 เนื่องจากเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำข่าวของช่อง 3 ไม่ทันสมัย การทำข่าวแต่ละครั้งของทีมข่าวช่อง 3 ต้องใช้คนทำงานถึง 3 คน คือผู้สื่อข่าว ช่างภาพและผู้ช่วยผู้สื่อข่าว ประกอบกับเครื่องมือที่ใช้ได้แก่กล้องบันทึกภาพ เทปบันทึกภาพ ไฟ และไมโครโฟน ซึ่งเป็นวิธีการเก็บภาพข่าวที่ไม่ค่อยทันสมัย” (ชะวิน ภาสุระ, สัมภาษณ์)

“ การลงทุนด้านเครื่องมือเครื่องใช้ของโทรทัศน์นั้นสูง เครื่องมือสำหรับทีมข่าวโทรทัศน์ ทีมหนึ่งต้องลงทุนอย่างต่ำ 6 แสนบาท หรืออาจตกเป็นล้านสำหรับเครื่องมือที่มีคุณภาพดีขึ้นไป ดังนั้นสถานีจึงมีทีมข่าวไม่เกิน 20 ทีม ครอบคลุมพื้นที่ข่าวทั่วประเทศ โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ กรุงเทพฯ ทีมข่าวแต่ละทีมจึงต้องวิ่งสุดเหวี่ยงสุดไต่ ซึ่งนับว่าเป็นภาระกิจที่ยากเย็นในการทำข่าว และทำให้ข่าวที่ได้ไม่มีความสด ไม่ทันเหตุการณ์เพราะต้องเสียเวลาในการเดินทางกว่าที่เทปและเนื้อหาข่าวจะถูกส่งมาตัดต่อเพื่อพร้อมออกอากาศที่กรุงเทพฯ ” (ชะวิน ภาสุระ, สัมภาษณ์)

เมื่อสภาพการแข่งขันการนำเสนอข่าวมีความรุนแรงมากขึ้นทุกสถานีเริ่มขยายเครือข่าย ช่อง 3 จึงต้องมีการปรับปรุงขยายเครือข่ายโทรทัศน์ทั่วประเทศ รายละเอียดดังนี้

“ในปี พ.ศ. 2531 การแข่งขันการนำเสนอข่าวยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น เมื่อประชาชนได้ให้ความสนใจดูรายการข่าวโทรทัศน์กันมากขึ้น ประกอบกับทุกสถานีสามารถขยายเครือข่ายได้ทั่วประเทศ ข่าวโทรทัศน์สามารถเข้าถึงประชาชนผู้ชมที่บ้านที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ จึงเป็นโอกาสให้ทุกสถานีมีการปรับปรุงรายการข่าวประจำวันขึ้นอีกครั้งหนึ่ง” (วิรัช วงศ์วิวัฒนากุล.2538,: 79)

ปี พ.ศ. 2531 ช่อง 3 ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะให้ประชาชนทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคมีความเท่าเทียมกันในการรับบริการข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงจากโทรทัศน์ ด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงได้ร่วมกับ อ.ส.ม.ท. วางแผนงานขยายเครือข่ายโทรทัศน์ทั่วประเทศ และคณะรัฐมนตรีในขณะนั้นได้มีมติเห็นชอบในหลักการในการขยายเครือข่ายโทรทัศน์ร่วมกัน โดยเป้าหมายของการติดตั้ง เพื่อที่ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.และช่อง 3 จะร่วมกันและขยายบริการโทรทัศน์ไปพร้อมกันโดยจัดตั้งสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาค รวม 22 แห่ง มีประชากร ในเขตบริการประมาณ 42.7 ล้านคน หรือร้อยละ 83 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเริ่มโครงการขยายเครือข่ายไปยังส่วนภูมิภาคในวันที่ 16 กรกฎาคม 2530 โดยช่อง 3 เป็นผู้ลงทุน

“ข่าวช่อง 3 จะต้องมีการขยายปรับปรุงให้ทะมัดทะแมงยิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะด้านข่าวภูมิภาค หรือข่าวส่วนท้องถิ่นในชนบท เพราะทราบกันดีว่ากรุงเทพฯ มิใช่ของประเทศ ไทย ข่าวน่าสนใจจากต่างจังหวัดหรือท้องถิ่นเล็ก ๆ คงจะได้มีการเสนอข่าวให้ประชาชนได้รับชมกันอย่างทั่วถึงมากขึ้น เป็นการเตรียมการรองรับโครงการขยายเครือข่ายโทรทัศน์ของไทยทีวีสีช่อง 3 ในส่วนภูมิภาคซึ่งจะเริ่มดำเนินการเร็ว ๆ นี้” (คณัย ศรียาภัย , 2531)

ในปี พ.ศ. 2531 สถานีโทรทัศน์ได้มีการขยายบริการโทรทัศน์ไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศแล้วทั้งสถานีในหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ของ

กองทัพบกได้ขยายบริการด้านนี้ไปแล้ว กว่า 5 สถานี สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ซึ่งดำเนินการโดยบริษัทกรุงเทพและวิทยุ จำกัด ได้เริ่มขยายข่ายบริการโทรทัศน์มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2523-2531 มีโทรทัศน์ส่วนภูมิภาคไปแล้ว 16 สถานี ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ของ อ.ส.ม.ท. ทั้ง ช่อง 9 และช่อง 3 ยังคงให้บริการได้เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงรวม 19 จังหวัดเท่านั้น ซึ่งโครงการขยายบริการโทรทัศน์ไปยังส่วนภูมิกษณนั้น ทางบริษัทบางกอกเอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผู้ดำเนินกิจการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ได้เคยริเริ่มจัดทำโครงการขึ้นมา และได้นำโครงการดังกล่าวไปปรึกษากับ อ.ส.ม.ท. แต่หาข้อยุติไม่ได้โครงการดังกล่าวจึงต้องถูกพับเก็บไป

จนกระทั่ง ปี 2528 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ อ.ส.ม.ท. ขยายโทรทัศน์ไปยังต่างจังหวัดได้ และค่าใช้จ่ายให้ใช้เงินรายได้ของ อ.ส.ม.ท. เป็นหลักโดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินสำหรับเงินทุนส่วนที่เหลือให้ใช้เงินกู้ภายในประเทศ ที่ อ.ส.ม.ท. กู้เองตามฐานะการเงินเท่าที่จะอำนวยให้ หากเกินขีดความสามารถให้ อ.ส.ม.ท. ร่วมลงทุนกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 และให้ อ.ส.ม.ท. รับผิดชอบพิจารณาเรื่องสัญญา และเงื่อนไขเพื่อให้ช่อง 3 มีส่วนช่วยสนับสนุน และถือฤลการดำเนินงานขยายข่ายงานร่วมกับ อ.ส.ม.ท. ด้วย

ในระหว่างที่ อ.ส.ม.ท. กำลังดำเนินการอยู่นั้น บริษัท บางกอกเอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ได้เสนอขยายข่ายบริการโทรทัศน์ของช่อง 3 มาถึง อ.ส.ม.ท. ซึ่งเป็นไปตามสัญญาาร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์สี โดยบริษัทขอจัดตั้งสถานีเครื่องส่งในต่างจังหวัดรวม 22 แห่ง และดำเนินการขยายข่ายบริการโทรทัศน์ให้กับช่อง 9 ไปพร้อม ๆ กันด้วย โดยขอร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์สีในข่ายบริการโทรทัศน์ที่จะสร้างใหม่เป็นเวลา 20 ปี และการที่ขอดำเนินการล่วงหน้าเนื่องจากบริษัทจำเป็นต้องมีเวลาในการเตรียมการด้านต่าง ๆ เพราะต้องใช้เวลาในการขออนุญาตต่าง ๆ ตามขั้นตอนและระเบียบของทางราชการ หาแหล่งเงินทุน สถานี เครื่องมืออุปกรณ์การก่อสร้าง ระยะเวลาการส่งของและการติดตั้ง

ช่อง 3 ได้เริ่มดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้สถานีเครือข่ายสามารถออกอากาศให้บริการแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาค ภายในเวลา 5 ปี ตามหมายกำหนดการดังนี้

ระยะแรก : 5 สถานี คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ระยอง และสงขลา จะต้องแล้วเสร็จภายใน 1 ปี 6 เดือน

ระยะที่ 2 : 9 สถานี คือ พิษณุโลก นครสวรรค์ อุตรธานี อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ยะลา เชียงราย และสกลนคร จะต้องแล้วเสร็จภายใน 3 ปี

ระยะที่ 3 : 8 สถานี คือ ลำปาง ภูเก็ต เพชรบูรณ์ ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ สุรินทร์ ตราด และปราจีนบุรี จะต้องแล้วเสร็จภายใน 5 ปี

ในส่วนของการปรับปรุงระบบการส่งโทรทัศน์ที่มีอยู่เดิมในเขตกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยใช้งบประมาณเกินกว่า 1,200 ล้านบาท โดยสรุปได้ ดังนี้

1. การลงทุน ช่อง 3 เป็นผู้หาเงินทุนในการขยายข่ายบริการโทรทัศน์ทั้ง 22 แห่ง ตามมาตรการที่ อ.ส.ม.ท. กำหนด เป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 895 ล้านบาท โดยการจัดหางบลงทุน ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง

2. ช่อง 3 เป็นผู้ดำเนินการขออนุญาตจากทางราชการในการใช้ช่องความถี่โทรทัศน์ ตลอดจนการกำหนดจุดที่จะติดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์ ซึ่งได้รับการพิจารณาจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรช่องความถี่โทรทัศน์ และอนุญาตให้ติดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์ได้ทุกจุด และประสานงานกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย เรื่องการถ่ายทอดสัญญาณผ่านดาวเทียมไปยัง ส่วนภูมิภาค

3. จัดหาที่ดิน ที่จะก่อสร้างอาคารสถานี เครื่องส่งโทรทัศน์ อาคารที่พักพนักงาน สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ โดยอาคารและสิ่งก่อสร้าง อ.ส.ม.ท. มอบหมายให้ผู้ที่มิอาจซื้อแบบก่อสร้าง เป็นผู้สำรวจสถานที่ ออกแบบ ประเมินราคากลาง รวมทั้งการควบคุมการก่อสร้างตามรายละเอียดข้อกำหนดของ อ.ส.ม.ท. ทางช่อง 3 จะเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง โดยการใช้งานจะแยกเป็นสัดส่วน อุปกรณ์เครื่องส่งและเครื่องรับ สัญญาณไมโครเวฟ จากดาวเทียม ช่อง 3 และช่อง 9 ต่างแยกกันใช้ แต่เสาอากาศจะออกแบบให้ได้ใช้ร่วมกัน ส่วนค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค ค่าบำรุงรักษาอาคารสิ่งก่อสร้างและเสาอากาศเฉลี่ยจ่ายคนละครึ่ง

4. ช่อง 3 ดำเนินการจัดหาอุปกรณ์เครื่องส่งโทรทัศน์ อุปกรณ์ระบบถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ รวมถึงอุปกรณ์ส่วนควบอื่น ๆ โดยในขณะนั้น ช่อง 3 ได้จัดหาอุปกรณ์ใหม่ สำหรับการปรับปรุงระบบการถ่ายทอดสัญญาณ ระบบสายส่งกำลัง ระบบสายส่งอากาศ สำหรับสถานีที่ กรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้จัดหาอุปกรณ์การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ระบบไมโครเวฟ สำหรับการบริการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์นอกสถานที่ โดยเฉพาะในส่วนที่จะต้องติดต่อประสานงานกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย กำหนดให้เป็นการติดตั้งในระบบสื่อสาร 2 ทาง ซึ่งสามารถส่งสัญญาณได้ทั้งไปและกลับ เพื่อให้การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมจากทั้งภายในและภายนอกประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การก่อสร้าง ช่อง 3 ได้มอบหมายให้บริษัท ดีไซน์ 103 จำกัด เป็นผู้ออกแบบก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงพื้น ถนน ระบบไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา และระบบสุขาภิบาล

นอกจากการเตรียมการด้านต่าง ๆ ในการขยายเครือข่ายสถานีโทรทัศน์ไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ช่อง 3 ยังได้เตรียมเรื่องบุคลากรที่จะต้องปฏิบัติงานในสถานีเครือข่าย และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดหาใหม่ โดยจัดเปิดอบรมด้านวิชาการ และกำหนดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปฝึกงานยังต่างประเทศที่เป็นผู้ผลิตอุปกรณ์อีกด้วย

ประโยชน์ของการขยายเครือข่ายคือ การทำให้เครือข่ายในจุดต่าง ๆ เป็นศูนย์สำหรับข่าวสารซึ่งสามารถป้อนข้อมูลกลับมาที่ศูนย์ในกรุงเทพฯ ได้ทันที โดยผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งแต่ก่อนต้องส่งผู้สื่อข่าวไปทำงานที่ต่างจังหวัด และเมื่อทำข่าวเสร็จก็ส่งเทปพร้อมเนื้อข่าวกลับมายังกรุงเทพฯ ทำให้การทำงานล่าช้า และข่าวที่ได้ไม่สด ไม่ทันต่อเหตุการณ์เนื่องจากต้องเสียเวลาในการเดินทางของเทปข่าว แต่หลังจากที่มีการขยายเครือข่ายตามจุดต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สื่อข่าวเพียงแค่นำเทปไปยังสถานีเครือข่ายที่ใกล้เคียงเพื่อตัดต่อ ลงเสียงให้เรียบร้อยและสามารถส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมกลับมาที่กรุงเทพฯ พร้อมทั้งจะออกอากาศได้ในทันที ซึ่งจะช่วยในการประหยัดเวลา และทำให้ข่าวรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

โครงการขยายเครือข่ายช่อง 3 เสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2532 สามารถแพร่ภาพออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วประเทศ การขยายเครือข่ายทั่วประเทศ มีผลทำให้ผู้ชมต่างจังหวัดได้รับชมรายการต่าง ๆ ของช่อง 3 จากที่ไม่เคยรับชมมาก่อน และทำให้รายการข่าวช่อง 3 มีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอ ด้วยการผลิตข่าวในรูปแบบของคอลัมน์ และสื่อบข่าวจาะลึก และเน้นการนำเสนอข่าวท้องถิ่นเป็นพิเศษเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมต่างจังหวัดที่ไม่เคยรับชมข่าวช่อง 3 มาก่อน

ปี พ.ศ. 2538 ช่อง 3 ได้ปรับเปลี่ยนการส่งสัญญาณโทรทัศน์ไปยังสถานีเครือข่ายจากที่เคยส่งผ่านระบบดาวเทียมอินเทลเซล มาผ่านระบบดาวเทียมไทยคมแทน และมีการปรับปรุงด้านกำลังส่งออกอากาศของเครื่องส่งโทรทัศน์ และระบบสายโทรทัศน์ ดังนี้

สถานีจังหวัดเชียงใหม่ และสถานีจังหวัดสุโขทัย ทำการปรับปรุงเครื่องส่งโทรทัศน์ โดยติดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์ กำลังส่ง 20 KW. แทนเครื่องเดิม กำลังส่ง 10 KW. และทำการปรับปรุงเปลี่ยนระบบสายอากาศโทรทัศน์ใหม่ทั้งหมดเป็นของ KATHREIN ประเทศเยอรมัน

สถานีจังหวัดนครราชสีมา ทำการปรับปรุงระบบเครื่องส่งโทรทัศน์รุ่นใหม่ SOLID STATE กำลังส่ง 20 KW. แทนเครื่องเดิม กำลังส่ง 10 KW. และทำการปรับปรุงเปลี่ยนระบบสายอากาศโทรทัศน์ใหม่ทั้งหมดเป็นของ KATHREIN ประเทศเยอรมันเช่นเดียวกัน

สถานีจังหวัดสงขลา (หาดใหญ่) ได้ทำการปรับปรุงระบบสายอากาศโทรทัศน์โดยเพิ่มความสูงจากเดิมอีก 10 เมตร และได้นำระบบ 2 CHANNEL COMBINER ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สุดในขณะนั้นมาพัฒนาปรับปรุง

นอกจากการพัฒนาอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีในค้ำกำลังส่งออกอากาศ เพื่อให้ผู้ชมในส่วนภูมิภาคได้ชมรายการทางช่อง 3 อย่างคมชัดแล้ว ช่อง 3 ยังได้มีการปรับปรุงอุปกรณ์สำหรับรายการข่าว เพื่อการนำเสนอข่าวที่รวดเร็ว ดังนี้

การปรับปรุงอุปกรณ์สำหรับรายการข่าว ซึ่งต้องการความรวดเร็วในการนำเสนอต่อผู้ชม จึงมีการเพิ่มอุปกรณ์ ENG สำหรับถ่ายทำข่าว จำนวน 24 กล้อง จากเดิมซึ่งมีอยู่จำนวน 40 กล้อง ซึ่งจากการปรับปรุงในครั้งนี้ ทำให้ฝ่ายข่าวมีทีมข่าวในการปฏิบัติงานถึง 64 ทีม ทำให้ข่าวช่อง 3 สามารถถ่ายทำข่าวได้ทันต่อเหตุการณ์

นอกจากนี้ ยังได้สร้างรถถ่ายทอดโทรทัศน์จำนวน 3 คัน สำหรับใช้ในการรายงานข่าวด่วน ซึ่งสามารถเคลื่อนที่ไปถ่ายทำข่าวได้ทั่วทุกภูมิภาค ส่วนข่าวด้านภูมิภาคได้ทำการปรับปรุงอุปกรณ์ศูนย์ข่าวภูมิภาคทั้ง 3 ภาค โดยเปลี่ยนระบบเทปเป็นระบบเมต้า เพื่อให้ได้คุณภาพของภาพที่สมบูรณ์ โดยทำการส่งสัญญาณมายังส่วนกลางผ่านระบบเคเบิลใยแก้ว

จากการปรับปรุงดังกล่าวทำให้เกิดการเพิ่มทีมข่าวที่มากขึ้น ช่อง 3 จึงต้องปรับปรุงห้องตัดต่อข่าวเพื่อขยายการรองรับทีมงานที่เพิ่มมากขึ้น โดยแบ่งสัดส่วนออกเป็นส่วนตัวตรวจข่าวจำนวน 5 ห้อง เครื่องตัดต่อข่าว ระบบเมต้า จำนวน 12 ชุด พร้อมด้วยเครื่องสร้างภาพพิเศษ (DIGITAL EFFECT) และเครื่อง GRAPHIC COMPUTER จำนวน 3 ชุด สำหรับใช้ในการสร้างภาพเหตุการณ์จำลองต่าง ๆ เพื่อช่วยในการสร้างสีสันให้กับการรายงานข่าวให้น่าติดตามมากยิ่งขึ้น และได้สร้างห้อง MINI STUDIO สำหรับบันทึกเสียงการอ่านข่าว จำนวน 2 ห้อง

สำหรับผู้ประกาศข่าว ได้มีการติดตั้งเครื่องบอกรบท (PROMPTER) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการส่งภาพของสคริปต์ข่าว เพื่อให้ผู้ประกาศได้อ่านตาม เพื่อความคล่องตัวของผู้ประกาศข่าวในการเกริ่นนำหัวข้อข่าว หรือเกริ่นนำเนื้อเรื่องของข่าวโดยไม่ต้องก้มดูเนื้อเรื่องข่าวในแผ่นกระดาษ ทำให้การอ่านข่าวเป็นไปด้วยความต่อเนื่องไม่สะดุดติดขัด นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงพื้นที่ในส่วนของชั้น 1 อาคารวานิช เป็นศูนย์ข่าวสำหรับทีมข่าวโดยเฉพาะ โดยให้รวบรวมอุปกรณ์ของข่าวทั้งหมดอยู่ภายใต้พื้นที่เดียวกันเพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานข่าว

ในส่วนของห้องส่งข่าวได้มีการปรับปรุงระบบแสงในห้องส่งใหม่ ซึ่งเป็นโคมแสงที่ใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ กินกระแสไฟต่ำเพียง 200 วัตต์ แต่ให้ความสว่างถึง 2 กิโลวัตต์ เป็นโคมไฟที่ไม่มีความร้อน ไม่มีเงาในขณะที่ใช้งาน จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้อ่านข่าว ทำให้การทำงานในห้องส่งข่าวเกิดความสะดวกรวดเร็ว และเกิดความสวยงาม

ปี พ.ศ.2539 มีการปรับปรุงอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดสด และการถ่ายทอดข่าว โดยในขั้นแรกได้มีการปรับปรุงการบริหารงานฝ่ายข่าวให้มีความรวดเร็วทั้งในด้านการเก็บข้อมูล และด้านการส่งสาร โดยใช้เครื่องเทประบบ LIBRARY MACHINE ซึ่งเป็นเครื่องสำหรับรวมตลับเทป ได้ถึง 1,000 ตลับ สามารถส่งงานได้ตามความต้องการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และเชื่อมโยงระบบจากศูนย์ข่าวไปยังห้องควบคุมได้โดยผ่านเคเบิล ซึ่งจะช่วยให้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นในการนำเสนอข่าว

ด้านการส่งข่าวภูมิภาคได้มีการขยายศูนย์ข่าวออกเป็น 8 ศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีระบบการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมมายังส่วนกลาง มีการจัดสร้างรถดาวเทียมเคลื่อนที่ (SNG MOBILE) จำนวน 2 คัน และชุดดาวเทียมเคลื่อนที่อีก 4 ชุด สำหรับใช้ในการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเพิ่มรถสำหรับถ่ายทอดข่าวนอกสถานที่อีกจำนวน 2 คันเพื่อความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว

เทคโนโลยี ช่อง 3 มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำข่าวที่ไม่แพ้กับสถานีอื่น แต่อุปกรณ์เหล่านั้นถูกนำมาใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่ เช่น รถถ่ายทอด โอบี ซึ่งสามารถใช้งานสำหรับการถ่ายทอดสดจากสถานที่ต่าง ๆ ผ่านไมโครเวฟกลับมาออกอากาศที่สถานีได้ แต่สำหรับการนำเสนอข่าว ช่อง 3 มีน้อยครั้งที่จะมีการนำเสนอข่าวด้วยการถ่ายทอดสดนอกสถานที่

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 เป็นสถานีที่อยู่ในสังกัดของรัฐบาล โดยอยู่ภายใต้ความควบคุมของ อ.ส.ม.ท. ดังนั้นการลงทุนซื้ออุปกรณ์เครื่องมือของสถานีทุกชิ้น จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติของ อ.ส.ม.ท. ตามข้อตกลงในการร่วมดำเนินกิจการซึ่งเมื่อครบสัญญาอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสถานีก็จะตกเป็นของรัฐ

เทคโนโลยีข่าวของช่อง 3 ในปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เนื่องจากมีการลงทุนสั่งซื้ออุปกรณ์การทำงานข่าวเพิ่มขึ้น โดยมีการสั่งซื้อ เครื่องตัดต่อรุ่น Power Mac 9500 Silicon ซึ่งมีการใช้งานในรูปแบบกราฟฟิก ตกแต่งภาพอยู่ในตัว และมีโปรแกรมการใช้งานต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งแต่ก่อนสก๊อปข่าวจะไม่มีภาพกราฟฟิกเข้าไปตกแต่ง แต่ปัจจุบันการนำเสนอข่าวดังกล่าว จะมีการสร้างตัวหนังสือ และตารางต่าง ๆ เข้าไปประกอบภาพข่าวมากขึ้น ช่วยสร้างสีสันการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ และไต่เต้ลข่าว แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีดังกล่าวที่ช่อง 3 ใช้ก็ยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร

"จริง ๆ แล้วเทคโนโลยีของเรายังตามหลังคนอื่น การที่มีเครื่องมือในการทำงานที่ทันสมัยขึ้น Update มากขึ้นก็จะช่วยในการทำงานได้ดี การที่เครื่องมือของเราไม่พัฒนาไปมาก

เหมือนช่องอื่น อาจเป็นเพราะระบบการทำงานของสถานี ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากเป็นการทำงานด้านธุรกิจ ผู้บริหารอาจเห็นว่าน่าจะใช้ อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้มันคุ้มกับที่เสียงงบประมาณไปก่อน และอาจเป็นเพราะว่าการใช้งานเครื่องมือ ต่างๆ ที่ใช้กันอยู่ผลออกมาก็ใกล้เคียงกับช่องอื่น ๆ " (สุธา ,เอียงทอง, สัมภาษณ์ 5 มิถุนายน 2543)

เทคโนโลยีที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว ช่อง 3 ได้แก่ความล่าช้าในการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวต่าง ๆ เนื่องจาก ช่อง 3 ใช้อุปกรณ์การส่งสัญญาณไมโครเวฟ โดยการถ่ายทอดสด เหตุการณ์ต่าง ๆ จากสถานที่เกิดเหตุได้นั้นต้องมีสัญญาณไมโครเวฟเป็นตัวส่งภาพและเสียงกลับมายัง สถานี ซึ่งต้องอาศัยการติดตั้งสัญญาณไมโครเวฟตามตึกสูง ๆ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในการ ทำข่าว หรือไม่สามารถรายงานข่าวสด ๆ ได้เมื่อสถานที่เกิดเหตุ นั้นไม่มีพื้นที่สูง ๆ สำหรับติดตั้ง สัญญาณ

ในขณะที่เทคโนโลยีในการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ใช้ รถถ่ายทอดสด หรือรถ OB (Outside Broadcasting) ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์การถ่ายทอดที่มีอยู่ กับรถ และใช้เวลาไม่นานก็สามารถส่งเสียงและภาพจากที่เกิดเหตุกลับไปสถานีได้อย่างรวดเร็ว และสามารถรายงานสดได้ในทุก ๆ ที่ที่รถ OB ไปถึง นับเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถถ่ายทอดสดสัญญาณภาพและเสียงจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้การส่ง สัญญาณการถ่ายทอดสดด้วย SNG (Sattelite News Gathering) ทำให้การรายงานข่าวเป็นไป ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เมื่อรถถ่ายทอดสดไปถึงที่เกิดเหตุก็สามารถติดตั้ง สัญญาณภาพและเสียงกลับไปยังสถานีได้เลย

ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าว ช่อง 3 ไม่มีใช้ในการรายงานข่าว และการที่ช่อง 3 ไม่มี เทคโนโลยีตัวนี้ส่งผลให้การถ่ายทอดสัญญาณสดทั้งภาพและเสียงจากพื้นที่ต่าง ๆ ล่าช้า และบางครั้งผู้ชมไม่สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ได้ การนำเสนอข่าวด้วยการรายงาน ข่าวเหตุการณ์สดเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความจำเป็นเพราะทำให้การนำเสนอข่าวมีความน่าเชื่อถือ มีความน่าสนใจ และผู้ชมก็สามารถรับรู้เหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีไปพร้อม ๆ กับ การนำเสนอข่าว

ถึงแม้ว่าปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีจะมีผลกระทบต่อ การนำเสนอข่าวในเรื่องความสด และความไวของการนำเสนอข่าวแล้ว ยังส่งผลถึงการใช้ลูกเล่นในการนำเสนอข่าว เช่น การใช้ ภาพกราฟฟิคประกอบในข่าวพยากรณ์อากาศ การใช้ภาพกราฟ ตารางต่าง ๆ ในการรายงานข่าว เศรษฐกิจ หรือในสื่อบันเทิง โดยในปี 2541 มีการใช้เทคโนโลยีเข้าไปสร้างสีสันให้กับข่าวมากขึ้น

“ เมื่อก่อนสก็๊ปข่าวไม่มีกราฟฟิกเข้าไปมาก แต่ปัจจุบันจะเห็นชาร์ทแสดงตารางต่าง ๆ มากขึ้น และการเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเมื่อก่อนจะไม่มีลูกเล่นแค่ใส่ภาพประกอบและเปิดเพลงใส่ประกอบ แต่พอมีเครื่องทำภาพระบบ Mac ก็จะมีการพยากรณ์อากาศ ที่มีการเคลื่อนไหวได้มีภาพการ์ตูนประกอบให้สวยงามได้ และหลัง ๆ มีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำได้ในเครื่องตัดต่อเลย คือเครื่อง Power mac 9500 silicon เราก็คใช้ทำงานประเภทภาพกราฟฟิก ซึ่งมีความละเอียดอ่อนกว่าทำให้คุณภาพของงานออกมาได้สวยงามกว่า ” (สุธา เอียงทอง, สัมภาษณ์ 5 มิถุนายน 2543)

และถึงแม้ว่าผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีในการนำเสนอข่าวมากขึ้น ด้วยการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการผลิตข่าวมาให้แก่ทีมข่าว แต่ในแง่ของคนทำงานข่าวที่ต้องใช้อุปกรณ์ในการทำงานข่าวทุกวันกลับมองว่าเทคโนโลยีข่าวของ ช่อง 3 ยังตามหลังคนอื่น การมีเครื่องมือที่ทันสมัย จะสามารถทำให้การทำงานข่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้น และเครื่องมือที่มีอยู่ก็มีจำนวนไม่มากพอต่อการผลิตข่าวที่มีช่วงเวลาของการนำเสนอมากขึ้น

เทคโนโลยีที่ใช้ในการนำเสนอข่าวนั้น ผู้บริหารช่อง 3 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ แต่เทคโนโลยีในการผลิตข่าวในขณะนั้นมีความล้ำสมัยไม่ทันสมัยเหมือนสถานีอื่น ส่งผลให้การนำเสนอข่าวในด้านเสียงและภาพของข่าว ไม่มีความคมชัด การรายงานข่าวล่าช้า

แต่ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตรายการข่าว แต่ด้วยปัญหาในเรื่องการลงทุน เนื่องจากช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ในสังกัดของรัฐบาล ดังนั้นเครื่องมือทุกชิ้นต้องเสียภาษี และการลงทุนด้วยเครื่องมือต่างๆ จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ตามข้อตกลงในการร่วมดำเนินกิจการซึ่งเมื่อครบสัญญาอุปกรณ์ทุกชิ้นต้องตกเป็นของรัฐบาล ทำให้ผู้บริหารไม่ค่อยกล้าลงทุนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ช่อง 3 จะนำเงินไปลงทุนในการขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค ประโยชน์ที่ได้รับจากการขยายเครือข่ายคือทำให้เครือข่ายเป็นศูนย์ข่าวสารสามารถป้อนข้อมูลกลับมาที่ศูนย์กรุงเทพฯ ได้ทันทีโดยผ่านเทคโนโลยี ช่วยประหยัดเวลาให้ข่าวรวดเร็ว สด และทันเหตุการณ์

จากการเริ่มต้นการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงที่แยกฝ่ายข่าวออกจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. นั้น ช่อง 3 ประสบปัญหาหลายด้านและที่สำคัญก็คือความฉุกฉุนในการย้ายสำนักงานใหญ่ ส่งผลให้เกิดความไม่พร้อมในการดำเนินงานข่าวในช่วงแรกๆ จากปัญหาด้านสถานที่แล้วช่อง 3 ยังประสบปัญหาด้านบุคลากรที่ด้อยประสิทธิภาพในช่วงเริ่มต้นของการทำข่าวเอง รวมทั้งเทคโนโลยีล้าหลังกว่าของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ

เมื่อได้ศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ช่อง 3 ประสบนั้น ในตอนต่อไปผู้วิจัยขอเสนอถึงการนำเสนอรายการข่าว ตั้งแต่ช่วงที่แยกตัวออกจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในปี พ.ศ. 2529 จนถึงปี 2542 ดังนี้

ตอนที่ 3 การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 – 2542

หลังจากที่ช่อง 3 ได้แยกฝ่ายข่าวออกจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2529 นั้น ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นใหม่ในการผลิตรายการข่าวที่เป็นของสถานีเอง รูปแบบและการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในแต่ละปีสรุปได้ดังนี้

ปี พ.ศ. 2529 ช่อง 3 มีนโยบายและทิศทางในการนำเสนอข่าว ดังนี้ คือ ทันโลก ทันเหตุการณ์ สร้างสรรค์ให้ประโยชน์ต่อผู้ชมและสังคม และพยายามให้มีหัวข้อข่าวและเนื้อหาให้มากที่สุดเท่าที่เวลาการออกอากาศอันจำกัดจะเอื้ออำนวยให้

การนำเสนอข่าวจะเน้นเหตุการณ์ที่ประชาชนให้ความสนใจในแต่ละวัน โดยยึดรูปแบบข่าวที่หลากหลายของหนังสือพิมพ์เป็นหลัก หลักเกณฑ์การเลือกข่าวโทรทัศน์ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับข่าวหนังสือพิมพ์ การนำเสนอข่าวประจำวันจะแบ่งเป็นข่าวเหตุการณ์ทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวในวงราชการ ข่าวสังคม และข่าวกีฬา

ดังนั้นการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงเริ่มแรกของการผลิตข่าวเองจึงเป็นการผสมผสานความหลากหลายระหว่างรูปแบบเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ และการนำเสนอทางหน้าจอโทรทัศน์ โดยยึดรูปแบบการนำเสนอจากช่อง 9

ปี 2530 ช่อง 3 มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอข่าวให้มีความน่าสนใจขึ้น และมีการปรับเปลี่ยนเวลาข่าว นโยบายการนำเสนอข่าวจะนำเสนอข่าวที่สะท้อนให้เห็นภาพอันแท้จริงของกลุ่มชนหรือประชาชนที่กำลังประสบปัญหาเป็นส่วนใหญ่ เช่นข่าวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป นโยบายข่าวในขณะนั้น ต้องการให้ข่าวช่อง 3 เป็นสื่อในการสร้างสรรค์สังคม เนื่องจากในช่วงนั้นรัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการขจัดปัญหาสังคม โดยข่าวจะเน้นการนำเสนออุปสรรคและปัญหาในการครองชีพของประชาชน เพื่อให้หน่วยงานและฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ และหาทางแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงการนำเสนอข่าวดังกล่าวทำให้ข่าวช่อง 3 ได้รับรางวัลโทรทัศน์ทองคำ ครั้งที่ 2 ประจำปี 2530 ด้านสถานีดีเด่นทางด้านพัฒนารายการข่าวและสถานะการณ์ปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2531 เริ่มปรับรูปแบบการนำเสนอ มีการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหัวใจสำคัญ และไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์เดียวกับข่าวหนังสือพิมพ์ เหมือนในยุคเริ่มต้น และหัวหน้าฝ่ายข่าวคือ นายสนธิญาณ หนูแก้ว ได้จัดให้มีการทำข่าวเจาะลึก สก๊อปข่าว รายการสารคดีสะท้อนภาพชีวิต ผู้คนยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสในสังคม เป็นเอกลักษณ์ของช่อง 3 การนำเสนอข่าวด้วยรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากช่องอื่น ทำให้ข่าวช่อง 3 เรียกความสนใจจากผู้ชมกลับคืนมาได้

ปี พ.ศ. 2532 ช่อง 3 มีนโยบายขยายฐานกลุ่มคนดูให้มากขึ้น และพยายามเสนอข่าวในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม เนื่องจากโครงการขยายเครือข่ายของช่อง 3 เสร็จสิ้นสมบูรณ์ สามารถแพร่ภาพออกอากาศได้ทั่วประเทศตั้งแต่ 1 เมษายน 2532 และได้เน้นการปรับปรุงเนื้อหาของการนำเสนอข่าวเพิ่มมากขึ้น โดยพยายามพัฒนาปรับปรุงทางด้านข้อมูลข่าวให้มีคุณภาพมากขึ้น มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร มีการปรับปรุงด้านข้อมูลและเนื้อหาที่จะนำเสนอ รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2533 ช่อง 3 ได้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวภูมิภาคขึ้น ด้วยการจัดตั้งทีมงานข่าวเพิ่มประจำในระดับต่างจังหวัด มีการนำเสนอข่าวจากต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น และเนื้อหาข่าวมีความเข้มข้นมากขึ้น เนื่องจากคนในพื้นที่เป็นผู้ทำข่าว ซึ่งการนำเสนอข่าวภูมิภาคเพิ่มมากขึ้นนี้เป็นการเอาใจผู้ชมทางต่างจังหวัดให้หันมาชมข่าวช่อง 3 มากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงของข่าวภาคหลักตั้งชื่อรายการข่าวภาคหลักของสถานีว่า "รายการข่าว 3 อ.ส.ม.ท." เป็นข่าวในลักษณะ News Blocks

ปี พ.ศ. 2534 ปลายปี 2534 มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข่าว การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เคยเน้นข่าวการเมืองมีบทบาทลดลง และเน้นการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์มากขึ้น

ปี พ.ศ. 2535 ข่าวการเมืองถูกดึงขึ้นเป็นจุดเด่นอีกเนื่องจากเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงของสังคมเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบของบ้านเมือง ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2535

ปี พ.ศ. 2537 สถานีขยายเวลาการออกอากาศ มีการเพิ่มเวลาสำหรับการนำเสนอรายการข่าวมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2538 บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด ได้นำองค์กรเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ และได้ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจผลิตรายการข่าว ด้วยการพัฒนารูปแบบขององค์กร การขยายงานและปรับปรุงองค์กรด้านข่าวให้เป็นในรูปของสำนักงาน (NEWS BUREAU) ในระดับสากล มีการจัดหาบุคลากร จัดหาอุปกรณ์ในการสื่อข่าวเพิ่มเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์

มีการวางแผนและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานข่าวของสถานี โดยมีการแบ่งประเภทของรายการข่าวออกเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ข่าวสถานการณ์ที่ครอบคลุมข่าวการเมือง อาชญากรรม เศรษฐกิจ สังคม บ้านเทังกีฬา ต่างประเทศ ภูมิภาค และราชสำนัก
2. สกู๊ปข่าวและรายงานพิเศษ ที่ทันสถานการณ์เจาะลึกทั้งในและต่างประเทศ
3. ถ่ายทอดสดสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
4. รายการข่าวประจำสัปดาห์ เพื่อเป็นการขยายผลของข่าวเด่น

ปี พ.ศ. 2539 พัฒนารูปแบบการนำเสนอเป็นส่วนใหญ่ มีการตื่นตัวในเชิงรูปแบบการนำเสนอเพื่อต้องการกลุ่มผู้บริโภคข่าวช่อง 3 โดยเฉพาะ มีการเปลี่ยนแปลงเวลาในการนำเสนอข่าว เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และความมุ่งหมายในการดำเนินธุรกิจบริษัทมหาชน เป็นกลยุทธ์ในการช่วงชิงคนดูของฝ่ายข่าวช่อง 3 เพื่อให้ผู้ชมได้ดูข่าวช่อง 3 ก่อนข่าวช่องอื่น ๆ จะนำเสนอถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคข่าวสารของคนไทยในขณะนั้น

ปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้ช่อง 3 ปรับกลยุทธ์การนำเสนอข่าวการเมืองเป็นการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2541-2542 นโยบายข่าวมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์สูงมากยิ่งขึ้น และนายประชา มาสินนท์ ยังเป็นผู้ริเริ่มให้ฝ่ายข่าวจัดทำรายการ สกู๊ปข่าวต่าง ๆ ที่เป็นการนำเสนอในรูปแบบคอลัมน์ที่มีจุดขายโดยเฉพาะ

การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529-2542 มีรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

ปี พ.ศ. 2529 การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงของการเริ่มต้นการผลิตข่าวเองนั้น มีนโยบาย และทิศทางในการนำเสนอข่าว ดังนี้

1. ทันโลกทันเหตุการณ์
2. สร้างสรรค์ให้ประโยชน์ต่อผู้ชมและสังคม
1. พยายามให้มีหัวข้อข่าวและเนื้อหาให้มากที่สุดเท่าที่เวลาการออกอากาศอันจำกัดจะเอื้ออำนวยให้

“เมื่อปี 2529 ข่าวช่อง 3 เริ่มทำงานข่าวใหม่ ๆ ข่าวของดร.สมเกียรติมาแรง ที่มงานเขา

เป็นผู้ชำนาญงานเรื่องข่าว ทุกคนจะทำตามข่าวช่อง 9 เราเองก็ทำตาม ในขณะที่เราเพิ่งเปิดตัวทีมงานใหม่เกือบหมด ทำให้การเสนอข่าวไม่ครอบคลุม ไม่เน้นเนื้อหาทางด้านใดให้ชัดเจน การนำเสนอข่าวในขณะนั้นจึงค่อนข้างสะเปะสะปะ “ (สนธิญาณ หนูแก้ว, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

“สมัยแรก ๆ ของการนำเสนอข่าวเอง ไม่ได้เน้นอะไรเป็นจุดขายหลัก เราเพิ่งแยกตัวมาจากช่อง 9 และทีมข่าวแปซิฟิกกำลังตั้ง เราก็เหมือนเลียนแบบการทำงานมา ในขณะนั้นข่าวช่อง 3 ยังไม่มีการแยกสัดส่วนงานอย่างชัดเจน ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนว่าวันนี้จะเล่นข่าวอะไร มีอะไรก็จัด ๆ ออกไป ข่าวที่ออกช่วงนั้นเป็นรูปแบบเดิม ๆ ที่ยังไม่ค่อยดี เป็นข่าวที่ไม่ค่อยจุดประกายให้คนดูซึกเท่าไร เพราะยังไม่เห็นแนวทางที่เป็นตัวของตัวเอง การหาข่าวก็มักนำเนื้อหาจากเอกสาร จดหมาย แต่ที่นิยมที่สุดคือการทำข่าวตามเหตุการณ์ทางหน้าหนังสือพิมพ์ ” (พรรณทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

การนำเสนอข่าวจะเน้นเหตุการณ์ที่ประชาชนให้ความสนใจในแต่ละวัน โดยยึดรูปแบบข่าวที่หลากหลายของหนังสือพิมพ์เป็นหลัก และหลักเกณฑ์การคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ในขณะนั้นใช้หลักเกณฑ์เดียวกับข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งการนำเสนอข่าวประจำวัน จะแบ่งเป็น ข่าวเหตุการณ์ทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวในวงราชการ ข่าวสังคม และข่าวกีฬา ดังนั้นการนำเสนอข่าวของ ช่อง 3 ในช่วงเริ่มแรกของการผลิตข่าวเอง จึงเป็นการผสมผสานความหลากหลายระหว่างรูปแบบเนื้อหาจากหน้าหนังสือพิมพ์ และการนำเสนอทางหน้าจอโทรทัศน์โดยยึดรูปแบบการนำเสนอจากช่อง 9

จากคำสัมภาษณ์ของนายสุคต ชูพินิจ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าว ช่อง 3 ที่ตีพิมพ์ใน Inside TV. ฉบับวันที่ 16-22 เม.ย. 2529 หน้า 16 แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการนำเสนอข่าวของ ช่อง 3 ในขณะนั้น “ ช่อง 3 เริ่มการนำเสนอข่าวที่หลากหลาย โดยเน้นที่ข่าวสำคัญ ข่าวเด่น มานำเสนอในช่วง 19.30 – 20.00 น. เหมือน หนังสือพิมพ์ทั่วไป ข่าวที่เด่นของช่อง 3 คงเป็นข่าวการทุจริตลักลอบตัดไม้ในป่าทุ่งใหญ่นเรศวรซึ่งออกนำเสนอเป็นช่วงเวลาเดือนกว่า และใช้เวลาในการนำเสนอแต่ละครั้ง 6 นาทีกว่า ข่าวโรคเอดส์ได้นำเสนอก่อนคนอื่น และเสนอต่อเนื่องมาตลอดจนจบ ในกรณีข่าวแขวนคอ 6 ศพ ที่เสนอออกไปแล้ว มีผลกระทบที่มีคนเลียนแบบมา 2 รายนั้น ตอนเสนอข่าวนี ทางเราไม่สบายใจเหมือนกัน ถ้าไม่เสนอช่องอื่นก็จะเสนอ แต่เราใช้การบรรเทาภาพที่นำเสนอออกไปให้ลดความหวาดเสียวลง ข่าวที่เกี่ยวกับเสถียรภาพของรัฐบาล เราจะระวังมาก ถ้าพิจารณาแล้วเราจะไม่นำเสนอ เราจะยอมตกข่าว ”

และจากการสัมภาษณ์นายสมชาย แสงการ ผู้สื่อข่าวในขณะนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการนำเสนอข่าวว่า “ในสมัยแรก ๆ ของการทำงานข่าว การนำเสนอข่าวใน

ขณะนั้นไม่ได้มีการเน้นความสำคัญของข่าวใดเป็นพิเศษ มีการวางเนื้อหาข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา หรือข่าวต่างประเทศเท่า ๆ กันหมด ไม่มีการเน้นอะไรเป็นจุดเด่น การออกข่าวก็จะออกปะปนกันไป" (สมชาย แสงการ, สัมภาษณ์ 19 เมษายน 2543)

ช่อง 3 ใช้กลยุทธ์ในการดึงดูดผู้ชมในช่วงนี้โดยการนำเสนอข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม มีการวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศเป็นประจำ ซึ่งข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมนี้ช่อง 3 เป็นสถานีแรกที่นำข่าวผ่านดาวเทียมมาเสนอในรายการ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2521 จนถึงวันที่มีรายการข่าวเป็นของตัวเองอีกครั้ง โดยช่อง 3 ได้นำข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมของสำนักข่าววิสิวิสต์มาเสนอในช่วงแรกของข่าวภาค 19.30 น. ซึ่งในขณะนั้นสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ นำไปเสนอท้ายภาคข่าว 20.00 น. และให้เวลากับข่าวต่างประเทศเฉลี่ยวันละ 10 นาที

ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ข่าวช่อง 3 เริ่มมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอข่าวให้มีความน่าสนใจขึ้น และมีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาข่าว โดยเริ่มออกอากาศรายการข่าว ตั้งแต่เวลา 11.45 – 12.45 น. เวลา 19.30-20.45 น. และ เวลา 23.30-24.00 น. ประกอบด้วย

- รายการข่าวภาค 11.45-12.45 น.
วันอาทิตย์ รายการวิเคราะห์ข่าว "ตีข่าวแตก"
- รายการข่าวภาค 19.30 –20.40 น.
วันจันทร์-ศุกร์ ข่าวต่างประเทศ
ข่าวในประเทศ
สื่อบข่าวนานาชาติ "วันนี้ในอดีต"
- วันเสาร์และอาทิตย์ การวิเคราะห์ข่าว โดยนายพิชัย วาสนาส่ง
ข่าวในประเทศ
ข่าวต่างประเทศ
สื่อบข่าวนานาชาติ "วันนี้ในอดีต"
- ประมวลข่าวบันเทิง
- รายการข่าวภาค 23.30 –24.00 น. ประกอบด้วย
วันจันทร์-ศุกร์ ข่าวในประเทศ
ข่าวต่างประเทศ

ในส่วนของการเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอข่าว โดยจากเดิมที่ไม่เน้นข่าวใดเป็นหลักในการนำเสนอ ได้เปลี่ยนเป็นการ นำเสนอข่าวที่สะท้อนให้เห็นภาพอันแท้จริงของกลุ่มชน หรือประชาชนที่กำลังประสบปัญหาเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชีวิต

ความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป แสดงให้เห็นชัดเจนได้จากบทความ “ข่าว : แนวทางในอนาคต” ของนายประชา มาติณห์ กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการได้เขียนถึงแนวทางการนำเสนอข่าวในปี 2530 ไว้ว่า

“ อันดับแรกที่จะเริ่มดำเนินการคือการขยายขอบข่ายงานข่าวให้กว้างไปจากเดิม โดยจะเน้นการเสนอข่าวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป ให้สมกับที่เราเป็นสื่อมวลชนผู้สะท้อนภาพสังคมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างสรรค์สังคมของเรายิ่งขึ้น..”

“ ทิศทางของการเสนอข่าวช่อง 3 นั้น เราได้พยายามเสนอข่าวของกลุ่มคนที่ประสบปัญหา หรืออุปสรรคด้านความเป็นอยู่ การครองชีพ หรือที่อยู่อาศัยอยู่เสมอ เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ และหาทางพิจารณาแก้ไข หรือช่วยเหลือร่วมกัน เป็นการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันในการช่วยกันขจัดความยากจนของประเทศ ที่ยังเป็นปัญหาของประเทศชาติอยู่จนทุกวันนี้ ข่าวด้านศิลปวัฒนธรรมก็เป็นข่าวอีกประเภทหนึ่งที่ช่อง 3 เสนอต่อผู้ชมอย่างต่อเนื่อง ด้วยความมุ่งหมายเพื่อการปลูกฝังความนิยมไทยให้แก่ผู้ชมอีกทางหนึ่งด้วย” (คณัย ศรียากัย, 2530)

จากข้อมูลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการนำเสนอข่าวของ ช่อง 3 ในช่วง พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของการนำเสนอข่าวนั้น ไม่เน้นเนื้อหาข่าวประเภทใดเป็นหลัก แต่จะเป็นการผสมผสานความหลากหลายในเรื่องของรูปแบบเนื้อหาในเรื่องที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เช่นเดียวกับข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ และการนำเสนอทางหน้าจอโทรทัศน์เลียนแบบการนำเสนอและการทำงานข่าวจากช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และการปรับปรุงข่าวในปีถัดมา เมื่อ พ.ศ. 2530 ข่าวช่อง 3 ได้เน้นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปมากขึ้น เนื่องจากนโยบายข่าวในขณะนั้น ต้องการให้ข่าวช่อง 3 เป็นสื่อในการสร้างสรรค์สังคม เพื่อสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขจัดปัญหาสังคม คือความยากจนของประเทศ โดยข่าวจะเน้นการนำเสนออุปสรรคและปัญหาในการครองชีพของประชาชนเพื่อให้หน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และหาทางแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงการนำเสนอข่าวดังกล่าวได้ทำให้การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ได้รับรางวัลโทรทัศน์ทองคำ ครั้งที่ 2 ประจำปี 2530 ด้านสถานีดีเด่นทางด้านพัฒนารายการข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน

และช่อง 3 ได้มีนโยบายการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ไม่ต้องการให้ข่าวต้องไปแข่งขันกับช่องอื่นแต่จะอาศัยการพัฒนาหรือการปรับปรุงรายการข่าวของช่องอื่น เป็นการสร้างความตื่น

ตัวให้กับองค์กรข่าวช่อง 3 เอง ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ในหนังสือครบรอบ 17 ปี ของ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ปี 2530 หน้า 48 ว่า

“ผมไม่มีความคิดที่จะให้ช่อง 3 แข่งขันชิงดีชิงเด่นในด้านรายการข่าวกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ และก็ไม่ต้องอยากเห็นรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น มาแข่งขันกับรายการข่าวทางช่อง 3 ด้วย...แทนที่สถานีแต่ละสถานี จะมาแข่งขันชิงดีชิงเด่นไปในทางเดียวกัน เปรียบเทียบเอาแพ้ เอาชนะ ซึ่งไม่เป็นการส่งเสริมวงการข่าวสารของประเทศไทยได้เลย ทางที่ดีแล้วผมอยากเห็นแต่ละช่องพัฒนาการเสนอข่าวสารตามความถนัดของแต่ละคน จะดูเหมาะสมกว่า ”

การที่ช่อง 3 เล็งเห็นว่าการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ไม่ควรจะเน้นการแข่งขัน หรือจัดให้ใครเป็นคู่แข่งกับใคร เนื่องจากว่า

1. สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี ต่างมีภารกิจต้องตอบสนองนโยบายของรัฐ และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นสำคัญ สถานีโทรทัศน์ในเครือข่ายขององค์กรสื่อสารมวลชน อย่างช่อง 3 และช่อง 9 จึงต้องเน้นความสำคัญของข่าวไปในทางหนึ่ง ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ในเครือข่ายของกองทัพบก ช่อง 5 และช่อง 7 ก็ต้องเน้นความสำคัญของข่าวไปในอีกทางหนึ่ง

2. สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีมีกลุ่มผู้ชมเป็นสัดส่วนของสถานีแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องจัดเสนอข่าวอื่น ๆ ไปในแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่สังคม และเหมาะสมกับผู้ชมของแต่ละสถานีนั้น ๆ ด้วย

3. การทำข่าวในขณะนั้น ทุกสถานียังมีการพึ่งพาอาศัยกันอยู่ เช่น ข่าวสำคัญบางข่าวที่บางช่องพลาดไป ไม่ได้ไปจัดทำ ก็มีการไปขอยืมเทปจากกันและกันมาออกอากาศอยู่บ่อยครั้ง

ถึงแม้ว่าข่าวช่อง 3 มีนโยบายที่ไม่ต้องการแข่งขันการนำเสนอข่าวกับสถานีใด แต่กระแสดำเนินการนำเสนอข่าว ของบริษัท แอปซิฟิค ซึ่งเป็นที่นิยมของคนดูในขณะนั้น เพราะถือว่าการนำเสนอข่าวในรูปแบบที่แปลกใหม่ เป็นเหตุให้การนำเสนอข่าวของช่องต่าง ๆ เริ่มมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบการนำเสนอข่าวตามแบบของ บริษัท แอปซิฟิค

“..ดร.สมเกียรติ ทำให้รายการโทรทัศน์ช่อง 9 มีชีวิตชีวาขึ้น เป็นการเปิดแนวทางใหม่ของการเสนอข่าวโทรทัศน์ซึ่งช่องอื่นอาจต้องตามอย่างช่อง 9 ไม่นานก็น้อย..” (สู่อากาศ.2530 : 62)

"..ทีมงานของ ดร.สมเกียรติ สามารถตัดแปลงโทรทัศน์ช่อง 9 ไปในทางที่ถูกต้องและถูกใจคนดูคนฟังมากขึ้นกว่าแต่ก่อน จนโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ต้องเอาอย่างในการออกข่าวโดยทั่วกัน.." (สยามรัฐ.2531 : 9)

แต่ถึงอย่างไรช่อง 3 เองก็ไม่พ้นวังวนแห่งการเปลี่ยนแปลง จากกระแสที่เกิดความตื่นตัวจากการนำเสนอข่าวในรูปแบบที่แปลกใหม่ของช่อง 9 ทำให้การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในขณะนั้นมีรูปแบบการนำเสนอข่าวที่เลียนแบบการทำงานของช่อง 9 ด้วยเช่นกัน ประกอบกับทีมงานข่าวช่อง 3 เคยร่วมกันทำงานในลักษณะข่าวร่วมกับทีมงานข่าวของช่อง 9 มาก่อน จึงทำให้มีรูปแบบการทำงานที่คล้ายคลึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

และจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวงการข่าว เมื่อบริษัท แอปซิฟิเคอริเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้เข้ามาร่วมปรับปรุงการผลิตรายการให้กับช่อง 9 ได้ส่งผลให้สถานีช่องต่าง ๆ ต้องปรับกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันในการแย่งชิงผู้ชม จึงเกิดการเลียนแบบซึ่งกันและกันมา โดยจากงานวิจัยของ สุชาติา เพ็ชรแก้ว พ.ศ. 2536 สรุปถึงลักษณะการเลียนแบบ ไว้ดังนี้

1. การเลียนแบบรูปแบบรายการ ได้มีการเพิ่มความถี่ในการรายงานข่าวขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือการเพิ่มเวลาการนำเสนอข่าว เกิดรูปแบบข่าวที่เรียกว่า News Blocks ซึ่งเป็นรายการข่าวที่มีความยาวประมาณ 1-2 ชั่วโมง รายการที่เรียกว่า Newscat ซึ่งมีความยาวข่าวประมาณ 5 นาที ส่วนใหญ่เป็นการรายงานข่าวภาคกลางวันและข่าวภาคดึก และการรายงานข่าวด่วนหรือข่าวต้นชั่วโมง มักใช้เวลา 2-3 นาที หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ข่าวเบรก หรือข่าวสั้น ข่าวภาคย่อย

2. การเลียนแบบวิธีการนำเสนอ บริษัท แอปซิฟิค ได้นำวิธีการนำเสนอแบบสหรัฐอเมริกาใช้ ซึ่งแต่ละสถานีมีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอใหม่อย่างเห็นได้ชัด เช่น การปรับปรุงทีมผู้ประกาศข่าวใหม่การให้ผู้ประกาศข่าวทำหน้าที่พูดเชื่อมรายการ การปรับเปลี่ยนบุคลิกผู้ประกาศข่าวจากที่เคยเคร่งขรึมเป็นทางการ มาเป็นการพูดคุย การปรับเปลี่ยนวิธีการรายงานข่าวด้วยการส่งผู้สื่อข่าวออกไปรายงานข่าวจากพื้นที่เกิดเหตุจริง

วิธีการนำเสนอข่าวด้วยการแบ่งช่วงเวลาการเสนอข่าวแต่ละประเภทอย่างชัดเจน อาทิ การเสนอข่าวคุณภาพชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สารคดีเชิงข่าว ข่าวสังคม กีฬา ข่าวพระราชสำนัก ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ และมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าว หรือนำข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจขึ้นมาเป็นข่าวนำก่อน ซึ่งช่อง 3 ก็ได้นำแบบอย่างวิธีการจัดความสำคัญนี้มาใช้เช่นกัน

นอกจากนี้ยังเกิดวิธีการนำเสนอในลักษณะของการรายงานสด โดยช่อง 3 เองก็มีการพัฒนาการรายงานข่าวภูมิภาคในลักษณะของการรายงานสดผ่านระบบเคเบิลใยแก้วนำแสง หรือ ดาวเทียมมายังสถานีแม่ข่าย และการเลียนแบบในลักษณะนี้จะได้ชัดเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญๆ ขึ้น เช่น การรายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3. การเปลี่ยนแปลงประเภทเนื้อหาในรายการข่าว มีการแบ่งทีมงานตามสายข่าวอย่างชัดเจน ทำให้เกิดการแบ่งข่าวออกเป็นสายหลัก ๆ คือ สายข่าวพระราชสำนัก สายข่าวการเมืองทหาร สายข่าวสังคม อาชญากรรม สายข่าวกีฬา สายข่าวต่างประเทศ สายข่าวบันเทิง เป็นต้น การแบ่งดังกล่าวทำให้ประเภทของข่าวหลากหลายมากขึ้น ซึ่งช่อง 3 เอง ก็ได้มีการปรับทีมข่าวออกเป็นแต่ละสาย และมีการทำข่าวบันเทิงในแวดวงดาราดำเพิ่มขึ้น

เมื่อเริ่มต้นการทำงานข่าวด้วยความไม่พร้อมเท่าที่ควร การนำเสนอรายการข่าวของช่อง 3 จึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากคนดู ดังนั้นเมื่อถึงช่วงที่ทุกสถานีให้ความสนใจในเรื่องของการนำเสนอข่าว ทางช่อง 3 เองก็ไม่ได้หยุดนิ่งและได้หันมาปรับปรุงข้อบกพร่องของตัวเอง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2531 เริ่มปรับรูปแบบการนำเสนอ โดยในช่วงข่าวภาค 20.00 น. หลังจากข่าวในพระราชสำนัก จะนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหัวใจสำคัญ แล้วตามด้วยข่าวสกีข่าว วันนี้ในอดีต ข่าวพยากรณ์อากาศ ข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม และปิดท้ายด้วยข่าวกีฬา ซึ่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวครั้งใหญ่ของ ช่อง 3 ในครั้งนี้เกิดขึ้นในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531

“ การพัฒนารายการข่าวของแต่ละสถานีต่างก็มีจุดที่แตกต่างกันไป บางสถานีอาจเน้นทางด้านผู้ประกาศ บ้างก็เน้นเทคนิคการนำเสนอให้ตื่นเต้นสนใจ แต่สำหรับข่าวของช่อง 3 แล้วถือว่าการปรับปรุงเนื้อหาเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ” (ประชา มาลีนนท์, 2531 : 24)

การเริ่มปรับปรุงข่าวอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก โดยนายสนธิญาณ หนูแก้ว ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวและหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวใน ขณะนั้น มีนโยบายการนำเสนอข่าว ดังนี้

“ การรายงานข่าวของช่อง 3 จะรายงานแบบกระชับรัดกุมไม่ยืดเยื้อ และตามปกติ เรามีนโยบายของเราอยู่แล้วว่า ข่าวใดก็ตามที่บันทึกความมั่นคง เราจะไม่รายงาน อีกอย่างคือ การสรุปที่ไฉนเอียง วิพากษ์ วิจารณ์ เราไม่ทำเด็ดขาด การที่จะตัดสินใจว่าใครผิดใครถูก ผมว่าอยู่ที่ประชาชนเป็นคนตัดสิน เราเป็นเพียงผู้เสนอ และรายงานข้อเท็จจริงเท่านั้น..” (สนธิญาณ หนูแก้ว, มติชน, 2531 : 3)

การเปลี่ยนแปลงในด้านของการนำเสนอข่าว นายสนธิญาณ หนูแก้ว ได้จัดให้มีการจัดทำข่าวเจาะลึก สกีข่าว และการพยายามสร้างความแปลกใหม่ สร้างเอกลักษณ์ให้ข่าว ด้วยการ

ทำสกุ๊ปข่าวเด่น การจัดทำคอลัมภ์ประจำ โดยเฉพาะรายการวงเวียนชีวิต ซึ่งเป็นรายการสารคดีที่สะท้อนภาพชีวิต ผู้คนยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของข่าวช่อง 3 นอกจากนี้ยังจัดทำสกุ๊ปข่าวในแนวที่ประชาชนให้ความสนใจ เช่น คอลัมภ์พลิกแพ้มอาชญากรรม คอลัมภ์แปลกแต่จริง :ซึ่งในขณะนั้นการนำเสนอข่าวด้วยรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากช่องอื่น ทำให้ข่าวช่อง 3 เรียกความสนใจจากผู้ชมกลับคืนมาได้

"การนำเสนอข่าวเป็นคอลัมภ์ต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมที่ไม่เคยได้รับชมข่าวช่อง 3 มาก่อน เนื่องจากในขณะนั้นผู้ชมรายการโทรทัศน์ของช่อง 3 มีเพียงชาวกรุงเทพและจังหวัดใกล้เคียงเพียงไม่กี่จังหวัด และเมื่อปี 2531 ทางสถานีได้ดำเนินการขยายเครือข่ายโทรทัศน์ออกไปทั่วประเทศ ดังนั้นการนำเสนอข่าวในรูปแบบของคอลัมภ์ และสกุ๊ปข่าวเจาะลึกจึงเป็นจุดที่สร้างความน่าสนใจให้กับผู้ที่ไม่เคยชมข่าวช่อง 3 มาก่อนอย่างผู้ชมในต่างจังหวัดให้กลับมาสนใจ และเป็นการขยายฐานผู้ชมของช่อง 3" (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2540 : 36)

เวลาของการนำเสนอรายการข่าวก็มีการปรับเปลี่ยน คือจากเดิมมีการเสนอข่าวต่างประเทศทั่วไป กับข่าวในประเทศช่วง 19.30 น. ได้เปลี่ยนมาเป็นเสนอข่าวเด่นประจำวัน ตามด้วยข่าวเศรษฐกิจ, ข่าวสังคม, คุณบอกมา สำหรับข่าวในภาค 20.00 น. ได้นำ เสนอข่าวในพระราชสำนัก, ข่าวการเมือง, ข่าวสังคมเชิงสารคดี "วันนี้ในอดีต", ข่าวพยากรณ์อากาศ,ข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมและปิดท้ายด้วยข่าวกีฬา โดยรูปแบบของการนำเสนอเน้นที่เนื้อหาข่าวที่มีความกระชับรัดกุมและครอบคลุมสถานการณ์ทั้งหมด โดยมีโครงสร้างการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ดังนี้

1. รายการข่าวประจำวัน เวลา 19.30 –20.40 น. ประกอบด้วย
 - ทุกวัน จันทร์-อาทิตย์
 - ข่าวเด่นในรอบวัน /ข่าวราชการสำคัญ
 - ข่าวเศรษฐกิจ
 - รายงานตลาดหลักทรัพย์
 - คุณบอกมา
 - ข่าวในพระราชสำนัก
 - ข่าวราชการทหาร
 - ข่าวสังคมทั่วไป
 - ข่าววันนี้ในอดีต
 - ข่าวด่วนล่าสุด
 - ข่าวต่างประเทศ
 - รายงานพิเศษวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศ
 - ข่าวกีฬา

รายงานพยากรณ์อากาศ
ข่าวบริการสาธารณะ

2. รายการข่าวภาคดึก เวลา 23.30-24.00 น. ประกอบด้วย
วันจันทร์-ศุกร์ วิเคราะห์ข่าวในประเทศและต่างประเทศ
วันอาทิตย์ สรุปข่าวในประเทศและต่างประเทศ

การนำเสนอรูปแบบข่าว ในช่วงเวลาของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ช่อง 3 จะเน้นการนำเสนอรูปแบบข่าวที่แตกต่างไปจากช่องอื่น ๆ คือ การให้ความสำคัญของการปรับปรุงเนื้อหาข่าวเป็นหลัก และสร้างข่าวการเมือง ให้เป็นจุดเด่นของข่าวช่อง 3 จากคำสัมภาษณ์สถานีฐาน หนูแก้ว หัวหน้าบรรณาธิการข่าว ช่อง 3 จากหนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 20 มกราคม 2531 หน้า 11 ได้แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ. 2531 ข่าวช่อง 3 ในขณะนั้นเน้นการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหลัก "ข่าว ช่อง 3 ตอนนี้เราจะมุ่งเน้นข่าวการเมืองเป็นหลัก และสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปเป็นข่าวรอง ข่าวการเมืองเรื่องของรัฐบาลกับเรื่องของฝ่ายค้าน เป็นเรื่องของเกมการเมือง เราก็รายงานตามข้อเท็จจริง การสรุปที่โน้มเอียง วิพากษ์ วิจารณ์ เราไม่ทำเด็ดขาด เช่นการสัมภาษณ์ผู้นำฝ่ายค้านที่โจมตีนโยบายของฝ่ายรัฐบาล เราสามารถนำออกทีวีได้ไม่มีปัญหา แต่เราไม่สามารถที่จะสรุปหรือวิจารณ์ว่าฝ่ายใดผิดหรือฝ่ายใดถูก "

นอกจากนี้ปริมาณการนำเสนอข่าวในยุคการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของข่าว 3 ในปี พ.ศ. 2531 แสดงให้เห็นถึงการเน้นการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหลัก ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2531

ประเภทข่าว	จำนวนข่าว	จำนวนเวลา (นาที : วินาที)	%
ข่าวหนัก			
การเมือง	36	96 : 11	20.4
เศรษฐกิจ	18	33 : 26	10.2
การพัฒนา	12	28 : 23	6.8
กิจกรรมกองทัพ	23	55 : 42	13.0
ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	2	4 : 36	1.1
ปัญหาสังคม	1	1 : 48	0.5
รวม	92	219 : 36	52.0
ข่าวเบา			
อุบัติเหตุ/ภัยพิบัติ	4	14 : 13	2.2
ศิลปะ/วัฒนธรรม/บันเทิง	16	40 : 20	9.0
วิทยาศาสตร์	1	2 : 38	0.5
การศึกษา	3	8 : 23	1.7
เหตุการณ์ประจำวัน	21	31 : 49	11.9
กิจกรรมทางศาสนา	3	7 : 25	1.7
พยากรณ์อากาศ	7	12 : 31	3.9
กีฬา	29	23 : 24	16.4
รวม	84	140 : 43	48.0
รวมทั้งสิ้น	176	360 : 19	100.0

ที่มา : ดวงทิพย์ วรพันธุ์ "ข่าวโทรทัศน์ : สภาพแวดล้อมไทย วิธีการแพร่กระจายและการรับรู้"
2531, หน้า 108-109.

การนำเสนอข่าวในช่วงนี้ ได้ทั้งการนำเสนอข่าวที่มักนำเสนอเนื้อหาข่าวตามหน้า
หนังสือพิมพ์ในปี พ.ศ. 2529-2530 โดยสิ้นเชิง และไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์เดียวกับข่าวหนังสือพิมพ์

เหมือนในยุคเริ่มต้น ซึ่งสามารถเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน และการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ของช่อง 3 ในขณะนั้นได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2531

ข่าวพาดหัวจากหนังสือพิมพ์รายวัน	การจัดลำดับข่าวของ ช่อง 3 ประจำวันที่ 30 มกราคม 2531
“สยามรัฐ” ฉบับวันที่ 30 มกราคม 2531 - ทูตลาวเสนอขอเจรจา ระบุข้อพิพาทร่มเกล้า - ธีรยุทธ-พระพยอมหนุนจำลองตั้งพรรคการเมืองได้ จะยิ่งใหญ่ - ประจวบยันไม่ได้จับแพะคดีใบปลิวหมิ่นสถาบันฯ - บุหรี่ไทยอันตรายหวั่นเด็กอมควันตาย - ลูกพรรคสสเปลี่ยนใจ โหวต “คึกฤทธิ์” กลับเป็นหัวหน้า - แฉ ตร. 7 นาย พัวพันขนถววน ผู้ว่าฯ ตรวดไซคิตีไม่ถูกย้าย - ลูกเรือไทย 359 ชีวิต แฉสภาพโหดในคุกถววน ทุกคนหัวโซ่	1. พระวรชายาทอดพระเนตรการแสดง บัลเลต์บอลชอย 2. สมเด็จพระพี่นางเธอฯ เสด็จเปิดอาคาร กายภาพบำบัดคนพิการ 3. นายกรัฐมนตรีเยี่ยมคณะเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยี จ.นครศรีธรรมราช 4. สถานการณ์บ้านร่มเกล้า 5. กลุ่มพลังประชาชน จ.พิษณุโลก ชุมนุมประท้วงกรณีบ้านร่มเกล้า 6. เบื้องหลังขบวนการผิดกฎหมายนำสินค้านำเข้าไปขายถววน และนำถววนอพยพเข้า จ.ตราด 7. กรณีการแต่งกายของศาสนาอิสลามกับระเบียบเครื่องแต่งกายของนักศึกษาที่ภาคใต้
“เดลินิวส์” ฉบับวันที่ 30 มกราคม 2531 - เผาหาวินาศ ศูนย์อพยพลาว - ลูกเรือเผย นอกคุกถววน - ย้าย ตร. คุ่มธุรกิจ “เรือมนุษย์” - มินิบัส แขนงฤดูชุก ชนกำแพงตาย - “เผ่าพริกเกลือ” ประท้วงลาว - พระพยอมสนับสนุน “จำลอง” สู้ - คดีเบนซ์แวน วันที่ 1 ระบุผลใครหมู่ใครจำ - ให้ประกันคดีใบปลิว ศาลปราณีให้ดูแลลูก - “ประจวบ” ระบุ 2 วันรู้ทั้งตร.น้ำและท้องที่	8. ปัญหาโรงงานผลิตตะกั่วที่ จ.กาญจนบุรี ปล่อยสารพิษลงแม่น้ำ 9. การเร่งรัดปิดงบการเงินของ อ.ต.ก. โดยสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 10. อธิปไตยการค้าต่างประเทศเปิดสัมมนาเรื่องพิกัดอัตราอากรไม่ไนท์แก่ผู้ส่งออก

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2531

ข่าวพาดหัวจากหนังสือพิมพ์รายวัน	การจัดลำดับข่าวของ ช่อง 3 ประจำวันที่ 30 มกราคม 2531
“ไทยรัฐ” ฉบับวันที่ 30 มกราคม 2531 - เครื่องราชฯ ทำพิษบรรดาเศรษฐีใหญ่ เงินบริจาคเห็จ - ปล่อย 359 ลูกเรือ “รีด 11 ล้าน” ญวนถือเป็นค่าไถ่ - สก๊อตญวนไร้ผล - สั่งงคทำนาปรัง น้ำในเขื่อนมีไม่พอ - 14 นร.หญิงลมจับล้มพับพร้อมกัน - ประท้วงลาวหนที่ 2 เรียกร้องเลิกย้ายยุ - แฉคนงานสิ้นหวังขอขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ - เชียร์มหามังสวิรัตตั้งพรรค	11. การบินไทยประชุมร่วมกับ SAS เรื่องการบินไทยในปัจจุบันและการรวมตัวกับ บคท. 12. รองผบ.ทบ. เป็นประธานการประชุมโครงการอีสานเขียว 13. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการเป็นพ่อแม่วิถีธรรมชาติ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ช่อง 3 ก็ได้เน้นการปรับปรุงเนื้อหาของการนำเสนอข่าวเพิ่มมากขึ้น โดยมีความพยายามที่จะพัฒนาปรับปรุงทางด้านข้อมูลข่าวให้มีคุณภาพมากขึ้นจึงจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวขึ้น

“ การปรับปรุงเนื้อหาเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ดังนั้นความพยายามในการพัฒนาปรับปรุงทางด้านข้อมูลจึงถือเป็นสิ่งหนึ่งที่ทางสถานีฯ ให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีข้อมูลที่ชัดเจนนั้นย่อมนำไปสู่การตรวจสอบพิจารณาถึงความเป็นมาของข่าวที่เกิดขึ้นได้ว่าเกิดจากพื้นฐานอะไร และเกี่ยวพันกันอย่างไรกับสังคมบ้าง ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกข่าวออกอากาศให้ผู้ชมได้รับทราบด้วยสำนึกที่ว่าข่าวนั้นเป็น “ข่าวที่สร้างสรรค์”

ในปีนี้เราก็จะยังคงก้าวต่อไปเพื่อพัฒนาและปรับปรุงในด้านข้อมูลและเนื้อหาที่จะนำเสนอรวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สมกับถ้อยคำที่ว่า รวดเร็ว กระชับ ฉับพลัน ทันเหตุการณ์ รายการข่าวทางช่อง 3 ” (ครบรอบ 19 ปี ช่อง 3 , 2532)

ด้วยพื้นฐานความคิดดังกล่าวจะเห็นว่ารายการของช่อง 3 ในปีนี้ ได้นำเสนอข่าวที่ครอบคลุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันอย่างรอบด้าน ด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่กระชับ โดยเน้นเนื้อหาข้อมูลข่าวเป็นหลัก ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ขาดรสชาติ หรือความเร้าใจลงไปบ้าง

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2532 ช่อง 3 มีนโยบายที่จะขยายฐานกลุ่มคนดูให้มากขึ้นและพยายามเสนอข่าวในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม เนื่องจาก โครงการขยายเครือข่ายของช่อง 3 เสร็จสิ้นสมบูรณ์สามารถแพร่ภาพออกอากาศได้ทั่วประเทศแล้วตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2532

การนำเสนอรายการข่าวมีการเปลี่ยนแปลง คือ นำเสนอข่าวให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะข่าวท้องถิ่น จะมีการส่งผู้สื่อข่าวไปประจำการตามเครือข่ายที่เป็นจุดใหญ่ ๆ ในแต่ละภาค ให้รับผิดชอบข่าวในเขตพื้นที่นั้น และมีการปรับปรุงในส่วนของข่าวภาคดึก เวลา 23.00 น. จากเดิมที่เวลาของข่าวในภาคดึกที่ถูกเบียดบังเวลาจากรายการอื่น ๆ จดถูกลดเวลาการนำเสนอให้น้อยลงหรือโดนเลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวด้วยการเพิ่มเวลาข่าวภาคดึก พร้อมทั้งมีการปรับปรุงทั้งรูปแบบและแนวข่าวของข่าวภาคดึก โดยเปลี่ยนจากเดิมที่เคยเสนอข่าวที่เหลื่อมมาจากข่าวช่วงเช้า ให้เป็นการรายงานสถานการณ์สดเพื่อรายงานความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของเหตุการณ์ และมีรายการข่าวเจาะ หรือทำเป็นสื่อบข่าวกว โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เป็นเรื่องราวสถานการณ์ที่น่าสนใจ ประเด็นทางการเมือง ส่วนลักษณะที่สองเป็นข่าวจากแฟ้มอาชญากรรมโดยจะประมวลเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ และในช่วงท้ายของรายการจะเป็นการปิดท้ายด้วยข่าวต่างประเทศแบบเบา ๆ

ปี พ.ศ. 2533 มีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวของ ช่อง 3 อีกครั้ง โดยมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงของข่าวภาคหลัก มีการตั้งชื่อรายการข่าวภาคหลักของสถานีว่า "รายการข่าว 3 อ.ส.ม.ท." เป็นข่าวในลักษณะ News Blocks ออกอากาศทุกวันตั้งแต่เวลา 19.30 – 20.50 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลา Primetime และจะมีข่าวภาคย่อยในชื่อ "เกาะติดสถานการณ์" ออกอากาศทุกวันในเวลา 21.50 น. ครั้งละ 5 นาที และออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา 14.10 น. , 15.50 น. ครั้งละ 10 นาที และเวลา 17.30 น. ครั้งละ 5 นาที

รูปแบบที่ใช้ในการนำเสนอข่าวปี พ.ศ.2533 เป็นแบบ "นิตยสารข่าว" (News Magazine) โดยมีความหลากหลายในเนื้อหาข่าวที่นำเสนอ ทั้งข่าวในประเทศ และข่าวต่างประเทศ มีทั้งข่าวทั่วไปและข่าวเจาะหรือรายงานพิเศษ ซึ่งรูปแบบนิตยสารข่าวนี้นี้มีเสน่ห์ที่จะดึงดูดผู้ชมให้ติดตามรายการข่าวตั้งแต่ต้นจนจบได้ดีกว่าการรายงานข่าวแบบธรรมดา

เมื่อเริ่มต้นการนำเสนอข่าวในแต่ละวันของข่าวภาค 19.30 น. จะเน้นเริ่มต้นด้วยข่าวการเมืองเป็นหลักสำคัญ เนื่องจากประชาชนให้ความสนใจในความคืบหน้าของเหตุบ้านการเมืองมากขึ้น เช่นเดียวกับข่าวภาค 20.00 น. เมื่อนำเสนอข่าวพระราชสำนักที่ กบว.จะกำหนดให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องนำเสนอข่าวพระราชสำนักในช่วงเวลานี้แล้ว ก็จะต่อด้วยการนำเสนอข่าวการเมือง

จุดที่น่าสนใจของการนำเสนอข่าวช่วงนี้ คือ จะมีสารคดีเชิงข่าวเป็นคอลัมน์ ต่าง ๆ มาก ได้แก่ คอลัมน์ ความรู้คู่ตัว, เส้นทางทำกิน, ภัย, มรดกไทย, วงเวียนชีวิต, คุณบอกลมา และประมวลข่าวบันเทิง ซึ่งคอลัมน์เหล่านี้จะนำออกอากาศในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เนื่องจากเหตุการณ์ข่าวในวันเสาร์และอาทิตย์มีน้อย และสารคดีเชิงข่าวเหล่านี้สามารถทำเก็บไว้ได้เนื่องจากเป็นรูปแบบการนำเสนอข่าวที่ไม่เน้นความสด รวมทั้งคอลัมน์เหล่านี้ยังช่วยเปลี่ยนบรรยากาศในการรับรู้ของผู้ชม เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละคอลัมน์ก็เป็นเรื่องน่าสนใจและเน้นความเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม เช่น

- คอลัมน์ "ภัย" เป็นการนำเอาเรื่องราวของผู้ที่เคยประสบภัยจากมิชชันนารีในสังคมมานำเสนอให้ประชาชนได้เห็น เพื่อเป็นอุทาหรณ์เตือนใจ รวมถึงระมัดระวังไม่ให้เรื่องเหล่านั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง

- คอลัมน์ "คุณบอกลมา" เป็นการนำเสนอที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเขียนจดหมายเข้ามาร้องเรียนถึงความเดือดร้อนต่าง ๆ เพื่อสื่อไปยังผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

- คอลัมน์ "วงเวียนชีวิต" เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตผู้ด้อยโอกาสในสังคมมาตีแผ่ เพื่อให้ผู้ที่มีโอกาสดีกว่าได้รับรู้และให้ความช่วยเหลือ

- คอลัมน์ "ประมวลข่าวบันเทิง" เป็นการนำเสนอข่าวคราวในวงการบันเทิง ทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับวงการโทรทัศน์, ภาพยนตร์, และดนตรี

- คอลัมน์ "จับตาเศรษฐกิจโลก" เป็นการนำเสนอเรื่องราวในแวดวงเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

- คอลัมน์ "เจาะโลก" เป็นการนำเสนอรายงานพิเศษของข่าวต่างประเทศ

ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างการออกอากาศรายการข่าวช่อง 3 ปี พ.ศ. 2533

วัน เวลา	จันทร์ - ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
19.30 น.	- ข่าวการเมือง - ข่าวต่างประเทศ (รอบโลก/เจาะโลก)	- ข่าวการเมือง - ความรู้คู่ตัว - ข่าวต่างประเทศ	- ข่าวการเมือง - เส้นทางทำกิน - ข่าวต่างประเทศ
20.00 น.	ข่าวพระราชสำนัก - ข่าวการเมือง - ข่าวในประเทศ (เจาะข่าวรายงานพิเศษ) - ข่าวเศรษฐกิจ (รายงานสดจาก หุ้นตลาดหลักทรัพย์, ราคาสินค้าเกษตร, ทองคำ) - ข่าวกีฬา	- ข่าวพระราชสำนัก - ข่าวการเมือง - ข่าวในประเทศ (เจาะข่าวรายงานพิเศษ) - ข่าวเศรษฐกิจ - ก๊วย - มรดกไทย - ประมวลข่าวบันเทิง - ข่าวกีฬา	- ข่าวพระราชสำนัก - ข่าวการเมือง - ข่าวในประเทศ (เจาะข่าวรายงานพิเศษ) - ข่าวเศรษฐกิจ - คุณบอกมา - วงเวียนชีวิต - ประมวลข่าวบันเทิง - ข่าวกีฬา

ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวของช่อง 3 ในช่วง พ.ศ. 2533 โดยเพิ่มคอลัมภ์ข่าวต่างๆ มากขึ้น แต่ก็ยังคงเน้นให้รายการข่าวช่อง 3 เป็นช่องของข่าวการเมืองโดยปริมาณการนำเสนอข่าวการเมืองในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงปริมาณการนำเสนอข่าวประเภทต่างๆ ของช่อง 3 ปี 2533
(สำรวจ วันที่ 21-28 ธันวาคม 2533)

ประเภท	ปริมาณ	จำนวนข่าว	ความยาว นาที : วินาที	คิดเป็นร้อยละ
ข่าวการเมือง		48	102 : 15	28.41
ข่าวต่างประเทศ		26	60 : 38	16.85
ข่าวพระราชสำนัก		23	39 : 25	10.95
ข่าวกีฬา		22	38 : 57	10.82
ข่าวมหาดไทย-กทม.		20	26 : 40	7.41
ข่าวสังคม		20	39 : 36	11.00
ข่าวเศรษฐกิจ		16	33 : 21	9.26
ข่าวอาชญากรรม		11	19 : 01	5.30
รวม		186	359 : 53	100.00

เมื่อวิเคราะห์ปริมาณการเสนอข่าวประเภทต่างๆ ของรายการข่าว ช่อง 3 พบว่า มีการนำเสนอข่าวการเมืองมากที่สุด คือ ร้อยละ 28.41 รองลงมา คือ ข่าวต่างประเทศ ร้อยละ 16.85 ข่าวสังคม ร้อยละ 11 ซึ่งใกล้เคียงกับข่าวพระราชสำนักและข่าวกีฬา ตามมาด้วยข่าวเศรษฐกิจ ข่าวมหาดไทย-กทม. และท้ายสุดคือข่าวอาชญากรรม ผลการสำรวจนี้สะท้อนภาพการนำเสนอรายการข่าว ช่อง 3 ได้ว่า ช่อง 3 เน้นการนำเสนอในเรื่องของการเมืองเป็นหลัก ซึ่งตรงกับการให้สัมภาษณ์ของ นายสนธิญาณ หนูแก้ว จากมติชน ว่า " ข่าวช่อง 3 ตอนนี้มุ่งเน้นไปที่ข่าวการเมือง และสถานการณ์ทั่วไปเป็นหลัก ที่เน้นสถานการณ์การเมือง เพราะเราเห็นว่าในช่วงนี้สถานการณ์การเมืองเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวประชาชนและประชาชนควรมีสิทธิที่จะรับรู้ให้มากที่สุด "

" เราเน้นการเมืองมาตลอดตั้งแต่ ปี 2531 เรื่อยมาจนถึง ปี 2532 และ 2533 การเมืองถือว่าเป็นจุดเด่นของช่อง 3 ที่เน้นการเมืองเพราะมีเรื่องที่จะต้องทำการเมือง ข่าวการเมืองเป็นเรื่องที่ผู้คนค่อนข้างให้ความสนใจในขณะนั้นและเป็นเรื่องหลักในการกำหนดเศรษฐกิจ กำหนดเรื่องราวอื่น ๆ ที่เราต้องรู้ " (สมชาย แสวงการ, สัมภาษณ์)

การนำเสนอข่าวช่อง 3 นับตั้งแต่มีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าวในปี พ.ศ. 2531 ที่เน้นการชูประเด็นข่าวการเมืองเป็นจุดเด่นให้กับสถานี และการนำเสนอข่าวช่อง 3 ยังคงเน้นให้ข่าวการเมืองเป็นเนื้อหาสำคัญตลอดมา จนปลายปี พ.ศ. 2534 มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข่าว การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เน้นโทนการเมืองจึงมีบทบาทลดลง และเน้นการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์มากขึ้น

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ข่าวการเมืองก็ได้ถูกดึงขึ้นมาเป็นจุดเด่นให้กับช่อง 3 อีกครั้ง เนื่องจากเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงของสังคม เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบของบ้านเมืองในช่วงเดือนพฤษภาคม 2535

" สภาพสังคมในขณะนั้นบังคับให้เราต้องกลับมาทำข่าวแนวการเมืองอีกครั้ง บ้านเมืองเราในช่วงนั้นเกิดภาวะสับสนมาก การเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องไปหมด คนไม่ว่าจะขยับตัวทำอะไรมันก็เกิดจากการเมืองเข้ามาชี้นำ ช่วงนั้นมีเหตุการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเยอะมาก ๆ เช่น มีการปฏิวัติในช่วงพฤษภาคมปีพ และเหตุการณ์ในเดือนตุลาคมทวีปโยคอะไรทั้งหลาย คนก็เลยสนใจเรื่องนี้เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว " (พรทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์)

ปี พ.ศ. 2537 ทางสถานีได้ขยายเวลาการออกอากาศโดยเปิดสถานีตั้งแต่เวลา 05.30 น. ได้มีการเพิ่มเวลาสำหรับการนำเสนอรายการข่าวมากขึ้น และปรับเปลี่ยนรายการภาคเช้าและบ่ายมานำเสนอรายการข่าวซึ่งได้แก่ ข่าวภาคเช้า ข่าวสั้น ข่าวประจำวันและข่าวภาคดึก

ปี พ.ศ. 2539 พัฒนารูปแบบการนำเสนอเป็นส่วนใหญ่ มีการตื่นตัวในเรื่องรูปแบบของการนำเสนอ เพื่อต้องการกลุ่มผู้บริโภคของข้าวช่อง 3 โดยเฉพาะ เนื่องจากการนำเสนอข้าวก่อนหน้านี้มีการนำเสนอที่ไม่แตกต่างกัน

* การเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนออย่างจริงจัง เริ่มเมื่อ ปี 2539 เนื่องจากการนำเสนอข้าวของแต่ละช่องในขณะนั้น ไม่ว่าจะดูข้าวช่องไหนก็รับรู้ข้าวได้เหมือนกัน ถึงแม้ว่าจะมีการแข่งขันกันเรื่องความไวมากขึ้น แต่การนำเสนอไม่แตกต่างกัน (สารานุกรม จิตรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

วันที่ 1 สิงหาคม 2539 ช่อง 3 ได้เปลี่ยนช่วงเวลาการนำเสนอข้าวจากเดิมเวลา 19.30 น. เพียง 1 ช่วง เป็นการนำเสนอข้าวถึง 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 นำเสนอในเวลา 18.00-18.30 น. และช่วงที่ 2 นำเสนอในเวลา 19.30-20.30 น. การปรับเปลี่ยนเวลาในการนำเสนอข้าวเป็นกลยุทธ์ในการช่วงชิงคนดูของฝ่ายข้าวช่อง 3 เพื่อให้ผู้ชมได้ดูข้าวช่อง 3 ก่อนที่ข้าวของช่องอื่น ๆ จะนำเสนอ และถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคข้าวสารของคนไทยในขณะนั้น

การปรับแนวทางการนำเสนอ และเนื้อหาของข้าวในปี พ.ศ. 2539 ต้องการที่จะปรับเนื้อหาสาระของข้าวสารให้เข้มข้นขึ้นสอดคล้องกับเทคโนโลยี โดยกองบรรณาธิการข้าวช่อง 3 ได้พยายามที่จะปรับแนวทางในการนำเสนอ และเนื้อหาของข้าวให้ชัดเจนมากขึ้น โดยได้วางนโยบายในการเดินหน้าผลิตข้าวในยุคสงครามข้าวสารใน ปี 2539 ไว้ 3 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 การปฏิบัติการข้าวในเชิงรุกที่ต้องอาศัยความรวดเร็ว และความคมชัดในเนื้อหาข้าวเป็นองค์ประกอบหลัก เพื่อสร้างรายการข้าวให้เกิดความน่าสนใจต่อกลุ่มผู้บริโภคอย่างชัดเจน จนสามารถแยกแยะความแตกต่างออกจากหน้าจอของช่องอื่น ๆ ได้ การแยกแยะรายการข้าวของช่อง 3 ให้เห็นอย่างชัดเจนนั้น ต้องสร้างความแตกต่างทั้งในด้านรูปแบบการนำเสนอ ข้อมูลในการสนับสนุน และเนื้อหาที่เต็มแน่นอยู่ในเนื้อหาข้าว

แนวทางที่ 2 ผลิตข้าวสารให้ครอบคลุมกลุ่มชนทุกชนชั้นของสังคมไทยให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคบริการ เนื่องจากทางช่อง 3 เห็นว่าข้าวสารที่นำเสนอออกมามากจะจำเจอยู่กับกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ทำให้ไม่เกิดความหลากหลายในฐานะกลุ่มผู้บริโภค

แนวทางที่ 3 รายการข้าวของช่อง 3 ต้องมีความไวเป็นหลัก สามารถช่วงชิงการนำเสนอข้าวสารให้กับกลุ่มผู้บริโภคให้เห็นชัดเจนกว่าสถานีอื่น ๆ โดยเฉพาะฐานข้าวที่เกิดขึ้นใน

พื้นที่ห่างไกล - ข่าวสารประเภทนี้เริ่มมีมากขึ้น เพราะสังคมไทยได้กระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคในปริมาณที่สูงขึ้น ดังนั้นหากสังเกตให้ดีจะเห็นว่าข่าวสารที่สำคัญ ๆ ข่าวสารที่มีลักษณะเด่น ๆ มักจะเป็นการรายงานข่าวจากภูมิภาคมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในจุดนี้หากสามารถช่วงชิงการนำเสนอได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ เชื่อได้ว่าการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมของข่าวช่อง 3 จะเกิดเป็นจริงขึ้น" (ครบรอบ 26 ปี สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 , 2539)

การนำเสนอข่าวจากปี พ.ศ. 2535 จนถึง พ.ศ. 2539 ช่อง 3 ก็ยังคงเน้นการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหลัก ตามนโยบายของผู้บริหารในฝ่ายข่าว จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้น ทำให้ช่อง 3 ต้องปรับกลยุทธ์ในการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจเพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และมีการเพิ่มช่วงเวลาประมาณ 10 - 15 นาที สำหรับการวิเคราะห์ข่าวเศรษฐกิจในเวลาข่าวภาคเที่ยง มีวิเคราะห์เจาะลึกในเรื่องของเศรษฐกิจ ด้วยการสัมภาษณ์แขกรับเชิญกันอย่างสด ๆ ในห้องส่ง โดยมีนายสุนันท์ ศรีจันทร์ เป็นผู้ดำเนินรายการ

หลังจากการปรับเปลี่ยนเนื้อหาในการนำเสนอให้เป็นข่าวเศรษฐกิจตามกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ในวันที่ 1 กันยายน 2540 ได้เปลี่ยนแปลงช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวอีกครั้ง ด้วยการออกอากาศเร็วรายการข่าวขึ้นกว่าเดิม โดยเปลี่ยนช่วงที่ 1 เป็น เวลา 17.30-18.00 น. และช่วงที่ 2 เปลี่ยนเป็นเวลา 19.30-20.10 น.

" ช่อง 3 เป็นช่องแรกที่กำลังปรับเปลี่ยนแปลงเวลาข่าวจาก 2 ทุ่ม เป็นเวลา 19.30 น. ซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงเวลาข่าวเป็นครั้งแรก เพราะแต่ก่อนการเสนอข่าวต้องเสนอในช่วงเวลา 2 ทุ่ม และเสนออย่างนี้มาเป็นเวลาหลาย ๆ ปี ที่เปลี่ยนแปลงเพราะเราคิดว่า เวลา ไม่ใช่ตัวกำหนดว่าจะดูข่าวต้องดู 2 ทุ่ม การนำเสนอข่าวที่รวดเร็วให้ทันกับความอยากรู้อยากเห็นของคนเป็นตัวกำหนดมากกว่า ที่กำหนดให้เสนอเร็วขึ้นเพราะพฤติกรรมคนดู เช่น ต่างจังหวัด เวลา 6 โมงเย็น หรือ 1 ทุ่มเขาก็กลับถึงบ้านกันแล้ว มีเวลาในการดูทีวีกันแล้ว ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึง 2 ทุ่ม " (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์)

การเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวของช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2540 นั้น เริ่มด้วยการชูประเด็นข่าวการเมืองเป็นจุดเด่นของสถานี และตอกย้ำความแรงของข่าวการเมืองให้กับข่าวช่อง 3 อีกครั้ง จากการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในสังคม จนต้องนำเสนอข่าวการเมืองให้ เป็นจุดเด่นเรื่อยมา ช่อง 3 ที่เคยคิดว่าข่าวการเมืองน่าจะเป็นจุดแข็งของสถานีต่อไปกลับพลิกผัน

ด้วยการเปลี่ยนแปลงจากสังคมอีกครั้งทำให้ลดบทบาททางการเมืองลง กลายเป็นการนำเสนอข่าว โดยชูประเด็นข่าวเศรษฐกิจแทน

ปี พ.ศ. 2541 นโยบายข่าวมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการนำเสนอข่าวที่เป็นประเภทซอพนิวส์มากยิ่งขึ้น ในภาคข่าว 19.30 น. ที่มีชื่อว่าช่วงซีพอร์ข่าว นอกจากนี้นายประชา มาลินนท์ ยังเป็นผู้ริเริ่มให้ฝ่ายข่าวจัดทำรายการสัปดาห์ข่าวต่าง ๆ ที่เน้นการนำเสนอในรูปแบบคอลัมภ์ที่มีจุดขายโดยเฉพาะ เช่น รายการเมืองไทยวันนี้ รายการเศรษฐกิจพอเพียง รายการมองโลก รายการ 3 นาทีทั่วไทย รายการทันเหตุการณ์ 180 วินาทีข่าว และรายการตระเวนข่าวเป็นต้น

โดยแต่ละช่วงของข่าวจะมีเอกลักษณ์เฉพาะและมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน การนำเสนอในแต่ละช่วงข่าวมีการตั้งชื่อช่วงข่าวโดยเฉพาะ และให้ผู้ประกาศข่าวประจำในแต่ละช่วงข่าวเป็นเอกลักษณ์ เรียกได้ว่าพอเห็นหน้าผู้ประกาศ ก็ทราบได้ทันทีว่าเป็นการนำเสนอข่าวช่วงอะไร ซึ่งการนำเสนอข่าวที่เป็นเอกลักษณ์รูปแบบใหม่ของข่าวช่อง 3 แบ่งออกเป็น 4 ช่วงใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ข่าวช่วงเช้า เวลา 8.30 – 9.00 น. ใช้ชื่อว่า “เช้าที่นี่ ช่อง 3”
2. ข่าวช่วงเที่ยง เวลา 11.35 – 12.20 น. ใช้ชื่อว่า “เที่ยงวันทันเหตุการณ์”
3. ข่าวช่วงเย็น เวลา 17.30 – 18.00 น. ใช้ชื่อว่า “ข่าวเด่น”
4. ข่าวช่วงค่ำ เวลา 19.30 – 20.20 น. ใช้ชื่อว่า “ซีพอร์ข่าว 3”

1. ข่าวช่วงเช้า “เช้าที่นี่ ช่อง 3” เป็นช่วงการนำเสนอข่าวที่เน้นเนื้อหาทางด้านสังคมที่ใกล้ตัวผู้ชมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีการเจาะเป้าหมายอย่างชัดเจนไปที่กลุ่มแม่บ้าน ซึ่งจะประกอบไปด้วย การนำเสนอข่าวสถานการณ์ทั่วไป การขยายผลข่าวเด่นและสัปดาห์พิเศษ โดยเน้นวิธีการนำเสนอแบบเรียบง่าย เป็นลักษณะของวาไรตี้ข่าว โดยเน้นการนำเสนอที่ไม่เป็นทางการ ต้องการให้ผู้ชมดูข่าวอย่างสนุกและสามารถติดตามชมข่าวได้โดยตลอดทั้งรายการ แต่ยังคงรูปแบบของความเป็นข่าวไว้ โดยรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงข่าวภาคเช้า นั้น เน้นการเปลี่ยนแปลงในส่วนของการนำเสนอในช่วงที่ 1 และการนำเสนอในช่วงที่ 2 โดยการนำเสนอของข่าวช่วงเช้าจะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

1.1 การนำเสนอในช่วงที่ 1 เวลาในการนำเสนอประมาณ 3-5 นาที เป็นการสรุปข่าวที่น่าสนใจในรอบ 24 ชั่วโมง โดยหยิบยกเฉพาะข่าวที่สำคัญเพียง 1-2 ข่าว หรืออาจหยิบยกหัวข้อข่าว ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจของประชาชนจากหนังสือพิมพ์กรอบเข้ามานำเสนอพร้อมกับชี้ให้ติดตามความคืบหน้าต่อไป นอกจากนี้ยังนำเสนอข่าวความคืบหน้าของสถานการณ์ข่าวทั้งในและนอกประเทศที่น่าสนใจในช่วงกลางคืนที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้ชมที่ชมข่าวช่วงเช้าของช่อง 3 ได้

ชมข่าวที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ และด้วยวิธีการนำเสนอที่เน้นการสร้างสีสันของข่าวให้ความเพลิดเพลิน แตกต่างจากช่องอื่น

1.2 การนำเสนอในช่วงที่ 2 เวลาในการนำเสนอประมาณ 10 นาที การนำเสนอในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลง จะเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิงและเด็ก จึงทำให้เนื้อหาอยู่ในวงแคบ และช่วงเวลาการนำเสนอในช่วงเช้าทำให้เด็กและผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้ชม จึงไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย การปรับปรุงในช่วงนี้จะหยิบยกข่าวในลักษณะของ Talk of The Town คือเป็นสถานการณ์พิเศษที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ เป็นสถานการณ์ที่ประชาชนเกิดความตื่นตัวและกล่าวขวัญกันมาก ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นข่าวชาวบ้าน หรือการเปิดประเด็นเนื้อหาข่าวขึ้นมาใหม่ แต่เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้ชมมากขึ้น วิธีการนำเสนอเป็นแบบสื่อกึ่งสารคดี โดยมีผู้ประกาศข่าวเป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละสื่อกับ

1.3 การนำเสนอในช่วงที่ 3 เวลาในการนำเสนอประมาณ 7 นาที การนำเสนอในช่วงนี้ ใช้ชื่อช่วงว่า “สารพันวันนี้” ซึ่งรูปแบบการนำเสนอแบบนี้เป็นที่ได้รับความนิยมของชาวภาคเช้าอยู่แล้ว โดยที่มข่าวภาคเช้าวัดจากปริมาณผู้ชมที่โทรศัพท์เข้ามาสอบถามในแต่ละวัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวในช่วงนี้ จึงเป็นเรื่องของการค้นคว้าข้อมูลใหม่ที่แปลกใหม่มานำเสนอโดยไม่เปลี่ยนรูปแบบแต่อย่างใด

2. ข่าวช่วงเที่ยง “เที่ยงวันทันเหตุการณ์” เป็นการนำเสนอข่าวที่เน้นข่าวสถานการณ์ในทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม อาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ และข่าวกีฬา โดยมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่คนทำงาน โดยใช้กลยุทธ์การรายงานสด และการสัมภาษณ์สดเป็นรูปแบบหลักในการนำเสนอ ซึ่งจุดเด่นของรายการช่วงนี้ คือ การรายงานข่าวสดนอกสถานที่โดยใช้รถถ่ายทอดนอกสถานที่จากแหล่งข่าวแล้วรายงานกลับเข้ามายังสถานีเพื่อออกอากาศสด

“ เที่ยงวันทันเหตุการณ์” ก็คือ การเอาเหตุการณ์จริงนั้นเข้ามา จะเห็นว่าข่าวเที่ยงเป็นอะไรที่สด สดมาก สิ่งที่จะขายได้คือความสดของข่าว เน้นความสดตามสถานการณ์ โดยมีการแบ่งข่าวออกเป็น 3 ระดับ คือ 1. ข่าวสด ข่าวสถานการณ์ มีการรายงานข่าวจากสถานที่ โดยใช้รถ OB รายงานจากสถานที่เกิดข่าว เช่น การรายงานสดจากรัฐสภา 2. ข่าวที่ไม่สดแต่ยังทันสมัยอยู่ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานหรือเมื่อเช้าแต่เราติดตามความเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง 3. ข่าวที่เตรียมประเด็นได้ เช่น ข่าวที่จัดทำเป็นสื่อกับข่าวต่าง ๆ ที่เราสามารถเตรียมประเด็นก่อนการถ่ายทำว่าจะทำเรื่องอะไร “ (กฤษฎา นูเวที, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2542)

3. ข่าวช่วงเย็น “ข่าวเด่น” เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์ของแต่ละวัน ที่ถูกคัดเลือกมาแล้วว่าเป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ข่าวใดที่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากจะมีการขยายผลเพื่อให้เกิดอรรถรสและให้ความรู้ของข่าวมากกว่าปกติ ทั้งในรูปแบบของสื่อบอร์ด การรายงานพิเศษ และการรายงานสด หรือการสัมภาษณ์สด โดยเป้าหมายของผู้บริโภคจะเน้นไปที่ต่างจังหวัดซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคใหญ่ของประเทศและกรุงเทพหรือปริมณฑลบางส่วน

4. ข่าวช่วงค่ำ “ซีพอร์ข่าว 3” การนำเสนอข่าวเน้นความเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของข่าว 3 ตามนโยบายที่ว่า “ชี้นำสังคมในเชิงสร้างสรรค์”

“ข่าวช่วงนี้เน้นการนำเสนอแบบ Soft News เพราะเรานำเสนอข่าวแบบ Hard News ไปแล้วในช่วงข่าว 19.30 น. ซึ่งช่วงนั้นเป็นการเสนอข่าวเด่นที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน หากช่วง ซีพอร์ข่าว 3 ไปเล่นข่าวสถานการณ์ประจำวันอีก ก็จะเป็นรูปแบบที่ซ้ำและข่าวก็จะเหมือน ๆ กับช่องอื่น ๆ ที่คนดูได้รู้และได้ดูมาแล้ว จึงมีการเปลี่ยนรูปแบบใหม่ที่คนดูจะได้ดูโดยเนื้อหาข่าวไม่ซ้ำกับช่องอื่น ๆ และเราเน้นเนื้อหาที่ดูเบา ๆ นำเสนออย่างง่าย ๆ” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 23 มิถุนายน 2543)

การเสนอข่าวในช่วงข่าวภาคค่ำนี้จะมีรูปแบบที่หลากหลาย และแบ่งการนำเสนอข่าวในลักษณะของ คอลัมภ์ข่าว ได้แก่

4.1 คอลัมภ์ “สยามเมืองยิ้ม” เกิดจากแนวความคิดที่มองเห็นว่า การที่นโยบายของหน่วยงานภาครัฐบางหน่วยงานมีแผนงานที่น่าสนใจ แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์งาน ไม่มีใครพูดถึงหรือรับรู้นโยบายที่น่าสนใจเหล่านั้น การนำเสนอในช่วงนี้จึงได้นำนโยบายเหล่านั้นมาจัดทำเป็นสื่อบอร์ดแบบชาวบ้าน เพื่อช่วยส่งเสริมนโยบายของภาครัฐโดยใช้วิธีการนำเสนอในแง่ของความเบาสมอง ตลกขบขัน เพื่อให้เข้าถึงชาวบ้านได้อย่างง่าย ๆ

4.2 คอลัมภ์ “เมืองไทยวันนี้” เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การแนะนำอาชีพ หรือการส่งเสริมบุคคลที่ประกอบคุณความดี โดยหยิบเอาประเด็นข่าวเล็ก ๆ ที่สื่ออื่น ให้ความสนใจน้อย มานำเสนออย่างสร้างสรรค์

4.3 คอลัมภ์ “อย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวล” เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เศรษฐกิจตกสะเก็ด คนตกงาน ทำให้มีอาชญากรรมมากขึ้น ข่าวช่อง 3 จึงต้องการมีส่วนช่วยด้วยการนำเสนอเหตุการณ์ “อย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวล” เป็นคำที่นำมาจากบทประพันธ์ ภาพยนตร์จีนชุด เรื่อง “ซือกง” ซึ่งเป็นคำฮิตติดปากผู้ชม ฝ่ายข่าวได้นำคำนี้มาเป็นชื่อช่วงของข่าว เนื่องจาก “อย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวล” เป็นตัวแทนที่เรียกหาความยุติธรรมให้กับสังคมไทย เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสคนร้าย การจับกุมคนชั่ว หลังจากการนำเสนอคอลัมภ์นี้ ออกไปสู่สายตาประชาชน ปรากฏว่าผู้คนในสังคมได้มีส่วนร่วมกับข่าว โดยช่วยกันแจ้งเบาะแสคน

ร้าย และสนใจเรื่องรอบตัวมากขึ้น จากสถิติการจับกุมคนชั่ว หลังจากออกอากาศไป 300 ตอน คอลัมภ์นี้มีส่วนช่วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จับกุมคนร้ายได้ถึง ร้อยละ 14 ซึ่งการแจ่งเบาะแส มาจากชาวบ้านที่แจ้งผ่านมายัง “อย่าปล่อยให้คนชั่วลอยนวล”

4.4 วงเวียนชีวิต” เป็นการเสนอข่าวในรูปแบบของการสร้างสรรค์สังคม โดยการนำเสนอชีวิตของผู้ด้อยโอกาสในสังคม ผู้ที่มีชีวิตที่ต้อยาก ยากจน เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นมี กำลังต่อสู้กับชีวิตต่อไปได้ และด้วยศรัทธาของผู้ชมทางบ้าน จึงมีส่วนร่วมการบริจาคทรัพย์สินคนละ เล็กละน้อย

4.5 ช่วง “เก็บตก” เป็นการนำเสนอข่าวที่เป็นภาพ

4.6 ช่วง “ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเหม็น” ซึ่งเป็นการตูล้อการเมืองจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ของชัย ราชวัตร ได้นำการตูล้อดังกล่าวมานำเสนอในรูปแบบของการตูล้อแอนิเมชัน เป็นการล้อประเด็นข่าวทางการเมือง

4.7 ช่วง “คำคม” ปิดท้ายข่าว เป็นการนำคำคม หรือคำสุภาษิต มานำเสนอ เพื่อเป็นคติเตือนใจแก่ผู้ชม “ ด้วยข้อจำกัดของคำคม หรือคำสุภาษิต ซึ่งส่วนใหญ่จะซ้ำ ๆ และ เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว ดังนั้นจึงได้เสนอให้ผู้ชมทางบ้านมีส่วนร่วมด้วยการส่งคำคมมาร่วม ออกอากาศ ปรากฏว่าได้ผลเกินคาด และที่นอกเหนือความคาดหมายไปกว่านั้น ก็คือผู้ที่มีส่วน ร่วมมากที่สุด กลายเป็นกลุ่มเยาวชน ระดับประถมฯ และมีชม บางตรงเรียนถึงกับกำหนดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนคอยจดคำคมจากจากจอโทรทัศน์เพื่อส่งคุณครูในวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของฝ่ายข่าว เนื่องจากเราได้ผู้บริโภคมกลุ่มใหม่เข้ามาอย่างไม่คาดฝัน” ครอบรอบ 30 ปี ช่อง 3

5. ข่าวสั้นต้นชั่วโมง การนำเสนอข่าวสั้นต้นชั่วโมงในเวลา 3 นาที ซึ่งเป็นการนำเสนอที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และทุกช่วงก็เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

5.1 ข่าวสั้น “ 3 นาที ไทย” เวลา 13.30 น. เป็นรูปแบบการนำเสนอข่าว สถานการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นภายในวันนั้น โดยจะเน้นข่าวจากภูมิภาคเป็นหลักและนำเสนอภายใน เวลาที่กำหนด 3 นาที

5.2 ข่าวสั้น “มองโลก” เวลา 14.30 น. เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์รอบ โลกจากต่างประเทศ โดยทีมงานข่าวต่างประเทศ

5.3 ข่าวสั้น “ทันเหตุการณ์” เวลา 15.30 น. เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น

5.4 ข่าวสั้น “180 วินาทีข่าว” เวลา 16.30 น. เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น

5.5 ข่าวสั้น “ตระเวนข่าว” เวลา 23.30 น. เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหลังจากรายการข่าวภาคค่ำจบแล้ว หรือเป็นการรายงานข่าวสรุปจากข่าวที่ผ่านมาในช่วงค่ำ

6. รายการ “เหตุบ้าน-การเมือง 2000” เป็นการนำเสนอในรูปแบบของรายการทอล์ก วิเคราะห์ข่าว สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นข่าว หรือสถานการณ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ โดยเชิญบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เข้ามาแสดงความคิดเห็นและช่วยกันวิเคราะห์ เพื่อให้รายการนี้เป็นเวทีแห่งการระดมความคิดเพื่อการแก้ปัญหา และให้ความรู้กับประชาชนในลักษณะเชิงสร้างสรรค์

การเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอดังกล่าวมีการจัดช่วงเวลาในการนำเสนอ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 โครงสร้างการออกอากาศรายการข่าว ช่วง ปี พ.ศ. 2541

วัน เวลา	จันทร์ - ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
08.35-09.00 น.	เช้าที่ช่อง 3		
11.35-12.20 น.	เที่ยงวันทันเหตุการณ์		
11.42-11.45 น.		ข่าวสั้น “3 นาทีทั่วไทย”	ข่าวสั้น “3 นาทีทั่วไทย”
13.27-13.30 น.	ข่าวสั้น “3 นาทีทั่วไทย”	ข่าวสั้น “มองโลก”	ข่าวสั้น “มองโลก”
14.27-14.30 น.	ข่าวสั้น “มองโลก”		
15.27-15.30 น.	ข่าวสั้น “ทันเหตุการณ์”		ข่าวสั้น “ทันเหตุการณ์”
16.27-16.30 น.	ข่าวสั้น “180 วินาทีข่าว”	ข่าวสั้น “ทันเหตุการณ์”	
17.27-17.30 น.		ข่าวสั้น “180 วินาทีข่าว”	ข่าวสั้น “180 วินาทีข่าว”
17.30-18.00 น.	สถานการณ์เด่น		
19.30-20.10 น.	ซีพจรข่าว 3	ซีพจรข่าว 3	ซีพจรข่าว 3
23.27-23.30 น.	ข่าวสั้น “ตระเวนข่าว”	ข่าวสั้น “ตระเวนข่าว”	
23.37-23.40 น.			ข่าวสั้น “ตระเวนข่าว”

ที่มา : ผังรายการออกอากาศ ไทยทีวีสีช่อง 3 ประจำเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2541

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้นที่ มุ่งเน้นการนำเสนอที่หลากหลาย และสร้างความแตกต่างจากช่องอื่น และการนำเสนอที่แตกต่างสร้างความแปลกใหม่ด้วยการนำเสนอข่าวในลักษณะของข่าวเบา (Soft News) หรือการนำเสนอในลักษณะที่สนุกสนานในรูปแบบ

สารบันเทิง (Infotainment) ซึ่งหมายถึงการนำเสนอข่าวที่มีการผสมผสานเนื้อหาข่าวสารและความบันเทิงเข้าด้วยกัน ซึ่งมาจากการนำคำว่า Information ซึ่งหมายถึงข่าวสารข้อมูล มารวมกับคำว่า Entertainment ซึ่งการนำเสนอข่าวในลักษณะนี้จะมีการแสดงละคร เข้ามาใส่ไว้ในข่าวด้วย โดยมีการเรียบเรียงเป็นเรื่องราวให้ต่อเนื่องกันไปโดยตลอดเพื่อชวนให้ติดตาม เช่นการนำเสนอข่าวได้ส่งผลให้รายการข่าวช่อง 3 ประสบความสำเร็จ และเป็นครั้งแรกที่ข่าวช่อง 3 มีเรตติ้งรายการข่าวสูงกว่าช่องอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังเน้นให้ผู้สื่อข่าวเสนอรายการข่าว ประจำคอลัมภ์ข่าวในแต่ละช่วงโดยยึดเป็นเอกลักษณ์ของช่วงรายการว่าถ้าเห็นหน้าผู้เสนอคนนี้ ต้องรู้ว่าเป็นการนำเสนอข่าวในคอลัมภ์ใด ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ในแต่ละช่วงรายการข่าวนี้จะเน้นผู้ที่มีหน้าตาและบุคลิกที่ดีด้วย “การอ่านข่าวมักจะเหมือนๆ กันทุกช่อง เราสามารถดึงผู้ชมได้จากผู้ประกาศที่หน้าตาดี เพราะ คนไทยชอบดูคนสวยงาม และหากช่อง 3 มีผู้ประกาศหน้าตาดี คนดูที่ก็จะมาดูผู้ประกาศของเรา”

“จากนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาของรายการข่าว ที่เน้นการนำเสนอรายการข่าวถึงรายการบันเทิง โดยไม่นำเสนอข่าวที่หนักเกินไป ทางสถานีจึงต้องการผู้ประกาศข่าวที่มีบุคลิกแบบเป็นกันเอง และมีความสนุกสนาน ซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงที่นายสุทธิพงศ์ ทัดพิทักษ์กุล มีความต้องการที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกาศข่าวช่อง 3 ประกอบกับภาพลักษณ์และบุคลิกที่ลงตัวกับการนำเสนอข่าวรูปแบบใหม่ นายสุทธิพงศ์จึงได้เป็นผู้ประกาศข่าวภาค 19.30 น. ให้กับสถานี” (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2541)

การเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวช่อง 3 จากที่เคยผู้ประกาศที่เน้นความสวยงามเพื่อดึงดูดผู้ชม นายสารัญ ฉัตรโท หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 ได้วางนโยบายใหม่ คือ ให้ผู้ประกาศทุกคนต้องลงมือทำข่าวและสื่อบัณฑิตต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตั้งแต่หาข่าว ออกทำข่าวเอง เขียนบท ติดต่อข่าวและอ่านเองด้วย การรายงานข่าวที่แตกต่างไปจากเดิมคือเมื่อก่อนผู้ประกาศเป็นผู้อ่านข่าวที่ผู้สื่อข่าวไปหามา ซึ่งผู้ประกาศอาจไม่เข้าใจในเนื้อหาของข่าวเท่ากับผู้สื่อข่าวที่ออกไปหาข่าวมาด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวได้แสดงความสามารถ ถ้าผู้ประกาศนำเสนอไม่น่าสนใจ ไม่มีความเข้าใจในข่าวที่นำมาเสนอก็ถือว่าข่าวนั้นล้มเหลว ไม่มีความน่าสนใจ ดังนั้นการที่ผู้ประกาศข่าวได้ลงมาคลุกคลีกับข่าวและทำข่าวเอง แทนการเป็นผู้คอยอ่านข่าวอย่างเดียวจะทำให้ผู้ประกาศข่าวมีความเข้าใจในข่าว นอกจากนี้ยังให้ผู้ประกาศข่าวติดตามสถานการณ์ข่าวประจำวันที่เกิดขึ้น และมีการทดสอบเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องของข่าวเพื่อทำให้ผู้ประกาศข่าวมีความรู้เรื่องข่าวมากขึ้นและเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น

จากการศึกษาถึงการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 – 2540 นั้น มีรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือการนำเสนอข่าวในแต่ละช่วงไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คงมีแต่เพียงการปรับปรุงเนื้อหาไปบ้างตามกาลเวลา ซึ่งถือว่าการนำเสนอข่าวที่ผ่านมานั้นไม่มีพัฒนาการ

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอที่เห็นได้ว่ามีความแตกต่างอย่างชัดเจนเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2541 เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเนื้อหาข่าวจากการนำเสนอในรูปแบบข่าวในลักษณะข่าวหนักมาเป็นข่าวเบา และมีการเปลี่ยนรูปแบบในการนำเสนอในลักษณะของข่าวกึ่งบันเทิง ซึ่งการปรับปรุงการนำเสนอข่าว และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวดังกล่าว มีปัจจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะนำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 – 2542

จากการศึกษาถึงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ที่ผ่านมาพบว่า การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2529-2540 ไม่มีพัฒนาการนำเสนอข่าว เนื่องจากมีลักษณะการนำเสนอข่าวที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่มักเป็นการปรับปรุงเนื้อหาการนำเสนอ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้พัฒนาการการนำเสนอข่าวในช่วงปี พ.ศ. 2529-2540 หยุดนิ่งเนื่องจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) ช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ (2) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาล และผู้มีอำนาจทางการเมือง (3) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าว

1. สถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ

ช่อง 3 มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรเป็นรูปแบบองค์กรธุรกิจเอกชน สถานีฯ เป็นผู้บริหารจัดการคลื่นความถี่ โดยมีความร่วมมือทางธุรกิจกับผู้ประกอบการร่วม และมีการบริหารจัดการด้านรายการและรายได้ในหลายลักษณะ คือ (1) การผลิตรายการเองโดยฝ่ายต่าง ๆ ของสถานี ได้แก่ ฝ่ายรายการมีหน้าที่จัดซื้อรายการต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์ญี่ปุ่น การ์ตูน เป็นต้น นำมาบรรจุลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ ฝ่ายผลิตรายการผลิตรายการข่าวบันเทิง ฝ่ายข่าวผลิตรายการข่าว โดยทางสถานีเป็นผู้ขายเวลาโฆษณาเอง (2) การผลิตรายการโดยเปิดโอกาสให้บริษัทผู้ผลิตรายการเข้ามาดำเนินงานผลิตรายการโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่ใช้ความร่วมมือกันในการขายโฆษณา ในระบบไทม์แชร์ริง (Time Sharing)

เมื่อช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีโครงสร้างองค์กรเป็นระบบธุรกิจบันเทิง จึงเน้นการนำเสนอรายการที่ขายได้และทำกำไรให้กับทางสถานี และรายการที่ต้องส่งเสริมมากที่สุดคือรายการประเภทบันเทิง ได้แก่ ละคร วาไรตี้โชว์ เกมโชว์ ทอล์คโชว์ เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยม และสร้างรายได้ให้กับสถานีมากกว่า และจากคำกล่าวของนายประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการของสถานีฯ ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเองก็ให้ความสำคัญกับรายการบันเทิงมากกว่า

“เราต้องยอมรับว่าปัจจุบันรายได้หลักของสถานีมาจากรายการละครเป็นหลัก โดยเฉพาะละครหลังข่าวถือเป็นรายได้หลักที่เลี้ยงสถานี นอกจากนั้นเป็นรายการเกมโชว์ รายการทอล์คโชว์ แล้วก็รายการข่าว แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะไม่ให้ความสำคัญกับรายการข่าว แต่สถานีต้องมีรายได้ในการทำธุรกิจ ถ้าไม่มีรายได้จากรายการบันเทิง เราก็ไม่สามารถนำเงินมาพัฒนารายการอื่น ๆ ของสถานีได้” (ประวิทย์ มาลีนนท์, อังโน สนมพร ฉิมเฉลิม 2542)

เมื่อสถานีเน้นนโยบายธุรกิจเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก จึงส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับการนำเสนอข่าว เช่น เวลาในการนำเสนอข่าวต้องไม่ยึดเยื้อจนไปกระทบกับรายการบันเทิง หรือเวลาที่มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ รายการข่าวก็ไม่สามารถนำเสนอเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ หากเป็นช่วงเวลาของรายการบันเทิง ประกอบกับเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีลักษณะของการเป็นกิจการกึ่งผูกขาดภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของสิทธิสัมปทาน ทำให้สถานีต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการสถานีโทรทัศน์ค่อนข้างสูง ดังนั้นทางสถานีฯ จึงต้องเร่งรัดหาวิธีทำกำไรให้เร็วที่สุด ดังนั้นทางสถานีจึงให้ความสนใจต่อรายการบันเทิงเนื่องจากเป็นรายการที่ทำกำไรให้กับสถานี ดังนั้นจึงทำให้สถานีฯ ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อรายการข่าวเนื่องจากได้รับความนิยมน้อยกว่ารายการประเภทบันเทิง และทำรายได้ให้กับสถานีได้น้อยกว่า

เมื่อสถานีฯ ต้องการหารายได้เพื่อหวังผลกำไรจากธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่จึงนำไปสู่การบริหารงานในระบบทุนนิยม ซึ่งโกลดิงและเมอร์ติค (1977) ได้วิเคราะห์สภาพของอุตสาหกรรมสื่อในสังคมทุนนิยม พบว่าสื่อสารมวลชนมีการปรับเปลี่ยนอย่างเกี่ยวเนื่องกับโครงสร้างองค์กรธุรกิจแบบทุนนิยม กล่าวคือกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ขององค์กรสื่อจะส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจในการผลิต และมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเภทเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการโดยคำนึงถึงรายได้เป็นส่วนสำคัญ โดยเลือกที่จะสนับสนุนรายการประเภทที่ทำรายได้ เช่น เลือกให้การสนับสนุนแก่รายการละครโทรทัศน์ภาคค่ำมากกว่ารายการสารคดีหรือรายการข่าว ทำให้รายการโทรทัศน์ภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นรายการละครมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ

เช่นเดียวกับข้อเสนอของซิลเลอร์ (1989) ที่กล่าวว่า องค์กรที่ดำเนินงานภายใต้ระบบทุนนิยม จะมุ่งเน้นที่การแสวงหากำไรเป็นประเด็นสำคัญส่วนเรื่องการสื่อสารเป็นเรื่องรอง เช่นเดียวกับองค์กรสื่อสารมวลชนแบบทุนนิยมที่จะนำเสนอผลผลิตไปในแนวทางของการสะท้อนความต้องการและความคิดเห็นของทุนมากกว่า

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีนโยบายในการผลิตและควบคุมการผลิตรายการที่ได้รับความนิยมสูงเพื่อแข่งขันแย่งชิงคนดู จากข้อมูลในกรุงเทพมหานคร (24 มกราคม 2540 : 2) แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของการผลิตรายการในปี 2540 ของช่อง 3 ว่ารายได้หลักของสถานีมาจากการผลิตและการเสนอรายการประเภทบันเทิง

ตารางที่ 7 สัดส่วนของการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2540

รายการหลัก	ผลิตเอง	ขายเวลา	รายการจากผู้ผลิตภายนอก	จุดเด่นด้านการตลาด	รวมจำนวนรายการ
ละคร-บันเทิง	5 %	95 %	ละคร-ซิทคอม-บันเทิง	ละคร	78

ที่มา : จุดประกาย-กรุงเทพมหานคร, สุกรีที่ 24 มกราคม 2540, หน้า 2

จากการศึกษาสัดส่วนเวลาในการนำเสนอรายการแต่ละประเภทพบว่า จำนวนชั่วโมงที่ถูกจัดแบ่งเป็นสัดส่วนของประเภทรายการแต่ละประเภท คือ 130 ชั่วโมง 8 นาที แบ่งเป็น

รายการละคร	25:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 19.20
รายการเฉพาะกลุ่ม	21:40	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 16.40
รายการภาพยนตร์	19	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 14.30
รายการบันเทิง	18:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12.70
ข่าว	14:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10.90
กีฬา	12:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 9.40
การ์ตูน	8:40	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 5.00

จะเห็นได้ว่าช่อง 3 ให้เวลากับรายการข่าวเป็นอันดับท้ายๆ มีเวลาน้อยกว่ารายการบันเทิงและจากการวิจัยของบริษัท Deemar ซึ่งวิจัยถึงความนิยมในตัวรายการของประชาชน นั้นพบว่ารายการที่มีผู้ชมให้การติดตามรับชมสูงสุดคือ รายการบันเทิง ช่วงเวลา 20.35 นาฬิกา และอันดับที่ 2 คือ รายการละคร ช่วงเวลา 20.40 นาฬิกา และละครช่วงเวลา 21.10 นาฬิกา อันดับที่

3 คือรายการการ์ตูนช่วงเวลา 20.31 นาฬิกา อันดับ 4 คือรายการภาพยนตร์จีน ช่วงเวลา 13.00 นาฬิกา และรายการภาพยนตร์ไทย อันดับ 5 คือรายการข่าว 2 ทุ่ม อันดับ 6 รายการสำหรับเด็ก อันดับ 7 เป็นรายการสารคดี อันดับ 8 เป็นรายการเฉพาะกลุ่ม อันดับสุดท้ายคือรายการกีฬาและรายการส่งเสริมศิลปกรรม

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายการบันเทิงมีผู้ชมมากที่สุด อันจะนำมาซึ่งรายได้ให้กับสถานีจากการขายโฆษณา รายการส่วนใหญ่ของช่อง 3 จึงมักให้ความสำคัญกับรายการประเภทบันเทิง เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยม และสามารถสร้างรายได้ให้กับสถานีมากกว่ารายการข่าว ทำให้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวของสถานี การลงทุนในการผลิตข่าวจึงมีข้อจำกัด เช่น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตข่าวจึงเป็นรอง บางครั้งเครื่องมือของฝ่ายข่าวเป็นการรับช่วงต่อมาจากฝ่ายผลิตรายการ

นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อรายการข่าว เนื่องจากต้องตอบสนองและสอดคล้องกับรายการบันเทิงของสถานีไม่ว่าจะเป็นการจัดผังรายการ การมีให้รายการข่าวนำเสนอข่าวสั้นเวลาการเสนอรายการบันเทิงโดยเฉพาะรายการละคร หรือเกมโชว์ในช่วงหลังรายการข่าว ส่งผลให้การนำเสนอข่าวต้องปรับตัวตามรายการบันเทิง แม้ว่าจะมีข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้น เวลาการนำเสนอข่าวก็จะล่วงล้ำรายการบันเทิงของทางสถานีไม่ได้

ดังนั้นการที่ช่อง 3 เป็นสถานีที่มุ่งความบันเทิงเป็นหลักและไม่ค่อยให้ความสนใจกับรายการข่าวเนื่องจากเป็นรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานีน้อยมีส่วนทำให้พัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ไม่มีการพัฒนา

2. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาล และผู้มีอำนาจทางการเมือง

สภาพของระบบการเมืองมีส่วนสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการนำเสนอข่าวในช่วงนี้ เนื่องจากความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างสถาบันทางการเมืองกับสถาบันสื่อมวลชนในสังคมไทยที่มีความสัมพันธ์อันยาวนานมาตั้งแต่เริ่มมีสถานีโทรทัศน์แห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งเป็นความคิดริเริ่มของผู้นำทางการเมืองคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งวิธีการดำเนินงานในเรื่องของการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งแรกนั้น รัฐบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสื่อโทรทัศน์ให้ตอบสนองต่อการโฆษณาทางการเมือง เช่น การเผยแพร่ผลงานต่าง ๆ ของรัฐบาลทางรายการข่าวประจำวัน การแถลงผลงานในวาระพิเศษต่าง ๆ การใช้โทรทัศน์ในการหาเสียงของพรรคการเมือง (สินิทธิ์ สิทธิรักษ์, 2535 : 87)

ปัญหาจากรัฐบาลที่ยังคงใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางการเมืองยังคงมี โดยการเมืองมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ บทบาททางตรง คือการแต่งตั้งบุคคลให้มีหน้าที่ควบคุมดูแล บทบาททางอ้อม คือ การให้ความคิดเห็นผ่านผู้บริหารสถานีหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว ด้วยวาจา

รายการข่าวโทรทัศน์จัดเป็นรายการ ซึ่งทางสถานีจะมีการผลิตรายการเพื่อออกอากาศทุกวันเป็นประจำ โดยมีหัวหน้าฝ่ายข่าวตรวจข่าวก่อนออกอากาศ โดยไม่ต้องส่งต้นฉบับข่าว เทปภาพข่าว ให้คณะกรรมการของคณะกรรมการบริหารวิทยุและโทรทัศน์ (กบว.) ตรวจพิจารณาก่อนออกอากาศเหมือนเช่นรายการอื่น ๆ แต่การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ต้องอาศัยระเบียบของ กบว. คือ ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 เป็นดำเนินการตรวจสอบข่าวก่อนการนำออกอากาศ แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการก็ยังทำหน้าที่ในการตรวจสอบด้วยการแสดงความคิดเห็น และการออกกฎระเบียบใหม่ ๆ มาควบคุมอยู่เกือบตลอดเวลา

ปัญหาจากบทบาททางตรงที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถานีโทรทัศน์ 3 คือ การที่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ควบคุมงานของสถานีโทรทัศน์ คือ คณะกรรมการบริหารวิทยุและโทรทัศน์ (กบว.) กฎระเบียบที่ กบว.ได้วางไว้มักมีข้อกำหนดและกฎระเบียบใหม่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่กฎระเบียบเดิมยังคงใช้แบบเก่า ๆ และไม่ได้รับการแก้ไขทำให้เกิดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ข้อบังคับและระเบียบที่รัฐได้วางไว้สำหรับกิจการโทรทัศน์ยังมีผลบังคับใช้ทุกกฎ การทำงานจึงเกิดความล่าช้า แม้รัฐบาลเองจะต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ ก็ต้องดำเนินการขออนุญาตเองทุกครั้ง ซึ่งถือเป็นการทำงานที่ล้อมกรอบตัวเอง

การทำงานข่าวในช่วงนั้น ช่อง 3 มักเจอปัญหาจากการควบคุมของ กบว. ด้วยการใช้ออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ อย่างมากมาย และการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ กบว.เอง ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ต่อการทำงานในการพิจารณาที่ตายตัวว่า อย่างไรจึงเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม การพิจารณา การออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับการอาศัยวิจารณ์ของคณะกรรมการแต่ละคน และจากการทำงานในคณะกรรมการเองที่เกิดความเกรงใจกันจึงทำให้มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ผลิตข่าวที่ทำให้การทำงานนั้นตัดสินใจได้ยากลำบากขึ้น

เรื่องความเคารพ ความเกรงใจที่กรรมการมีต่อกัน เป็นเหตุให้เมื่อมีคนใดคนหนึ่ง คณะกรรมการตั้งข้อสังเกต หรือเสนอความเห็นอะไรขึ้นมา กรรมการคนอื่น ๆ แม้มีความเห็นผิดแผกแตกต่างกันออกไป แต่กลับวางเฉยไม่แสดงความคิดเห็น เป็นผลให้ข้อสังเกตหรือข้อเสนอ กลายเป็นข้อยุติไป การที่ระเบียบและข้อบังคับที่รัฐบาลออกมามีแต่เพิ่มเติมขึ้นมาตลอดเวลา โดยที่ของเก่าไม่ได้ยกเลิกหรือแก้ไขให้เข้ากับยุคสมัย ทำให้การปฏิบัติงานของผู้ที่อยู่ภายใต้ระเบียบ

ดังกล่าว โดยเฉพาะผู้ประกอบการก็เต็มไปด้วยความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นทุกวัน และการขาดความสมดุลในเรื่องจำนวนกรรมการที่มาจากภาครัฐบาล ทำให้ภาคเอกชนรู้สึกว่าการรัฐเข้ามาควบคุมแทนที่จะเข้ามาประสานประโยชน์ให้” (ประวิทย์ มาลีนนท์, 2530 : 5)

ในส่วนของระเบียบที่ส่งผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวในขณะนั้น คือ ระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้ข่าวสารและบริการข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2529 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 103 ตอนที่ 144 ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2529 ใจความว่า “เพื่อให้การให้ข่าวและบริการข่าวสารทางราชการดำเนินไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยและสอดคล้องกันกับนโยบายของรัฐบาล และแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างกว้างขวาง อาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 (8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2515 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบ ไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ 6 ในการให้ข่าวและบริการข่าวสารของทางราชการ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดังนี้
- (6.1) ข่าวที่เกี่ยวกับการประชุมคณะรัฐมนตรี หรือข่าวที่เกี่ยวกับกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเจ้าของเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้
 - (6.2) ข่าวที่เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงหรือทบวง ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือผู้ที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมอบหมายเป็นผู้ให้
 - (6.3) ข่าวที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการ หรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานนั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ให้
 - (6.4) ข่าวและข่าวสารในลักษณะวิชาการ ซึ่งสมควรเผยแพร่แก่ประชาชน ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เป็นผู้ให้

การให้ข่าวและบริการข่าวสารของทางราชการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม จะกำหนดผู้ให้ข่าวนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในวรรคแรกก็ได้

การวางระเบียบการให้บริหารข่าวสารของรัฐในข้างต้น ที่กำหนดให้การนำเสนอข่าวที่มาจากภาครัฐจะต้องผ่านการกลั่นกรองจากรัฐบาล และรัฐบาลเป็นผู้ให้ข่าวต่อสถานีนั้น มีผลกระทบต่อข้อกำหนดควบคุมการนำเสนอข่าวเช่นกัน “สมัยนั้นมีคณะกรรมการชุดหนึ่งคอยตรวจสอบดูแล ซึ่งบทบาทที่มีมากในขณะนั้น คือรัฐบาลที่ขึ้นอยู่กับทำเนียบ ที่มาคอยกำหนดว่าข่าวไหนให้ออกข่าวไหนไม่ให้ออกสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวน้อยและต้องอยู่ในกรอบของรัฐบาล.. และปัญหาที่สำคัญคือ ต้องคอยทำข่าวตามที่รัฐสั่งมา การทำข่าวรัฐบาลในสมัยนั้น นักข่าวไม่ค่อยมีอิสระ เช่นการทำข่าวทำเนียบ ข่าวการเข้าพบคณะรัฐมนตรี นักข่าวไม่มีโอกาสไปทำข่าว

แต่จะรอข่าวจากสำนักนายกซึ่งเขาเป็นผู้ถ่ายภาพเก็บเอาไว้ และเขาก็จะมากำหนดภาพให้เราออกอากาศพร้อมกับเนื้อข่าวที่เขาทำมาเป็นข่าวแจกให้..บางครั้งเขามาสั่งให้เราไปถ่ายภาพได้ เราก็ไปถ่ายภาพเก็บไว้เยอะพอถึงเวลาจะนำไปออกอากาศ เราก็ไปเอาเนื้อข่าวซึ่งเขาจะเป็นคนเขียนปรากฏว่าเนื้อข่าวมีสันนิษฐานเดียว แต่เราตัดภาพที่พร้อมจะออกอากาศยาวกว่าเนื้อที่เขาให้ เราก็เลยต้องปล่อยข่าวที่มีแค่ภาพออกไปโดยเสียงบรรยายข่าวจบไปตั้งนานแล้ว " (สุคต ชูพินิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

บทบาททางอ้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในขณะนั้น คือ การให้พิจารณาและระมัดระวังการนำเสนอข่าวหนึ่งข่าวใดเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นผลให้ข่าวที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นในลักษณะการนำเสนอเพียงด้านเดียว (one-sided presentation) หรือนำเสนอเพียงความดีความงามของข่าวแต่ไม่สามารถเจาะลึก หรือไม่ก็หยุดการนำเสนอข่าวนั้น อย่างกรณีการนำเสนอข่าวของสันติอโศก ซึ่งนายสุคต ชูพินิจ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวช่อง 3 ได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์มติชน ว่า " เมื่อวันที่ 19 มิถุนายนที่ผ่านมา มีคำสั่งจากผู้ใหญ่ในคณะรัฐบาลผ่านมาทางผู้ใหญ่ทางช่อง 3 ขอให้ระงับการนำเสนอข่าวเหตุการณ์กรณีพิพาทระหว่างมหาเถรสมาคมกับสันติอโศก ทั้งนี้ จนกว่าจะมีคำสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลง "

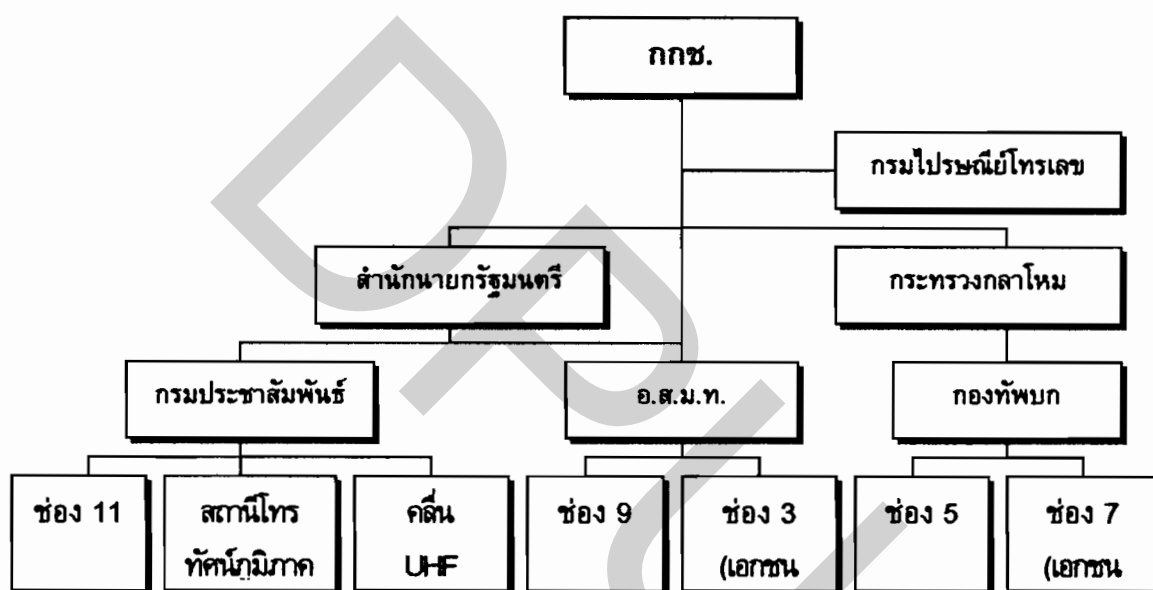
พ.ศ. 2535 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการควบคุมดูแลความเหมาะสมและการนำเสนอของรายการที่ออกอากาศให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 ซึ่งความรับผิดชอบดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) ซึ่งแต่เดิมคือ คณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) โดยคณะกรรมการและโครงสร้างการควบคุมดังกล่าวประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี	เป็นประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	เป็นรองประธานกรรมการ
3. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4. ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8. อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9. อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
11. ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีหรือเทียบเท่า จำนวน 3 ท่าน	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

12. ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวน 5 ท่าน	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	เป็นกรรมการและเลขานุการ
14. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	เป็นกรรมการและเลขานุการ

ภาพที่ 4

แสดงโครงสร้างการควบคุมสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย

การยกเลิกคณะกรรมการ กบว. มาเป็น กทช. นั้น คณะกรรมการดังกล่าวได้มีหน้าที่เป็นกรรมกลางทำหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลกิจการด้านวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ การแต่งตั้ง กทช. ได้มีส่วนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎระเบียบ โดยได้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518 และได้ใช้ระเบียบใหม่คือ ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ยังยกเลิกคำสั่งและหนังสือเวียนของ กบว. ทั้ง 63 ฉบับ และแก้ไข 14 ฉบับ และเสนอให้ยกเลิก ปร.15 และ ปร. 17 ที่ ออกกฎให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องนำเสนอข่าวในเวลาเดียวกันทุกช่อง ซึ่งการยกเลิกดังกล่าว ทำให้สถานีโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องนำเสนอข่าวในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ยังคงรักษากฎในเรื่องของการนำเสนอข่าวพระราชสำนักที่ต้องนำเสนอในเวลา 20.00 น.

การยกเลิกกฎระเบียบที่ออกกฎโดย กบว. ทำให้การนำเสนอข่าวมีอิสระมากขึ้น รายการข่าวช่อง 3 เองก็สามารถที่จะกำหนดช่วงเวลาข่าวได้อย่างเป็นอิสระและสามารถเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวได้มากขึ้น นอกจากนี้กฎระเบียบที่สำคัญ เช่น การดำเนินการส่งวิทยุโทรทัศน์จะต้องกระทำเป็นภาษาไทย และตลอดเวลาที่ออกอากาศ สถานีทุกสถานีมีหน้าที่ยื่นผังรายการหลักที่จะออกอากาศให้ กกช. ทราบล่วงหน้า นอกจากนี้ ปริมาณเวลาการออกอากาศโฆษณาซึ่งกำหนดไว้มิให้เกินชั่วโมงละ 12 นาที

ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 ถือเป็นกฎหมายที่มีบทบาทในการควบคุมดูแลสถานีวิทยุและโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐซึ่งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบฉบับนี้อย่างเคร่งครัด และผู้บริหารสถานีมักจะตอบสนองกฎระเบียบดังกล่าว และถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตาม และส่งผลกระทบต่อมาถึงนโยบายในการนำเสนอรายการข่าว ที่จะต้องไม่ขัดแย้งกับรัฐบาล หรือพยายามเสนอข่าวที่เป็นกิจกรรมภาพพจน์ที่ดีของรัฐบาลมากกว่าการนำเสนอข่าวฝ่ายค้าน (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2541)

ในปัจจุบันแรงกดดันในการทำข่าวจากรัฐบาล หรือจากการเมืองมีน้อยมาก และแทบจะไม่ส่งผลกระทบต่อกรนำเสนอข่าวของช่อง 3 การควบคุมการนำเสนอข่าวของช่อง 3 จากรัฐยังคงมีอยู่ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นสื่อของรัฐบาลถึงจะอยู่ในสถานะเป็นบริษัทเอกชน แต่การควบคุมก็จะมีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น

“ การควบคุมของรัฐเดี๋ยวนี้มี Limit จะมาบอกว่าทำไฉนไม่ได้ ไฉนไม่ได้ มันหมดยุคแล้ว ไม่มีรัฐบาลไหนกล้าทำอย่างนั้นเพราะสังคมรับรู้กันหมดแล้ว แต่รัฐก็จะมีกรอบมาว่าควรมีเป้าหมายแค่ไหน แรงกดดันจากรัฐบาลไม่มีแล้ว แต่เมื่อก่อนจะเป็นรูปแบบของการสั่งมา เป็นคำสั่งที่ต้องทำตาม เดี่ยวนี้รัฐบาลไม่ได้เข้ามาวุ่นวายแล้ว แต่เขาก็กังเฝ้ามองเราอยู่ เมื่อไหร่ เราทำหน้าที่ผิดบทบาท แน่แน่นอนเขาก็ต้องมีการเตือน เราเองในฐานะคนทำข่าวก็ต้องรู้ว่าแค่ไหนควรทำและไม่ควรทำ จึงไม่มีปัญหาในการควบคุมของรัฐบาลในปัจจุบัน ” (มาโนช มงคลเจริญ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543.)

ปี พ.ศ. 2535 ขณะนั้นบ้านเมืองกำลังเผชิญสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2535 ถึง 31 พฤษภาคม 2535 อันเนื่องมาจากการต่อต้านคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง จนมีการชุมนุมประท้วงคัดค้าน และมีการปราบปรามประชาชนที่ชุมนุมประท้วงอย่างรุนแรงด้วยกำลังทหารและอาวุธ สื่อมวลชนต่างก็หันมาสนใจการรายงานข่าวเหตุการณ์ช่วงพฤษภาทมิฬกันอย่างมาก

จากเหตุการณ์ความไม่สงบดังกล่าวทำให้สถานีโทรทัศน์ซึ่งเสนอข่าวตามนโยบายของรัฐบาล ปิดกั้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุม ในขณะที่สื่ออื่นพยายามรายงานตามสภาพความเป็นจริง ส่งผลให้ประชาชนสับสนในการรับรู้ข่าวที่แท้จริง

ข่าวช่อง 3 ช่วงนั้นก็มึบหมบหมบในการนำเสนอข่าววิกฤตการณ์ในช่วงแรก ๆ แต่ด้วยความตระหนักถึงความอุดหนุนของสถานี จึงลดการนำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงนั้นลง และในที่สุดก็ถูกควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยรัฐบาล เช่นเดียวกับช่อง 9 ช่อง 11 ซึ่งเป็นสถานีของรัฐ สำหรับข่าวช่อง 5 และช่อง 7 เองกำกับดูแลโดยกองทัพบก ทำให้ไม่มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าว และในที่สุดรัฐบาลก็พยายามที่จะปิดกั้นข่าวสาร ช่อง 7 เองก็ถูกแรงกดดันอย่างมาก ขาดเสรีภาพในการนำเสนอข่าวในฐานะสื่อมวลชน ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อฝ่ายข่าว และส่งผลให้นายจักรพันธ์ ยมจินดา ผู้ประกาศข่าวช่อง 7 ต้องยื่นจดหมายลาออก

“สื่อวิทยุ และโทรทัศน์ โดยผู้สื่อข่าวจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ไทยสกายทีวี, สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น, สำนักข่าวเอบีเอ็น, และวิทยุจส.100 จำนวน 10 กว่าคน ได้ออกคำแถลงถึงประชาชนในวันที่ 16 พฤษภาคม 2535 ว่า ผู้สื่อข่าวได้ตระหนักดีในเรื่องของช่วงเวลาในการเรียกร้องประชาธิปไตย ประชาชนรู้สึกผิดหวังกับการนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยรัฐ ซึ่งพวกตนก็ผิดหวังไม่น้อยกว่าประชาชน และตกที่นั่งลำบากที่ผู้อื่นยากจะเข้าใจ เพราะจิตวิญญาณ และอุดมคติของการเป็นผู้สื่อข่าวมีความปรารถนาที่จะเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา” (บุญโฮม อิงชัยภูมิ, 2535)

ความพยายามในการปิดกั้นข่าวสารโดยใช้อำนาจรัฐกระทำต่อโทรทัศน์ ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง และด้วยความอยากรู้อยากเห็นของประชาชนที่ต้องการรู้ว่าความเป็นจริงที่แท้จริงเป็นอย่างไร จึงก่อให้เกิดการผลานพลังของประชาธิปไตยจากประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดรูปแบบ การเคลื่อนไหวคัดค้านหลากหลาย กว้างขวางและมีพลังมาก การปิดเบือนข่าวของสถานีโทรทัศน์ทำให้ประชาชนต้องออกไปดูเหตุการณ์เองที่สถานที่ชุมนุมจนทำให้เกิดเหตุการณ์ชุมนุมประท้วง และเกิดเหตุการณ์นองเลือดในเวลาต่อมา ในขณะที่เหตุบ้านการเมืองกำลังมีการขัดกันอย่างรุนแรง สื่อมวลชนเองก็พยายามนำเสนอข่าว ท่ามกลางความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น โดยหาทางออกในการนำเสนออย่างสันติเพื่อไม่ให้สังคมแตกสลาย

ภายหลังเหตุการณ์ยุติลง กระแสดังกล่าวได้สร้างความตื่นตัวให้กับสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน และประชาชนมากขึ้น ประชาชนต้องการชมข่าวโทรทัศน์มากขึ้น สถานีโทรทัศน์เองก็มีการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยการเพิ่มเวลาและปรับปรุงการนำเสนอข่าวในรูปแบบใหม่ มีสิทธิเสรีภาพอย่างเปิดกว้างในการรายงานข่าวมากขึ้น มีการรายงานข่าวแบบเจาะลึก

เชียนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมแสดงความคิดเห็นในการรายงานข่าวมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้ชมคาดหวังและมีความต้องการจากการนำเสนอรายการข่าว ทางโทรทัศน์เพิ่มขึ้น และมีส่วนผลักดันให้สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ การปรับปรุงการนำเสนอข่าว

จากเหตุผลดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่ทำให้ช่อง 3 หันมาปรับปรุงการนำเสนอข่าวของ สถานีอีกครั้ง โดยยึดเอาข่าวการเมืองมาเป็นจุดขายของสถานีอีกครั้งและเพิ่มความเข้มข้นด้วยการเน้นให้มีการนำเสนอข่าวในเชิงของการวิเคราะห์เจาะลึกมากยิ่งขึ้น

* การนำเสนอข่าวของช่อง 3 มีการเปลี่ยนไปตามเหตุการณ์ในสังคม เศรษฐกิจ การเมืองซึ่งในช่วงนั้นเป็นช่วงเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นยุคที่มีกลิ่นไอ มีปัญหาทางการเมืองอยู่ มีการควบคุมทางการเมืองอยู่ เราจึงต้องนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้นและเมื่อเหตุการณ์เริ่มผ่อนคลาย เราก็ยังคงต้องนำเสนอเหตุการณ์ทางการเมืองอยู่ แต่เป็นการนำเสนอที่อยู่ในลักษณะของการเฝ้าระวังที่ไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านการเมือง หลังจากนั้นพอสถานการณ์เปลี่ยนไป ในปี 2536 นายชวนเป็นรัฐมนตรี การเมืองเริ่มเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เราก็ต้องนำเสนอ เราเน้น เรื่องการเมือง

ต่อมาในยุคของ รสช. ซึ่งเข้าสู่ยุคทหาร ประเด็นทางการเมืองก็ยังอยู่ในความสนใจของเราอีก แต่ก็ได้มีการลดโทนในการนำเสนอลงมา หลังจาก รสช. เป็นกระแสประชาธิปไตยมากขึ้น เนื้อหาการนำเสนอก็เป็นเรื่องของ การสร้างฐานการเมืองใหม่ หลังจากนั้น ปี พ.ศ. 2538-2539 เป็นยุคที่เศรษฐกิจเติบโต การค้า การลงทุน มีมากขึ้น ยุคนี้เริ่มมีตลาดหุ้นเข้ามา เราก็นำเสนอ เรื่องของเศรษฐกิจอยู่บ้าง แต่การเมืองมีส่วนทำให้เศรษฐกิจเติบโต การนำเสนอจึงออกประเด็นให้ ความสำคัญกับการเมืองมากกว่า" (มาโนช มงคลเจริญ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

ช่อง 3 ยังคงใช้ข่าวการเมืองเป็นจุดเด่นในการนำเสนอข่าวของสถานีเรื่อยมาจนกระทั่ง ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลสืบเนื่องมา จากการที่รัฐบาลประกาศมาตรการ ค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเป็นอย่างมากและธุรกิจวิทยุโทรทัศน์เองก็ได้รับผลกระทบจาก เรื่องนี้ด้วยเช่นกัน

ปี พ.ศ. 2540 จากปัญหาการเกิดภาวะวิกฤตการณ์ที่เหตุการณ์บ้านเมืองเข้าสู่ภาวะ คับขันทางด้านเศรษฐกิจ การนำเสนอข่าวของช่อง 3 จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ด้วยการนำเสนอ เนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มการนำเสนอข่าวประเภทสนทนา (public participation in 2 ways) อภิปรายในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ ออกอากาศสดแทรกในช่วงเวลา

ข่าวภาคเที่ยงของทางสถานี ความยาวประมาณ 10-15 นาที ใช้ชื่อช่วงว่า สัมภาษณ์สดในห้องส่ง โดยมีผู้ดำเนินรายการในขณะนั้นคือ นายสุพันธ์ ศรีจันทร์ บรรณาธิการบริหารไทยธุรกิจไฟแนนซ์ และมีแขกรับเชิญที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่พูดคุยเข้ามาร่วมสนทนา และให้ประชาชนมีส่วนร่วมซักถามหรือแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์

“ กระแสเรื่องของเศรษฐกิจกำลังมาแรง ช่วง ปี 2540 การนำเสนอเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจจึงเข้ามาโดยอัตโนมัติ ในยุคนั้นพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ รูปแบบการนำเสนอของเราจึงเปลี่ยนเป็นการเสนอเรื่องปากท้อง เรื่องเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่การเมืองก็ยังคงนำเสนอต่อไป แต่เรื่องของเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาทำให้เนื้อหาข่าวเศรษฐกิจของช่อง 3 มีเยอะขึ้น” (มาโนช มงคลเจริญ, สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2543)

การนำเสนอข่าวในขณะที่บ้านเมืองเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกสะเก็ด ช่อง 3 จึงได้เพิ่มเนื้อหาของข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น บทบาทข่าวการเมืองจึงลดลง นอกจากนี้ยังได้นำเสนอข่าวในรูปแบบของคอลัมภ์ตามแนวพระราชดำรินชื่อเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อชี้ให้เห็นถึงการเอาตัวรอดของสังคมมนุษย์ในสภาวะที่เศรษฐกิจถดถอย

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2540 มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อการพัฒนาสื่อสารมวลชน โดยมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งมีตัวบทกฎหมายที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะวงการวิทยุ และโทรทัศน์ จากบทความ “รัฐธรรมนูญใหม่ : ปฏิรูปวงการวิทยุ โทรทัศน์” ของบุญเลิศ คชายุทธเดช ได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ในแง่ของเสรีภาพ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ 2 ประเด็น คือ

1.1 มาตรา 39 วรรคสาม “ห้ามมิให้มีการสั่งปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์”

1.2 มาตรา 39 วรรคสี่ “การเซ็นเซอร์ข่าวหรือบทความในหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โดยนำไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ”

2. ในแง่ของคลื่นความถี่และการบริหารจัดการ จะมีการจัดสรรกันใหม่ โดยองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระจะทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 40 ได้บัญญัติไว้ว่า

“ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรการสื่อสารของชาติเพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะ

ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสอง ต้องคำนึงถึงประโยชน์อันสูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีภาพอย่างเป็นธรรม ”

3. ในแง่ของวิชาชีพ เน้นเรื่องเสรีภาพและจรรยาบรรณ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 41 ได้บัญญัติไว้ว่า

“ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อกำหนดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง ”

อย่างไรก็ตามผลจากการออกบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในมาตรา 39, 40 และ 41 ยังไม่มีผลต่อการนำเสนอรายการข่าวของช่อง 3 แต่อย่างใด เนื่องจากมาตราดังกล่าวทางช่อง 3 เองก็ยังไม่ได้อุปถัมภ์กันอย่างเต็มที่ และบทบัญญัติในมาตรา 40 ก็มีได้บังคับใช้ในทันทีทันใด

“ ถึงอย่างไรข่าวโทรทัศน์ ก็ไม่หลุดจากการควบคุมของรัฐ อย่างช่อง 3 เองก็ต่อสัมปทานไปอีกหลายปี จึงเหมือนกับว่าไม่มีผลอะไรต่อช่อง 3 แต่ในแง่เนื้อหาของการทำข่าว กฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิความเสมอภาคตรงนั้น ที่จะทำให้เสรีของการนำเสนอข่าวมีมากขึ้น แต่มาตราใหม่ก็ไม่ได้ทำให้นายทุน หรือผู้อำนวยการสถานีปล่อยอิสระภาพของนักข่าวให้มากขึ้นไปกว่าเดิม” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 23 มิถุนายน 2543)

แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุโทรทัศน์ดังกล่าว ได้ส่งผลให้ ฝ่ายข่าวช่อง 3 ได้มีการเตรียมตัว ดังนี้

1. ชี้แจงเรื่องบทบัญญัติมาตรา 39, 40, และ 41 ให้ผู้ที่ยังไม่ทราบเรื่องหรือผู้ที่ยังไม่เข้าใจได้เข้าใจมากขึ้น โดยทำการแจ้งไปยังฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวรับการทำงานภายใต้เงื่อนไขของบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ

2. สถานีจัดการประชุมกับผู้ร่างกฎระเบียบ เพื่อขอข้อเสนอแนะในการบริหารสื่อว่า ควรจะบริหารสื่อในลักษณะใดที่จะไม่ขัดต่อบทบัญญัติ

3. ชี้แจงกฎหมายดังกล่าว ไปยังทีมข่าวภูมิภาคเพื่อแจ้งให้ทราบว่าข่าวแบบใดที่สามารถทำข่าวและสามารถนำออกอากาศได้

ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุม สถานีโทรทัศน์ และในบางครั้งยังใช้สื่อโทรทัศน์ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงเพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐ และช่อง 3 เองก็เป็นสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลจึงไม่มีสิทธิคัดค้านคำสั่ง หรือกฎระเบียบจากรัฐได้

หลักการทำงานโดยพยายามไม่ให้มีการกระทบกระทั่งต่อรัฐบาลเพื่อความอยู่รอดของ สถานี ประกอบกับกฎ ระเบียบ และแรงกดดันจากภาครัฐมีส่วนทำให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ไม่มีเสรีภาพในการผลิต การนำเสนอและการสร้างสรรค์งานข่าว นอกจากนี้อุปสรรคจากรัฐที่มีต่อช่อง 3 ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการจัดระบบองค์กรในเชิงธุรกิจทำให้อุปสรรคกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในฝ่ายข่าว และเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้การนำเสนอข่าวไม่มีการพัฒนา

3. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าว

การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าว เกิดจากสาเหตุทางด้านการเมืองและระบบองค์กรในเชิงธุรกิจ ที่ผู้บริหารสถานีฯ ไม่ต้องการทำข่าวที่สร้างผลกระทบต่อผู้มีอำนาจทางการเมือง แต่ในสถานะของคนทำข่าวโดยเฉพาะกองบรรณาธิการข่าวที่เป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง ต้องการนำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ถึงแม้จะเป็นข่าวที่อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสถานีฯ เพราะข่าวช่อง 3 เน้นในขณะนั้นเน้นการนำเสนอข่าวทางด้านการเมืองเป็นหลักช่อง 3 เมื่อไม่สามารถทำงานข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้บริหาร จึงเป็นเหตุให้ช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าวค่อนข้างบ่อย ซึ่งผู้บริหารฝ่ายข่าวของช่อง 3 แต่ละคนมีระยะเวลาในการทำงานประมาณ 1 - 4 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการทำงานที่น้อยมาก ประกอบกับผู้บริหารเองจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการนำเสนอข่าว ต้องพยายามนำเสนอข่าวเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของผู้บริหารสถานี และนโยบายของรัฐ ทำให้ไม่สามารถคิดพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์รายการข่าวได้

และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้บริหารฝ่ายข้าวของช่อง 3 แต่ละคนมีการปรับปรุงการนำเสนอข้าวบ้างแต่ไม่ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก ซึ่งการปรับปรุงการนำเสนอข้าวของช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2540 มีการปรับปรุง ดังนี้

ทีมงานข้าวในยุคเริ่มแรกของการทำงานข้าวของช่อง 3 ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้าวในประเทศ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้าวต่างประเทศ อยู่ภายใต้การบริหารของนายประวิทย์ มาลีนนท์ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานีและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข้าว ซึ่งในส่วนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้นพบว่ากลุ่มเจ้าของและผู้บริหารเป็นกลุ่มบุคคลเดียวกันที่มีอิทธิพล และมีอำนาจในการตัดสินใจ ในการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข้าว โดยตรง

ฝ่ายข้าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่เริ่มผลิตรายการข้าวเป็นของตนเองนั้น การควบคุมดูแลฝ่ายข้าวช่อง 3 จะมีผู้บริหารของสถานีขึ้นดำรงตำแหน่งรักษาการตำแหน่งฝ่ายข้าวเสมอมา และมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข้าวดังนี้

ปี พ.ศ.	ผู้บริหารสถานี	ผู้บริหารฝ่ายข้าว
2529 – 2530	นายประวิทย์ มาลีนนท์	นายสุกต ชูพินิจ
2531 – 2534	ประสาร มาลีนนท์	นายสนธิญาณ หนูแก้ว
กลางปี 2534 – ปลายปี 2534	ประสาร มาลีนนท์	นายประจวบ อินอ้อด
ต้นปี 2535 – ปลายปี 2535	ประสาร มาลีนนท์	นายณัฐวุฒิ พงษ์พาณิชย์
ปลายปี 2535 - ปัจจุบัน	ประชา มาลีนนท์	นายสำราญ จักรโท นายมาโนช มงคลเจริญ

ตารางที่ 8 สรุปรูปแบบการนำเสนอข้าวในแต่ละสมัยของผู้บริหารฝ่ายข้าว

ปี พ.ศ.	ผู้บริหารฝ่ายข้าว	รูปแบบการนำเสนอข้าว
2529 - 2530	นายสุกต ชูพินิจ	- เข้ามาทำงานในช่วงการปรับบุคลากรฝ่ายข้าวในปี 2530 เป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความตื่นตัวในการทำงาน เป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารสถานี

ตารางที่ 8 (ต่อ) สรุปรูปแบบการนำเสนอข่าวในแต่ละสมัยของผู้บริหารฝ่ายข่าว

ปี พ.ศ.	ผู้บริหารฝ่ายข่าว	รูปแบบการนำเสนอข่าว
2531 -2534	นายสนธิญาณ หนูแก้ว	- จากข่าวที่ไม่เคยเน้นจุดขายในการนำเสนอเปลี่ยนมาเป็นการมองเห็นความสำคัญของจุดเด่นของข่าวมากขึ้น นายสนธิญาณ ได้ชูประเด็นการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นจุดขายให้กับข่าวช่อง 3 - ผู้บริโภคถูกใจ เรตติ้งดีขึ้น ซึ่งในขณะนั้นข่าวการเมืองช่องอื่นๆ ไม่กล้านำเสนอ ข่าวการเมืองเป็นเรื่องที่ท้าทาย ช่อง 3 ต้องการสร้างความแตกต่างไม่ให้เหมือนกับช่องอื่น
กลางปี 2534 จนถึงปลายปี 2535	นายประจวบ อินอ็อค	- ลดโทนความเข้มข้นของการนำเสนอข่าวการเมือง เน้นข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆ มากขึ้น
ต้นปี 2535 จนถึงปลายปี 2535	นายณัฐวุฒิ พงษ์พาณิชย์	- การนำเสนอข่าวยังไม่แตกต่างจากเดิม จนกระทั่งเกิดพฤษภาทมิฬ การนำเสนอข่าวการเมืองช่อง 3 จึงมีความเข้มข้นขึ้น และยึดเอาข่าวการเมืองมาเน้นเป็นจุดขายของช่อง 3 ดังเดิม
ปลายปี 2535 จนถึงปัจจุบัน	นายสำราญ ฉัตรโท นายมานิช มงคลเจริญ	- ปรับโครงสร้างการบริหารในฝ่ายข่าวช่อง 3 ใหม่ จากเดิมการบริหารงานในทุกส่วนของฝ่ายข่าวจะขึ้นกับนายประชา มาลินนท์ รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว ในโครงสร้างใหม่จะมีการแบ่งสายการควบคุมคือ สายการผลิตบริหารงานโดยหัวหน้ากองบรรณาธิการ และสายงานด้านเทคนิคบริหารงานโดยนายประชา มาลินนท์ - รักษาเอกลักษณ์ด้านการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นจุดเด่น กระทั่งเกิดเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 การนำเสนอข่าวการเมืองจึงถูกลดบทบาทลงและให้ความสำคัญกับเรื่องข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น - ในปี 2541 ช่อง 3 เน้นการนำเสนอข่าวสังคมมากขึ้น ลดบทบาทข่าวเศรษฐกิจลงให้ความสำคัญต่อผู้ชมมากขึ้น โดยหันไปเน้นข่าวที่ให้อรรถรสกับผู้ชมในสังคมมากขึ้น

โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้

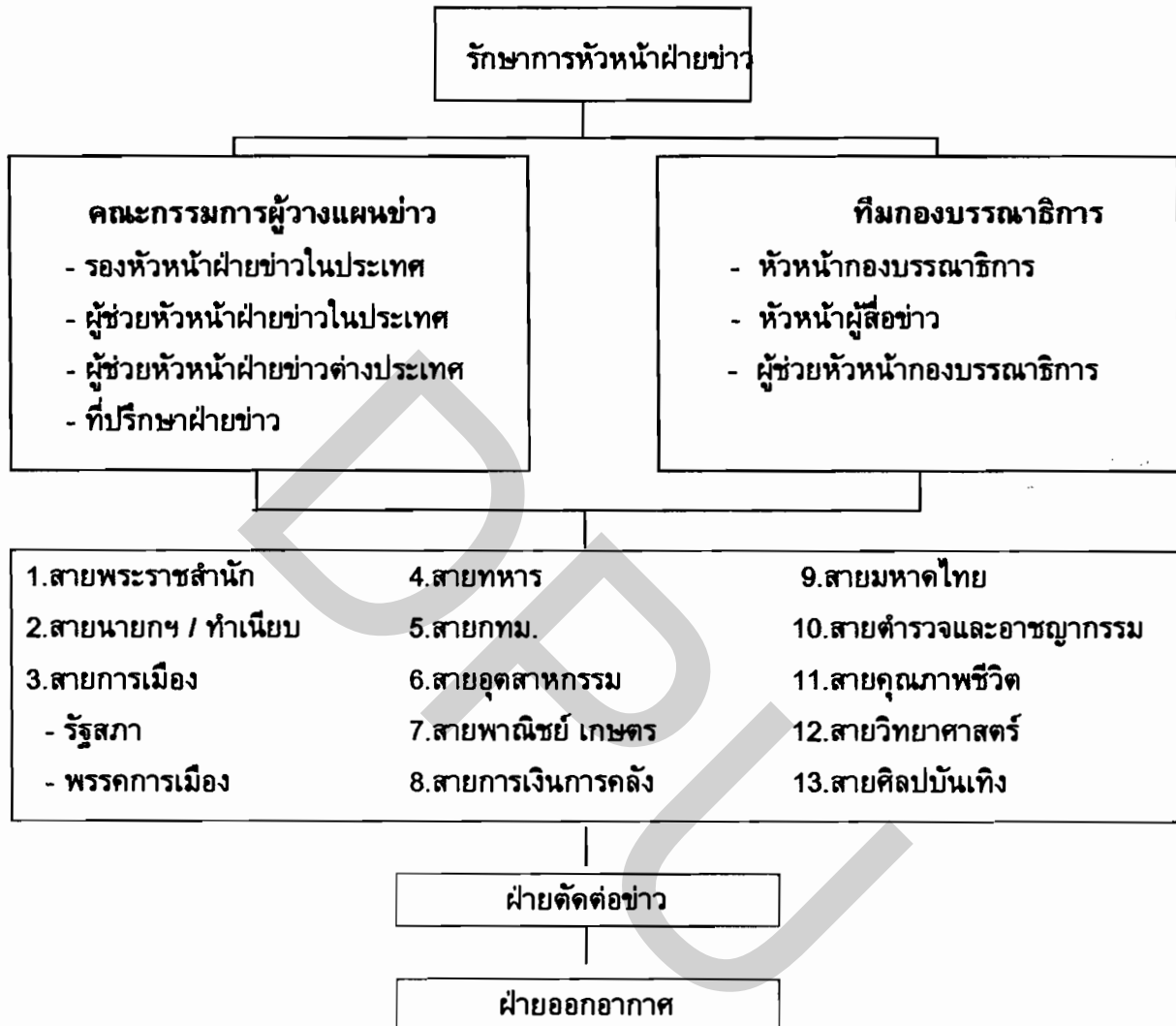
การจัดการบริหารฝ้ายข้าว ที่มงานข้าวในยุคเริ่มแรกของการทำงานข้าว ช่อง 3 มีบุคลากรฝ้ายข้าว 100 กว่าคน ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ้ายข้าวในประเทศ และเจ้าหน้าที่ฝ้ายข้าวต่างประเทศ ภายใต้การบริหารของนายประวิทย์ มาลินนท์ รักษาการหัวหน้าฝ้ายข้าว การจัดระบบในการบริหารฝ้ายข้าวช่วงแรกของการทำงานข้าวด้วยตัวเอง ที่มข้าว ช่อง 3 ยังไม่มีความลงตัว การจัดระบบเป็นลักษณะรวม ไม่มีการแบ่งการบังคับบัญชาโดยชัดเจน ทำให้การสั่งงานไม่ค่อยเป็นระบบเท่าที่ควร ส่งผลถึงการทำงานที่ค่อนข้างล่าช้าและขาดความคล่องตัว ซึ่งในช่วงแรกของการทำข้าวมีโครงสร้างและระบบการบริหารงานในฝ้ายข้าว ดังนี้

1. นายประวิทย์ มาลินนท์	รักษาการหัวหน้าฝ้ายข้าว
2. นายกระสินธุ์ ปานิสวัสดิ์	รองหัวหน้าฝ้ายข้าว และบรรณาธิการฝ้ายข้าว
3. นายสุกต ชูพิณิจ	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ้ายข้าวในประเทศ
4. มล.ดวง สนิทวงศ์	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ้ายข้าวต่างประเทศ
5. นายดนัย ศรียากัย	ที่ปรึกษาฝ้ายข้าว
6. น.ส.มนวิภา วิสุววรรณ	ที่ปรึกษาฝ้ายข้าว
7. นายปรีชา สว่างศิลป์	หัวหน้าช่างภาพ

มีการจัดแบ่งสายข่าว ออกเป็นจำนวน 13 สาย โดยแบ่งสายข่าวออกเป็น

1.สายพระราชสำนัก	8.สายการเงินการคลัง
2.สายนายกฯ / ทำเนียบ	9.สายมหาดไทย
3.สายการเมือง	10.สายตำรวจและอาชญากรรม
4.สายทหาร	11.สายคุณภาพชีวิต
5.สายกทม.	12.สายวิทยาศาสตร์
6.สายอุตสาหกรรม	13.สายศิลปบันเทิง
7.สายพาณิชย์ เกษตร	

ภาพที่ 5
ระบบการบริหารงานฝ่ายข่าว ช่อง 3 เมื่อเริ่มต้นการทำงานข่าว พ.ศ. 2529

จากลักษณะโครงสร้างการบริหารงานข่าว จะเห็นว่าผู้ที่พิจารณาข่าว และผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดข่าวนั้น คือ รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว โดยนายประวิทย์ มาลินนท์ ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของทางสถานี โดยมีตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยผู้จัดการ และรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวควบคู่กันไปด้วย

ซึ่งส่วนติของการให้ผู้ที่เป็นเจ้าของสถานีเป็นผู้บริหารในฝ่ายข่าวโดยตรงนั้น ทำให้การทำงานข่าวสามารถตัดสินใจได้อย่างเฉียบขาด ในการที่จะพิจารณาข่าวว่าข่าวใดให้ออกอากาศ และข่าวใดไม่สมควรออกอากาศ ส่วนผลกระทบที่มีต่อการนำเสนอข่าว คือ ผู้บริหารระดับสูงมี

ภาระหน้าที่มาก จนบางครั้งทำให้พิจารณาข่าวด้วยความรวดเร็ว จึงเป็นเหตุให้ข่าวที่น่าสนใจอื่นๆ ไม่ได้รับการพิจารณาให้ออกข่าวในทันที และเก็บข่าวนั้นไว้จนหมดความน่าสนใจ

ทางด้านระบบการบริหารงานฝ่ายข่าวช่อง 3 ในขณะนั้นไม่มีการจัดบรรณาธิการประจำสายข่าวแต่ละสาย ดังนั้นสายข่าวทั้ง 13 สายจะมีผู้ที่คอยควบคุมดูแลคือ หัวหน้าข่าว ซึ่งหน้าที่ของหัวหน้าข่าวจะเป็นผู้มอบหมายงานข่าวให้แก่แต่ละทีมไปดำเนินการ โดยใช้การสื่อสารด้วยวิทยุสื่อสารที่ทางสถานีมอบหมายให้ และจะมีเฉพาะบางทีมข่าวเท่านั้น การที่ไม่มีบรรณาธิการสายข่าว รับผิดชอบมอบหมายงานหรือสอนการทำข่าวประจำทีมงานแต่ละสายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นระบบตามที่วางไว้ โดยเฉพาะปัญหาความสลับซับซ้อนในหน้าที่รับผิดชอบ

ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่เริ่มผลิตรายการข่าวเป็นของตัวเอง หลังจากการผลิตข่าวร่วมกับช่อง 9 การควบคุมดูแลฝ่ายข่าวช่อง 3 จะมีผู้บริหารของสถานีขึ้นดำรงตำแหน่งรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวเสมอมา โดยในปี พ.ศ. 2529 – 2530 คือ นายประวิทย์ มาลีนนท์ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถานีและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว พ.ศ. 2531-2535 นายประสาร มาลีนนท์ และหลังจากนั้นจนถึงปัจจุบันมีนายประชา มาลีนนท์ ดำรงตำแหน่งรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข่าว คือหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ตามระยะเวลา ดังนี้

1. พ.ศ. 2529-2530	นายสุคต ชูพินิจ
2. พ.ศ. 2531-2534	นายสนธิญาณ หนูแก้ว
3. กลางปี พ.ศ. 2534-ปลายปี 2534	นายประจวบ อินอ้อด
4. ต้นปี พ.ศ. 2535-ปลายปี 2535	นายณัฐวุฒิ พงษ์พาณิชย์
5. ปลายปี พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน	นายสำราญ ฉัตรโท และนายมาโนช มงคลเจริญ

การปรับเปลี่ยนผู้บริหารในฝ่ายข่าว ทำให้กองบรรณาธิการมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายของฝ่ายข่าว และมีการปรับปรุงกองบรรณาธิการข่าวไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งส่งผลต่อการนำเสนอรายการข่าว ช่อง 3 ในแต่ละช่วงของผู้บริหารในฝ่ายข่าว ดังนี้

ปี พ.ศ. 2531 มีการปรับเปลี่ยนที่เห็นได้ชัดและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในช่วงเริ่มต้นการผลิตรายการข่าว ปี พ.ศ. 2529-2530 คือการปรับบุคลากรในฝ่ายข่าว โดยแต่งตั้งให้นายสนธิญาณ หนูแก้ว เป็นผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวและหัวหน้ากองบรรณาธิการ แทนนายสุคต ชูพินิจ

สำหรับนายสนธิญาณ หนูแก้ว เป็นบุคลากรที่เข้ามาทำงานในช่วงการปรับบุคลากร ฝ่ายข่าว ในปี พ.ศ. 2530 และผลจากการปรับบุคลากรข่าวเพิ่มในได้ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าวครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2531 เนื่องจากบุคลากรที่เข้ามาใหม่ในขณะนั้นเป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง การทำงานที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และมีความตื่นตัวที่จะทำงานข่าว จนเป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารสถานี และในที่สุด นายสนธิญาณ หนึ่งในจำนวนของบุคลากรข่าวหน้าใหม่ในขณะนั้น ได้ก้าวเข้าเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ในปี พ.ศ. 2531

“ปี 2531 มีหัวหน้ากองบรรณาธิการขึ้นมาใหม่ คือ คุณสนธิญาณ หนูแก้ว และมีคนอื่น ๆ อีกเป็นทีม คือ สมชาย แสงวงการ ... ทีมงานนี้เป็นชุดที่เก่งมาก เมื่อเขาได้ขึ้นมาดูแลงานข่าวครั้งนั้น ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของข่าวช่อง 3 เลย เปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง ระบบการบริหารข่าว จากเดิมที่เป็นแบบรวม ๆ ไม่มีการแบ่งสายบังคับบัญชา พอสนธิญาณเข้ามา ก็มีการเปลี่ยนแปลงเยอะมาก” (พรรณทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์)

เมื่อนายสนธิญาณดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานในฝ่ายข่าวรวมทั้งเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอใหม่หมด ซึ่งการปรับเปลี่ยนการบริหารงานในฝ่ายข่าว และการจัดแบ่งสายข่าวใหม่ มีดังนี้

1. ประวิทย์ มาลีนนท์	รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว
2. ดนัย ศรียาภย์	ที่ปรึกษาฝ่ายข่าว
3. สนธิญาณ หนูแก้ว	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวและหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว
4. พรรณทิพย์ กลกิจ	หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว
5. ปรีชา สว่างศิลป์	หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว
6. สมชาย แสงวงการ	รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ
7. มาโนช มงคลเจริญ	รองหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว
8. ชะวิน ภาสุระ	บรรณาธิการข่าวพระราชสำนัก
9. สำราญ ฉัตรโท	บรรณาธิการข่าวการเมืองเฉพาะกิจ
10. เขาวนวิศ วณิชพันธุ์	บรรณาธิการข่าวมหาดไทย-กทม.
11. สนมพร ฉิมเฉลิม	บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม
12. พิสิฎพล สิมะเสถียร	บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ
13. กนิษฐา นงนุช	บรรณาธิการข่าวสังคม
14. มาโนช มงคลเจริญ	บรรณาธิการข่าวกีฬา
15. พูนทรัพย์ วัฒนวงศ์ศิริ	บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ

การแบ่งสายข่าว จัดออกเป็น 8 สายข่าว คือ

1. สายพระราชสำนัก รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวที่เกี่ยวกับพระราชสำนัก
- ข่าวพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

2. สายการเมือง รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี
- ข่าวราชการในทำเนียบรัฐบาล
- ข่าวของบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวกับรัฐสภา และพรรคการเมือง
- ข่าวของบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวกับทหารทั้งสามเหล่าทัพ
- ข่าวสถานการณ์การเมืองที่เกิดขึ้นประจำวัน

3. สายมหาดไทย-กทม. รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวของบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวกับรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งผู้ว่าและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ข่าวราชการในกระทรวงมหาดไทย และศาลากลางกรุงเทพมหานคร
- ข่าวสถานการณ์การเมืองที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย และศาลว่าการกรุงเทพมหานคร

- ข่าวในส่วนภูมิภาค

4. สายอาชญากรรม รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุต่าง ๆ
- ข่าวของบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวกับกรมตำรวจ ศาล และกระทรวงยุติธรรม

5. สายเศรษฐกิจ รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวของบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ
- รายงานตลาดหุ้น

6. สายสังคม รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวศิลปวัฒนธรรม บันเทิง
- ข่าวการศึกษา
- ข่าวสาธารณสุข คุณภาพสังคม และคุณภาพชีวิต
- ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ข่าวสังคมระดับสูง
- ข่าวที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจขององค์กรต่าง ๆ

7. สายกีฬา รับผิดชอบ เกี่ยวกับ

- ข่าวการแข่งขันกีฬาทุกประเภท
 - ข่าวเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการกีฬา
8. สายต่างประเทศ รับผิดชอบ เกี่ยวกับ
- ข่าวที่ได้รับสัญญาณถ่ายทอดผ่านทางดาวเทียม และทางเครื่องโทรพิมพ์

นายสนธิญาณ หนูแก้ว ได้ปรับเปลี่ยนการนำเสนอข่าวของ ช่อง 3 คือ จากข่าวที่ไม่เคยเน้นจุดขายในการนำเสนอ เปลี่ยนมาเป็นการมองเห็นความสำคัญของจุดเด่นของข่าวมากขึ้น โดยนายสนธิญาณได้ชูประเด็นการนำเสนอข่าวการเมือง เป็นจุดขายให้กับข่าวของช่อง 3

“ ช่วงนั้นข่าวการเมืองยังไม่มีใครจับ และหัวหน้ากองบรรณาธิการ ของเราก็ถนัดด้านนี้ เราเลยตัดสินใจที่จะทำข่าวการเมือง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรานำเสนอข่าวการเมืองก่อนช่องอื่น ๆ และช่วงนั้นบ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงมาก เราจึงเน้นไปที่ข่าวการเมืองเป็นส่วนใหญ่ การเขียนข่าวเริ่มกล้ำมากขึ้น ความสนใจในเรื่องของข่าวการเมืองเริ่มมุ่งมาที่เรา ดูแล้วผู้บริโภคถูกใจมากขึ้น เรตติ้งก็ดีขึ้น” (พรรณทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์)

“ ที่เน้นข่าวการเมืองเป็นเพราะข่าวการเมืองเป็นเรื่องที่ทำตาย และต้องการสร้างความแตกต่างของการนำเสนอให้ไม่เหมือนกับช่องอื่น ขณะนั้นข่าวการเมืองช่องอื่น ๆ ไม่กล้านำเสนอ เช่น ช่อง 5 และ ช่อง 7 มีกองทัพบุกคุม ส่วนช่อง 9 ที่ให้สัมปทานเราเขาก็ไปเน้นข่าวราชการ ข่าวสิ่งแวดล้อม “ (สนธิญาณ หนูแก้ว, สัมภาษณ์)

หลังจากที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอดังกล่าวทำให้ข่าวช่อง 3 เริ่มเป็นที่ยอมรับของผู้ชม การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ภายใต้การดูแลของนายสนธิญาณ ได้มีการปรับปรุงให้เข้าที่เข้าทางมาโดยตลอด

เมื่อนายสนธิญาณ หนูแก้ว ลาออกจากฝ่ายข่าวช่อง 3 ในปี พ.ศ. 2534 เนื่องจากความขัดแย้งในเรื่องของนโยบายในการบริหารงานข่าว การนำเสนอข่าวยังคงมีรูปแบบไม่แตกต่างไปจากเดิม และยังมียึดการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นจุดเด่นของการนำเสนอข่าว ช่อง 3 เรื่อยมาจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวอีกครั้ง

และในปี พ.ศ. 2534 ช่อง 3 มีการต่อสัญญาสัมปทาน ทำให้เกิดข้อแม้ในเรื่องของการขยายสถานีโทรทัศน์ออกไปยังภูมิภาคทั่วประเทศ และต้องจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องจัดส่งโทรทัศน์ทั้งของช่อง 3 และช่อง 9 โดยที่ช่อง 3 เป็นผู้จัดหาเงินทุนมาเองทั้งหมด ช่อง 9 และ อ.ส.ม.ท. มีหน้า

ที่ดำเนินการขออนุญาตการใช้สถานที่ ที่จะจัดตั้งเป็นสถานีในส่วนภูมิภาค โดยเป็นผู้ริเริ่มขอใช้สถานที่หากเป็นของเอกชน และช่อง 3 จะเป็นผู้ติดต่อขอซื้อสถานที่ดังกล่าว

การลงทุนที่ต้องใช้เงินจำนวนมากในการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องมือ และสถานที่ ที่จะขยายสถานี ทำให้ช่อง 3 ต้องวิ่งค้นหาแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาสร้างสถานีเครือข่ายอันมีมูลค่าประมาณ 1200 ล้านบาท ช่อง 3 ได้กู้แหล่งเงินทุนจากกลุ่มธนาคารกรุงเทพ จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด และบริษัท ร่วมเสริมกิจ จำกัด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้บริษัทภาคเอกชนโดยเฉพาะ กลุ่มธนาคารกรุงเทพ เข้ามามีบทบาทกับช่อง 3 ในฐานะเจ้าหนี้ และทางผู้บริหารธนาคารได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงของธนาคาร คือ นายประจวบ อินอืด หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของธนาคารกรุงเทพ เข้ามาควบคุมดูแลดำเนินนโยบาย และการดำเนินกิจการต่างๆ ภายในช่อง 3 ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานี นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการควบคุมนโยบายให้กับสถานีแล้ว ยังมีบทบาทถึงฝ่ายข่าว ของช่อง 3 อีก ด้วยการเข้ามาดำรงตำแหน่งรักษาการหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวในปี พ.ศ.2534

เมื่อนายประจวบ อินอืด เข้ามารักษาการณหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว จนถึงปลายปี 2534 การนำเสนอข่าวในขณะนั้นไม่ได้มีการพัฒนารูปแบบให้แตกต่างไปจากเดิมมากนัก เนื่องจากระยะเวลาในการบริหารงานอันจำกัด แต่นับได้ว่าการบริหารงานฝ่ายข่าวภายใต้การดูแลของนายประจวบ ได้ลดทอนความเข้มข้นของการนำเสนอข่าวการเมืองลง และเน้นข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ มากขึ้น

“ช่วงที่คุณประจวบเข้ามาเป็นรักษาการหัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าวนั้น เป็นช่วงที่หัวหน้ากองบรรณาธิการคนเดิม คือ คุณสนธิญาณ ออกไปอย่างกะทันหัน ฝ่ายข่าวจึงต้องหาผู้บริหารเข้ามาดูแลต่อเนื่อง คุณประจวบซึ่งมีตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานีในขณะนั้นจึงได้เข้ามาการนำเสนอข่าวช่วงนั้น ได้ทำให้บทบาทของข่าวการเมืองที่ช่อง 3 เน้นให้เป็นจุดเด่นของรายการข่าวเริ่มลดน้อยลง และข่าวกิจกรรมหรือข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของธนาคารกรุงเทพ เริ่มมีมากขึ้น” (พรรณทิพย์ กลกิจ. สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“บทบาทของนายประจวบ ในฐานะตัวแทนธนาคารกรุงเทพ ได้ส่งผลกระทบต่อกรนำเสนอรายการข่าวของช่อง 3 อยู่ไม่น้อย เรามักจะสังเกตได้ว่าข่าวความเคลื่อนไหว งานประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของธนาคารกรุงเทพ โดยเฉพาะบุคคลสำคัญๆ ของธนาคาร เช่น นายชาติรี โสภณพนิช, นายชาติศิริ โสภณพนิช และคุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช ได้เข้ามามีบทบาทบนหน้าจอของข่าวโทรทัศน์ในภาคข่าวอยู่เสมอ” (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2540)

การเข้ามาดูแลงานในฐานะผู้บริหารฝ่ายข่าวของนายประจวบ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายข่าวช่อง 3 เนื่องจากมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งดังกล่าวน้อย ยกเว้นการเปลี่ยนแปลงทางด้านการนำเสนอข่าวด้วยการลดโทนการนำเสนอข่าวการเมืองลง และนำเสนอข่าวทางด้านการประชาสัมพันธ์หน่วยงานเจ้าของทุนของสถานีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ต่อมาต้นปี พ.ศ. 2535 ฝ่ายข่าวช่อง 3 ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวอีกครั้ง ซึ่งในครั้งนี้ได้นายณัฐวุฒิ พงษ์พานิช ขึ้นมาเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการคนใหม่ การนำเสนอข่าวภายใต้การดูแลของนายณัฐวุฒิเอง ก็ยังไม่มี ความแตกต่างไปจากเดิม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ช่วงพฤษภาทมิฬ การนำเสนอข่าวการเมืองของช่อง 3 จึงเข้มข้นขึ้น และยึดเอาข่าวการเมืองมาเน้นเป็นจุดขายของช่อง 3 ดังเดิม

เมื่อนายณัฐวุฒิ ลาออกจากฝ่ายข่าวช่อง 3 ในปลายปี พ.ศ. 2535 จากปัญหาส่วนตัว ปลายปี พ.ศ. 2535 ผู้บริหารสถานีจึงได้ตัดสินใจให้นายสำราญ ฉัตรโท ขึ้นมาดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ควบคู่กับนายมาโนช มงคลเจริญ ซึ่งช่อง 3 เป็นสถานีเดียวที่มีหัวหน้ากองบรรณาธิการดูแลฝ่ายข่าวพร้อมกันถึง 2 คนในเวลาเดียวกัน

เมื่อนายสำราญ และนายมาโนช ขึ้นมาเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ได้มีการปรับโครงสร้างการบริหารในฝ่ายข่าวช่อง 3 ใหม่ จากเดิมการบริหารงานในทุกส่วนของฝ่ายข่าว จะขึ้นกับนายประชา มาลินนท์ รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวโดยตรง แต่ในโครงสร้างใหม่จะมีการแบ่งสายการควบคุม คือ แบ่งเป็นสายการผลิต และสายงานด้านเทคนิค โดยสายงานผลิตจะมีการเพิ่มรองหัวหน้ากองบรรณาธิการเพิ่มประจำแต่ละสายข่าวมากขึ้น โดยเพิ่มจากเดิม 2 คนเป็น รองหัวหน้ากองจำนวน 4 คน เพื่อรับผิดชอบการดูแลงานผลิตข่าวให้กว้างขึ้น และการสั่งงาน รองหัวหน้ากองก็จะเป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตข่าวโดยมีหัวหน้ากองเป็นผู้รับผิดชอบดูแลอีกทีหนึ่งโดยไม่ต้องผ่านความคิดเห็นจากรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว ส่วนงานด้านเทคนิคซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งของการผลิตงานข่าวนั้นนายประชา เป็นผู้ดูแล

การนำเสนอข่าวในปลายปี พ.ศ.2535 ภายใต้การนำของนายสำราญ และนายมาโนช ข่าวของช่อง 3 ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ด้วยการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นจุดเด่นเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 การนำเสนอข่าวการเมืองจึงถูกลดบทบาทลง และให้ความสำคัญกับเรื่องข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ในฝ่ายข่าวช่อง 3 เนื่องจากผู้มาทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าวช่อง 3 คือระดับผู้บริหารของสถานี และการเปลี่ยนแปลงทีมผู้ประกาศข่าวก็มีผลมาจากผู้บริหารเช่นกัน

การปรับปรุงการนำเสนอข่าวของผู้บริหาร นอกจากการปรับปรุงทางด้านเนื้อหาการนำเสนอซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงข่าวช่อง 3 แล้ว ยังได้มีการปรับเปลี่ยนผู้ประกาศข่าวให้เหมาะสมกับการนำเสนอเพื่อทำให้สถานีสามารถแข่งขันกับสถานีช่องอื่น ๆ ได้ เพราะผู้ประกาศข่าวก็ถือว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ถือว่าเป็นหน้าเป็นตาของสถานี และผู้ประกาศข่าวจะสามารถดึงดูดผู้ชมให้หันมาสนใจรายการข่าว นอกเหนือจากด้านเนื้อหาของรายการ มีรายละเอียดการปรับเปลี่ยนผู้ประกาศข่าวในแต่ละปี ดังนี้

พ.ศ. 2531 ช่อง 3 ได้เปิดรับสมัครผู้ประกาศข่าวครั้งใหญ่อีกครั้ง หลังจากการประกาศรับในช่วงเริ่มต้นการทำข่าวเองเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยผู้บริหารได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกาศที่เป็นจุดสำคัญ คือ ความสวยงามของหน้าตา ระดับความรู้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรชั้นต้น แต่จากรับสมัครการคัดเลือก การฝึกฝนผู้ประกาศใหม่ในปีดังกล่าวปรากฏว่าไม่มีผู้ผ่านการคัดเลือกมาเป็นผู้ประกาศข่าวเสริมทีมเดิมแต่อย่างไร และยังคงใช้ผู้ประกาศข่าวหญิงชุดเดิม โดยได้ทบทวนนายอาคม มกรานนท์ อดีตผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม และช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มาเสริมทีม โดยเป็นผู้ประกาศข่าวหลัก และให้ผู้ประกาศข่าวหญิง คือ อภิญา เจริญวงศ์, รัตติยากร ริมสินธุ, พรรณี เลียงวิทยาคุณ และชุตติมา รอดอยู่สุข คอยสลับสับเปลี่ยนขึ้นมาอ่านคู่สำหรับผู้ประกาศข่าวชายอีกคน คือ นายสิทธิชาติ บุญญานนท์ ให้เป็นตัวหลักในการอ่านข่าวในวันเสาร์และอาทิตย์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ทีมข่าวได้มีการปรับทีมผู้ประกาศข่าวอีกครั้งด้วยการหาตัวผู้ประกาศข่าวที่มีประสบการณ์ด้านการอ่านข่าวมาก่อน โดยได้ดึงตัวนายสาธิต ยูนันทการุณ อดีตผู้ประกาศข่าวช่อง 7 และช่อง 9 มาอ่านข่าวในภาคหลักให้กับสถานี

ต้นปี พ.ศ. 2536 นายสาธิตได้ลาออกจากตำแหน่งผู้ประกาศข่าว ทำให้ข่าวช่อง 3 ขาดแคลนผู้ประกาศข่าวชาย จึงได้มีการปรับปรุงผู้ประกาศอีกครั้ง โดยมีการประกาศรับสมัครผู้ประกาศข่าวหน้าใหม่อย่างเป็นทางการขึ้นมาอีกครั้ง หลังจากนายประชา มาลีนนท์ ผู้บริหารสถานี และรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว ได้สั่งปลดผู้ประกาศข่าวยุคเก่าออก และได้ทบทวนนายสาธิต กรีกุล ผู้เชี่ยวชาญในวงการกีฬาเป็นผู้ประกาศข่าวกีฬา ส่วนผู้ประกาศข่าวหน้าใหม่ที่ได้รับคัดเลือกเข้ามา ได้แก่ จินดาร์ตน์ เจริญชัยชนะ, พิมลวรรณ ศุภยางค์, อรปรียา หุ่นศาสตร์, นัจฉรินทร์ พฤษภไพบูลย์ และนลธวัช พรหมจินดา

ในปี พ.ศ. 2538 ช่อง 3 ได้ใช้วิธีการดึงผู้ประกาศข่าวที่มีความสามารถและเป็นผู้ได้รับความนิยม คือนายจักรพันธ์ ยมจินดา มาเสริมทีมผู้ประกาศข่าวอีกครั้ง และได้ลาออกไปในปี 2541 เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“นับเป็นการสร้างความแปลกใจให้กับวงการข่าวโทรทัศน์ เมื่อช่อง 3 ได้จักรพันธ์ ยมจินดา มาทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวคนใหม่ เพราะเดิมจักรพันธ์ คือผู้ประกาศข่าวของช่อง 7 ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญของช่อง 3 เรื่องความรู้ความสามารถแทบไม่ต้องพูดถึง เพราะจักรพันธ์ คร่ำหวอดทั้งในวงการข่าวและวงการกีฬาหลายสิบปี...” (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2541)

ต่อมา พ.ศ. 2540 ข่าวช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลงทีมผู้ประกาศข่าวอีกหลังจาก มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเสนอข่าว และผลกระทบจากการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ITV ที่ใช้ผู้ประกาศข่าวที่มีคุณภาพ ได้ส่งผลให้การสรรหาผู้ประกาศข่าวของช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลงจากแต่เดิมเน้นไปที่เรื่องของความสวยงามของผู้ประกาศเป็นหลัก กลับมาให้ความสำคัญกับเรื่องของความสามารถทางด้านข่าวในตัวผู้ประกาศข่าวมากขึ้น

การบริหารงานของช่อง 3 มีผลมากต่อการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าว ทั้งนี้เนื่องมาจากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าวแต่ละครั้งก็จะมีผลในการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าวตามนโยบายของผู้บริหารฝ่ายข่าวแต่ละท่าน จากการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่มีนั้นจะพบว่ารูปแบบการนำเสนอข่าว และการผลิตรายการข่าวของช่อง 3 จะเน้นในส่วนของ การปรับปรุงการนำเสนอข่าวมากกว่าการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นเพราะผู้บริหารฝ่ายข่าวแต่ละท่านมีระยะเวลาในการบริหารงานสั้น ทำให้ยังไม่ทันได้มีความคิดสร้างสรรค์พัฒนา ก็ออกไปแล้ว

ถึงแม้ว่าผู้บริหารฝ่ายข่าวมีการปรับปรุงการนำเสนอข่าวในช่วงที่ตนเองดูแลรับผิดชอบ ฝ่ายข่าว อยู่การปรับปรุงการนำเสนอข่าวนั้นไม่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างชัดเจน เนื่องจากเนื้อหาการนำเสนอที่เน้นการนำเสนอข่าวการเมืองมาโดยตลอด และรูปแบบการนำเสนอที่ยังไม่สร้างความแตกต่างจากเดิม จึงไม่ถือว่าการปรับปรุงรายการข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2540 มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการพัฒนาการนำเสนอข่าว

ปี พ.ศ. 2541 จากข้อมูลที่ผ่านมาจะเห็นว่า การนำเสนอข่าวของช่อง 3 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาข่าวอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งมีปัจจัยที่ทำให้การนำเสนอข่าวเกิดการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างไปจากเดิม ได้แก่ (1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (2) ปัจจัยทางด้านการเมือง

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

เมื่อการดำเนินงานด้านข่าวของช่อง 3 เป็นไปในรูปแบบของธุรกิจที่แสวงหาผลกำไรแล้วนั้น ดังนั้นการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงปี 2541 - 2542 นี้เป็นการพัฒนาการเพื่อการแข่งขันในเชิงธุรกิจ หวังผลกำไรสูงสุด โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2541 ซึ่งช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวที่ชัดเจนมาก และเริ่มมองรายการข่าวเป็นธุรกิจที่แสวงหาผลกำไร

ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สถานีโทรทัศน์ต้องพึ่งรายได้หลักจากการขายเวลาโฆษณา และสถานีโทรทัศน์ที่รับสัมปทานจากรัฐจะต้องแบ่งปันผลกำไรให้กับรัฐเจ้าของสัมปทานปีละหลายร้อยล้านบาท ดังนั้นเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำเนินธุรกิจของช่อง 3

ปี พ.ศ. 2538 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในยุคเฟื่องฟู ช่อง 3 จึงพยายามดำเนินธุรกิจโดยการนำบริษัท เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ เพื่อหวังรายได้จากการเข้าหุ้น โดยการนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์มีรายละเอียด ดังนี้

บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด ได้นำองค์กรเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ และได้ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจผลิตรายการข่าว ด้วยการพัฒนารูปแบบขององค์กร ด้วยการขยายงานและปรับปรุงองค์กรด้านข่าวให้เป็นในรูปของสำนักข่าว (NEWS BUREAU) ในระดับสากล มีการจัดหาบุคลากร จัดหาอุปกรณ์ในการสื่อข่าวเพิ่มเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์

เมื่อเข้าตลาดหลักทรัพย์ในปี 2538 แล้ว บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดการธุรกิจต่าง ๆ โดยจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่หลายบริษัทเพื่อขยายธุรกิจให้ครอบคลุมต่อเนื่อง และจะสามารถดำเนินการธุรกิจได้ในปี 2539 โดยธุรกิจด้านต่าง ๆ ที่ได้ลงทุน มีดังนี้

- 1.ธุรกิจให้เช่าสตูดิโอ และผลิตรายการ ประกอบการโดย บริษัท บีอีซี สตูดิโอ จำกัด
- 2.ธุรกิจการผลิตรายการข่าว ประกอบการโดย บริษัท สำนักข่าว บีอีซี จำกัด
- 3.ธุรกิจการผลิตรายการร่วมกับบริษัทต่างชาติ ประกอบการโดย บริษัท บีอีซี อินเตอร์เนชันแนล ดิสทริบิวชัน จำกัด
- 4.ธุรกิจการให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก (เคเบิลทีวี) บริษัท บางกอกเคเบิลเทเลวิชั่น ซีเอสเอ็มเอส จำกัด จะเป็นผู้ยื่นขอสัมปทานในการดำเนินงานจากทาง อ.ส.ม.ท.
- 5.ธุรกิจการให้บริการโครงการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (Uplink-Downlink) ซึ่งบริษัท บางกอกแชนเทลไลท์ แอนด์ เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด จะเป็นผู้ยื่นขอสัมปทานในการดำเนินงานจากทาง อ.ส.ม.ท.
- 6.ธุรกิจการให้บริการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ซึ่งบริษัท แชนเทลไลท์ ทีวี บรอดคาส

ตั้ง จำกัด และบริษัท แชนเทิลโลท บรอดคาสติ้ง ซีสเท็ม จำกัด จะเป็นผู้นำนโยบายในการดำเนินงานจากกรมประชาสัมพันธ์ และจาก อ.ส.ม.ท. ตามลำดับ

การที่ช่อง 3 นำบริษัทบีอีซี เวิลด์ จำกัด เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ยอมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อฝ่ายข่าวของช่อง 3 โดยได้มีการปรับเปลี่ยนฝ่ายข่าวจากเดิมซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ไปอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของบริษัท สำนักข่าว บีอีซี จำกัด แทน ซึ่งสำนักข่าว บีอีซี จำกัด จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการผลิตข่าวให้มีความเป็นสากลและตรงตามเป้าหมายของกลุ่มผู้บริโภค ด้วยการขยายฐานข่าวให้ครอบคลุมไปทั่วประเทศและภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งอเมริกาและยุโรป โดยมีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก วันที่ 12 กันยายน 2538 จำนวน 5.0 ล้านบาท

การเข้าตลาดหลักทรัพย์เพื่อเริ่มธุรกิจการผลิตรายการข่าวนั้น ทำให้ช่อง 3 เริ่มวางแผนการทำงานข่าวให้แตกต่างไปจากรูปแบบการทำงานเดิม โดยมีการวางแผนการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการทำงานข่าวของสถานี โดยมีการแบ่งประเภทของรายการข่าวออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ข่าวสถานการณ์ที่ครอบคลุมข่าวการเมือง, อาชญากรรม, เศรษฐกิจ, สังคม, บันเทิง, กีฬา, ต่างประเทศ, ภูมิภาค และราชสำนัก
2. สกู๊ปข่าวและรายงานพิเศษ ที่ทันสถานการณ์เจาะลึกทั้งในและต่างประเทศ
3. ถ่ายทอดสดสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
4. รายการข่าวประจำสัปดาห์ เพื่อเป็นการขยายผลของข่าวเด่น

นอกจากนี้ยังวางแนวทางในการการผลิตข่าวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การผลิตข่าวป้อนสื่อภายในประเทศ โดยเริ่มปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร พร้อมกับขยายฐานการผลิตให้กระจายไปทั่วประเทศ ภายใต้การบริหารของกองบรรณาธิการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงในส่วนของกองบรรณาธิการส่วนกลางเพื่อดูแลข่าว จะจัดให้มีบุคลากรที่ตรงกับสายงานทั้งทางด้านการเมือง อาชญากรรม เศรษฐกิจ สังคม บันเทิง กีฬา และราชสำนัก และในปี 2539 ได้ขยายทีมงานข่าวจากเดิมซึ่งมีอยู่ 38 ทีม ให้เป็น 60 ทีม และในส่วนของกองบรรณาธิการส่วนภูมิภาค ได้เพิ่มศูนย์ข่าวจากเดิม 3 แห่งเป็น 8 แห่งทั่วประเทศ ดังนี้

ศูนย์ข่าวเดิม จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ข่าวภาคใต้ ที่หาดใหญ่ และเชียงใหม่ ศูนย์ข่าวภาคอีสาน ที่ขอนแก่นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประจำประมาณ 9-10 คน คือ หัวหน้าศูนย์ข่าว 1 คน ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ 1-2 คน ทีมข่าว 1 ทีม (นักข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ)

ศูนย์ข่าวที่เพิ่มขึ้นจากเดิมในปี 2539 เป็น 8 แห่ง ได้แก่

<u>ภาคเหนือ</u>	<u>ภาคใต้</u>	<u>ภาคอีสาน</u>	<u>ภาคตะวันออก</u>	<u>ภาคกลาง</u>
พิษณุโลก	หาดใหญ่	ขอนแก่น	ระยอง	สุพรรณบุรี
	เชียงใหม่	สุราษฎร์ธานี	อุบลราชธานี	

2. การผลิตข่าวป้อนสื่อต่างประเทศ ในปี 2539 ได้ยกฐานะแผนกต่างประเทศขึ้นเป็นกองบรรณาธิการข่าวต่างประเทศ เพื่อผลิตข่าวให้กับสื่อในเครือ และสื่อต่างประเทศ โดยได้ซื้อข่าวจากต่างประเทศจากสำนักข่าวต่าง ๆ จาก REUTER, VISNEWS, UPI, AP, AFP, BISNEWS และได้ทำการผลิตข่าวให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และบริษัท ยูแอนดีไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด เพื่อออกอากาศรายการข่าวทางสถานีวิทยุ

เมื่อมีการนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ได้ส่งผลให้ข่าวช่อง 3 ต้องปรับตัวเองกลายเป็นสำนักข่าว บีบีซี จำกัด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลให้ข่าวช่อง 3 มีการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ระบบใหม่ ส่งผลต่อการนำเสนอข่าวด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวในปี พ.ศ. 2539 ด้วยการขยายช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวมากขึ้น เพิ่มการนำเสนอข่าวสั้นทุกต้นชั่วโมง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และความมุ่งหมายในการดำเนินธุรกิจบริษัทมหาชน โดยการปรับปรุงช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวประจำวันใหม่ จากเดิมที่เคยออกอากาศระหว่าง 18.45-20.15 น. มาเป็นเวลา 18.00-18.30 น. และในช่วงที่สอง ระหว่างเวลา 19.40-20.30 น. นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงการนำเสนอข่าวในทุกช่วงเวลา เช่น ข่าวภาคเช้า ออกอากาศตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.30-9.00 น. ข่าวสั้นทุกต้นชั่วโมง ข่าวภาคเที่ยงเวลา 11.30-12.45 น. นอกจากนี้มีการปรับกลยุทธ์การนำเสนอข่าวใหม่ให้หลากหลายต่อการเลือกรับชม

อย่างไรก็ตามการปรับฝ่ายข่าวให้อยู่ในรูปแบบของสำนักข่าวในช่วงแรกไม่ได้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายข่าวเท่าใดนัก นอกจากการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวของสถานีดังกล่าวและการใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่าเป็นสำนักข่าว บีบีซี เวิลด์ ซึ่งเป็นบริษัทอีกหนึ่งในเครือของบริษัท บีบีซี เวิลด์ แต่ในทางปฏิบัติจริงยังคงเป็นฝ่ายหนึ่งในบริษัทเท่านั้นและทำงานป้อนให้กับสถานีช่อง 3 เหมือนเดิม เนื่องจากว่าในการปฏิบัติงานที่จะให้ครบรูปแบบของสำนักข่าวนั้น

ยังต้องอาศัย Media เพิ่มขึ้น เพื่อที่สำนักข่าวต้องป้อนงานข่าวให้ ดังนั้นโครงการต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในฝ่ายข่าว จึงเป็นเพียงการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ตลาดหุ้น จึงได้กำหนดสื่อต่าง ๆ ให้ครอบคลุมอย่างเต็มรูปแบบเพียงเพื่อต้องการให้บริษัทเข้าสู่ระบบการเป็นมหาชน

การผลักดันองค์กรเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ได้ส่งผลให้ ช่อง 3 เริ่มทำการปรับปรุงการนำเสนอข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและการปรับปรุงเริ่มเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2541 โดยนายประชา มาลินนท์ รักษาการณ้หัวหน้าฝ่ายข่าว เป็นผู้ริเริ่ม

เมื่อพิจารณาความเป็นมาและปฐมหลังของนายประชา มาลินนท์ พบว่าจบการศึกษา ด้านการบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัย บอสตัน ในอเมริกา นอกจากนี้นายประชา มาลินนท์ ยังดำเนินธุรกิจอีกหลายอย่างด้วยกันที่เกี่ยวกับเรื่องของความบันเทิง เช่นบริษัท เอสพี สุกุมิตร ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการสร้างศิลปิน นักร้อง และจำหน่ายเทปเพลง รวมทั้งบริษัทในเครือช่อง 3 อีกมาก ซึ่งเน้นหนักในเรื่องของความบันเทิง เป็นต้นว่า บริษัท ยูแอนดีไอคอร์เปอร์เรชั่น จำกัด ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสถานีวิทยุในคลื่น FM 95.5 105 105.5 และ 99.5 บริษัท ซีวีดี จำกัด เป็นต้น

นายประชา มาลินนท์เติบโตมาจากธุรกิจด้านความบันเทิงเกือบทุกสาขา เมื่อได้มาควบคุมดูแลรับผิดชอบฝ่ายข่าว รายการข่าวต่าง ๆ แม้จะติดตามรายงานสถานการณ์เป็นหลัก แต่ในช่วงนโยบายการนำเสนอข่าวมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการนำเสนอข่าวประเภทซอฟนิวส์ มากยิ่งขึ้นในภาคข่าว 19.30 น. ที่มีชื่อช่วงว่า ช่วงซีพจรข่าว และยังเป็นผู้ริเริ่มให้ฝ่ายข่าวจัดทำรายการ สกู๊ปข่าวต่าง ๆ ที่เน้นการนำเสนอในรูปแบบคอลัมน์ที่มีจุดขายโดยเฉพาะ เช่น รายการ เมืองไทยวันนี้ รายการเศรษฐกิจพอเพียง รายการมองโลก รายการ 3 นาทีทั่วไป รายการทันเหตุการณ์ รายการ 180 วินาทีข่าว และรายการตระเวนข่าว

จากความพยายามในการบริหารงานในรูปแบบของการแสวงหาผลกำไรนั้น ทำให้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ต้องพยายามศึกษาถึงคู่แข่งของช่อง 3 และพยายามปรับปรุงรายการข่าวให้มีผู้ชมสนใจ แยกชิงความเป็นที่ 1 ในการนำเสนอข่าว ด้วยการวิเคราะห์ถึงกลุ่มผู้บริโภคข่าว เพื่อปรับกลยุทธ์ให้ตอบสนองความต้องการของผู้ชม จุดประสงค์เพื่อต้องการหารายได้จากรายการข่าว ดังรายละเอียดที่ได้นำเสนอต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์คู่แข่ง

ถึงแม้ว่านโยบายของผู้บริหารฝ่ายข่าวช่อง 3 ไม่ต้องการแข่งขันชิงดี ชิงเด่นในเรื่องรายการข่าวกับสถานีช่องอื่น ๆ แต่ในทางปฏิบัติฝ่ายข่าวเองก็ต้องการความเป็น 1 ในการนำเสนอข่าว และคู่แข่งที่สำคัญในช่วงนี้ก็คือสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการแข่งขันทางการตลาด ส่วนแบ่งค่าโฆษณาช่วงรายการข่าว ซึ่งช่อง 7 มักมีรายได้จากส่วนแบ่งเป็นที่ 1 ในขณะที่ช่อง 3 เป็นที่ 2 รองจากช่อง 7 ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ทำงานฝ่ายข่าวของช่อง 3 จึงต้องมีความตื่นตัวในเรื่องของการนำเสนอข่าวอยู่เสมอ เพื่อแย่งชิงความเป็นที่ 1 เพราะหมายถึงประชาชนให้การยอมรับ และให้ความนิยมรายการข่าวของช่อง 3 มากที่สุด

การกำเนิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ ITV ทีวีเสรี ทำให้เกิดการแข่งขันในด้านของการนำเสนอข่าวมากขึ้น และมีส่วนทำให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 เกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น เนื่องจาก ITV เป็นสถานีที่เน้นการนำเสนอรายการข่าวและสาระประโยชน์ถึง ร้อยละ 70 ทำให้ ITV มีเวลาในการนำเสนอข่าวได้มากกว่าสถานีอื่น ๆ ในช่วงแรก ๆ ของการนำเสนอรายการข่าวของ ITV ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร แต่หลังจากการปรับปรุงการนำเสนอข่าวในช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้การนำเสนอข่าวของ ITV เริ่มติดตาผู้ชม และได้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายข่าวช่อง 3 คือ ทีมข่าวต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอเพื่อสร้างเอกลักษณ์ใหม่ ๆ ให้กับข่าว ทีมข่าวต้องการช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวมากขึ้น และการปรับปรุงสถานะของผู้ประกาศข่าว ช่อง 3 เพื่อให้ผู้ประกาศมีความรู้ในเรื่องของข่าวให้มากขึ้น

การทำข่าวของสถานีโทรทัศน์ ITV ซึ่งเป็นสถานีแรกที่มีเวลาในการนำเสนอข่าวแทบทุกช่วงเวลา คือมีการนำเสนอข่าวที่มีปริมาณและสัดส่วนมากกว่าและการพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวเกือบตลอดเวลาทำให้ ITV มีรูปแบบการนำเสนอที่แปลกตาออกไปจากสถานีอื่น ทำให้ผู้ชมหันมาให้ความสนใจการนำเสนอข่าวของ ITV และส่งผลให้สถานีโทรทัศน์เกิดการแข่งกันทางด้านกรนำเสนอข่าวมากขึ้นทั้งในแง่ของเนื้อหาสาระ ในแง่ของรูปแบบและวิธีการนำเสนอเพื่อการแข่งขันแย่งชิงกลุ่มผู้ชมให้ได้มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มผู้ชมรายการข่าวมีอยู่อย่างจำกัด

พ.ศ. 2538 เมื่อการแข่งขันทางด้านข่าวสารเริ่มเพิ่มดีกรีความรุนแรงมากขึ้น ทางช่อง 7 พยายามที่จะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสู่ระบบการผลิตข่าวสาร เพื่อสร้างภาพพจน์หน้าจอให้ดูเด่น สร้างความสนใจให้กับผู้ชม ด้วยการลงทุนด้านงบประมาณสั่งซื้อเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นระบบการผลิตกล้องถ่ายภาพในวิถีไกล หรือการยิงสัญญาณภาพข่าวในสถานที่เกิดเหตุด้วยเทคนิคแบบใหม่ที่ใช้เครื่องมือขนาดเล็กทำให้เกิดความคล่องตัวแต่มีประสิทธิภาพสูงสุด

การทุ่มทุนทางด้านเทคโนโลยีในการผลิตข่าวในครั้งนี้ได้สร้างกระแสของการแข่งขันให้กับอีกหลายสถานีที่ต้องลงทุนกันอย่างมโหฬารเพื่อปรับกระบวนการในการผลิตข่าวสารให้ตอบสนองกับกลุ่มคนดูให้ได้มากที่สุด

พ.ศ. 2539 การแข่งขันการนำเสนอรายการข่าวมีความรุนแรงขึ้น เมื่อเกิดสถานีโทรทัศน์ใหม่ที่ชื่อ ไอทีวี ที่มีนโยบายการนำเสนอข่าวถึงร้อยละ 70 และคู่แข่งอย่างสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ที่เน้นการนำเสนอข่าวหนัก HARD NEWS มาตลอด มีการนำเสนอที่หลากหลาย มีอิสระในการนำเสนอ และมีปัจจัยในเรื่องของเวลาเข้ามาอำนวยความสะดวกให้มีเวลาในการนำเสนอข่าวมาก

สถานีโทรทัศน์คู่แข่งรายการข่าวทั้งช่อง 7 ที่เน้นเรื่องความไวในการนำเสนอด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่เน้นคุณภาพและความหลากหลายในการนำเสนอข่าว ทำให้ข่าวช่อง 3 ตันตัวและเริ่มการปรับเปลี่ยนการนำเสนอข่าวบ้าง

“ ปี 39 มีการตื่นตัวในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ สิ่งที่เข้ามามีส่วนช่วยตัดสินใจในการเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอมากที่สุดคือ ไอทีวี เราต้องทำรูปแบบให้แตกต่างจากเขา และหลังจากมีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอ เราก็มีการขยายช่วงเวลาข่าวให้มากขึ้น เนื่องจากไอทีวี มีเวลาในการนำเสนอมากเกือบทั้งวัน” (สำราญ จักรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

การแข่งขันระหว่างสถานีโทรทัศน์ ทำให้ช่อง 3 มีการเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวมากขึ้น รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการนำเสนอข่าวเพื่อแย่งชิงกลุ่มผู้ชม ช่อง 3 เองก็ได้มีการปรับเปลี่ยนการนำเสนอรายการข่าวภาคหลักของสถานี ซึ่งแต่เดิมเคยนำเสนอข่าวภาคหลัก เวลา 19.30 น. มาเป็นช่วงเวลา 18.00-18.30 น. และแยกการนำเสนอข่าวภาคหลักออกเป็น 2 ช่วง คือ เวลา 18.00-18.30 น. และ 19.30-20.10 น. นอกจากการแบ่งช่วงเวลาเพื่อแย่งชิงผู้ชมแล้ว ยังใช้วิธีการดึงดูดความสนใจของผู้ชมด้วยการจัดหมวดหมู่ประเภทของข่าวในการนำเสนออย่างชัดเจน และนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่จับกลุ่มผู้ชมข่าวโดยเฉพาะ

สำหรับช่อง 7 เอง กลับมีความคิดเห็นที่แตกต่าง เมื่อสถานีโทรทัศน์ ITV เกิดขึ้น

“ เราไม่ค่อยกลัว ITV เพราะเรารู้ว่าอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นมาใหม่ ๆ คนมักให้ความสนใจประชาชนชอบสิ่งอะไรที่มันใหม่ แต่ถ้าไม่ได้ตั้งใจประชาชนเขาก็เริ่มเบื่อและถอยออกมาเอง ITV ขณะนั้นเล่นข่าวเจาะ เขามีเวลาทำข่าวเยอะ แต่บุคลากรเขาไม่พร้อมเพราะเขาใหม่ ข่าวที่ออกอากาศไปแล้วจึงต้องมีการออกอากาศซ้ำ คนดูข่าวทั้งวันไม่ได้หกรอก ช่อง 7 เองมีคนทำงานพร้อมศูนย์ข่าวต่างจังหวัดก็มีมากกว่าใคร รวมถึงด้านเทคโนโลยีก็พัฒนาไปมาก การเกิดของITV ช่วยกระตุ้นให้เราตื่นตัวแต่เราไม่กลัว “ (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์ 12 สิงหาคม 2543)

พ.ศ. 2540 ทุกสถานีให้ความสนใจในเรื่องของข่าวเศรษฐกิจ เนื่องจากเกิดภาวะทางด้านเศรษฐกิจในประเทศ ช่อง 3 เองก็เน้นในเรื่องของการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจมากขึ้นจากที่เน้นในเรื่องของการเมือง สำหรับช่อง 7 เองแล้ว มีความเห็นว่า

“ ช่อง 3 เขาเริ่มมีการเล่นข่าวเศรษฐกิจช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งจริง ๆ แล้วทุก ๆ ช่องก็ให้ความสนใจเรื่องนี้เพราะเป็นเรื่องที่ตามกระแส ช่อง 3 มาเล่นข่าวเศรษฐกิจบ้างก็ดี เพราะข่าวการเมืองมันเครียด เศรษฐกิจก็เครียดดูข่าวการเมืองมาก ๆ ยิ่งเครียดเข้าไปใหญ่” (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์ 12 สิงหาคม 2543)

ข่าวช่อง 3 ในช่วงเวลาดังกล่าว มีการนำเสนอข่าวในรูปแบบการสัมภาษณ์สดเรื่องเศรษฐกิจช่วงเวลาข่าวภาคกลางวัน ในส่วนของช่อง 7 เอง ซึ่งมีการนำเสนอข่าวการเศรษฐกิจมาโดยตลอด ก็มีการเพิ่มช่วงเวลาข่าวภาคกลางวันด้วยการนำเสนอข่าวใหม่ใช้ชื่อว่า “FOCUS เศรษฐกิจ” นำเสนอแง่มุมต่าง ๆ ในเรื่องของเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 11.30-12.10 น.

ถึงแม้ว่าช่อง 3 จะพยายามแข่งขันความเป็นที่ 1 ของการนำเสนอข่าวจากคู่แข่งจากช่อง 7 สี แต่ด้วยความที่ ช่อง 7 ครองความเป็นที่ 1 ในการนำเสนอข่าวมาโดยตลอดทำให้ทีมข่าวช่อง 3 ต้องใช้ความพยายามอย่างสูงในการที่จะหาทางปรับเปลี่ยนการนำเสนอเพื่อครองใจผู้ชมและแข่งขันความเป็นหนึ่งของการนำเสนอข่าวบ้าง ความพยายามของทีมข่าวช่อง 3 เริ่มมีผลเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2541

ในส่วนของช่อง 7 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการข่าวภาคค่ำ และมีการแบ่งช่วงเวลาในการนำเสนอออกเป็น 2 ช่วงเช่นกัน และย้ายเวลาการนำเสนอข่าวขึ้นมา จากเวลา 19.30 น. เป็นเวลา 18.00 น. ช่วงแรก และช่วงที่สอง คือเวลา 19.30 น. และเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวภาคเที่ยง

และช่อง 9 มีการเปลี่ยนเวลาในการนำเสนอและเพิ่มเวลาข่าวเช่นเดียวกัน โดยย้ายเวลาข่าว จากเวลา 19.30 น. เป็นเวลา 16.00 น. แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ช่วง คือเวลา 16.00 น. และ 19.00 น.

สำหรับรายการข่าวของ ช่อง 3 ได้เปลี่ยนเวลาการนำเสนอข่าวภาคหลักแบบคร่าว ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 แต่มาเริ่มชัดเจนในปี พ.ศ. 2541 โดยเลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวภาคหลัก จาก 19.30 น. มาเป็นช่วงเวลา 18.00-18.30 น. และมีการแบ่งข่าวออกเป็น 2 ช่วง คือเวลา 18.00-18.30 น. และเวลา 19.30-20.10 น. นอกจากนี้ยังได้มีการเปลี่ยนแปลงเวลาการนำเสนอ

ข่าวในภาคเช้า จากเวลาในการนำเสนอ 15 นาทีเพิ่มเป็น 30 นาที หลังจากนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงเวลาในการนำเสนอข่าวอีกครั้ง โดยเลื่อนเวลาในการนำเสนอข่าวให้เร็วขึ้นอีก เป็นเวลา 17.30 น. และเวลา 19.30 น.

นอกจากการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ITV จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของเวลาในการนำเสนอและการเพิ่มเวลาของรายการข่าวแล้ว สถานีโทรทัศน์สี่กองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นคู่แข่งทางด้านการตลาดก็เกิดความเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

วันที่ 6 มกราคม 2541 มีการปรับปรุงนโยบายข่าวขึ้นใหม่ ถึงแม้ว่านโยบายของฝ่ายข่าว 7 สี เน้นการเสนอข่าวที่น่าสนใจได้รวดเร็วเป็นหัวใจของข่าว 7 สีแล้ว ยังเน้นในเรื่องของเนื้อหาข่าวที่ถูกต้องและเสนอข่าวหลากหลายประเภท เพื่อให้ได้ข่าวที่มีคุณภาพ

วันที่ 1 เมษายน 2541 ช่อง 7 สี มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการข่าวภาคค่ำ และมีการแบ่งช่วงเวลาในการนำเสนอออกเป็น 2 ช่วง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และการแข่งขันการนำเสนอข่าวโทรทัศน์มีความรุนแรงมากขึ้น ทุกช่องจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีงานข่าวมากขึ้น ดังนั้นเรื่องเทคโนโลยีจึงไม่ใช่จุดแข็งของสถานีโทรทัศน์สี่กองทัพบกช่อง 7 อีกต่อไป หากต้องแข่งขันกันในด้านของคุณภาพรายการซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในยุคที่ผู้ชมเป็นผู้เลือกที่จะชมรายการโทรทัศน์

วันที่ 6 กรกฎาคม 2541 ช่อง 7 มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอีก โดยมีการแต่งตั้งผู้จัดการฝ่ายข่าวคนใหม่ คือ นางสุรางค์ เปรมปรีดิ์ ซึ่งมาแทนนายชาติเชื้อ วรรณสูตร และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด นโยบายฝ่ายข่าวของช่อง 7 จึงมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม คือ

- 1.เสนอข่าวด้วยความรวดเร็ว ฉับไว ทันต่อเหตุการณ์
- 2.เน้นความถูกต้อง แม่นยำในสิ่งที่นำเสนอ
- 3.มีความเป็นกลางปราศจากอคติ
- 4.คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และความสนใจของประชาชนเป็นสำคัญ
- 5.ให้มีความหลากหลายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ คือ ให้มีข่าวประเภทต่าง ๆ คละกันไป ทั้งข่าวเศรษฐกิจ การเมือง อาชญากรรม กีฬา ต่างประเทศ และบันเทิง ขณะเดียวกันนอกจากจะเสนอข่าวแล้ว ยังมีรายงานพิเศษ และรายการประจำมานำเสนอด้วย เช่น ข่าวช่วยชาวบ้าน ข่าวคำรณ และสะกิดข่าว

7.เสนอข่าวให้มีแง่มุมที่กว้างขวาง แตกต่างไปจากสื่ออื่น ๆ ขณะเดียวกันก็ให้มีความลึกด้วย

ผลจากงานวิจัยของ ศิริพร วุฒิทวี มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของช่อง 7 ว่า ควรมีการเน้นการนำเสนอข่าวที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับข่าวทุกประเภทใกล้เคียงกัน แต่เป็นการนำเสนอข่าวแบบสั้น ๆ และผลจากการวิจัย ศิริพร ได้ให้ความคิดเห็นว่า ข่าว ช่อง 7 น่าจะมีการนำเสนอข่าววิเคราะห์เจาะลึกให้มากขึ้นโดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจและข่าวการเมือง เนื่องจากกลุ่มผู้ชมในระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงให้ความสนใจต่อข่าว ช่อง 7 น้อย น่าจะมีการปรับปรุงเรื่องการนำเสนอให้มีการเจาะลึกในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น

ข้อมูลข้างต้นพอจะชี้ให้เห็นว่าแนวทางการนำเสนอรายการข่าวของช่อง 7 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยเน้นความไวเป็นหลักและเป็นจุดแข็งของข่าว เนื่องจากช่อง 7 มีเทคโนโลยีในการผลิตข่าวที่ทันสมัยกว่าช่องอื่นเสมอมา แต่ปัจจุบันนโยบายของช่อง 7 เน้นการนำเสนอข่าวให้มีคุณภาพ เน้นความหลากหลายในเนื้อหามากขึ้น

เมื่อข่าวช่อง 7 คู่แข่งตลอดกาลของข่าวช่อง 3 เริ่มต้นตัวในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และ สถานี ITV ก็เริ่มโดนใจผู้ชม ช่อง 3 จึงเริ่มปรับเปลี่ยนกลยุทธ์สร้างข่าวและการนำเสนอที่มีสไตล์เป็นของตัวเอง เนื่องจากมองว่าการนำเสนอข่าวของแต่ละช่องถึงมีการปรับเปลี่ยนกันบ้างแล้ว แต่เนื้อหาข่าวที่นำเสนอทุก ๆ ช่องจะมีความคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันที่การนำเสนอเท่านั้น จากความคิดเห็นของนายกฤษฎา นูเวที รองหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ช่อง 3 ได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจว่า

“ ปัจจุบันเนื้อหาของข่าวแต่ละช่องไม่มีความแตกต่างกัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในแง่เนื้อหาสาระมากนัก ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ฐานของข่าวหรือแหล่งข่าวมาจากที่เดียวกัน เช่นการทำข่าวการเมือง การทำข่าวทำเนียบ นักข่าวทุกช่อง หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ก็วิ่งไปหาแหล่งข่าวนั้นที่เดียวกัน ข่าวก็มีข้อมูลเดียวกันหมด”

“ เนื่องจากเราสู้ ITV ไม่ได้ถ้าเราจะเน้นข่าวหนัก เราก็เปลี่ยนรูปแบบมาเป็นเชิงสังคม ที่นำเสนอข่าวใกล้ชิดกับคนดูมากขึ้น ผู้ชมจะได้ดูข่าวที่ไม่เหมือนกับช่องอื่น เพราะว่าข่าวแต่ละช่องดูแล้วจะคล้าย ๆ กัน ดูช่วงเช้าก็รู้ว่าเย็นเป็นอะไร แต่ช่อง 3 จะไม่เป็นเช่นนั้น ข่าวเช้ากลางวัน เย็น และค่ำจะมีความแตกต่างกัน เรามีการแบ่งกลุ่มคนดู มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจน แต่ละช่วงจึงแตกต่างกัน ” (พรรณทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

เมื่อช่อง 3 มองว่าข่าวทุกช่องถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องเวลาในการนำเสนอแล้ว แต่เนื้อหาข่าวยังคงซ้ำ ๆ กัน เปิดดูช่องไหนก็รู้ว่าอีกช่องต้องนำเสนอเรื่องอะไร ดูข่าวช่วงเช้า กลางวันแล้ว ก็รู้ว่าข่าวช่วงเย็นจะมีอะไร ช่อง 3 จึงได้สร้างสไตล์การทำข่าวขึ้นมา โดยสร้างความแตกต่างของเนื้อหาให้แตกต่างจากช่องอื่น และในข่าวแต่ละภาคก็จะมี การนำเสนอที่แตกต่างกัน โดยกำหนดให้ข่าวภาคเช้าเป็นข่าวเบา ๆ โดยเจาะจงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและผู้หญิง และยกเลิกการทำข่าวที่นำเอาข่าวเมื่อวานหรือข่าวค้างคินมาออกในช่วงเช้า ส่วนข่าวภาคเที่ยง เน้นความสดของเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น โดยใช้รถถ่ายทอดสดเข้าไปมีส่วนในการนำเสนอด้วยการรายงานสดจากแหล่งข่าวเข้ามายังสถานีเพื่อออกอากาศสด และเนื้อหาข่าวจะเน้นไปในเรื่องของรัฐบาล การเมือง การประชุมคณะรัฐมนตรี ข่าวภาคเย็นคือช่วงเวลา 17.30 น. เป็นการนำเสนอข่าวสรุปสถานการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น ในลักษณะการนำเสนอแบบ HARD NEWS คล้าย ๆ ข่าวรูปแบบเดิม และข่าวภาคค่ำ เวลา 19.30 น. เป็นข่าวแบบ SOFT NEWS เน้นการนำเสนอข่าวแบบง่าย ๆ ในลักษณะของการให้ความรู้ และเนื้อหาหนักไปในทางข่าวสังคม ตามนโยบายใหม่ “ชี้นำสังคมในเชิงสร้างสรรค์”

จากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอที่เน้นการนำเสนอข่าวถึงบ้านถึงนั้น ส่งผลให้คู่แข่งตลอดกาลอย่างช่อง 7 มีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของช่อง 3 และจากคำสัมภาษณ์ของนายสุทธิ จงเจียมจิตร หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ช่อง 7 มีความเห็นในเรื่องรูปแบบการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ดังกล่าวว่า

“ ช่องที่เราแข่งอยู่ขณะนี้คือ ช่อง 3 ช่วงนี้เขามีการเปลี่ยนแปลงและแรงทางด้านข่าวความน่ากลัวของช่อง 3 ที่เปลี่ยนแปลงคือ มีการเลื่อนเวลาข่าวเป็น 17.30 น. ซึ่งข่าวช่อง 7 เสนอได้เร็วสุดคือ 18.00 น. ซึ่งข่าวช่อง 3 แยงคนดูไปแล้ว และในช่วงที่ช่อง 7 เสนอข่าวเวลา 18.00 น. ช่อง 3 เป็นเวลาของละครคนดูก็ไปดูละคร เขาเอาบันเทิงวางประกบข่าวไว้หมด เมื่อเขามีการเปลี่ยนเราก็ต้องปรับ...ส่วนข่าวช่อง 3 ที่มีการเปลี่ยนแปลงมองว่าเขาทิ้งหัวใจสำคัญของข่าวที่ต้องให้ประโยชน์และคุณค่ากับผู้ชม ความขลังของข่าวมันหมดไป ทุกวันนี้ข่าวเขาคู่นาวาย มีเมืองไทยวันนี้ ที่ทำเป็นแบบละครตลก มีเก็บตกที่คล้ายสะเก็ดข่าวของเราก็ออกแบบตลก มีการ์ตูน และมีคำคมที่ให้คนดูเขียนกลอนที่ไม่ถูกตามลักษณะของการแต่งกลอนเข้ามา เขาเริ่มเสนอข่าวที่แตกต่างไปจากช่อง 7 อย่างมาก แต่มองไม่ออกว่าวัตถุประสงค์ต้องการอะไร อย่างช่อง 7 เองต้องเสนอข่าวที่ให้สาระต่อคนดู คนดูแล้วต้องได้ประโยชน์จากข่าวของเรา ไม่ใช่ดูเพื่อความสนุกเพราะมันเป็นข่าว”

คู่แข่งของข่าวช่อง 3 นอกจากจะเป็นช่อง 7 แล้ว ยังมีรายการประเภทวาไรตี้ จากช่องอื่นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะข่าวภาคเช้า ซึ่งเวลาการนำเสนอข่าวไปตรงกับรายการอื่น ที่ไม่

ใช้ข่าว แต่เป็นรายการประเภทการสนทนา สารระเบา ๆ เน้นความบันเทิงหรือนำเสนอเรื่องราวที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกเพลิดเพลิน สนาย ๆ เช่น รายการบ้านเลขที่ 5 ช่อง 5 รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ช่อง 7 ข่าวภาคเช้าซึ่งมองเห็นกลุ่มผู้ชมแล้วว่าเป็นผู้หญิงจึงปรับเปลี่ยนการนำเสนอตั้งกล่าวเป็นการเอาใจกลุ่มแม่บ้านมากขึ้น โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าวภาคเช้าที่แต่ก่อนนำเอาข่าวเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป ที่เหลือของเมื่อวานมาออกอากาศ มาปรับเปลี่ยนเป็นการนำเสนอข่าวที่เบา ๆ และสนุกสนานขึ้น ในรูปแบบของคอลัมน์ และสื่อบันเทิงต่าง ๆ พร้อมทั้งเน้นการให้ประโยชน์แก่ผู้ชมกลุ่มแม่บ้านและผู้หญิงที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

การแข่งขันดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเวลาในการนำเสนอข่าว คือ มีการเพิ่มช่วงเวลาและให้เวลาในการนำเสนอข่าวให้เร็วขึ้นเพื่อต้องการรายงานข่าวให้ผู้ชมได้รับรู้เหตุการณ์ได้เร็วกว่าช่องอื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้เน้นการรายงานข่าวในรูปแบบของการรายงานสด และ เพิ่ม Scoop ข่าวให้มากขึ้น

และการแข่งขันของการนำเสนอรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงถึงเวลาในการนำเสนอข่าว โดยจะเห็นว่าแต่ละสถานีมีการเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวมากขึ้น และมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการนำเสนอข่าวเพื่อแย่งชิงกลุ่มผู้ชม โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งรายการข่าวของช่อง 5 เป็นสถานีแรกที่มีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวจากเวลา 19.30 น. มาอยู่ที่เวลา 17.30 น. นอกจากนี้จะมีการเลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวให้เร็วขึ้นแล้วยังมีการแบ่งข่าวออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ เวลา 17.30 น. และ เวลา 19.30 น. การเปลี่ยนช่วงเวลาให้เร็วขึ้นเนื่องจากช่อง 5 ต้องการรายงานข่าวให้ผู้ชมได้รับรู้เหตุการณ์บ้านเมืองได้เร็วกว่าช่องอื่น ๆ

การวิเคราะห์คู่แข่งขั้นนั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการนำเสนอรายการข่าว ก็คือการแข่งขันที่มีผู้ชมชมรายการข่าวมากขึ้น มีเรตติ้งสูง ดังนั้นช่อง 3 จึงพยายามวิเคราะห์ถึงกลุ่มผู้บริโภคที่มีความสนใจข่าวประเภทใด ช่วงเวลาใด มีรูปแบบการนำเสนอแบบใด

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ทำให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ต้องการวิเคราะห์ทางด้านคู่แข่งขั้น เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวให้แตกต่างไปจากคู่แข่ง จุดประสงค์เพื่อต้องการที่จะขายข่าวให้ได้ เช่นเดียวกับรายการประเภทบันเทิง ปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลไปสู่การวิเคราะห์กลุ่มผู้ชม เพื่อปรับกลยุทธ์ให้รายการข่าวตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งทำให้การหารายได้จากการขายโฆษณาตรงกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น ซึ่งรายการข่าวของช่อง 3 ได้นำผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมและนำมาปรับเปลี่ยนการนำเสนอข่าว ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์กลุ่มผู้บริโภค

รายการข่าวทางหน้าจอโทรทัศน์นั้น ทุกสถานีต่างก็แข่งกันนำเสนอข่าวสารไปยังกลุ่มผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ทุกสถานีได้ใช้ความพยายามที่จะช่วงชิงผู้บริโภคมาเป็นฐานในการผลิตให้มากที่สุด สงครามการแย่งชิงผู้บริโภคจึงเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและได้เพิ่มความรุนแรงขึ้นอย่างเข้มข้น

ข่าวช่อง 3 ก็มุ่งเน้นที่จะผลิตรายการข่าวให้ออกมาตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างครบถ้วน และให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อแย่งชิงกลุ่มผู้บริโภคเช่นกัน โดยมีการวิเคราะห์ถึงกลุ่มผู้ชมว่าผู้ชมสนใจในการชมข่าวแต่ละครั้งใช้เวลาเท่าใด

“เรามีการวิเคราะห์ผู้บริโภคข่าว ว่าผู้ชมนั้นมีความสนใจที่จะชมข่าวในแต่ละครั้งใช้เวลาเท่าใด สนใจดูข่าวภายในหนึ่งชั่วโมงหรือชั่วโมงกว่า ปรากฏว่าคนมีจุดสนใจในการดูข่าวเพียงแค่ครึ่งชั่วโมง ไม่มีทางที่จะนั่งเฝ้าหน้าจอเพื่อดูข่าวถึงชั่วโมงติดต่อกัน ดังนั้นถ้าเรานำเสนอข่าวติดต่อกันรวดเดียวหนึ่งชั่วโมงก็จะเป็นการสูญเสีย เราจึงใช้วิธีการแบ่งข่าวออกเป็น 2 ช่วง ซึ่งเป็นวิธีทางการตลาดด้วย คือจะให้ผู้ชมกลับมาดูอีกครั้งในรูปแบบที่ไม่ซ้ำใคร และไม่ต้องนั่งทนดูข่าวหนัก ๆ เป็นเวลายาวนาน เราใช้เวลาข่าวน้อยลง เพราะรู้แล้วว่าคนดูต้องการเวลาข่าวนั้น ช่อง 3 เริ่มเห็นคนดูสำคัญแล้ว” (พรรณทิพย์ กลกิจ, สัมภาษณ์ 4 เมษายน 2543)

“ถ้าการแข่งขันในเรื่องของคนดูยังไม่ชัดเจน ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าคนดูข่าวเป็นคนกลุ่มใด ซึ่งจะมีผลไปถึงโฆษณา บริษัทโฆษณายังตัดสินใจชัดเจนไม่ได้ว่าจะเลือกลงโฆษณาช่วงไหน แต่ถ้าหากเราสามารถทำข่าวให้เหมาะกับกลุ่มคนดู เช่น ช่วงเช้าเป็นข่าวของแม่บ้าน ของผู้หญิง ก็จะสามารถเลือกลงโฆษณาชัดเจนขึ้นว่าสินค้าประเภทที่ผู้หญิงใช้ ผู้หญิงชอบจะต้องนำมาลงในช่วงเช้า” (กฤษฎา นุเวที, สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2543)

ความต้องการนำเสนอข่าวให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการโทรทัศน์จึงเกิดขึ้นอีกครั้ง และการนำเสนอในแต่ละช่วงต้องตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่บริโภคข่าว โดยนายสำราญ จัตรีโท ได้กล่าวถึงการวางกลุ่มเป้าหมายในการนำเสนอข่าวแต่ละช่วงว่า “เป้าหมายการทำงานข่าวเป็นธุรกิจ จึงต้องมีการนำเสนอข่าวให้ตรงกับคนดูเพื่อหวังผลด้านโฆษณา เราเปลี่ยนแปลงข่าวเช้าให้ออกในเชิงสังคม และเบาสบายเพราะคนดูส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้าน ตอนเที่ยงเราเน้นข่าวหนัก เพราะผู้บริโภคคือนักธุรกิจ และเราเน้นการนำเสนอแบบสด ๆ ด้วยการนำรถ OB ออกไปถ่ายรายงานสด ๆ คนดูข่าวหนัก ๆ คือคนทำงาน ตอนเย็นคน

เลิกงาน เราก็เน้นการนำเสนอข่าวแบบบันเทิงเสริมความรู้เพิ่มเติมในขณะที่ช่องอื่นเขาไม่มี และข่าวเย็นจะเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นเริ่มเพิ่มขึ้นเพราะติดการนำเสนอข่าวของเราที่สามารถดูได้ทุกกลุ่ม”

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวภาคเช้าเกิดขึ้น เมื่อฝ่ายข่าวช่อง 3 พบว่าการนำเสนอรายการข่าวช่วงเช้าที่ผ่านมา นั้น ไม่ตอบสนองกับกลุ่มผู้บริโภคเท่าที่ควร เนื่องจาก การนำเสนอที่ผ่านมาได้ใช้วิธีการรายงานข่าวเช้า ด้วยการรายงานสถานการณ์ข่าวที่เกิดขึ้นของเมื่อคืนวาน และไม่มีเวลาในการออกอากาศมานำเสนอในช่วงเช้า และรายงานเหตุการณ์ความคืบหน้าต่อเนื่อง บางครั้งได้นำเอาเทปรายการที่ไม่ได้ออกอากาศเมื่อวานมาออกอากาศในตอนเช้า ข่าวภาคเช้าของช่อง 3 ที่ผ่านมามีได้ว่าถูกมองข้ามที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงให้แตกต่างจากช่องอื่น ทำให้รายได้จากการโฆษณาของข่าวในช่วงเช้าไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ชม

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการสำรวจความนิยมกลุ่มผู้ชมรายการข่าว เพื่อสร้างเนื้อหา และการนำเสนอให้ถูกกลุ่มเป้าหมาย โดยทีมงานข่าวภาคเช้าของช่อง 3 ได้มีการสำรวจพฤติกรรม ของผู้ชม พบว่า

1. ประเภทของกลุ่มผู้ชมที่รับชมรายการข่าวภาคเช้า ช่อง 3 มากที่สุด อันดับแรก ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน อันดับที่สอง ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว อันดับที่สาม ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ผู้ว่างงาน อันดับที่ยี่ ได้แก่ กลุ่มคนทำงาน อันดับที่ยี่ห้า ได้แก่ กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข่าวที่นำเสนอ

2. สิ่งที่กลุ่มผู้ชมสนใจชม มักต้องการดูเรื่องราวที่เป็นสาระเบา ๆ สนุกสนาน เพลิดเพลิน หรือข่าวที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัว ข่าวที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อผู้ชม โดยเรียงลำดับความสนใจของเนื้อหา ดังนี้

- แนะนำอาชีพ ,การหารายได้พิเศษ,การทำอาชีพเสริม
- เรื่องราวแปลก ๆ
- การดูแลสุขภาพสุขภาพ
- แหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่กินอาหาร
- เรื่องเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น วิธีทำให้เรียนเก่ง, แนะนำโรงเรียนหรือสถานที่สอนความสามารถพิเศษแก่เด็ก
- แฟชั่น ความสวยความงาม
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

จากการวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมดังกล่าว เป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของข่าว ซึ่งต้องสร้างรูปแบบและวิธีการนำเสนอขึ้นมาใหม่ การปรับปรุงรายการเช้านี้ที่ช่อง 3 ช่วงข่าวภาคเช้า

กองบรรณาธิการมีนโยบายในการปรับปรุงข่าวภาคเช้า โดยให้เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2541 ในลักษณะของวาไรตี้ข่าว ซึ่งจะประกอบด้วยการสรุปข่าวในรอบ 24 ชั่วโมง ข่าวต่างประเทศที่ส่งมาใหม่เน้นข่าวเบา ๆ มีสีสัน สก๊อปข่าวในประเด็นของ Talk of the town สก๊อปเรื่องแปลก ๆ และปิดท้ายข่าวด้วยเกร็ดความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรร

ข่าวภาคกลางวันช่อง 3 พบว่าผู้ที่บริโภคข่าวในช่วงเวลาดังกล่าวมักเป็นคนวัยทำงาน ซึ่งคนกลุ่มนี้ต้องการบริโภคข่าวสารในลักษณะของข้อมูลข่าว และเป็นข่าวประเภท Hard News ข่าวภาคกลางวันของช่อง 3 ซึ่งนำเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าวอยู่แล้วจึงไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในการนำเสนอ แต่เปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้เป็นข่าวที่สดมากขึ้น ด้วยการใช้รถ OB ออกไปถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกสถานที่และรายงานกลับเข้ามายังห้องส่ง ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาในข่าวภาคกลางวันยังเป็นเนื้อหาที่หนัก เช่นการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมืองต่าง

ข่าวภาคเย็นช่วงที่สอง ฝ่ายข่าวช่อง 3 พบว่าผู้ที่บริโภคข่าวคือคนทุกวัย ๆ ที่กลับมาถึงบ้านแล้วพร้อมที่จะดูข่าว ช่อง 3 จึงเน้นการนำเสนอข่าวในช่วงเย็นให้เป็นลักษณะที่นำเสนอแบบง่าย ๆ คนทุกวัยสามารถดูแล้วเข้าใจประกอบกับสภาวะทางสังคมเรื่องเศรษฐกิจทำให้ประชาชนอยู่ในความตึงเครียด การนำเสนอข่าวจึงออกมาในลักษณะกึ่งบันเทิง

ผลจากการสำรวจพฤติกรรมผู้ชมทำให้ทีมข่าวช่อง 3 ค้นพบวิธีการนำเสนอข่าวในช่วงเวลาใหม่ได้ว่า

1. วิธีการนำเสนอข่าวก่อนใคร คือการเลือกเวลาในการนำเสนอให้เร็วขึ้นเป็นเวลา 18.00 น. ตามนโยบาย
2. วิธีหันความสนใจของผู้ชม ด้วยการทำ HEADLINE NEWS ก่อนการนำเสนอเนื้อหาข่าวจริง เพื่อเป็นการประกาศให้ผู้ชมรู้ว่าวันนี้จะมีข่าวอะไร และใช้เพลงประกอบที่เร้าใจเข้ามาช่วยเสริม

การวิเคราะห์กลุ่มผู้บริโภคว่าของช่อง 3 นั้นเกิดจากการเริ่มหันมาให้ความสนใจกับบทบาทของผู้ชมรายการข่าวอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. 2539 โดยเริ่มมาจากนโยบายของผู้บริหารที่ต้องการปรับเปลี่ยนเวลาการนำเสนอข่าวให้เร็วขึ้น จากเวลา 19.00 น. เป็นเวลา 18.00 น.

อุปสรรคที่สำคัญสำหรับการเลื่อนเวลาข่าวขึ้นมานั้น คือ ผู้ชม เนื่องจากขณะนั้นพฤติกรรมการบริโภคข่าวของผู้ชมคือเวลา 19.00 หรือ 19.30 น. ปัญหาคือทำอย่างไรถึงจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ชมให้มาชมข่าวในเวลา 18.00 น. ตามนโยบายเลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวใหม่

“ ธรรมชาติการดูข่าวของคนไทยในช่วงนั้นคือเวลา หนึ่งทุ่มหรือทุ่มครึ่ง ซึ่งเป็นเหมือนประเพณีปฏิบัติของคนไทยว่าเวลานั้นคือเวลาของข่าว ความลำบากใจอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรให้คนหันมาดูข่าวในช่วงเวลา 18.00 น.ได้ ” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

ดูเหมือนว่าปัญหาความลำบากใจของหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติเริ่มจะคลี่คลายลงได้บ้าง เมื่อใช้วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการออกสำรวจพฤติกรรมของผู้ชม จากการสำรวจพบว่า ในเวลา 18.00 น. ซึ่งเป็นเวลาการนำเสนอข่าวใหม่ของช่อง 3 ผู้ชมมักจะมีกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ โดยเรียงลำดับได้ว่า อันดับหนึ่ง ผู้ชมมักจะอยู่กับบ้านทำกิจกรรมอยู่ที่บ้าน เช่น รดน้ำต้นไม้ เตรียมทำอาหารเย็น หรือคุยกับเพื่อนบ้าน อันดับสองดูแลซึ่งเพิ่งกลับมาจากโรงเรียน อันดับสามดูโทรทัศน์พร้อมกับทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปด้วย เช่นรับประทานอาหารเช้าพร้อมกับดูโทรทัศน์ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว จะทำให้ความสนใจที่จะดูโทรทัศน์น้อยลง อันดับต่อมาคืออยู่ในระหว่างการเดินทางกลับบ้าน

แต่การสำรวจยังไม่เป็นที่น่าพอใจเมื่อทีมงานสำรวจยังคงค้นหาคำตอบไม่ได้ว่าจะทำอย่างไรให้ผู้ชมที่มีพฤติกรรมดังกล่าวหันมาดูรายการข่าวได้จนกระทั่งทีมสำรวจได้พบคำตอบจากพฤติกรรมของผู้ชมกลุ่มใหม่ และจากปัญหาที่ค้างคาใจว่าทำไมนโยบายใหม่ต้องให้เลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวขึ้นมาให้เร็วขึ้นก็พบคำตอบเช่นเดียวกัน

“ เราไปเจอสภากาแฟของชาวบ้านเขาจะคุยเรื่องข่าวสารบ้านเมืองกัน และจะมีผู้นำในกลุ่มที่สามารถคุยอะไรได้ทุกอย่าง สามารถตอบคำถามจากเพื่อนร่วมกลุ่มได้และโต้แย้งถกเถียงได้ทุกประเด็น เราจึงเข้าไปสอบถามว่าทำไมเขาจึงเป็นที่ชื่นชอบของคนในสภากาแฟ เขาบอกกว่าที่เขาทำได้ เพราะเขารับรู้ข่าวสารก่อนใครเพื่อนจากการฟังวิทยุ นั่นเป็นเพราะว่าการที่เขารับรู้ข่าวสารก่อนใคร เขาจึงสามารถนำมาเล่านำมาคุยโวได้ เราจึงได้คำตอบจากตรงนี้ว่า ยุทธวิธีการนำเสนอข่าวช่วงเวลาใหม่ คือ ยุทธวิธีที่เราจะต้องนำเสนอข่าวก่อนใครเพื่อน เสนอข่าวก่อนได้เปรียบ ” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

เมื่อทีมงานสำรวจได้พบคำตอบว่าเวลา 18.00 น. เป็นเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าวก่อนใคร แต่จะทำอย่างไรจะดึงความสนใจของผู้ชมให้หันมาชมข่าวในช่วงเวลานี้ได้

“ตามต่างจังหวัดที่มีการโฆษณาหาเสียง ด้วยการใช้รถกระจายเสียงที่คู่อีกที่ทกรีกโครม มีการตีฆ้องร้องป่าว จึงคิดว่าวิธีการนี้น่าจะนำมาใช้ได้...ก็คือการทำอีกที่ทกรีกโครมเข้าไว้เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชม” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ 13 กันยายน 2542)

หลังจากการเลื่อนเวลาข่าวมาเป็นช่วงเวลา 18.00 น. ได้ไม่นานนัก ก็มีการเลื่อนเวลาข่าวให้เร็วขึ้นอีกครั้งชั่วโมง เป็นเวลา 17.30 น. เพื่อที่จะได้นำเสนอข่าวสู่สายตาของผู้ชมได้ก่อนใคร และจากการสำรวจกลุ่มผู้ชมดังกล่าวทำให้การนำเสนอข่าวช่อง 3 มีการปรับปรุงตลอดมาจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอข่าวที่แตกต่างจากการนำเสนอข่าวในปีก่อน ๆ อย่างสิ้นเชิง และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเริ่มลงตัวและประสบผลสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2541 ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอแล้ว ยังเน้นให้ผู้ที่เป็นผู้นำเสนอรายการข่าว ประจำคอลัมน์ข่าวในแต่ละช่วงโดยยึดเป็นเอกลักษณ์ของช่วงรายการว่าถ้าเห็นหน้าผู้นำเสนอคนนี้ ต้องรู้ว่าเป็นการนำเสนอข่าวในคอลัมน์ใด ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ในแต่ละช่วงรายการข่าวนี้จะเน้นผู้ที่มีหน้าตาและบุคลิกที่ดีด้วย "การอ่านข่าวมักจะเหมือนๆ กันทุกช่อง เราสามารถดึงผู้ชมได้จากผู้ประกาศที่หน้าตาดี เพราะ คนไทยชอบดูคนสวยงาม และหากช่อง 3 มีผู้ประกาศหน้าตาดี คนดูที่ก็จะมาดูผู้ประกาศของเรา"

"จากนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาของรายการข่าว ที่เน้นการนำเสนอรายการข่าวถึงรายการบันเทิง โดยไม่นำเสนอข่าวที่หนักเกินไป ทางสถานีจึงต้องการผู้ประกาศข่าวที่มีบุคลิกแบบเป็นกันเอง และมีความสนุกสนาน ซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงที่นายสุทธิพงศ์ ทัดพิทักษ์กุล มีความต้องการที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกาศข่าวช่อง 3 ประกอบกับภาพลักษณ์และบุคลิกที่ลงตัวกับการนำเสนอข่าวรูปแบบใหม่นายสุทธิพงศ์จึงได้เป็นผู้ประกาศข่าวภาค 19.30 น. ให้กับสถานี" (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2541)

นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวช่อง 3 จากที่เคยผู้ประกาศที่เน้นความสวยงามเพื่อดึงดูดผู้ชม นายสารัญ ฉัตรโท หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 ได้วางนโยบายใหม่ คือ ให้ผู้ประกาศทุกคนต้องลงมือทำข่าวและสื่อบริษัทต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตั้งแต่หาข่าว ออกทำข่าวเอง เขียนบท ติดต่อข่าวและอ่านเองด้วย การรายงานข่าวที่แตกต่างไปจากเดิมคือ เมื่อก่อนผู้ประกาศเป็นผู้อ่านข่าวที่ผู้สื่อข่าวไปทำมา ซึ่งผู้ประกาศอาจไม่เข้าใจในเนื้อหาของข่าวเท่ากับผู้สื่อข่าวที่ออกไปทำข่าวมาด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวได้แสดงความสามารถ

เนื่องจากช่อง 3 เห็นว่าผู้ประกาศข่าวเป็นกลไกสำคัญของรายการข่าว เพราะเป็นผู้นำเสนอเรื่องราวข่าวต่าง ๆ ที่ทีมงานข่าวช่อง 3 เป็นผู้ทำ ถ้าผู้ประกาศนำเสนอไม่น่าสนใจ ไม่มีความเข้าใจในข่าวที่นำมาเสนอก็ถือว่าข่าวนั้นล้มเหลว ไม่มีความน่าสนใจ ดังนั้นการที่ผู้ประกาศข่าวได้ลงมาคลุกคลีกับข่าวและทำข่าวเอง แทนการเป็นผู้คอยอ่านข่าวอย่างเดียวจะทำให้ผู้

ประกาศข่าวมีความเข้าใจในข่าว นอกจากนี้ยังให้ผู้ประกาศข่าวติดตามสถานการณ์ข่าวประจำวันที่เกิดขึ้น และมีการทดสอบเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องของข่าวเพื่อให้ผู้ประกาศข่าวมีความรู้เรื่องข่าวมากขึ้นและเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น

2. ปัจจัยด้านการเมือง

เมื่อเวลาผ่านมากความเข้มงวดของกฎระเบียบต่าง ๆ จากรัฐก็เริ่มผ่อนคลายลง แต่ด้วยความที่ช่อง 3 ได้รับความกดดันจากรัฐบาล ต้องจ่ายค่าสัมปทานเกือบ 2000 ล้านบาทในรอบ 10 ปี ไม่รวมผลประโยชน์ที่จะต้องให้รัฐอีกเฉลี่ยปีละ 20 ล้านบาท และต้องต่อสัญญาในการดำเนินกิจการโทรทัศน์กับรัฐต่อไปอีกจึงทำให้เกิดความเกรงกลัวต่ออำนาจรัฐ เพราะถ้าหากมีปากเสียงอาจมีปัญหาไม่ได้ต่อสัญญา จึงไม่กล้าเสี่ยงในเรื่องของข่าว จนในบางครั้งผู้บริหารสถานีต้องออกปากเตือนกองบรรณาธิการข่าวว่า

“ ตอนนี้ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ควบคุมเราเหมือนเมื่อก่อนแล้ว แต่เราก็กังวลใจอะไรไม่ได้ไม่ว่าเราจะโดนอีกเมื่อไหร่ ทางที่ดี ผมว่าเราพยายามปกป้องตัวเองไว้ก่อน อะไรที่เราไม่ไปและไปยุ่งได้ก็จะดี ถ้าทำให้เขาเดือดร้อน แล้วจะลำบากกันทั้งสถานี ข่าวการเมืองมัน Sensitive มากอย่างเราเคยทำรายการล้อเลียนนักการเมืองก็ต้องเลิกกันไป มันไม่คุ้มแม้คนจะชอบดู แต่ถ้านักการเมืองเขาไม่ชอบมันก็จะมมีปัญหา ผมว่าเราเสนอข่าวการเมืองกันน้อยหน่อย บันเทิงมากหน่อยปลอดภัยกว่า ” (ประวิทย์ มาลีนนท์, อ้างใน สนมพร ฉิมเฉลิม, 2541 : 296)

ในช่วง พ.ศ. 2541-2542 นี้ สื่อมวลชนเริ่มมีเสรีภาพมากยิ่งขึ้น ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์สื่อมวลชนมากขึ้น สภาวะที่สังคมต้องการรับรู้ข่าวสารอย่างละเอียดและเจาะลึกมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลก็ผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ ในการควบคุมสื่อโทรทัศน์แล้ว ทำให้สถานีเริ่มที่จะกล้านำเสนอข่าวที่มีความขัดแย้งออกมาได้บ้าง ดังนั้นการนำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วงนี้ ปัจจัยจากกฎระเบียบของรัฐ ไม่ค่อยมีบทบาทต่อการนำเสนอข่าวเท่าใด แต่ถึงอย่างไรการนำเสนอก็ต้องสนองตอบนโยบายของรัฐเนื่องจากช่อง 3 มี อ.ส.ม.ท. พ่วงท้ายอยู่ ก็ทำให้ฝ่ายข่าวเองต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าวที่ไม่ให้มีผลกระทบต่อความมั่นคง และต่อนโยบายของรัฐ

จากปัจจัยทางด้านการเมือง จึงทำให้การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในช่วง ปี พ.ศ. 2541-2542 มีการเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าวในลักษณะของ Hard News ที่เคยเน้นการนำเสนอข่าวด้านการเมือง มาเป็นข่าวในลักษณะ Soft News และเนื้อหาข่าวก็เปลี่ยนไปในลักษณะของการเน้นข่าวเพื่อสังคมและสร้างสรรค์สังคม ภายใต้ต้นนโยบาย ชี้นำสังคมในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาจากการจัดการของผู้บริหารในฝ่ายข่าวที่ต้องการนำเสนอข่าวให้มีลักษณะที่ม่นวนล้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อฝ่ายใด

จากการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอข่าวของช่อง 3 พบว่าการนำเสนอข่าวตั้งแต่ปี 2529-2540 ช่อง 3 ไม่มีการพัฒนาการด้านข่าว ส่วนใหญ่มีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าวในแต่ละช่วงของผู้บริหารฝ่ายข่าว ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้การนำเสนอข่าวในช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีพัฒนาการ มี 3 ปัจจัยด้วยกันคือ (1.) ช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ (2) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาล และผู้มีอำนาจทางการเมือง และ (3) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในฝ่ายข่าว ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากปัจจัยในข้อที่ 1 และข้อที่ 2

เนื่องจากเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ จึงให้ความสนใจกับรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานี เช่นรายการประเภทบันเทิง และไม่ค่อยให้ความสนใจกับรายการข่าวเท่าที่ควร ประกอบกับกฎ ระเบียบของภาครัฐ และผู้มีอำนาจทางการเมืองสร้างแรงกดดันให้กับการนำเสนอข่าว เมื่อเห็นว่าการนำเสนอข่าวมีอุปสรรคในการนำเสนอมากและเป็นรายการที่ทำรายได้น้อย รายการข่าวที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงการปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาเท่านั้น และผลกระทบจากปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ฝ่ายข่าวเกิดการปรับเปลี่ยนผู้บริหารฝ่ายข่าวบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์รายการข่าวได้ภายในระยะเวลาที่บริหารงานอยู่

การเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในปี 2541-2542 นี้ มีการผสมผสานในเรื่องของความบันเทิงและข่าวสาร เนื่องจาก (1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และ (2) ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้องค์กรธุรกิจอย่างช่อง 3 ต้องหาวิธีการแข่งขันการนำเสนอที่มีจุดขายแตกต่างไปจากสถานีอื่นๆ นอกจากนั้นยังมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการให้ความสนใจในคู่แข่ง และกลุ่มผู้ชม เนื่องจากช่อง 3 ต้องการทำการข่าวให้เป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้กับสถานีดังนั้นจึงต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรายการข่าวให้เป็นที่ถูกใจของผู้ชม ให้มีเรตติ้งสูง และต้องช่วงชิงกลุ่มผู้ชมจากสถานีอื่นๆ การทำให้รายการข่าวเป็นที่สนใจเหมือนอย่างรายการบันเทิง ช่อง 3 จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการนำเสนอข่าวขึ้นใหม่ ด้วยการนำเสนอข่าวแบบ Soft News ลดความเข้มและความตูดันในเนื้อหา และจะหันมาเน้นความเป็นกันเอง และการใช้ลูกเล่นของผู้ประกาศข่าวเพื่อสร้างความน่าสนใจและสร้างจุดขายให้แต่ละช่วงของข่าว นอกจากนี้จากปัจจัยด้านการเมืองทำให้ช่อง 3 หลีกเลี่ยงที่จะเน้นการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นหลักอย่างที่ผ่านมาโดยหันไปให้ความสนใจต่อข่าวสังคมมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. จากปี พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นปีที่ช่อง 3 ต้องเริ่มการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ใหม่ด้วยตนเองอีกครั้ง หลังจากแยกการนำเสนอข่าวร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และมีการนำเสนอข่าวโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้องต่อการนำเสนอข่าวนั้น จากความต้องการที่จะทราบถึงความเป็นไปในพัฒนาการการนำเสนอข่าวของช่อง 3 จึงได้เกิดการศึกษาวิจัยเรื่อง "พัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2542" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในระหว่างปี พ.ศ. 2529-2542
2. เพื่อศึกษาถึงจุดเริ่มต้น ความเป็นมา ตลอดจนพัฒนาการการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในระหว่างปี พ.ศ. 2529-2542

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวของช่อง 3 ในช่วงเวลาต่าง ๆ รวมทั้งการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ และใช้แนวคิดองค์กรสื่อสารมวลชนเป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์งานวิจัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2540 นั้น ไม่มีพัฒนาการการนำเสนอข่าว การนำเสนอข่าวมีลักษณะที่เป็นแบบเดิม ๆ คือการเน้นเนื้อหาข่าวทางด้านการเมืองเป็นหลักในลักษณะของข่าวประเภท Hard News และนำเสนอในรูปแบบของการสัมภาษณ์เป็นหลัก ซึ่งการนำเสนอข่าวดังกล่าวมีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอบ้างในแต่ละช่วงของผู้บริหารฝ่ายข่าว แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด การนำเสนอข่าวที่ผ่านมาเป็นเพียงแต่การนำเสนอที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ส่วนใหญ่เป็นเพียงการเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าว ซึ่งสาเหตุที่ทำให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ไม่มีพัฒนาการ เป็นเพราะปัจจัยสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ

จากการที่ช่อง 3 มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรเป็นรูปแบบองค์กรธุรกิจเอกชน สถานีฯ เป็นผู้บริหารจัดการคืนความถี่ โดยมีความร่วมมือทางธุรกิจกับผู้ประกอบการร่วม และมีการบริหารจัดการด้านรายการและรายได้ในหลายลักษณะ คือ การผลิตรายการเองโดยฝ่ายต่าง ๆ ของสถานีฯ ได้แก่ ฝ่ายข่าวผลิตรายการข่าว ฝ่ายผลิตรายการผลิตรายการข่าวบันเทิง ฝ่ายรายการมีหน้าที่จัดซื้อรายการต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ต่างประเทศ การ์ตูนเพื่อนำมาบรรจุลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ โดยทางสถานีฯ เป็นผู้ขายเวลาเอง และร่วมขายเวลากับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ในระบบโทรม์แชร์ริง (Time Sharing) โดยผู้ผลิตรายการเข้ามาดำเนินงานผลิตรายการโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่ร่วมมือกันขายโฆษณา ผลผลิตของสถานีที่เกิดจากสถานีฯ เป็นผู้ผลิต และความร่วมมือจากผู้ผลิตรายการ พบว่าสัดส่วนประเภทของรายการต่าง ๆ ของช่อง 3 เป็นรายการบันเทิง 76% ส่วนอีก 24% เป็นรายการประเภทข่าวและสาระความรู้

ประกอบกับสถานีโทรทัศน์มีลักษณะของการเป็นกิจการที่ผูกขาดภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของสิทธิสัมปทาน ค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านต่าง ๆ มีจำนวนสูง ดังตัวอย่างที่บันทึกไว้ในเอกสารของช่อง 3 (2533) ว่า

“ต้องลงทุนในที่ดินสิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์การส่งโทรทัศน์ทั้งหมดรวมมูลค่า 54.25 ล้านบาท สูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาถึง 29.25 ล้านบาท และต้องให้ค่าตอบแทนแก่บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ตลอดเวลา 10 ปี เป็นจำนวนเงิน 54 ล้านบาท”

การทำสัญญาจากการได้รับสัมปทานการดำเนินกิจการสถานีโทรทัศน์ ทำให้สถานีฯ ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูง บริษัทเอกชนที่ได้รับสัมปทานอย่างช่อง 3 จึงดำเนินการผลิตรายการบันเทิง และขายโฆษณาเพื่อหารายได้ชดเชยการลงทุนจำนวนมากที่ใช้จ่ายไป และต้องเร่งรัดหาวิธีทำกำไรให้เร็วที่สุด จึงนำไปสู่การนำระบบทุนนิยมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานี เพื่อหวังผลกำไรจากธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่

โกลดิงและเมอร์ต็อค (1977) ได้วิเคราะห์สภาพของอุตสาหกรรมสื่อในสังคมทุนนิยมพบว่าสื่อสารมวลชนมีการปรับเปลี่ยนอย่างเกี่ยวเนื่องกับโครงสร้างองค์กรธุรกิจแบบทุนนิยม กล่าวคือกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ขององค์กรสื่อจะส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจในการผลิต และมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเภทเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการโดยคำนึงถึงรายได้เป็นส่วนสำคัญ โดยเลือกที่จะสนับสนุนรายการประเภทที่ทำรายได้ เช่น เลือกให้การสนับสนุนแก่รายการละครโทรทัศน์ภาค

ค่ามากกว่ารายการสารคดีหรือรายการข่าว ทำให้รายการโทรทัศน์ภาคค่าส่วนใหญ่เป็นรายการละครมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ

เช่นเดียวกับข้อเสนอของซิลเลอร์ (1989) ที่กล่าวว่า องค์กรที่ดำเนินงานภายใต้ระบบทุนนิยม จะมุ่งเน้นที่การแสวงหากำไรเป็นประเด็นสำคัญส่วนเรื่องการค้าขายเป็นรอง เช่นเดียวกับองค์กรสื่อสารมวลชนแบบทุนนิยมที่จะนำเสนอผลผลิตไปในแนวทางของการสะท้อนความต้องการและความคิดเห็นของทุนมากกว่า

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีนโยบายในการผลิตและควบคุมการผลิตรายการที่ได้รับความนิยมสูงเพื่อแข่งขันแย่งชิงคนดู จากข้อมูลในกรุงเทพมหานคร (24 มกราคม 2540 : 2) แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของการผลิตรายการในปี 2540 ของช่อง 3 ว่ารายได้หลักของสถานีมาจากการผลิตและการเสนอรายการประเภทบันเทิง

สัดส่วนของการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2540

รายการหลัก	ผลิตเอง	ขายเวลา	รายการจากผู้ผลิตภายนอก	จุดเด่นด้านการตลาด	รวมจำนวนรายการ
ละคร-บันเทิง	5 %	95 %	ละคร-ซีทคอม-บันเทิง	ละคร	78

ที่มา : จุดประกาย-กรุงเทพมหานคร, ศุกร์ที่ 24 มกราคม 2540, หน้า 2

จากการศึกษาสัดส่วนเวลาในการนำเสนอรายการแต่ละประเภทพบว่า จำนวนชั่วโมงที่ถูกจัดแบ่งเป็นสัดส่วนของประเภทรายการแต่ละประเภท คือ 130 ชั่วโมง 8 นาที แบ่งเป็น

รายการละคร	25:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 19.20
รายการเฉพาะกลุ่ม	21:40	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 16.40
รายการภาพยนตร์	19	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 14.30
รายการบันเทิง	18:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12.70
ข่าว	14:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10.90
กีฬา	12:30	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 9.40
การ์ตูน	8:40	ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 5.00

จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าช่อง 3 ให้เวลาแก่รายการข่าวเป็นอันดับท้ายๆ มีเวลาน้อยกว่ารายการบันเทิงและจากการวิจัยของบริษัท Deemar ซึ่งวิจัยถึงความนิยมในตัวรายการของประชาชน นั้นพบว่ารายการที่มีผู้ชมให้การติดตามรับชมสูงสุดคือ รายการบันเทิง ช่วงเวลา 20.35 นาฬิกา และอันดับที่ 2 คือ รายการละคร ช่วงเวลา 20.40 นาฬิกา และละครช่วงเวลา 21.10 นาฬิกา อันดับที่ 3 คือรายการการ์ตูนช่วงเวลา 20.31 นาฬิกา อันดับ 4 คือรายการภาพยนตร์จีน ช่วงเวลา 13.00 นาฬิกา และรายการภาพยนตร์ไทย อันดับ 5 คือรายการข่าว 2 ทูม อันดับ 6 รายการสำหรับเด็ก อันดับ 7 เป็นรายการสารคดี อันดับ 8 เป็นรายการเฉพาะกลุ่ม อันดับสุดท้ายคือรายการกีฬาและรายการส่งเสริมศิลปกรรม

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายการบันเทิงมีผู้ชมมากที่สุด อันจะนำมาซึ่งรายได้ให้กับสถานีจากการขายโฆษณา รายการส่วนใหญ่ของช่อง 3 จึงมักให้ความสำคัญกับรายการประเภทบันเทิง เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยม และสามารถสร้างรายได้ให้กับสถานีมากกว่ารายการข่าว ทำให้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวของสถานี การลงทุนในการผลิตข่าวจึงมีข้อจำกัด เช่น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตข่าวจึงเป็นรอง บางครั้งเครื่องมือของฝ่ายข่าวเป็นการรับช่วงต่อมาจากฝ่ายผลิตรายการ

นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อรายการข่าว เนื่องจากต้องตอบสนองและสอดคล้องกับรายการบันเทิงของสถานีไม่ว่าจะเป็นการจัดผังรายการ การมีให้รายการข่าวนำเสนอข่าวสั้นเวลาการเสนอรายการบันเทิงโดยเฉพาะรายการละคร หรือเกมโชว์ในช่วงหลังรายการข่าว ส่งผลให้การนำเสนอข่าวต้องปรับตัวตามรายการบันเทิง แม้ว่าจะมีข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้น เวลาการนำเสนอข่าวก็จะล่วงล้ำรายการบันเทิงของทางสถานีไม่ได้

ดังนั้นการที่ช่อง 3 เป็นสถานีที่มุ่งความบันเทิงเป็นหลักและไม่ค่อยให้ความสนใจกับรายการข่าวเนื่องจากเป็นรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานีน้อยมีส่วนทำให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ไม่มีพัฒนาการ

2. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาล และผู้มีอำนาจทางการเมือง

การที่รัฐผูกขาดความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ คลื่นวิทยุและโทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ดังนั้นรัฐจึงเข้ามามีบทบาทในการวางหลักเกณฑ์ กติกาในการใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทบาททางการเมืองมีผลในการควบคุมการผลิตรายการข่าว นอกจากนี้รัฐยังมีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) เป็นต้นในการตรวจสอบข่าวการนำออกอากาศ และคณะกรรมการยังทำหน้าที่ตรวจ

สอดส่องความคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาข่าวก่อนออกโทรทัศน์ ซึ่งมีผลกระทบอย่างมากต่อการทำงานของผู้ผลิตข่าวในการตัดสินใจสำเนาข่าวใดควรทำข่าวใดไม่ควรทำ

จากรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในปี 2539 ของคณะกรรมการประสานงานองค์การสิทธิมนุษยชน (กปส.) ระบุว่า รัฐบาลใช้วิธีการควบคุมสื่อวิทยุ โทรทัศน์โดยใช้ตำรวจ สอบประวัติ การโยกย้ายสำนักข่าว การห้ามเผยแพร่ข่าวหรือรายการ การยกเลิกรายการ ตลอดจนการใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัว ทำให้สื่อมวลชนไม่ยากขัดแย้งกับรัฐบาล

ดังนั้นกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐที่ใช้ในการควบคุมบรรดาสถานีโทรทัศน์ เพื่อตอบสนองนโยบายการบริหารงานของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของรัฐมากกว่าที่จะให้สื่อโทรทัศน์ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามอุดมการณ์ทางวิชาชีพ หรือเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน นอกจากนี้รัฐยังใช้อำนาจของกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกระบอกเสียงในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมของรัฐ ในขณะที่เดียวกันก็ยังสามารถใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ปิดกั้นแสดงความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งหากสถานีโทรทัศน์ใดฝ่าฝืน นอกจากจะมีบทลงโทษแล้ว ก็อาจส่งผลถึงการต่ออายุ หรือให้สัมปทานกับเจ้าของสถานีโทรทัศน์เอกชน อำนาจดังกล่าวเป็นผลให้สถานีโทรทัศน์เอกชนที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ โดยเฉพาะช่อง 3 มีความเกรงกลัวและพยายามดำเนินตามนโยบายและกฎระเบียบที่ออกมาอย่างเคร่งครัด

ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้ยกเลิก คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) มาเป็นคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) ทำให้สื่อมวลชนเริ่มมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวมากขึ้น และรัฐบาลได้ผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ ในการควบคุมสื่อโทรทัศน์บ้างแล้ว ช่อง 3 เองก็เริ่มมีการนำเสนอข่าวที่มีความขัดแย้งกับรัฐบาลออกมาบ้าง โดยควบคุมกับการนำเสนอข่าวที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล หากแต่ความหวาดกลัวนั้นยังคงมีอยู่ โดยจะเห็นได้จากคำกล่าวของนายประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จากงานวิจัยของสนมพร ฉิมเฉลิม ว่า

“ตอนนี้แม้ว่ารัฐเขาจะไม่ควบคุมเราเหมือนก่อนแล้ว แต่เราก็ยังวางใจอะไรไม่ได้ ไม่รู้ว่าเราจะโดนอีกเมื่อไหร่ ทางที่ดี ผมว่าเราพยายามปกป้องตัวเองไว้ก่อน อะไรที่เราไม่ไปแตะ ไม่ยุ่งได้ก็จะดี ถ้าทำให้เขาเดือดร้อน แล้วเราจะลำบากกันทั้งสถานี” (ประวิทย์ มาลีนนท์, สัมภาษณ์, อ้างในสนมพร ฉิมเฉลิม, 2542 : 215)

ซึ่งคำกล่าวดังกล่าวสอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ที่ได้เคยกล่าวถึงประเด็นของช่อง 3 เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวว่า

“จะเห็นว่า ช่อง 3 ซึ่งดำเนินการโดยเอกชนนั้น เป็นที่คาดหวังของคนดูว่าน่าจะเสนอข่าวได้ฉับไว รอบด้าน และลุ่มลึกมากกว่าช่องอื่น ๆ แต่กลับเป็นว่า ช่อง 9 ซึ่งเป็น อ.ส.ม.ท. เป็นรัฐวิสาหกิจกลับทำได้ดีกว่า ที่จริงโทรทัศน์ทุกช่องเป็นของรัฐหมดเพียงแต่ว่าแตกต่างกันในรูปแบบของการบริหารงาน ช่อง 3 บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ ได้รับสัมปทานจากช่อง 9 โดยต้องจ่ายค่าสัมปทานเกือบ 2,000 ล้านบาท ใน 10 ปี นอกจากการให้ผลประโยชน์เฉลี่ยปีละ 20 ล้านบาท เป็นเพราะช่อง 3 ได้รับสัมปทานจึงทำให้ต้องเกรงใจผู้ใหญ่ เพราะเกรงว่าจะไม่ได้ต่อสัญญาจึงไม่กล้าที่จะเสี่ยงในเรื่องข่าว ถ้าสนองรัฐบาลได้ก็จะสนองหมด ข่าวของช่อง 3 เลยไม่เป็นที่รู้จัก ไม่จำเป็นจะตายเพราะข่าว ขอให้มันหนักดี ละครดี เป็นใช้ได้” (สมเกียรติ อ่อนวิมล, สัมภาษณ์, อ้างถึงในวิลาวัณย์ วิวัฒนาภักดิ์, 2533 : 133)

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2534 ช่อง 3 ยังเคยถูกฟ้องร้องในข้อหาหมิ่นประมาทจากนาย ประยูร คงคาทอง กรรมการผู้จัดการบริษัทสยามสหบริการ จำกัด โดยฟ้องร้องดำเนินคดีกับนาย วิชัย มาสินนท์ กรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในกรณีการนำเสนอข่าวการปลอมแปลงพินัยกรรมเพื่อแบ่งมรดกจำนวน 3 พันล้าน (มติชนรายวัน. 20 มี.ค.2534 : 21) การฟ้องร้องดังกล่าวทำให้ช่อง 3 แพ้คดีความ และต้องลงประกาศขอโทษนายประยูร ทางโทรทัศน์ พร้อมทั้งจ่ายค่าเสียหายจากกรณีดังกล่าวจำนวน 1 ล้านบาท นับเป็นครั้งแรกของวงการโทรทัศน์ที่มีการฟ้องร้องเนื่องมาจากการนำเสนอข่าวและต้องทำประกาศขอโทษผู้ฟ้องร้องทางจอโทรทัศน์ จากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดเสรีภาพในการนำเสนอข่าว โดยที่ช่อง 3 ไม่สามารถที่จะนำเสนอข่าวของผู้มีอิทธิพลกับทางสถานีฯ ได้ เนื่องจากผู้ฟ้องร้องเป็นผู้มีตำแหน่งทางด้านบริหารในบริษัทที่เป็นเจ้าของทุน

ด้วยเหตุที่ช่อง 3 บริหารงานในรูปแบบของเอกชนกลับกลายเป็นข้อจำกัดในการเสนอข่าว ผู้บริหารสถานีมีความเกรงกลัวอำนาจของรัฐเพราะช่อง 3 เป็นสัมปทานจากรัฐบาลเกรงว่าถ้ามีปากเสียงกับรัฐบาลอาจจะไม่ได้ต่อสัญญาในการดำเนินกิจการโทรทัศน์กับรัฐบาลต่อไป ผลที่ตามมาก็คือฝ่ายข่าวช่อง 3 ขาดความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าว และมีความจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อรัฐบาล เพื่อหลีกเลี่ยงการเสี่ยงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการวิเคราะห์ในแง่ของผลประโยชน์ของการเป็นเจ้าของสื่อที่มีผลต่อความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ทำให้เกิดการผลิตงานภายใต้กรอบที่จำกัด เนื่องจากโดยโครงสร้างทางกรรมสิทธิ์นั้น กลุ่มที่เป็นเจ้าของสื่อได้แก่รัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง การใช้สื่อมวลชนซึ่งอยู่ในครอบครองจึงมีแนวโน้มเป็นไปเพื่อกลุ่มคนมากกว่าส่วนรวม ดังนั้นความเป็นอิสระและเสรีภาพของสื่อมวลชนในการผลิตงานจึงมีน้อยลงไป

ผู้บริหารสถานี่จึงได้มีข้อคิดเห็นและเตือนกองบรรณาธิการข่าวว่าข่าวใดที่มีผลกระทบต่อรัฐบาล และเสี่ยงต่อสถานี่ก็ไม่ควรนำเสนอและเพื่อความปลอดภัย เพราะถ้ามีความขัดแย้งกับส่วนใดอาจทำให้ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจได้ง่าย จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารฝ่ายข่าวในช่วงนั้นไม่กล้าที่จะคิดและสร้างสรรค์พัฒนารายการข่าวให้ดีขึ้น จึงเป็นเหตุให้การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ไม่มีพัฒนาการ คงมีแต่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าว ให้ถูกใจผู้ชม เพื่อสร้างรายได้ให้สถานี่เท่านั้น

หลักการทำงานโดยไม่ให้กระทบกระทั่งต่อรัฐบาลเพื่อความอยู่รอดของสถานี่ ประกอบกับกฎ ระเบียบและแรงกดดันจากภาครัฐมีส่วนทำให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ไม่มีเสรีภาพในการผลิต การนำเสนอและการสร้างสรรค์งานข่าว จึงเป็นเหตุให้ข่าวช่อง 3 มีพัฒนาการที่หยุดนิ่ง

3. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าว

ซึ่งเกิดจากสาเหตุทางด้านการเมืองและระบบองค์กรในเชิงธุรกิจ ที่ผู้บริหารสถานี่ฯ ไม่ต้องการข่าวที่สร้างผลกระทบต่อผู้มีอำนาจทางการเมือง แต่ในสถานะของคนทำข่าวโดยเฉพาะกองบรรณาธิการข่าวที่เป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง ต้องการนำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ถึงแม้จะเป็นข่าวที่อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสถานี่ฯ เพราะข่าวช่อง 3 เน้นในขณะนั้นเน้นการนำเสนอข่าวทางด้านการเมืองเป็นหลักช่อง 3 เมื่อไม่สามารถทำงานข่าวได้อย่างมีเสรีภาพ ทำให้ความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้บริหาร จึงเป็นเหตุให้ช่อง 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายข่าวค่อนข้างบ่อย ซึ่งผู้บริหารฝ่ายข่าวของช่อง 3 แต่ละคนมีระยะเวลาในการทำงานประมาณ 1 – 4 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการทำงานที่น้อยมาก ประกอบกับผู้บริหารเองจะประสบกับปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคในการนำเสนอข่าว ต้องพยายามนำเสนอข่าวเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของผู้บริหารสถานี่ และนโยบายของรัฐ ทำให้ไม่สามารถคิดพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์รายการข่าวได้ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้บริหารฝ่ายข่าวของช่อง 3 แต่ละคนมีนโยบายการนำเสนอข่าวที่ไม่แตกต่างกันนักจึงทำให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 3 ไม่มีพัฒนาการ คงมีเพียงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวในแต่ละช่วงของผู้บริหารฝ่ายข่าวเท่านั้น

อย่างไรก็ตามการนำระบบทุนนิยมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานี่เพื่อหวังผลกำไรจากธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ เป็นจุดสำคัญที่ทำให้ช่อง 3 เริ่มให้ความสนใจกับรายการข่าว โดยมองว่าจะทำอย่างไรให้รายการข่าวที่มีอยู่นั้นขายได้ และสร้างรายได้ให้กับสถานี่มากขึ้น โดยในปี พ.ศ.2541 การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานี่โทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการนำเสนอข่าวที่ชัดเจนมากขึ้น โดยการพยายามพัฒนาเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อความอยู่รอด ซึ่งการปรับเปลี่ยนการนำเสนอข่าวในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมนั้น เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวคือการหวังผลกำไรสูงสุด

การนำเสนอข่าวของช่อง 3 ในรูปแบบใหม่ มุ่งเน้นที่จะผลิตรายการข่าวให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเพื่อแข่งชิงกลุ่มผู้บริโภค ช่อง 3 จึงได้ทำการสำรวจและวิเคราะห์กลุ่มผู้บริโภคข่าว และพบว่าผู้ชมข่าวต้องการข่าวในลักษณะอย่างไร และให้ความสนใจข่าวในช่วงเวลาใด จากนั้นก็นำมาปรับเปลี่ยนรายการข่าวของตนเองเพื่อให้สอดคล้องความต้องการของกลุ่มผู้ชม

การนำเสนอข่าวด้วยการจับกลุ่มผู้บริโภคนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการปรับปรุงการขายโฆษณาของรายการข่าว ถ้ามีการทำข่าวให้เหมาะกับกลุ่มผู้ชมแล้ว บริษัทโฆษณาก็สามารถเลือกลงโฆษณาได้ถูกช่วงเวลา และนโยบายการดำเนินงานเพื่อแสวงหาผลกำไรนี้ แสดงให้เห็นได้ชัดเจนจากคำกล่าวของนายสำราญ จิตรโท หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวในปัจจุบันคือ "เป้าหมายการทำงานข่าวของช่อง 3 เป็นธุรกิจจึงต้องมีการนำเสนอข่าวให้ตรงกับคนดูเพื่อหวังผลด้านโฆษณา"

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการนำเสนอข่าวที่ชัดเจนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี 2541-2542 พอสรุปการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวของช่อง 3 ได้คือ

✦ การสร้างรูปแบบและวิธีการนำเสนอใหม่ มีรูปแบบการนำเสนอข่าวในลักษณะของข่าวเบา (Soft News) และเน้นการนำเสนอข่าวกึ่งบันเทิง

✦ การแบ่งช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อให้บริษัทโฆษณาดูเลือกโฆษณาได้ในช่วงต่าง ๆ ได้ตรงจุด

✦ มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประกาศข่าว และการทำงานของผู้ประกาศข่าวที่จะต้องเข้าไปคลุกคลีกับขั้นตอนการผลิตข่าว เพื่อให้ผู้ประกาศข่าวมีความเข้าใจเนื้อหาข่าวมาก และสามารถรายงานข่าวให้น่าสนใจดึงดูดกลุ่มผู้ชมได้

การเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวที่เห็นได้ชัดเจน ในปี พ.ศ. 2541 คือการให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวประเภทสังคม เนื้อหาเป็นข่าวประเภท Soft News และนำเสนอในลักษณะข่าวกึ่งบันเทิง (Infotainment) การนำเสนอแบ่งออกเป็นคอดัมภ์เหมือนรูปแบบของนิตยสาร ซึ่งสาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวที่แตกต่างไปจากเดิมคือ

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สถานีโทรทัศน์ยังต้องพึ่งรายได้หลักจากการขายเวลาโฆษณา และสถานีโทรทัศน์ที่รับสัมปทานจากรัฐจะต้องแบ่งปันผลกำไรส่งไปให้กับรัฐเจ้าของสัมปทานปีละหลายร้อยล้านบาท ดังนั้นเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำเนินธุรกิจของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3

ช่อง 3 เป็นช่องที่มีระบบการบริหารจัดการที่ถูกครอบงำโดยลักษณะนายทุนเอกชน เป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าจะนำบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์เป็นผลสำเร็จในปี 2538 ภายใต้ชื่อบริษัทใหม่ว่า บริษัท บีอีซี เวิลด์ (มหาชน) จำกัด ก็ตาม แต่การบริหารงานก็ยังคงเป็นการบริหารภายในครอบครัวของตระกูลมาลินนท์ โดยเฉพาะงานด้านหลักของสถานี เช่น รายการละคร รายการข่าว งานด้านการเงิน การโฆษณา ดังจะเห็นได้ว่าบรรดาญาติพี่น้องตระกูลมาลินนท์ จะรับตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทั้งสิ้น การที่กลุ่มเจ้าของและผู้บริหารสถานีเป็นบุคคลคนเดียวกัน และเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านธุรกิจมาโดยตลอดจึงพยายามทำรายการข่าวเป็นเชิงธุรกิจเพื่อหวังผลกำไร โดยเน้นให้ฝ่ายข่าวนำเสนอข่าวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของตัวเอง และให้นำเสนอข่าวในกลุ่มธุรกิจของตนเองเป็นหลัก

การที่ทำให้มีผู้ชมรายการข่าวได้มากจะมีผลต่อบริษัทโฆษณาที่ลงโฆษณาในรายการ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในดำเนินธุรกิจแบบมหาชน และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเริ่มเป็นรูปเป็นร่างอย่างชัดเจน ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งการทำข่าวในเชิงธุรกิจ โดยนำเสนอข่าวในรูปแบบของข่าวกึ่งบันเทิงนั้นได้ส่งผลให้ค่าโฆษณารายการข่าวของช่อง 3 ใกล้เคียงกับรายการบันเทิงอื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบอัตราค่าโฆษณาระหว่างรายการบันเทิง และรายการข่าวของช่อง 3

รายการบันเทิง	ค่าโฆษณา (บาท)	รายการข่าว	ค่าโฆษณา (บาท)
ผู้หญิงวันนี้	50,000	เหตุบ้านการเมือง	50,000
ภาพยนตร์จีน, ภาพยนตร์เรื่องยาว	54,000	ผู้หญิง ผู้หญิง	54,000
ภาพยนตร์จีน ตำนานรักดอกเหมย	72,000	ข่าวภาคเที่ยง	54,000
พีเพิลเกมส์, ละครช่วงเย็น, ภาพยนตร์เรื่องยาว	100,000	ข่าวสั้น (3 นาทีทั่วไทย, มองโลก, ทันเหตุการณ์ ฯลฯ)	72,000
การ์ตูน	200,000	ข่าวเด่นประจำวัน	100,000
ละครหลังข่าว	360,000	ซีฟอรัข่าว 3	240,000

นอกจากนี้ปัจจัยในข้างต้นได้ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวเพื่อหวังผลทางธุรกิจต้องให้ความสนใจต่อคู่แข่ง และกลุ่มผู้ชม เพื่อหวังผลกำไรจากโฆษณา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินธุรกิจด้านข่าวเพื่อแสวงหากำไร โดยพยายามทำข่าวให้ผู้ชมสนใจหันมาชมรายการ

ข่าวช่อง 3 ให้มากขึ้น จึงได้มีการวิเคราะห์คู่แข่งชั้น และการวิเคราะห์กลุ่มผู้ชม เพื่อปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้มีการนำเสนอข่าวที่แตกต่างจากข่าวช่องอื่น และนำเสนอข่าวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ชมได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย

1.1 การวิเคราะห์คู่แข่งชั้น จากการดำเนินงานในระบบธุรกิจ ผลที่ตามมาคือต้องพยายามแย่งชิงกลุ่มผู้ชม ซึ่งรายการข่าวช่อง 3 ต้องมีความตื่นตัวในการนำเสนอข่าวเพื่อช่วงชิงความเป็นที่ 1 จากเดิมที่พยายามช่วงชิงความเป็นที่ 1 ในการนำเสนอข่าวจากช่อง 7 ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวมีผลทำให้ฝ่ายข่าวมีความตื่นตัว และปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าวจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในปี 2541 เมื่อข่าวช่อง 7 มีการปรับปรุงเนื้อหาการนำเสนอข่าวให้มีความหลากหลายมากขึ้นหลังจากที่เคยเน้นเรื่องของความไวในการนำเสนอข่าว และการกำเนิดสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ซึ่งเป็นสถานีที่มุ่งเน้นการเสนอข่าวสารเป็นหลักโดยมีสัดส่วนในการนำเสนอข่าวถึงร้อยละ 70 ของรายการทั้งหมด ในขณะที่ช่อง 3 มีสัดส่วนในการนำเสนอข่าวเพียงร้อยละ 23 ของรายการทั้งหมด ทำให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 เริ่มให้ความสนใจในการแข่งขันกับสถานีน้องใหม่อย่าง ไอทีวี มากขึ้น นอกจากนี้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ยังให้ความสนใจกับคู่แข่งที่เป็นรายการอื่น ๆ นอกเหนือจากรายการข่าว เช่น รายการประเภทวาไรตี้ ที่มีการนำเสนอตรงกับช่วงเวลาการนำเสนอของข่าวภาคเช้า การแข่งขันส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเวลาในการนำเสนอข่าว คือ การปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวที่แตกต่างจากการนำเสนอข่าวของช่องอื่น มีการเพิ่มช่วงเวลาในการนำเสนอข่าวมากขึ้น และยังมีการเลื่อนเวลาการนำเสนอข่าวให้เร็วขึ้นเพื่อต้องการรายงานข่าวให้ผู้ชมได้รับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ได้เร็วกว่าช่องอื่น ๆ ซึ่งเป็นคู่แข่งชั้น

1.2 การวิเคราะห์กลุ่มผู้บริโภค ด้วยความที่ช่อง 3 พยายามจะขายข่าวให้ได้ นั่นสิ่งที่จะต้องทำคือการทำให้มีผู้ชมรายการข่าวมากขึ้น เพื่อหวังผลให้บริษัทโฆษณาลงโฆษณาให้กับรายการข่าว ฝ่ายข่าวจึงได้มีการวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมเพื่อแยกแยะกลุ่มผู้บริโภคในแต่ละช่วงเวลาว่าเป็นผู้บริโภคในกลุ่มใด เพื่อให้บริษัทโฆษณาตัดสินใจได้ว่าจะเลือกลงโฆษณาในช่วงเวลาใด ข่าวช่อง 3 จึงมีการแบ่งการนำเสนอข่าวออกเป็นช่วงเพื่อให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่บริโภคข่าว ด้วยการนำเสนอข่าวในช่วงเช้าที่เบาสบายเพราะคนดูส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้าน ข่าวช่วงบ่ายเน้นข่าวหนักเศรษฐกิจ การเมือง การรายงานสด เพราะผู้บริโภคคือกลุ่มนักธุรกิจ คนวัยทำงาน ข่าวช่วงเย็นเน้นการนำเสนอข่าวกึ่งบันเทิงและเสริมเกร็ดความรู้ เพื่อให้ตรงกับกลุ่มผู้บริโภคทั้งครอบครัว

2. ปัจจัยทางด้านการเมือง สถาบันการเมืองมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับสถาบันสื่อมวลชน การนำเสนอข่าวต้องขึ้นอยู่กับระเบียบ กฎเกณฑ์ ของคณะกรรมการบริหารวิทยุและโทรทัศน์ และบางครั้งเมื่อมีข่าวเกี่ยวกับการเมืองที่รุนแรงช่อง 3 ไม่สามารถนำเสนอได้อย่างเต็ม

ที่ หรือไม่นำเสนอเลย เนื่องจากช่อง 3 เป็นสัมปทานของรัฐบาลจึงไม่ค่อยกล้านำเสนอข่าวที่มีผลกับรัฐบาลมากนัก

ในบางช่วงเวลาข่าวของช่อง 3 มีการลดบทบาทข่าวการเมือง หันมานำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ ข่าวประชาสัมพันธ์แทนขึ้นอยู่กับการเกิดเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงนั้นๆ ถึงแม้ว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่รัฐผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ ในการควบคุมสื่อโทรทัศน์ลงบ้างแล้วก็ตาม ผู้บริหารสถานียังคงวางนโยบายการนำเสนอข่าวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อฝ่ายใด โดยจะเห็นได้จากคำกล่าวของ นายประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ว่า "ตอนนี้แม้ว่ารัฐไม่ควบคุมเราเหมือนเมื่อก่อนแล้ว แต่เรายังวางใจอะไรไม่ได้ เราพยายามปกป้องตัวเองไว้ก่อน อะไรที่เราไม่ไปแตะ ไม่ยุ่งได้ก็จะดี ข่าวการเมืองมัน Sensitive มาก อย่างเราเคยทำรายการล้อเลียนนักการเมืองก็ต้องเลิกไป มันไม่คุ้มแค่นดูจะชอบดู นักการเมืองเขาไม่ชอบมันจะมีปัญหา สังคมไทยมันยังยอมรับกันไม่ได้ ผมว่าเราเสนอข่าวการเมืองน้อยหน่อย บันเทิงมากหน่อยปลอดภัยกว่า"

จากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมืองดังกล่าว ได้ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งมีผลกระทบต่ออย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเกิดจากนโยบายของผู้บริหารสถานีฯ โดยมองระบบเศรษฐกิจเป็นหลัก และเริ่มมองเห็นว่ารายการข่าวน่าจะขายได้ หากทำข่าวให้อยู่ในแนวของบันเทิง และเพื่อหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อสถานีอย่างข่าวการเมือง โดยนายประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ได้เคยกล่าวถึงการนำเสนอข่าวของช่อง 3 เอาไว้ว่า

"รายการข่าวก็เหมือนกับรายการบันเทิง ที่ผู้ชมอยากจะพบกับภาพอะไรที่สวยงาม มีความสนุกสนาน นอกเหนือไปจากการรับรู้ข่าวสาร เราจะทำอย่างไรให้รายการข่าวของเราแปลกไปจากช่องอื่นเราต้องฉีกรูปแบบออกมา เพื่อให้เห็นว่าช่อง 3 มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพราะสถานีเราทำธุรกิจเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก" (ประวิทย์ มาลีนนท์, ครอบรอบ 30 ปี ช่อง 3 : 94)

จากแนวความคิดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวที่ไม่เหมือนใครจึงตกเป็นหน้าที่ของ นายประชา มาลีนนท์ ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการรองผู้จัดการและรักษาการหัวหน้าฝ่ายข่าว

นายประชา มาลีนนท์ เป็นผู้บริหารที่เคยดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับความบันเทิงมาหลายอย่าง เช่น ธุรกิจการสร้างสรรค์ป๊อปนักร้อง จำหน่ายเทปเพลง ภายใต้ชื่อ บริษัท เอส พี ศุภมิตร ธุรกิจเกี่ยวกับสถานีวิทยุ ของบริษัท ยูแอนดีไอ คอร์ปอเรชั่น และธุรกิจบันเทิงอื่น ๆ ที่เป็นบริษัท

ในเครือของช่อง 3 อีกเป็นจำนวนมาก และยังคงเติบโตมาจากธุรกิจด้านบันเทิงเกือบทุกสาขา ดังนั้นเมื่อมาควบคุมดูแลรับผิดชอบฝ่ายข่าว จึงทำให้นโยบายข่าวเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยนายประชาเป็นผู้ริเริ่มให้ฝ่ายข่าวปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอในลักษณะของข่าวกึ่งบันเทิง เน้นการนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์ที่มีจุดขายโดยเฉพาะ

จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานีที่มีต่อการนำเสนอข่าวดังกล่าวเป็นเหตุให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวในปี 2541 โดยลดความเข้มข้นในการนำเสนอข่าวแบบข่าวหนัก (Hard News) ลง มาทำข่าวในลักษณะข่าวเบา (Soft News) เน้นข่าวทางด้านสังคมมากกว่าข่าวการเมือง

และด้วยความเป็นองค์กรธุรกิจด้านความบันเทิงของช่อง 3 ทำให้นโยบายของผู้บริหารต้องการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวโดยมุ่งที่จะแข่งขันทางด้านเนื้อหาการนำเสนอที่มีจุดขายแตกต่างจากสถานีช่องอื่น โดยมุ่งเน้นเรื่องราวที่ประชาชนให้ความสนใจและจัดแบ่งเป็นคอลัมน์ต่าง ๆ ภายในรายการข่าวเพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น มีการสรรหาบุคคลากรคือผู้ประกาศข่าวมาทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอรายการคอลัมน์ต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมและเป็นการสร้างจุดขายเวลาโฆษณาในรายการข่าวอีกทางหนึ่ง

ถึงแม้ว่าช่อง 3 จะพยายามเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวเพื่อให้มีผู้ชมมากๆ เพื่อหวังผลจากโฆษณา แต่ช่อง 3 ก็ยังให้ความสนใจในรายการบันเทิงที่ทำรายได้ให้กับทางสถานีมากกว่ารายการข่าว เพราะช่อง 3 ยังใช้นโยบายการดำเนินธุรกิจแบบทุนนิยม มีผู้บริหารเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวกัน ดำเนินงานเพื่อแสวงหาผลกำไรสูงสุด พิจารณาได้จาก สัดส่วนของเวลาที่ช่อง 3 ให้กับรายการบันเทิงมากกว่ารายการข่าว และการพยายามปรับรายการข่าวไปในลักษณะของข่าวกึ่งบันเทิง

ภายใต้เศรษฐกิจแบบทุนนิยม สถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดยบริษัทเอกชน มุ่งแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก แม้กระทั่งรายการข่าว เจ้าของสถานีซึ่งมีอำนาจในการบริหารงานโดยอิสระสามารถเข้ามากำหนดนโยบายและกำหนดความต้องการของผู้ชม โดยเจ้าของสถานีถือว่าเป็นผู้มีอำนาจ มีทุนมหาศาล สามารถเข้ามากำหนดและเป็นผู้มีส่วนตัดสินใจ ให้ความสนใจกับรายการที่ทำรายได้ โดยไม่สนใจที่จะพัฒนารายการข่าว อีกทั้งการที่ผู้บริหารมีความเกรงกลัวต่อภาครัฐทำให้ขาดเสรีภาพในการนำเสนอข่าว ดังนั้นจึงสามารถตอบคำถามได้ว่าทำไมการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จึงมีพัฒนาการที่หยุดนิ่ง

ในขณะที่สังคมยุคใหม่เข้าสู่โลกของข้อมูลข่าวสาร และวงการสื่อสารมวลชนมีการใช้ บทบัญญัติมาตรา 39, 40 และ 41 ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพื่อการพัฒนาสื่อมวลชน แต่ ครอบงำที่เสรีภาพการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนยังถูกปิดกั้น โดยต้องนำเสนอข่าวภายใต้ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่กำลังเติบโต และระบบโครงสร้างทางกรรมสิทธิ์ของสถานีโทรทัศน์ที่ ยังผูกขาดและมีการควบคุมจากรัฐ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ยังคงรักษาระบบการบริหารแบบองค์ การธุรกิจที่ไม่แตกต่างจากระบบธุรกิจอื่น ๆ

การนำเสนอรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 คงไม่แตกต่างจากรายการ บันเทิงอื่น ๆ ที่มีการแสวงหาผลประโยชน์จากรายการ และในที่สุดรายการข่าวก็เป็นเพียง "สินค้า" อีกรายการหนึ่งที่ต้องเดินตามแนวเส้นทางธุรกิจ มากกว่าที่จะแสวงหาอุดมการณ์และจิตสำนึกแห่ง ความเป็นวิชาชีพในการทำงานข่าว

ในอนาคตเมื่อมีการใช้ตัวบทกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญใหม่กันอย่างเข้มงวดและจริงจัง โดยเฉพาะมาตรา 40 ที่สรุปบัญญัติ ได้ใจความว่า "การใช้คลื่นความถี่ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม ต้องคำนึงถึงประโยชน์อันสูงสุดของประชาชนทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น"

และมาตรา 41 ที่บัญญัติว่า "พนักงานหรือลูกจ้างเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภาย ใต้ข้อกำหนดรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ"

หากช่อง 3 สามารถปรับแนวองค์กรให้ตอบรับกับตัวบทกฎหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลง บทบาททางการสื่อสารมวลชนดังกล่าวได้ โดยปราศจากการแทรกแซงจากการเมืองและเห็น ว่าการนำเสนอข่าวของสถานีเป็นไปเพื่อสร้างประโยชน์ต่อประชาชน ไม่ใช่เห็นข่าวเป็นสินค้า ที่ต้องขายให้ได้ เราคงเห็นความเป็นมืออาชีพในการทำงานข่าวอย่างแท้จริงจากการนำเสนอราย การข่าวของช่อง 3 ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนผู้บริโภคข่าวสารจะต้องรอดอกกันต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อจำกัดทางด้านเอกสาร

บุคลากรในองค์กรข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ไม่ได้เก็บเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวในช่วง อดีต และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจุบัน ก็ไม่ได้เก็บไว้อย่างเป็นระเบียบ ประกอบกับเป็นช่วงที่สถานีโทร ทัศน์ต้องย้ายที่ทำการจากอาคารพาณิชย์ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่มาอยู่ที่อาคาร ดี เอ็มโพเรียม ถนน

สูญมิท เอกสารต่าง ๆ จึงมีการสูญหาย และการหาข้อมูลที่ห้องสมุดศูนย์ข้อมูล จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของช่อง 3 ก็ไม่ได้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับรายการข่าวของสถานีไว้ เพราะเป็นสถานีที่มุ่งเน้นเรื่องของรายการบันเทิง เอกสารข้อมูลที่เก็บจึงเป็นเรื่องของรายการบันเทิงเป็นส่วนใหญ่

2. ข้อจำกัดในการสัมภาษณ์

เนื่องจากการสัมภาษณ์บุคคลในระดับผู้ควบคุมนโยบายเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากมีภารกิจมาก และไม่ได้สัมภาษณ์บุคคลในระดับดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาข้อมูลนโยบายต่าง ๆ จากการให้สัมภาษณ์ผ่านทางด้านเอกสาร เช่น หนังสือครบรอบปี หนังสือพิมพ์ จึงอาจเป็นผลให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนในบางประเด็นที่เจาะลึก นอกจากนี้ผู้วิจัยไม่สามารถสัมภาษณ์บุคคลที่ให้ข้อมูลทางด้านรายได้จากโฆษณา และเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้อย่างครอบคลุมเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับรายการข่าวช่อง 3 ควรจะมีการนำเสนอข่าวในเชิงของการวิเคราะห์เจาะลึก หรือเชิงสืบสวน สอบสวนให้มากขึ้น เช่น คอลัมน์ข่าวย่อปล่อยให้คนชั่วลอยนวล ที่มีจจุบันนำเสนอเพื่อแจ้งให้ผู้ชมทราบถึงลักษณะคนร้าย และกลวิธีในการหลอกลวงแล้ว นำจะนำเสนอเนื้อหาให้เข้มข้นขึ้นด้วยการติดตามเบาะแสอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์การทำงานข่าวให้กับบุคลากร และเมื่อมีการนำเสนอข่าวในรูปแบบดังกล่าวแล้ว ควรจะมีการเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า ฝ่ายข่าวช่อง 3 นอกจากจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอข่าวในรูปแบบกึ่งบันเทิงแล้ว เนื้อหาสาระของข่าวที่เข้มข้น เจาะลึกก็สามารถทำได้อย่างครบถ้วน

2. สำหรับผู้ที่สนใจทำวิจัยเรื่องนี้ต่อไป น่าจะต้องศึกษาวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์หลังจากที่มีการเปิดให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรีตามกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2540 ว่าทิศทางการพัฒนาเนื้อหาและการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ต่อไปจะเป็นอย่างไร โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสถานีที่ได้สัมปทานจากรัฐ อย่างเช่น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : บริษัท อินฟินิตี้เพรส จำกัด, 2540.
- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.
- ดวงทิพย์ วรพันธุ์. ข่าวโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- ดวงทิพย์ วรพันธุ์. เนื้อหาและลักษณะข่าววิทยุโทรทัศน์ไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน). หนังสือชี้ชวนเสนอขายหุ้นสามัญเพิ่มทุน. กรุงเทพมหานคร, 2539.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. คู่มือการทำรายงาน ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร, 2538.
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 16 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2529
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 17 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2530
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 18 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2531
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 19 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2532
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 25 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : อัลลายด์ พรินเตอร์ส, 2538.
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 26 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : อัลลายด์ พรินเตอร์ส, 2539
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. ครบรอบ 30 ปี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กลุ่มคองกระพัน, 2543

- สุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ (หน่วยที่ 8-15). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- สินิทธ์ สิทธิรักษ์. กำเนิดโทรทัศน์ไทย (2493-2500). กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศรีเอทีพี พับลิชชิ่ง จำกัด, 2535.

วิทยานิพนธ์

- ทีปวิฑ พงศ์ไพบุลย์. "พัฒนาการของผู้ดำเนินงานผลิตรายการโทรทัศน์" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.
- ประวิทย์ มาสินนท์. "แนวทางการพัฒนาสังคมข่าวสารทางโทรทัศน์ให้มีผลส่งเสริมต่อการ พัฒนาประเทศ" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2534
- ปรียานุช คลออุฉวิวัฒน์ "ความต้องการและการใช้สารนิเทศของบุคลากรฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ ในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ สาขาบรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- วาลี ชันธวาร. "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสตรระหว่างพ.ศ. 2533- 2538" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- วิโรจน์ ประกอบพิบูลย์. "แนวคิดและการทำงานของสรรพสิริ วิรยศิริ" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.
- วีรชัย วงศ์วีรพัฒนากุล. "พัฒนาการของ อ.ส.ม.ท.ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ" วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิตย์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย , 2538.
- ศิริพร วุฒิทวี. "การสำรวจพฤติกรรมกรรมการรับชมและความพึงพอใจของผู้ชมใน กรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ 7" วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิตย์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542
- สนมพร ฉิมเฉลิม. "กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ (พ.ศ.2535-2542)" วิทยา นิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตย์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง กรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

สุชาติ เพ็ชรแก้ว. "การวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าวในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิตย์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2535.

อรสา คุณวัฒน์. "กลยุทธ์งานข้าว อ.ส.ม.ท.กับสังคมไทย ยุคเทคโนโลยีข่าวสารในทศวรรษ
หน้า" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตย์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2533.

เอกสารอื่น

"ข้าวใหม่ช่อง 9" สยามรัฐ. ฉบับวันที่ 16 มิถุนายน 2531.

ดวงทิพย์ วรพันธุ์. ข้าวโทรทัศน์ : สภาพแวดล้อมไทย วิธีการแพร่กระจายและรับรู้. ราย
งานการวิจัยคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

บุญเลิศ ทรายทองเดช. "รัฐธรรมนูญใหม่ : ปฏิรูปวงการวิทยุทีวี" ประชาสังคม. 2540.

ประชา มาลินนท์. "Cover Story" , ผู้นำธุรกิจ. ฉบับวันที่ 1 ธันวาคม 2530 : 11-76

"โปรดักชั่นแฮ็ลส์กุ่มเวลาสถานี" กรุงเทพธุรกิจ. ฉบับวันที่ 24 มกราคม 2540 : 2

"ผลิตข้าวโทรทัศน์ในยุคสังคมข่าวสาร". การผลิตข้าวโทรทัศน์ในยุคสังคมข่าวสาร. รายงาน
ผลการสัมมนาภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
17 กันยายน 2535.

มติชนรายวัน. ฉบับวันที่ 20 มีนาคม 2534 : 21

ม.ล. ดวง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. "COVER STORY" ผู้นำธุรกิจ. 1 ธันวาคม 2530, หน้า 11-76.

วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ. "โทรทัศน์ไทยใน 45 ปี". วันโทรทัศน์ไทย. เอกสารแจกงานวันโทร
ทัศน์ไทย, 24 กรกฎาคม 2542.

"ยุทธภูมิข้าวที่ระอุ 3 ประภ 9 5 ประภ 7 เต็ดหัวใจแฟนจอแก้ว" สื่อนาคต. ฉบับประจำ
วันที่ 6 เมษายน 2529. : 37

"ศึกชิงโฆษณา" มติชน. ฉบับวันที่ 2 มกราคม 2532 : 2

"ศึกศักดิ์ศรีข้าวทีวี 2 ทุ่ม..มหกรรมชนข้างเอชอีเอ", มีเดีย. ปีที่ 2 ฉบับที่ 22 พ.ศ. 2529.

สนธิญาณ หนูแก้ว. "เสียงในฟิล์ม", มติชน. ฉบับวันที่ 20 มกราคม 2531 : 11

สนมพร ฉิมเฉลิม. "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง 3" รายงานวิชาการศึกษาประวัติการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.

สุวิไล เจริญเกตุมงคล. "การเสนอรายการข่าวเด็ด 7 สี" สารนิพนธ์ปริญญาโทมหา
บัณฑิตวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

อรนุช เลิศจรรยารักษ์. รายงานการวิจัย เรื่อง โทรทัศน์ : วิธีการคัดเลือกและจัดลำดับความ
สำคัญของข่าวของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร. คณะวารสารศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

สัมภาษณ์

กฤษฎา นุเวที. รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ และบรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ไทย
ทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 20 มิถุนายน 2543.

ชะวิน ภาสุระ. เลขานุการวิชาการหัวหน้าฝ่ายข่าว. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3.
วันที่ 5 มิถุนายน 2543.

พรรณทิพย์ กลกิจ. เลขานุการวิชาการหัวหน้าฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่
4 เมษายน 2543.

มาโนช มงคลเจริญ. บรรณาธิการอาวุโสฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 1
พฤษภาคม 2543.

สนมพร ฉิมเฉลิม. รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. วันที่ 15
เมษายน 2543.

สนธิญาณ หนูแก้ว. กรรมการผู้อำนวยการบริษัท TIN RADIO. วันที่ 4 เมษายน 2543.

สมชาย แสงวงการ. กรรมการผู้อำนวยการบริษัท IIN RADIO (ร่วมด้วยช่วยกัน) วันที่ 19
เมษายน 2543.

สรรพสิริ วิจารณ์. อดีตหัวหน้าฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. วันที่ 1 พฤษภาคม 2543.

สำราญ ฉัตรโท. หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 13
กันยายน 2542.

_____ หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 23
มิถุนายน 2543.

สุดต ชูพินิจ. ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 4
เมษายน 2543.

สุทธิ จงเจียมจิตร. หัวหน้าบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7. วันที่ 12
สิงหาคม 2543.

สุธา เอียงทอง. ฝ่ายติดต่อ กราฟฟิค สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 . วันที่ 5 มิถุนายน 2543.

อรรถกานท์ พิมพวงศ์. บรรณาธิการข่าวสังคม สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. วันที่ 23
กันยายน 2542.

อุดม จะโนภาส. ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัท บางกอก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด. วันที่ 15
กันยายน 2542.

ภาษาอังกฤษ

Book

- Breed, Warren. "Social Control in the Newsroom : A Functional Analysis." Social Forces. VOL.33,May 1955,pp.323-325.
- David C. Coulson and Anne Hansen. The Louisville Courier Journal's News Content After Purchase By Gannett. Nevada : Carson City, 1995.
- Epstein, Elmdard Jay. "The Selection of Reality, in What' s News : The Media in American Society. Edited by Elie Able. San Francisco : Institute for : Contemporary Studies, 1981.
- Harold D. Lasswell, The Future of Political Science.Englewood Cliffs, N.J.;Prentice-Hall, INC., 1963.
- Henry, William A. III. "News As Entertainment :The Learch for Dramatic Unity" in What's News : The Media in American Society. Edited by Elie Able. San Francisco : Institute for : Contemporary Studies, 1981.
- McQuail, Denis . Mass Communication Theory : An Introduction, Third Edition London : Sage Publication, 1994.
- Murdock, G. & Golding, P. (1997) "Mass Communication and Society" London : Edward Arnold and the Open University, 1997
- Sigal, Leon V. The Reporters and officials : The Organization in Politicals of Newsmaking. Lexington. : D.C. Health,1973.

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุภาภรณ์ ริวเลิศธรรม เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2513 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เมื่อปีการศึกษา พ.ศ. 2535 และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ธุรกิจในปีการศึกษา พ.ศ. 2540

ประวัติการทำงาน ได้เข้าทำงานในตำแหน่ง Copy Writer และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการ บริษัท ไอ เอ็น เอ็น นิวส์ จำกัด (สำนักข่าว INN) ในปี พ.ศ.2534 ต่อมาได้เข้าทำงานที่ บริษัท กันตนา อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ในตำแหน่ง Creative Assistant ในปี พ.ศ. 2536 และวิทยาลัยราชภัฏภาคย์ในตำแหน่งประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2540 ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ได้รับทุนการศึกษาประเภททุนผู้ช่วยอาจารย์และทำงานให้กับสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในปี พ.ศ. 2542